Digitized by Google

Digitized by Google

SENTENTIARIVM
MELLIFLVI
BERNARDI.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITT. EMANUELE

Digitized by Google

SENTENTIARIVM

Ex Doctoris Melliflui Aluearijs depromptum Deuotioni ſtudentibus multum perutile diligentiſſime collectum.

A. D. R. P.

D. IO: BAPTISTA A S. IOSEPH, Paciano S. Bernardi Monacho.

DEDICATVM.

EMIN; AC REV. PRINCIPI

FRANCISCO BARBERINO

S.R.E. CARDINALI, & Legato Aemiliæ.

PRIMA PARS

DE VIRTVTIBVS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

NEAPOLI, Typis Franciſci Benzi. 1696.

Superiorum Licentia.

Digitized by Google

Digitized by Goog

EMINENTISS. ET REVERENDISS.
PRINCEPS.

SOlemnis mos fuit ab heroicis vſque temporibus ductus, ut Patronum ſibi adoptarent quicumque publicam lucem experiri vellent, Princeps Eminentiſſime; at quem genuit virum neceſſitas, vſum aluit, hunc vitiauit adulatio, quæ dum quæreret patrocinium, prænſaretque fecit adulando vitioſum. Id enim potiſſimum cauſæ fuit, cur te Criticorum iniurias à me optime defenſurum, Patronum mihi maxime ſeligerem. Quis enim aſſentationis mihi vitio verteret hoc, præclara tua, tuæque Familiæ proſequi ornamenta, quæ nullis in-

 di-

digent verborum lenocinijs, atque apparatu, quo famæ inculcentur, ſatis enim ſuperque lumine ſuo ſe commendant, quæ fœnerantur potiùs famæ lucem, quam mutuentur. Quid verò quod apes in Familiæ tuæ ſtemmate nidificantes, Melifluui ſententiarium iure ſibi aſſerere videntur; Cum non abſimilem, & ipſæ dulcedinem orbi deguſtandam præſtiterint. Viuunt adhuc nullo abolenda æuo promerita, quæ apud Orbem Vniuerſum non ſine ingenti gloriæ fœnore Vrbanus Octauus Pontifex Maximus collocauit, cum illius inſideret clavo. Qui vnus dignitatem illam abdicare omni ope conatus eſt, quam cæteri votis omnibus expetunt. Dignus imperio, quia illud reſpuebat. At quonam pacto imperium exiret, quod illi ſuo calculo Cœlum ipſum demandaverat. Cum pluries ſortes ducerentur, omnium ſuffragijs ad Eccleſię gubernacula fuit accitus. Aurea tum viſa terris ſecula redijſſe, quæ perpetuari ſibi vnuſquiſque optabat. Quam verò Orbis delibaverat illo regnante fælicitatem, non abſimilem ejus nepotes, Sacra Purpura decorati illi deguſtandam præbuere, diuturna equidem digni vita, vt qui non ſuo, ſed alieno bono viuerent.

Qui

Digitized by Google

Qui dignitatis apice ad communem vſi vtilitatem, ſolis ritu cæteris ſupereſſe gaudebant, vt iugi munificentia cunctis prodeſſent. Accedis & tu Princeps Eminentiſſime, appendix ingens auitis titulis,& quæ in tuis maioribus admirati ſumus virtutis inſignia, in te vno collecta videmus. Teſtis Æmilia, cui in legationis munere quo fungeris adeò te probaſti, vt hoc vnum deeſſe illi videatur, pares nempè tuis pro meritis grates poſſe referre. Quæ eſt enim orbis plaga, quæ illi ultrò non inuideat, cum remotiſſimas etiam huius partes tui nominis fama coniunxeris. Quò ſis evaſurus non de vano ominor cum inde cœperis, ubi alijs deſinere ſit votum. Et uni tibi in gloriæ ſtadio initiũ ſit, quæ cæteris meta eſſe ſolet. Quos ſibi non adiunget admiratione mira illa animi moderatio, qua præditus es: Indiuidua enim tibi comes ab ipſis incunabulis viſa virtus, quæ efficit ut in illo ætatis lubrico immotus ſtares, ex quo præcipites ſe dare cæteros quotidiè aſpicimus; nec potentia ad luxum, nec mollis educatio ad libidinem, nec fortunæ poteſtas ad voluptatem te abſtraheret; poſtremò ne virtutes illæ, quarum ingens compendium feciſti vitio-

Digitized by Google

rum confinio læderentur. Cum igitur tuorum maiorum tam benè inhæreas veſtigijs fas ſit nobis ſperare,nec abs re, ut ad ſupremum dignitatum faſtigium euadas. Hæc mea ſint, vel auguria, vel vota,quibus tibi, talem deprecor dignitatem. Munus hoc igitur, qualecumque ſit quod tibi ſiſto, nè dedigneris accipere,ſi illud penſes,exiguum ſanè, ſi verò animum, qui quamplurimi in muneribus fieri ſolet, non dedignandum. Hoc tibi ſubmiſſis genibus offero, & Neſtoreos tibi deprecor annos,paremque meis,ac totius Orbis votis fælicitatem.

Em. Tuæ

Humillimus Seruus
D.Io:Baptiſta à S.Ioſeph Pacianus
Monachus S.Bernardi.

EMINENTISS. E REVERENDISS. SIG.

DON Gio:Battiſta di S.Giuſeppe Romano Monaco Sacerdote dell'Ordine di S.Bernardo humile oratore di V.Emin. humilmente gli eſpone, qualmente hauendo cōpoſto vn'opera intitolata: *Sententiarium ex Doctoris Melliflui Aluearijs depromptū*, già approuata dal ſuo Reuerendiſs. Padre Generale degna per darla in luce con la ſtampa. Supplica per tanto humilmente l'E.V. che gli ſi permetta il poterla far ſtampare, con commettere la reuiſione à chi piacerà à V.E. che l'hauerà à gratia, vt Deus.

Dom. D. Ioſeph Sanfelicius videat, & inſcriptis referat. Die 8 Februarij 1694.

IO: ANDREAS SILIQVINVS Vic. Gen.

Can. D. Ianuarius de Auria Conſ. S. Off. Dep.

EMINENTISS. AC REV. DOM.

OPus, cui titulus: *Sententiarium ex Doctoris Melliflui Aluearijs depromptū*, Adm. R.P. D. Io: Baptiſtæ à S.Ioſeph diligenti ſtudio, peregregia diſpoſitione, ac proficua methodo collectum, accuratè perlegi. Ad operis ipſius præſtantiam Eccleſiæ, Orbiq; celebrem commendandam eò ſibimetipſi defuit calamus, vt abrupta in epiſtolam alieno duxerit explendā elogio: eo nimirùm, quo alter familiæ Ciſterciensis alumnus Cardinalis Bona ſuauiſſimo Parenti, ac denique SS. Abbati Bernardo, cui ſuum de diſcretione ſpirituum nuncupauerat

li-

librum, Apoſtrophen ſcripſit. *A vera ſiquidem*, inquit, *ſapientia, quæ Deus eſt, illud profluxit, quod in libris tuis mirabilitèr elucet. Siuè enim Monachos erudis, ſiuè vitia redarguis, ſiuè hæreticos conteris, & ſchiſmaticos expugnas, ſiuè abdita myſteria pandis, ſiuè gratiam Dei extollis, ſiuè Pontifices inſtruis, ſiuè Dei dilectionem doces, ſiuè Sanctorum merita celebras, ſiuè negotia pertractas, nihil certè legi poteſt, aùt diſertius, aùt excellentius, aùt efficacius ad perſuadendum. Vrit, afficit, penetrat mellifluus ſermo tuus, & nardus tua dedit odorem ſuauitatis*. Hæc habui, die 20. Decembris 1694.

Em. Veſtræ

Humill. ac Deuinctiſs. Seruus
D. Ioſeph Sanfelicius.

Attenta ſupraſcripta relatione Domini Reuiſoris, quod poteſt imprimi, Imprimatur. Die 16. Martij 1695.

IO: ANDREAS SILIQVINVS Vic. Gen.

D. Ianuarius de Auria Can. Dep.

ECCELLENTISSIMO SIGNORE.

DON Gio: Battiſta di S. Giuſeppe Romano Monaco Sacerdote dell'Ordine di S. Bernardo, humile oratore di V.E. humilmente gli eſpone, qualmente hauendo compoſto un'opera intitolata: *Sententiarium ex Doctoris Melliflui Aluearii depromptum*, già approuata dal ſuo Reuerendiſs. Padre Generale

rale degna per darla in luce con la ſtampa.
Supplica humilmente l'E. V. degnarſi, che gli ſij permeſſo il poterla far ſtampare, con commettere la reuiſione à chi piacerà à V. E. e l'hauerà à gratia, vt Deus.

Reuerendus Canonicus D. Antonius Sanfelicius videat, & in ſcriptis referat.

SORIA Reg. MIROBALLVS Reg.
GASCON Reg.

Prouiſum per S. E. Neap. die 10. Martij 1694.
Maſtellonus.

EXCELLENTISSIME PRINCEPS.

MEllifluam S. Bernardi Abbatis Clareuallenſis doctrinam, ex eiuſdem Aluearijs excerptam publicæ vtilitati conceſſit Adm. Reu. P. D. Io: Baptiſta à S. Ioſeph eiuſdem Ordinis, quæ vtpotè tanti Doctoris Regiæ Iuriſdictioni non officit, vt proinde Typis dandam diiudicem, ſi Excellentiæ Tuæ videbitur. Neap. die 20. Aprilis 1694.

Excellentiæ Tuæ

Humillimus Seruus
D. Antonius Sanfelicius S. Metrop. Eccl. Neap. Canonicus Card.

Viſa ſupradicta relatione imprimatur, & in publicatione ſeruetur Regia Pragmatica.

SORIA Reg. MIROBALLVS Reg.
GASCON Reg.

Spectab. Reg. Carrillo non interfuit.

D. IO: FRANCISCVS A S. BERNARDO
Monachorum Congregationis Reformatæ, eiuſdem Sancti Ordinis Ciſtercienſis Abbas Generalis.

CVM Opuſculum, cui titulus eſt: *Sententiarium ex Doctoris Melliflui Aluearijs depromptum*, à R.P.D.Io:Baptiſta à S.Ioſeph noſtræ Congregationis Monacho Sacerdote Profeſſo conſcriptum, vnus eiuſdem Noſtræ Congregationis Theologus, cui id commiſſum fuit, recognouerit, & in lucem edi poſſe probauerit; nos facultatem, ut Typis mandetur, concedimus, ſi ijs videbitur, ad quos editio librorum ſpectat. Cuius rei gratia literas haſce manu noſtra ſubſcriptas, & ſigillo noſtro munitas dedimus. Romæ ex noſtro S.Bernardi ad Thermas Monaſterio die 28. Auguſti 1693.

D.IO:FRANCISCVS A S.BERNARDO
Abbas Gener.

D. Bonauentura à S. Ioſeph Secr.

Auctor Lectori.

Quoniam opportunum non fuit huius operis impreſſioni accuratiſſimè vigilare, Lectorem rogo, vt ſi quem errorem offenderit, benignè pro ſua humanitate condonet; etſi enim putem ſenſum Sancti Doctoris non inverti, attamen vereor ne aliqua excurrerint, quæ quiuis poteris prudenti iudicio emendare.

Digitized by Google

SENTENTIARIVM MELLIFLVI BERNARDI.

DE AMORE DEI.

IESVM Nazzarenum à Iudæis innocenter condemnatum, à gentibus crucifixum, Chriſtiani diuinis honoremus obſequijs. *De Paſſione. Vnic. ſerm.*

Saluatoris infirma, nos qui Chriſtiani ſumus, reuerentèr venerari, amanter amplecti, fortitèr immitari dignum eſt, ſalubre, & honorificum. Et quis propter Chriſtum non ſe humiliat? *Ibid.*

Chriſtus Dominus pro peccatis noſtris crucifixus eſt, & Crucem amaram ſuis amatoribus dulcorauit. Mortuus eſt, & mortem necauit, vt viueremus per illum; Et quis nõ amet Chriſtum Dominum? Quis non patiatur pro Chriſto? *Ibid.*

Vbi eſt gloria tua ò Chriſtiane, niſi in nomine Crucifixi Domini Dei tui? Et in Chriſti nomine; quod eſt ſuper omne nomen? *Ibid.*

Gloriamini in nomine Filij Redemptoris, &

Digitized by Google

date honorem illi Saluatori noſtro, qui magna fecit in nobis, & magnificate nomen eius in æternum. *Ibid.*

Cur adhuc extento collo ambulas ô terra, ô cinis? Adhuc te ſuperbia eleuat? Adhuc te impatientia exagitat? Intuere humilitatis, & manſuetudinis, Dominum Ieſum, vniuerſæ creaturæ factorem, tremeodum Iudicem viuorum, & mortuorum pedes hominis, & traditoris ſui genua incuruantem. Diſce quia mitis eſt, & humilis corde, & confundere in ſuperbia tua. *Ibid.*

Exigit Deus timeri, vt Dominus, honorari, vt Pater, vt Sponſus amari. *Cant. Cant. n.* 83.

Soli Deo honor & gloria, ſed horum neutrum acceptabit Deus, ſi melle amoris condita non tſuerint. Is per ſe ſufficit, per ſe placet, & propter ſe. Ipſe meritum, ipſe præmium vbi eſt amor, præter ſe non requirit cauſam, non fructum. Fructus eius, vſus eius. Amo, quia amo, amo, vt amem. *Ibid.*

Cum Deus amat, non aliud vult, quam amari, quippè non ad aliud amat, niſi vt ametur, ſciens ipſo amore beatos; qui ſe amauerint. *Ibid.*

Si quidem multæ ſunt auuerſiones noſtræ, multæ, & infinitæ animæ neceſſitates, & anxietatum non eſt numerus. At verbum ditius, pleniuſque ſuperabundat in bonis, vtpotè ſapientia vincit malitiam, vincens in bonis mala. *Ibid.* 85.

Sit

Digitized by Google

Sit tibi quoq; Ieſus ſemper in corde, & numquam imago Crucifixi ab animo tuo recedat. Hic tibi ſit cibus, & potus, dulcedo, & conſolatio tua, mel tuũ, & deſiderium tuũ, lectio tua, & meditatio tua, oratio, & contemplatio tua, vita, mors, & reſurrectio tua. Semper cogita illum. *In form. honeſtæ vitæ.*

Quid quæris, quod in Domino Ieſu non inuenias? Si ægrotus es, Medicus eſt; ſi exul, Dux eſt; ſi deſolatus es, Rex eſt; ſi impugnaris, pugil eſt; ſi ſitis, potus eſt; ſi alges, veſtimentum eſt; ſi triſtaris gaudium eſt; ſi obtenebraris, lux eſt; ſi orphanus es, Pater eſt. Sponſus eſt, amicus eſt, frater eſt, Summus, Optimus, Miſericordioſiſſimus, fortiſſimus, pulcherrimus, ſapientiſſimus eſt; omnia ſine fine gubernat. Quid autem laboro? Omnia, quæ velle potes, & debes, eſt Dominus Ieſus Chriſtus. Deſidera hunc, require hunc. Quia hæc eſt illa vna prætioſa margarita, pro qua emenda ſunt, etiam vendenda omnia, quæ tua ſunt, qua habita nullius tempeſtatis procellam timebis. Sit ille finis propoſiti tui, ſit in illa poſita fortitudo tua, non viribus tuis; & nullo modo confringeris, quia ipſe, & non alius eſt veriſſimus, & optimus conſolator aduerſitatum, & præſſurarum. *De Paſſione ſerm. 22.*

Si ſcribas non ſapit mihi, niſi legero Ieſum. Si diſputes, ant conferas, non ſapit mihi, niſi ſonuerit ibi Ieſus. Ieſus mel in ore, in aure melos, in corde iubilus. Sed eſt medicina. Tri-

ſtatur aliquis noſtrum? Veniat in cor Ieſus, & indè ſaliat in os, & ecce ad exortum nominis lumen, nubilum omne diffugit, dedit ſerenum. Labitur quis in crimen, currit inſuper ad laqueū mortis deſperando? Nonnè ſi inuocet nomen vitæ confeſtim reſpirabit ad vitam? Cui aliquando ſteti ante faciem ſalutaris nominis duritia, vt aſſoluet cordis, ignauiæ torpor, rancor animi, languor accidiæ? Cui fons fortè ſiccatus lacrymarum, inuocato Ieſu non continuò erupit vberior, fluxit ſuauior? Cui in periculis palpitanti, & trepidanti inuocatum virtutis nomen, non ſtatim, fiduciam præſtitit, depulit metum? Cui quæſo in dubijs æſtuanti, & fluctuanti, non ſubitò ad inuocationem clari nominis emicuit certitudo? Cui in aduerſis diffidenti iam, iamque deficienti, ſi nomen adiutorij ſonuit, defecit fortitudo? Nimirùm morbi, & languores animæ iſti ſunt, illud, medicina. Denique, & probare licet. Inuoca me, inquit, in die tribulationis eruam te, & honorificabis me. Nihil ità iræ impetum cohibet, ſuperbiæ timorem ſedat, ſonat liuoris vulnus, reſtringit luxuriæ fluxum, extinguit libidinis flammam, ſitim temperat auaritiæ, ac totius indecoris fugat pruriginem. Siquidèm cum nomine Ieſu hominem mihi propono mitem, & humilem, corde, benignum, ſobrium, caſtum, miſericordem, & omni denique honeſtate, & ſanctitate conſpicuum, eumdemque ipſum Deum Omnipotentem, qui

ſuo

ſuo me, & exemplo ſanet, & roboret adiutorio. Hæc omnia ſimul mihi ſonant, cum inſonuerit Ieſus. *In Cant.n.15.*

DE AMICITIA.

TVnc verè erunt amicitiæ, ſi veritatis fuerint fęderatæ conſortio. *Epiſt.78.in fine.*

Habet vera amicitia nonnunquam obiurgationem, adulationem nunquam. *Epiſt.n.242.*

O Sæculum nequam, quod ſolos tuos, ſic ſoles beare amicos, vt Dei facias inimicos conſequentèr, & indignos conſilio beatorum. *Ep.107.*

Non quicumque oſtendit viam, præbet etiam viaticum itineranti. *De lib.Arbit.*

DE AGNITIONE.

AGnoſce ò homo dignitatem tuam; agnoſce gloriam cõditionis humanæ. Eſt enim tibi cum Mundo corpus, ſic enim decet eum, qui conſtitutus eſt ſuper vniuerſum huius creaturæ corporeæ molem, aliqua ei ſimulari ex parte: ſed eſt tibi etiam ſublimiùs aliquid, nec omninò comparandus es cæteris creaturis. Compacta, & confæderata ſunt in te caro, & anima: illa plaſmata, hæc inſpirata. *In Die Nat.Domini ſerm.2.*

Agnoſce ò homo, quam grauia ſunt vulnera, pro quibus neceſſè eſt Dominum Chriſtum

vulnerari. *De Natiu. Domini num. 3.*

Agnoſcant homines, quia, qui in labore hominum non ſunt, viſitari ab Angelis non merentur. *De Nat. Domini n. 3.*

Agnoſcant homines, quam placeat ſupernis ciuibus labor, cuius ſpiritualis intentio eſt, quandoquidem, & eos, qui pro victu corporis, corporalis vrgente neceſſitate laborant, ſuo dignantur alloquio, & alloquio tam fœlici. *Ibid.*

Arbitror, quod tu qui in congregatione es, benè viuis, ſi viuis ordinabilitèr, ſociabilitèr, & humilitèr. Ordinabilitèr tibi, ſociabilitèr proximo, humilitèr Deo. *In die Apoſtolorum Petri, & Pauli, ſerm. 1.*

DE ANIMA.

O Anima Dei inſignita imagine, decorata ſimilitudine, deſponſata fide, dotata ſpiritu, redempta ſanguine, deputata cum Angelis, capax beatitudinis, hæres bonitatis, rationis particeps, quid tibi cum carne, vndè iſta pateris? Propter carnem aliena peccata tibi imputantur, & tuæ iuſtitiæ quaſi pannus meſtruatæ reputantur, atque tuipſa ad nihilum es redacta, & quaſi nihilum, & inanè reputata. *Meditat. 3.*

Quare animam tuam vilipendis, & ei carnem præponis? Dominam ancillari, & ancillam dominari, magna abuſio eſt. Totus quidem iſte Mundus, ad vnius animæ pretium æſtimari non po-

poteſt. Non enim pro toto Mundo Deus animam ſuam dare voluit, quam pro anima humana dedit? Sublimius ergò eſt animæ prætium, quæ non niſi Sanguine Chriſti redimi potuit. Quam ergò commutationem dabis pro anima tua, qui pro nihilo das illam? Nonnè Dei Filius cum eſſet in ſinu Patris, à regalibus ſedibus pro ea deſcendit, vt eam liberaret à poteſtate Diaboli? *Ibid.*

Aſpice mortalis, pro te datur hoſtia talis. Agnoſce homo, quàm nobilis eſt Anima tua, & quàm grauia fuerint vulnera Chriſti, pro quibus neceſsè fuit eundem Dominum vulnerari. Si non eſſent hæc ad mortem, & mortem ſempiternam: nunquam pro eorum remedio Dei Filius moreretur. Noli ergò vilipendere animæ tuæ poſſeſſionem, cui à tanta Maieſtate, tantam vides exhiberi compaſſionem. Fudit ipſe lacrymas pro te, laua, & tu per ſingulas noctes lectũ tuum cordis compunctione, & lacrymarum aſſiduitate. Fudit ipſe ſanguinem ſuum pretioſiſſimum, funde, & tu tuum quotidiana corporis afflictione. Quem ſi ſemel ponere pro Chriſto non potes, ſaltem mitiori quodam, ſed longiori martyrio pone. *Ibid.*

Noli attendere, quid caro velit, ſed quid ſpiritus poſcit. *Ibid.*

Imago Dei eſt omnis Anima rationalis. Proindè, qui in ſe imaginem Dei quærit, tàm proximum, quàm ſe quærit, & qui illam in ſe quæ-

rendo inuenerit, in omni homine eam cognoſcit. Viſio enim animæ, intellectus eſt. Si ergò te vides, me vides, qui nihil aliud ſum, quàm tu. Et ſi Deum diligis, me imaginem Dei diligis, & ego Deum diligendo, diligo te. Et ità dùm vnum quærimus, & ad vnum tendimus, ſemper inuicem præſentes ſumus, ſed in Deo, in quo nos diligimus. *Meditat.* 5.

Beata illa Anima, quæ in pace Chriſti fundata eſt, & in Dei amore ſolidata, quæ cum exterius bella patitur, pax interius non turbatur. *De Int. Domo.* 3.

Eſto ò Anima templum Dei, & Deus Excelſus habitat in te. Anima enim Deum habens in ſe, templum Dei eſt, in quo diuina myſteria celebrantur. *De Int. Domo. c.* 11.

Fœlix illa Anima eſt, quæ domum cordis ſui, ſic de peccatorum cordibus ſtudet emundare, & ſanctis, ac iuſtis operibus adimplere, vt in ea, nō ſolùm Angelos, verùm etiam Dominum Angelorum habitare delectet. Mundatà domo, cunctiſque malis ab ea excluſis, omnibus bonis impleatur, nè ſit nobis neceſſarium aliquid foris quærere, quia omnia forinſeca relinquimus. *Ibid.* 6.

Intellige dignitatem tuam nobilis creatura, quoniam non ſolùm inſignita es Dei imagine, verum etiam decorata ſimilitudine. Sicut enim Creator tuus, qui te ad ſimilitudinem ſuam creauit, eſt charitas, bonus, & iuſtus, ſuauis, &

mitis,

mitis, patiens,& miſericors, & cætera inſignia, quæ de eo leguntur; ita tu creata es, vt charitatem haberes, & eſſes munda, & ſancta, pulcra,& decora, mitis, & humilis. Quas virtutes quantò plus in te habebis, tanto propinquior Deo eris, & maiorem tui conditoris geres ſimilitudinē. *Ibid.*68.

Attende diligenter primæ conditionis tuæ excellentiam, & venerandam Sanctiſſimæ Trinitatis imaginem in te ipſa agnoſce: honoremque ſimilitudinis Diuinæ (ad quam creata es) habere ſtude nobilitate morum, exercitio virtutum dignitate præmiorum; vt quando apparebit qualis ſit, tunc ſimilis ei apparere poſſis. Similis enim, ſimilem quærit, & qualem te paraueris Deo, talis neceſſe eſt appareat tibi Deus. *Ibidem cap.*68.

Sancta anima, & veri ſponſi amica, ad dilecti ſui aduentum ſummò cum deſiderio ſemper debet inhiare,& parata, atq; expedita eſſe, vt pulſantem amicum abſque vlla dilationis iniuriâ poſſit ſuſcipere, & vocanti cum omni alacritate occurrere: nè ſubitò,& inopinatè adueniens, minus promptam, & minus ornatam inueniat, vel diu excluſus diutinæ præſtulationis vllam moleſtiam ſubſtineat. *Ibid.*69.

In lacrymis agnoſce, ò anima ſponſum tuum, amplectare deſideratum. Nunc torrente voluptatis te inebrias, ſuge ab vbere conſolationis eius lac,& mel. Hæc ſunt miranda munuſcula, & ſo-

& ſolatia, quæ dedit tibi ſponſus tuus, gemitus ſcilicet,& lacrymæ. Adducit tibi potum in his lacrymis in menſura. Hæc lacrymæ ſunt tibi panes die, ac nocte, panes vtique confirmantes cor hominis,& dulciores ſuper mel, & fauum. *De Scala Clauſtralium*.

Fælix anima,quæ peccatum ſentiens,peccato non conſentit,quam etſi cogitatio inquinat, ratio lauat, pugnans, & repugnans legi peccati. Moleſta lucta eſt,ſed fructuoſa eſt, quia, & ſi pœnam habet,adhibet, & coronam,imo quid ſentientem fatigat, vincentem coronat. *De Conſcientia ad Quemdam c.2.§.3.*

Anima cum de corpore ægredietur,nullum alium librum præter conſcientiæ ſecum poterit portare, atq;in illo cognoſcere, quo debeat ire, vel quid debeat recipere. *De Conſcientia nu.6.*

Fælix inquam illa anima, quæ quotidiè gemit, & luget, quia auctorem omnium Mundi Saluatorem Chriſtum non videt. Ipſa profectò ridebit in die nouiſſimo, & gaudens gaudebit in æternum cum Chriſto. Illa verò, quæ non gemit de Chriſti abſceſſu, videat ne irrefragabiliter ploret in eiuſdem Chriſti aduentu. *In Cœna Domini nu.9.*

Sciat Anima rationalis, quæ ſe ob priorem ignorantiam erubeſcit pecudes habere ſodales in perfruendis vtique bonis terræ,non etiam ſimilitèr ſocias habituram in perferendis tormẽtis gehennæ, & tum demum etiam ab ipſis gre-

gibus

gibus ſuorum ſodalium iumentorum, cum decore exturbandam, nec iam vel cum ipſis iturã; ſed planè poſt; quando illis nihil mali ſentientibus, ipſa malis omnibus exponetur, à quibus non liberabitur in æternum, ſiquidem ſecundo ignorare adiecerit. Egreditur itaque homo, & ſolitarius abit poſt greges ſodalium ſuorum, cum ſolus in inferno inferiori retruditur. *Cant. Can.* 35.

Et enim Anima meritò amica dicitur, quæ ſponſi lucra ſtudioſè, ac fideliter prædicando, conſulendo, miniſtrando conquirit. Meritò columba, quæ nihilominus pro ſuis delictis in oratione gemens, & ſupplicans, diuinam ſibi non ceſſat conciliare miſericordiam. Meritò quoque formoſa, quæ Cœleſti deſiderio fulgens ſupernæ contemplationis decoram ſe induit, horis dumtaxat, quibus commodè, & opportunè id poteſt. *Cant.* 57.

O Sancta Anima ſola eſto, vt ſoli omnium ſerues te ipſam, quem ex omnibus tibi elegiſti. Fuge publicum, fuge, & ipſos domeſticos, ſecede ab amicis, & intimis etiam, & ab illo, qui tibi miniſtrat. *Cant. Cant. nu.* 40.

Solus es ſi non communia cogites, ſi non affectes præſentia, ſi deſpicias, quod multi ſuſpiciũt, ſi faſtidias, quod omnes deſiderant, ſi iurgia deuites, ſi damna non ſentias, ſi non recorderis iniuriarum. *Ibid.*

Vides ne poſſe eſſe te, & ſolum, cum inter mul-

multos,& inter multos cum ſolus es? *Ibid.*

Solus es in quantacumque hominum verſeris frequentia: tantum caue alienæ conuerſationis eſſe, aut curioſus explorator, aut temerarius iudex. *Ibid.*

Dilige animam tuam tanquam tibi datam in adiutorium, & ad æternæ beatitudinis conſortium præparatam. *Qui habit nu.* 10.

Diligat anima carnem ſuam, ſed multo magis ſuam ipſius animam ſeruet. *Ibid.*

Fælix ſiquidem anima, quæ fiducialiter inimicis ſuis loquetur in porta; quid hic aſtas cruēta beſtia? Nihil in me funeſtè reperies. *In Iob.*

Fælicior cuius opus non arſerit, quem ſuperedificaſſe aurum, argentum, lapides prætioſos, examen illud inueniet. *Ibid.*

Fæliciſſimus, qui ſinè vlla nube confuſionis reuelata pęnitus facie gloriam Domini ſpeculādo, in eandem imaginem transformabitur, & ſimilis erit illi, videns eum ſicuti eſt, vtique ſuper omnia Deus benedictus, & laudabilis, & glorioſus in ſæcula ſæculorum. *Ibid.*

Beata eſt anima, quæ in pace firmata eſt, cum exterius bella patitur, pax interius non turbatur. Quæcunque foris moleſtè perſtrepunt, vſque ad ſilentium internæ quietis irrumpunt, quando geſtu internæ dulcedinis tacta, tota eſt per deſiderium intus collecta, nec foris iam emittitur, nec in carnis voluptate diſſoluitur, qui totum intus poſſidet, in quo delectatur: atque iſta in ſemetipſa,

metipſa, iſta in ſemetipſo. Dum nihil eſt: quod foris appetit, tota per amorem intus requieſcit, & cum tota ad internum gaudium colligitur, ad imaginem Dei reformatur, quam in ſe veneratur: *De Conſci.* §. 1.

Fælix illa anima, quæ ita domum ſui cordis, & de peccatorum ſordibus ſtudet emundare, & Sanctis, ac iuſtis operibus adimplere: vt in ea non ſolum Angelos, verum etiam Dominum Angelorum habitare delectet. *Ibid.*

Eſto Dei templum, & Deus excelſus habitabit in te: anima enim Deum habens in ſe, templũ Dei eſt, & Diuina miſteria in ea celebrantur. *Ibi.*

Non ſolam Animam Deus dedignatur viſitare, ſed nec ipſa quidem malè ſibi cõſcia ſeipſam poterit tolerare. *Ibid.*

Talem te præpara, vt tecum adſit Deus, ſit in ore, ſit in corde, tecum eat, tecum redeat, nèc à te recedet, niſi tu prior eum dimiſeris. *Ibidem.*

DE ANIMOSITATE.

TRANSI peruigiles illas nequitias, quæ tã indefeſſe cuſtodiunt, & obſeruant, nec quis in illam poſſit euadere Ciuitatem. Si te percuſſerint, ſi vulnerauerint, dimitte eis pallium, quod in Ægypto, olim Ioſeph adulteræ dereliquit, dimitte ſindonem, vt cum Euangelico illo iuuane profugias nudus ab eis. *Qui habitat vu.* 16.

Quid trepidamus, quid cunctamur, quid refugimus

gimus hunc caminum? Sæuit, ignis; ſed Dominus nobiſcum eſt in tribulatione. Si Deus nobicſum, quis contra nos? Niholominus quoque ſi ille eripit, quis eſt, qui rapiat de manu eius. Quis eſt, qui de manu eius poſſit eruere? Poſtremò ſi ille glorificat, quis nam alius in gloriam faciet? Si ille glorificat, quis humiliabit? *Ibid.nu.17.*

DE BEATITVDINE.

BEATA Anima, apud quam Deus requiem inuenit, & in cuius tabernaculo requieſcit. Beata, quæ dicere poteſt: Et qui creauit me, riquieſcit in tabernaculo meo. Cur ergo nos deſerimus, & in his exterioribus Deum quætimus, qui apud nos eſt, ſi nos velimus eſſe apud Deum. *Meditat.cap.1.*

Beatitudo iuſtorum eſt, nempè videre Deum, viuere cum Deo, viuere de Deo, eſſe cum Deo, eſse in Deo, qui erit omnia in omnibus; habere Deum, qui eſt ſummum bonum; & vbi eſt ſummum bonum, ibi eſt ſumma felicitas, ſumma iucunditas, vera libertas, perfecta charitas, æterna ſicuritas, & ſecura æternitas: ibi eſt vera lætitia, plena ſcientia, omnis pulchritudo, & omnis beatitudo: Eſt ibi pax, pietas, bonitas, lux, virtus, honeſtas. Gaudia; lætitiæ, dulcedo, vita perennis: Gloria, laus, requies, amor, & concordia dulcis. Si cum Deo homo beatus erit, in cuius conſcientia peccatum inuentum non fuerit? Videbit

Digitized by Google

Deum ad voluntatem, habebit aduoluptatem, fruetur ad iucunditatem. In æternitate vigebit, in veritate fulgebit, in bonitate gaudebit. Sicut habebit permanendi æternitatem, ſic cognoſcēdi facilitatem, & requieſcendi fælicitatem. Cuius ſiquidē erit illius Sanctæ Ciuitatis, cuius Angeli Ciues ſunt. Deus Pater, templum: filius eius ſplendor; Spiritus Sanctus charitas. O Ciuitas Cœleſtis, mantio ſicura, patria fertilis, & ampla, totum continens, quod delectat, populus ſine murmure: incolæ quieti, homines nullam indigentiam habentes. *Quam glorioſa dicta ſunt de te Ciuitas Dei, ſicut lætantium omnium habitatio eſt in te.* Omnes lætantur in letitia, & exultatione, omnes delectantur de Deo, cuius aſpectus pulcher, facies decora, eloquium dulce. Delectabilis eſt ad videndum, ſuauis ad habendum, dulcis ad perfruendum. Ipſe per ſe placet, & per ſe ſufficit ad mæritum, ſufficit ad præmium, nec extra illum quidquid quæritur, quia totum in illo inuenitur, quidquid deſideratur. Semper libet eum aſpicere, ſemper habere, ſemper in illo delectari, & in illo perfrui. In illo clarificatus intellectus, & affectus ad cognoſcendam, & diligendam veritatem. Et hoc eſt totum bonum hominis, noſſe ſcilicet, & amare Creatorem ſuum. *Meditationes cap. 4. Et infra.*

Ibi vacabimus, & videbimus, quam dulcis eſt Dominus, & quam magna multitudo dulcidinis eius. Videbimus gloriæ decorem Sanctorum

ſplen-

ſplendorem, & Regiæ poteſtatis honorem: cognoſcemus Patris potentiam, & Filij ſapientiã, Spiritus Sancti benegniſſimam clementiam; & ita habemus notitiam illius ſummæ Trinitatis. Nunc corpora, per corpus videmus: imagines etiam corporum ſpiritu ſeruimus. Tunc verò ipſam Trinitatem purò mentis intuitu videbimus. O beata Viſio, videre Deum in ſeipſo, videre in nobis, & nos in eo fælici iucunditate, & iucunda fælicitate. Quidquid deſiderabimus totum habebimus, nihil amplius deſiderantes. Et quidquid videbimus, amabimus, ipſo amore beati. Beati dulcedine amoris, & ſuauitate contemplationis. *Ibidem*.

Mortales ſumus, in exilio degimus, nec illam perfectæ viſionis letabundam beatitudinem, præ multitudine gloriæ capere valeamus. *Serm. de duobus diſcipulis, in princip.*

Sicut ſunt corpora terreſtria, ſicut ſunt corpora Cœleſtia; ſed longè verò alia Cœleſtium gloria, quam terreſtrium: ſic ſunt Cœleſtes Spiritus, & terreſtres, nec minor ſanè diſtantia inter eos. *S. Martini in ſerm.*

Non ſine cauſa Cœlum hoc dicitur, planè eximium neſcio, quid cælatur in eo. Cœlatur inquam, ſed tamèn non negatur fidei, vſquequaque. Videre enim nobis datur in terra ipſam exteriorem Cœli pulcritudinem non adire: internam quoque gloriam ſecretorum eius, etſi non comprehendere, conceditur, vel audire. Videamus

deamus patriam,ſed à longè ſalutamus; adoramus illas delitias, non guſtamus. Enim verò non ſine cauſa Vnigenitus,qui eſt in ſinu Patris, ipſe nobis in regione hac vmbrę mortis,quam inhabitamus,Cœleſtium gloriam ſpirituum ſanè per fidem enarrat, corporum verò per ſpeciem manifeſtat.*Ibid.*

Beatus homo, & abundanti ſpiritus influens maieſtate, qui ſuauis, & vnctus portat omnes, & neminem onerat ipſe; qui terribilius, & horribilius ipſa gehenna iudicat in re leuiſſima vultum Omnipotentis ſcienter offendere. Hic eſt fratrum amator,& populi Iſrael. *De triplici Cohærentia.*

Tranſire de morte ad vitam, vitæ gratiam duplicat,*Cant.Cant.nu.*68.

DE BELLO TEMPORALI.

GAVDE fortis athleta,ſi viuis,& vincis in Domino, ſed magis exulta, & gloriare ſi morieris, & iungeris Domino. *Ad Milites Templi num.*1.

Si bona fuerit cauſa pugnantis, pugnæ exitus malus eſſe non poterit; ſicut nec bonus iudicabit vt finis; vbi cauſa non bona, & intentio non recta præceſſerit. *Ibid.*

Si in voluntate alterum occidendi te potius occidi contingerit, morieris homicida. Quod ſi præuales,& voluntate ſuperandi, vel vindicandi

di fortè occidis hominem, viuis homicida. *Ibid.*

Tria arbitror eſſe neceſſaria prælianti, vt ſcilicet ſtrenuus induſtriuſque miles, & circumſpectus ſit, ad ſe ſeruandum, & expeditus ad diſcurrendum, & promptus ad feriendum. *Ibid. c.2.*

DE CANTV.

HAbes in poteſtate vocem tuam, habetò, & animum. Frangis vocem, frange, & voluntatem. Seruas conſonantiam vocum, ſerua, & concordiam morum; vt per exemplum concordes proximo, per voluntatem Deo, per obedientiam Magiſtro. *De Int. Do. cap. 51.*

Caue ne ſicut delectaris altitudine vocis, delecteris elatione mentis. Nec diuiti obſunt opes, ſi bene eis vtatur; nec pauperem egeſtas commendabilem facit ſi inter inopiam ſordes peccati non caueat. *Ibid.*

Mens tua cum voce concordet, concordet cum lingua; non aliud cogites, & aliud cantes. Si aliud cantes in mente, & aliud cantes in voce, perdis fructum laboris tui. *Mod. ben. viuendi nu. 52.*

Bonum eſt ſemper orare. Deum mente. Bonum eſt etiam cum ſono vocis, & hymnis, & pſalmis, & canticis ſpiritualibus glorificare Deum. *Ibidem.*

Sicut orationibus iuuamur, ita pſalmorum modulationibus delectamur. *Ibid.*

Vſus cantandi conſolatur triſtitia cordis. Cãtus

tus in Eccleſia mentes hominum lætificat, faſtidioſos oblectat, pigros ſollicitat; peccatores ad lamenta inuitat: nam quamuis dura ſunt corda ſæcularium hominum, ſtatim vt dulcedinem pſalmorum audierint ad amorem pietatis conuertuntur. *Ibid.*

Sunt multi, qui ſuauitate pſalmorum compũcti, peccata ſua lugent. *Ibid.*

Pſalmorum decantatio ſignificat perpetuam laudem Dei in æterna gaudia. *Ibid.*

Quicumq; fideliter, & intenta mente pſalmos decantat, quodamodo Angelis Dei ſociatur; Quomodo? quia homo illum pro modulo ſuo laudat in terris, quem Angeli ſine intermiſſione adorant, & glorificant in Cœlis. *Ibid.*

Pſalmorum decantatio aliquando commouet nos ad lacrymas, aliquando inuitat nos ad orationem. *Ibid.*

Cantus pſalmorum oblectat aures audientiũ, & inſtruit animas fidelium ad benè viuendum. Vox cantantium ſit vna, & cum Angelis Dei, quos videre non poſſumus verba laudis miſcemus, *ibidem amplius*. Sine intermiſſione fideles debent referre laudes Deo, quia Deus delectatur in illis. *Ibid.*

Quamuis ad laudandum Deum peccatores, & indigni ſimus, tamen ceſſare à laudibus non debemus, quia indè conſequi veniam paccatorum credimus. *Ibid.*

Qui pſalmos cantare deſiderat in domo Do-

mini, non ſua, vel pericula fugit, vel lucra appetit, ſed illum proculdubio diligit, quem laudare geſtit cunctis diebus vitæ ſuæ. *De Cantico Ezechiæ Regis ſerm. in fine.*

DE CHARITATE.

OMnes fideles homines debemus diligere, ſed cum omnibus prodeſſe non poſſumus illis maximè conſulendum eſt, qui pro locorum, & temporum, vel quarumlibet rerum opportunitatibus conſtrictius, nobis quaſi quadam ſortè coniunguntur. *De Modo bene viuendi nu. 5. ibid.*

Pari dilectione eſt optanda vita æterna omnibus hominibus. *Ibid.*

Omnes homines affectu charitatis debemus diligere, ſcilicet vt Deo ſeruiant: & vt ſalui fiant. Sed opera miſericordiæ non debemus omnibus hominibus æqualiter impendere, ſed alijs minus, alijs magis. *Ibid.*

Debemus diligere inimicos noſtros propter Deum. *ibid.*

Neceſſaria eſt nobis charitas, ſine quâ nullus poteſt placere Deo. *ibid.*

Deum non diligit, qui hominem odit. Nec Deum diligit, qui Dei præcepta contemnit. *ibid.*

Charitas eſt radix omnium virtutum. Sine charitate enim, quodcumque facimus nihil nobis prodeſt. *ibid.*

Noſtrum ſtudium eſt vacuum, ſi non habemus

mus charitatem, quia Deus eſt. *ibid.*

Tunc homo eſt perfectus, quando eſt charitate plenus. *ibid.*

Sine amore charitatis, quamuis quiſque rectè credat, ad beatitudinem peruenire non poteſt. *ibid.*

Tanta eſt etiam virtus charitatis, quæ ſi deſit fruſtra habentur cæteræ virtutes. Si adſit, rectè habentur omnia. *ibid.*

Dilige Deum, & inuoca eum in ſalute tua, quia dilectio eſt vita, & odium eſt mors. *Mod. be. viuendi.*

Deus non vult ſe tantum diligi verbis, ſed puro corde, & operibus bonis. *ibid.*

Deum non diligit, qui præcepta Dei contemnit. *ibid.*

Mens hominis, qui Deum diligit, non eſt in terra, ſed in Cœlo, quia ſemper Celeſtia deſiderat. *ibid.*

Stultum eſt aliqnid plus, quam Deum amare, qui plus diligit creaturam, quam Creatorem peccat: Et qui proponit amorem creaturæ, amori Creatoris errat. Ergo ſuper omnia eſt nobis Deus diligendus. *ibid.*

Iuſtitia eſt, Deum toto corde amare, illique tota adhærere voluntate, qui eſt ſummum bonum. Summum bonum amare, ſumma eſt beatitudo. *ibid.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Digitized by Google

Quanto homo plus Deum diligit, tanto magis beatus erit. Dilectio eſt ſpecialis, & propria virtus Sanctorum. *ibid.*

Qui vult Chriſti diſcipulus eſſe, ſtudeat proximos ſuos tanquam ſeipſum diligere. Dilectio proximi malum non operatur. *ibid. nu.* 13.

Non debet inter ſeruos Dei carnalis dilectio eſſe, ſed ſpiritualis. Nihil Deo ſpecialius virtute dilectionis. Nihil deſiderabilius diabolo, quam extinctio charitatis. Sanctus amor non habet ſcandalum. *ibid.*

Omnem hominem fidelem, iudica tuum eſſe fratrem Memento, quod vnus artifex condidit nos. *ibid.*

Verus amor non habet amaritudinem ſcandali. *ibid.*

Sicut dilectio mentem eleuat, ita malitia demergit. Nec Deum verè ſine proximo poteris diligere nec proximum ſine Deo. *ibid.*

Veram charitatem tenes, ſi & amicum diligis in Deo; & inimicum diligis propter Deum: quãtum fueris larga in dilectione proximi, tantum eris alta in congregatione Dei. *ibid.*

Sì in veritate diligis proximum tuum, in trãquillitate eſt cor tuum. *ibid.*

Ille verò, qui proximum ſuum habet odio, circumdatus eſt tenebris, & tædio diligendo, proximum purgat oculum mentis ad videndũ Deum. *ibid.*

Cum Deo manere non poſſumus, ſi in hoc ſæculo

ſæculo vnanimes eſſe volumus: amicus in neceſſitate comprobatur. *ibid.*

Si præcepta Dei volumus cuſtodire, ſicut noſmetipſos, debemus proximos noſtros diligere; quia ſi ſine diſſimulatione diligit homo fratrẽ, citò placat Deum patrem. *ibid.*

Qui diligit proximum non poteſt facere homicidium, non adulterium, non furtum, non periurium, non falſum teſtimonium, non rapinam, non inuidere, non litigare. *ibid.*

Tunc verò amicus amatur, ſi non pro ſe, ſed pro Deo amatur. *ibid.*

Pauci ſunt amici, qui vſq; ad finem ſint chari. Illa eſt vera amicitia, quæ nil ex rebus amici quærit, niſi ſolam beneuolentiam; ſcilicet, vt gratis amet amantem ſe. *ibid.*

Charitas nunquam fuit ſine dilectione, nec dilectio ſine charitate. *ibid.*

Dilectio habet duas alas. Ala dextera eſt dilectio Dei; ſiniſtra alia, eſt dilectio proximi. Nullus hominum cum vna ala poterit volare ad Cœlum. Quare? Quia nec ſola dilectio Dei, ſine dilectione proximi, nec ſola dilectio proximi, ſine dilectione Dei valet ad conſequendam æternam beatitudinem. *ibid.*

Fidem poſſide cum proximo tuo in paupertate illius, vt & in bonis eius læteris. In tempore tribulationis permane proximo tuo fidelis, vt in hæreditate illius ſis cohæres. *ibid.* 14.

Qui cauat proximo ſuo foueam, cadet in il-

lam;& qui parat locum proximo ſuo, peribit in illo. *Vbi Pſalm. Lacum aperuit, & effodit eum, & incidit in foueam, quam fecit.*

Perfectè proximum ſuum non diligit, qui illi in neceſſitate non ſuccurrit: quantò amplius per compaſſionem proximis noſtris in neceſſitate ſuccurrimus, tanto amplius Creatori noſtro appropinquamus. *ibid.*

Condole alienis calamitatibus. Saucia te fletibus in alienis mæroribus. In tribulatione alterius, & tu eſtò triſtis, cum infirmis eſto infirmus. Sic alienos mærores tamquam tuos luge; cum plangentibus plange, cum lugentibus, luge; cum flentibus, fle; cum plorantibus, plora: talis eſto alijs, quales optas circa te eſſe alios. *ibid.*

Quod non vis pati, non facias alteri: non facias alteri mala, ne tu patiaris ſimilia. *ibid.*

Ex occaſione quippe frequentium; neceſſitatum crebris. Neceſsè eſt præcationibus Deum ab homine frequentari, frequentando guſtari, guſtando probari, quam ſuauis eſt Dominus. *ibid. in tract de Dilig. Deo §. 5. tom. 2.*

O Amor Sanctus, & caſtus, ò dulcis, & ſuauis affectio: ô pura, & defæcata intentio voluntatis, eo certè defæcatior, & purior, quo in ea de proprio nihil iam ad mixtum relinquitur: eo ſuauior, & dulcior, quo totum diuinum eſt, quod ſentitur: ſi affici, deificari eſt. Quomodo ſtilla aquæ modica multo infuſa vino, deficere à ſe tota videtur, dũ & ſaporem vini induit, & colorem, & quommodo

do ferrum ignitum,& candens,igni ſimillimum fit, priſtina, propriaque forma exutum; & quomodo Solis luce perfuſus aer, in eandem tranſformatur luminis claritatem, adeò vt non tàm illuminatus,quàm ipſum lumen eſſe vdeatur,ſic omnem tunc in ſanctis humanam affectionem quodam ineffabili modo neceſsè erit à ſemetipſa liqueſcere, atque in Dei penitùs transfundi voluntatem. *Ibid.*§.2.

In corpore ſpirituali, & immortali, in corpore integro placido,placitoque, & per omnia ſubiecto ſpirituali ſperet ſe anima,quantum apprehendere ámoris gradum, vel potiùs in ipſo apprehendi quippè, quia Dei potentiæ eſt dare,cui vult, non humanæ induſtriæ aſſequi. *Ibid.*

O quam verum locutus eſt, qui dixit diligentibus Deum omnia cooperari in bonum. Valet Deum diligenti animæ corpus ſuum infirmum, valet, & mortuum, valet, & reſuſcitatum. Primò quidem ad fructum pœnitentiæ; ſecundò ad requiem, poſtremò ad conſummationem. *Ibid. n.*8.

Bonus planè, fiduſque comes caro ſpiritui bono, quæ ipſum, aut ſi onerat, iuuat,aut ſi non iuuat, exonerat, aut certè iuuat,& minimè onerat. *Ibid.*

Qui magis, aut certè ſolum diligit ſuum: conuincitur non caſtè diligere bonum,quod vtique propter ſe diligit, non propter ipſum. *Ibid.*

Eſt, qui confitetur Domino,quoniam potens eſt,

eſt. & eſt, qui confitetur, quoniam ſibi bonus eſt, & item, qui confitetur, quoniam ſimpliciter bonus eſt. Primus ſeruus eſt, & timet ſibi. Secundus mercenarius, & cupit ſibi. Tertius filius, & defert Patri. Itaque, & qui timet, & qui cupit, vterque pro ſe agit. Sola, quæ in filio eſt charitas, non quærit, quæ ſua ſunt. Quamobrem puto de illa dictum. Lex Domini immaculata conuertens animas; quod ſola videlicèt ſit, quæ ab amore ſui, & mundi auertere poſſit animam. & in Deum dirigere. Nec timor quippè, nec amor priuatus conuertunt animam. Mutant interdum vultum, vel actum, affectum nunquam. *Ibid.*

Quod autem Dei eſt, immundum eſſe non poteſt, quæ non quod ſibi vtile eſt, quærit, ſed quod multis. Lex ergò Dei immaculata charitas eſt, quæ non quod ſibi vtile eſt, quærit: ſed quod multis. Lex autem Domini dicitur ſiuè, quod ipſe ex ea viuat, ſiuè quod eam nullus niſi dono eius poſſideat. *Ibid. in Tractatu prope fin.*

Ad æternam, iuſtamq; Dei legem pertinuit, vt qui à Deo noluit ſuauitèr regi, pœnalitèr à ſeipſo regeretur: quippè ſpontè iugum ſuaue, & onus leue charitatis abiecit, propriæ voluntatis onus importabile ſuſtineret inuitus. *Ibid.*

Nunquam erit charitas ſine timore, ſed caſto: nunquam ſinè cupiditate, ſed ordinata. Implet ergò charitas legem ſerui, cum infundit deuotionem: implet, & mercenarij, cum ordinat cupidita-

ditatem: Porrò timori permixta deuotio ipſum non annullat, ſed caſtifigat. Pœna tantùm tollitur, ſinè qua eſſe non potuit, dum fuit ſeruilis, & timor manet in ſęculum ſęculi caſtus, & filialis. *Ibid.*

Carnales ſumus, & de carnis concupiſcentia naſcimur: neceſsè eſt, vt cupiditas noſtra, vel amor noſter à carne incipiat, quæ ſi recto ordine dirigitur, quibuſdam ſuis gradibus duce gratia proficiens, ſpiritu tandem conſummabitur: quia non prius, quod ſpirituale, ſed quod animale; deindè quod ſpirituale. Et prius neceſsè eſt, portemus imaginem terreſtris; deindè Cœleſtis. In primis ergò diligit ſeipſum homo propter ſe. Caro quippè eſt, & nil ſapere valet præter ſe. Cumque ſe videt per ſe non poſſe ſubſiſtere, Deum quaſi ſibi neceſſarium incipit per fidem inquirere, & diligere. Diligit itàque in ſecundo gradu Deum, ſed propter ſe, non propter ipſum. At verò cum ipſe cęperit occaſione propriæ neceſſitatis colere, & frequentare, cogitando, legendo, orando, obediendo: quodam huiuſmodi familiaritate paulatim, ſenſimque Deus innoteſcit: conſequentèr, & dulceſcit: & ſic guſtato, quàm ſuauis eſt Dominus, tranſit ad tertium gradum, vt diligat Deum non iam propter ſe, ſed propter ipſum. *Ibid. in fine.*

Bonus cibus charitas, quæ media in ferculo Salomonis conſiſtens, diuerſarum odore virtutum, velut diuerſi generis fragrantia pigmentorum

torum exurientes reficit, iucundat reficientes. *De gradibus humil. in principio.*

Mulier, quæ vnxit pedes Domini, laudata eſt à Chriſto, non quia vnxit, ſed quia amauit: & quia quod habuit, hoc fecit, in eò iuſtificata eſt. *Ad Fratres de Monte Dei in Præfatione.*

In diligendo te Deus, retributio magna eſt diligenti conſcientiæ ipſa dilectio tua, deindè verò vita æterna. *Ibid. in medio tract.*

Parum enim proficit, qui alteri non prodeſt cum poteſt. *Medit. xi.*

Vnuſquiſque talem indulgentiam accepturus eſt à Deo, qualem ipſe dederit, proximo ſuo in ſe peccanti. Fruſtra Deum propitiari ſibi quærit, qui citò placari proximo negligit. *De Inst. domo. cap. 51.*

Cum vides aliquid, quod tibi diſplicet, vide, ſi hoc eſt in te, & abſcinde; ſi verò vides aliquid, quod tibi placet, vide ſi hoc eſt in te, & tene; ſi non eſt, aſſume, & ſic erunt tibi omnia in ſpeculo. *De form. hon. Vitæ. In Docum. §. 2.*

Si Prælati ſunt, ſunt ſicut patres ad filios: ſi ſubiecti, vt filij ad patres ſuos: ſi conuiuentes, omnium ſeruos ſe faciunt; pius ad omnes affectus: dulcis in bono conſenſus: occurſus in hilaritate: cohabitatio in gratia, diſceſſus in oſtenſione charitatis: ad minores quouis modò mitis affectio cum opere: ad patres amor vſque ad ſubiectionem, ad maiores reuerentia vſque ad ſeruitutem, non quæ ſua ſunt quærunt, ſed quæ

ſunt

ſunt omnium. *De Natura, & Dign. Di. Amoris cap.8.*

Amemus Deum, qui propter nos factus eſt ſecundum nos. Oremus ipſum, vt immaginem ſuam, ſicubi deformata eſt in anima noſtra, misericorditèr reformare dignetur, nihilominus, & corpus noſtrum, quod ad ſimilitudinem, & naturam noſtram accepit, ſic immaculatum conſeruare dignetur. *De Paſſione cap.26.*

Charitas, quæ ocioſa eſſe non poteſt, vbicumque eſt, ſe operibus oſtendit. *Ibid.cap.32.*

Cum enim vides pauperem, vel infirmum, vel peregrinum, & nulla compaſſione permotus tales pertranſis, nec orationem, nec gemitum pro illo effundis: nunquid dandi habes poteſtatem? Nequaquam. Si enim non diuidis affectum charitatis cum proximo indigente; perindè ac ſi non compateris patienti. Si enim non condoles condolenti, quomodo ſubſtantiam exteriorem diuidere? Si non das compaſſionis affectum, qui quo plus datur, plus abundat: quonàm terrenam ſubſtantiam dares, quæ diuiſa minuitur. *Ibid. cap.32.*

Quoties videmus aliquem indigentem, agnoſcamus Chriſtum in illo; quia, & ipſe indigens membrum Chriſti eſt: non claudamus viſcera compaſſionis noſtræ ab illo, & per hoc ſciamus, quia charitas Chriſti manet in nobis. *Ibid.*

Miſerendum eſt miſeris à via rectæ fidei, vel operum fidei exhorbitantibus, & in peccatorum

for-

ſordè iacentibus, ſiuè ipſi ſua peccata cognoſcāt, ſiuè non, & frangendum eſt eis in orationibus, & lacrymis noſtris ad miſericordiam inclinandus ille panis Cœleſtis Angelorum dulcis Ieſus. Similiter, & illi, quibus dedit Dominus intellectum panem Sacræ Scripturæ, talibus frangent, & apponent orando Dominum, vt oculos eorum aperire dignetur, vt eum agnoſcant, & cordis palatum ſanent, & guſtent, & videant, quoniam omninò ſuauis eſt Dominus, & ipſum in fractione panis, ideſt Sacra Scriptura agnoſcant, quorum oculi intellectus ante tenebantur, ne eum cognoſcerent, peccatorum ſordibus ſuperiectis. Frangendus eſt panis conſolationis his, qui in preſſuris ſunt conſtituti, ſiuè in languoribus corporis, ſiuè onere paupertatis, vel in ſemetipſis, vel in amicis ſuis: vt ſecundum conſilium Sapientis, detur ſicera mœrentibus, & vinum dulcis conſolationis his, qui amaro ſunt animo, diuitem ſemper voluntatem habentes ad omnes, non ſolùm ad amicos, & domeſticos fidei, verum etiam ad inimicos, vt ſimus filij Patris Noſtri, qui in Cœlis eſt, qui facit Solem ſuum oriri ſuper bonos, & malos, & pluit ſuper iuſtos, & iniuſtos. *Ibid.*

Qui perfectam habet in ſe charitatem, non timet in Inferno puniri; ſed ſperat in Cœlo cum Deo gloriari. *Ibid. n. 4. De Modo benè viu. n. 4.*

Perfecta etenim charitas, perfecta eſt ſanctitas. *Ibid.*

Non

Non debemus æqualitèr omnia diligere, ſed alia minus, & alia magis. Nam ſcire, quid facere debeamus, & neſcire ordine faciendi, perfecta ſcientia non eſt, *Ibid.* 5.

Si non diligimus ea, quæ diligere debemus, vel ſi diligamus ea, quæ diligere non debemus, ordinatam charitatem non habemus. Et ſi plus diligimus ea, quæ minus diligere debemus: ordinatam charitatem non habemus. Et ſi plus diligimus ea, quæ minus diligere debemns, vel ſi minus diligimus ea, quæ plus diligere debemus, ordinatam charitatem non tenemus. *Ibid.*

Qui Deum diligit, bonus eſt, ſi bonus eſt, ergò beatus. *Ibid.*

Deus diligendus eſt propter ſemetipſum, quia eſt ſummè bonus, & quia nos creauit ex nihilo. *Ibid.*

Charitas eſt dilectio, qua diligitur Deus propter ſe, & proximus propter Deum. *Ibid.*

Debemus proximos noſtros diligere in bono, quia qui in malo diligit proximum, non diligit proximum, ſed odio habet. *Ibid.*

Qui non diligit fratrem ſuum, quem videt, Deum quem non videt, quomodo poteſt diligere? Nequaquam. Igitur diligamus nos ad inuicem, quia charitas ex Deo eſt. *ibid.*

Qui diligit fratrem ſuum, ex Deo natus eſt, & videt Deum. *Ibid.*

Qui dilſgit fratrem ſuum, quem videt oculis corporis, videt oculis mentis in ſe manentem,

Deum;

Deum ; ſcilicèt charitatem, quia Deus charitas eſt. Et qui non diligit fratrem ſuum, quem videt oculis corporis, non videt oculis mentis in ſe manentem Deum ; videlicèt charitatem, quia ſi in eo eſſet charitas, Deus eſſet in eo, quia Deus charitas eſt. *Ibid.*

Debemus etiam diligere propinquos noſtros, ſi boni ſunt, & ſi Deo ſeruiunt. *Ibid.*

Plus debemus diligere extraneos, qui nobis ſunt coniuncti vinculo charitatis Chriſti, quàm propinquos, qui Deum non diligunt, nec Deo ſeruiunt. Quare? Quia ſanctior eſt copula cordium, quàm corporum. *Ibid.*

Sit humanus affectus erga miſerum, ſit erga pauperem dolor compaſſionis: ſit erga dilectum amor miſerationis. *Ibid.n.*14.

Non deſpicias pauperes, non contemnas ægenos, non vilipendas pupillos: nullus à te triſtitiam habeat, nemo à te confuſus abſcedat. *Ibid.*

Pietas ad omnia vtilis eſt. *Ibid.n.*15.

Decidet à charitate Dei, qui occaſionem dederit peccandi. Decidet etiam à charitate proximi, qui occaſionem præbuerit malè faciendi, quia & ſi malè non facit opere, tamen opinionem peſſimam nutrit. *Ibid.n.*58.

Si non potes æquè ambulare cum Chriſto, ſaltem à longe imitare veſtigia eius. Si non vales diligere proximum tuum, pluſquam teipſum, quod Chriſtus fecit moriendo pro ſalute generis humani, ſaltem dilige eum tanquam teipſum,

hoc

hoc faciendo illi, quod ab eo tibi vis fieri. *In Cœna Domini n.5.*

Qui non habet charitatem, iam non eſt eius, qui dedit mandatum charitatis. *Ibid.*

Charitas eſt dilectio Dei, & Proximi: & qui non diligit proximum, ſupereſt, vt non diligat Deum; & qui non diligit, odit; Ergò qui odit fratrem ſuum, odit charitatis auctorem. *Ibid.*

Quomodò poſſumus Dominum diligere habitu, ſi eum contemnimus actu? Dilectio Dei non quærit veſtem, ſed noſtram mentem; nec quærit opinionem, ſed tãtùm bonam actionem. Probatio dilectionis exhibitio eſt operis. *Ibid. num.8.*

Nemo ſe tegat ſub habitu religionis, nullus ſibi palliare ſanctitatem præſumat ſubtegmine monaſtici ordinis. Ille tantùm diligit Chriſtum, qui pro ſuo poſſe ipſius ſatagit obſeruare mandatum, *Ibid. n.9.ſ.4.in fine.*

Si præmium, quod Chriſtus eſt habere deſideras, illius ſermonem ſerua, ſcilicèt mandatum nouum do vobis, vt diligatis vos inuicem. Si diligis Chriſtum, neceſsè eſt, vt diligas fratrem tuum. Ergò ne incurras odium Chriſti, teneas illæſam charitatem fratris tui. *Ibid.n.9.*

Amator Dei ex corde perfecto non ſapit alta; ſed conſentit humilibus, & occupatus in ipſo ad iudicia hominum non vacabit. *in Epiſt. ad Quendam requirat tom.2. Quid à nobis, neque Deus.*

Quare filius Dei factus eſt homo, niſi vt homi-

nes faceret filios Dei? *in Vigilia Nat.Dom.ſerm.*1.

Qui dicit ſe in Chriſto manere, debet ſicut ipſe ambulauit,& ille ambulare. *in Vigil.Natiu. num.*2.

Dum ſumus in corpore,poſſimus nos eſſe cum Domino.id eſt adhærere eius voluntati,ſed non ille nobiſcum, vt conſentiat voluntati noſtræ. *ibid.poſt illa verba,vel quia ſignanter dictum.*

Deo melius aliquid prouidente pro nobis, vt non ſine nobis conſummarentur. *ibid.in med.*

Pudet itaque, dilectiſſimi,propriam negligẽter diſſimulare paſſionem, cui tanta à Maieſtate tanta exhiberi video compaſſionem. Compatitur filius Dei,& plorat:homo patitur, & ridebit? *ſerm.3.prope finem,in die Natalis Dom.*

Quis Deum verò colit niſi, qui voluntariè ei ſubiectus eſt, & ſicut oculi ſeruorum in manibus dominorum ſuorum,ſic oculi cordis eius ad Dominum Deum ſuum? *ibid.ſerm.4.prope finem.*

Sicut penitus erat inutile viam ſcire, ſi detineremur in carcere, ita redemi non prodeſſet,ſi viæ ingnaros, qui primus inueniret, primus reduceret in carcerem retrudendos. Itaque in maiore quidem ætate patientiæ, & humilitatis; & ſuper omnia charitatis,cæterarumque virtutũ manifeſta dedit Saluator exempla;in infantia verò figuris velata. *de Circum.*3.

Quid nobis glorioſius, quam quod tanti æſtimauit nos Deus? Quæue maior illa gloria,quam tanta dignatio, & tanta benignitas eo vtique dul-

dulciſſima, quo tam gratuita? Nam pro impijs mortuus eſt. Videte quantum fecit, & pro qualibus, vt non ſuperbiamus, quantum ne deſperamus. *ibid. nu.* 3.

Nonne, & in membris noſtris, ſæpè pro vnius infirmitate alteri adhibent curatio? Dolet caput, & in brachio fit coctura: dolent renes, & fit in tibia. Ita hodie pro totius corporis putredine cauterium quoddam infixum eſt in capite. Denique quid mirum, ſi pro nobis Ieſus dignatus eſt circumcidi, pro quibus dignatus eſt mori. *in Circum. Domini* 3.

Attendat homo quanta ſit cura eius Deo, hinc ſciat, quid de eo cogitet, aut quid ſentiat. Non interroges ò homo ea quæ pateris, ſed quæ paſſus eſt, ille. Quanti te fecit ex his, quæ pro te factus eſt ille. Quanti te fecit ex his, quæ pro te factus eſt agnoſce, vt appareat tibi benignitas eius ex humanitate. Quanto enim minorem ſe fecit in humanitate, tanto maiorem exhibuit in bonitate; & quanto pro me vilior, tanto mihi carior eſt. *in Epiph. nu.* 1.

Deus Pater miſit in terram ſaccum, in quam, in paſſione conſcindendum, vt effundatur, quod in eo latet prætium noſtrum. *in Epiph. ſerm.* 1.

Pauperes ſumus, parum dare poſſumus, attamen reconciliari poſſumus pro paruo Ieſu ſi volumus. Totum quod dare poſſumus, miſerum corpus iſtud eſt: illud ſi dedero ſatis eſt. Si quo minus addo, & corpus ipſius. Nam illud de-

meo eſt, & meum eſt. *ibidem*.

Obſecramus chariſſimi, proſit vobis tanta charitas, quam vobis Deus Maieſtatis exhibuit; tanta humilitas, quam ſuſcepit; tanta benignitas, quæ vobis per Chriſtum humilitatem apparuit. *in Epiph*. 2.

Quomodo namque nobis Chriſtus erit inexorabilis; propter quod factus eſt ſimilis nobis paſſibilis? *ibid.nu*.3.

A primo homine in te manauit macula, qua inquinatus es; à Chriſti latere aqua, qua mundatus es. *in Dominica poſt Octau.Epiph.*

Nunc iam inquinatus propria culpa; propria nihilominus aqua mundaberis, ab illo tamen, & per illum, qui ſolus eſt purgationem faciens peccatorum. *ibidem*.

In operibus Domini fratres, & minus capaces animos exterior conſideratio paſcit, & qui magis exercitatos habent ſenſus, ſolidiorem intus cibum inueniunt, & ſuauiorem, tanquam adipē medullamque frumenti. *ibid.nu*.2.

Vnde tibi tam inæſtimabilis gloria, vt Chriſti ſponſa eſſe merearis, in quem deſiderant Angeli ipſi proſpicere. *ibid*.

Vnde tibi hoc, vt ipſe Sponſus tuus, cuius pulcritudinem Sol, & Luna mirantur; ad cuius nutū vniuerſa mutantur. *ibid*.

Quid retribues Domino, pro omnibus, quæ retribuit, tibi, vt ſis ſocia menſæ, ſocia regni, ſocia denique thalami, vt introducat te Rex in cubiculum ſuum. *ibid*.

Vide

Vide iam quid de Deo ſentias; vide quantum de Deo præſumes. Vide quibus brachijs vicariæ charitatis redamandus, & amplectendus ſit, qui tanti te æſtimauit; Imò qui tanti te fecit: de latere enim ſuo reformauit, quando propter te obdormiuit in Cruce, & ob hoc ſomnum mortis excepit. *ibid.*

Propter te Chriſtus à Deo Patre exiuit, & Matrem Sinagogam reliquit, vt adhærens ei, vnus cum eo ſpiritus efficieris. *ibid.*

Audi filia, & vide, & conſidera quanta ſit erga te dignatio Dei tui, & obliuiſcere populum tuũ, & domum patris tui. *ibid.*

Perſecutor, & nomen, & crimen lõgè ſit ſemper à nobis, obſecro vos, dilectiſſimi benignos ſemper, & mites exhibeamus nos inuicem, ſupportantes in omni patientia, & ad id quod melius, & perfectius eſt alterutrum prouocantes. Quis enim ſeruus ſufficire ſibi putat non perſequi Dominum, ſed nec obſequi Domino? Quam habiturus eſt gratiam ſi vt non reſiſtit, ſic nec aſſiſtit quidem. *in Conu. S. Pauli nu.* 1.

In cordibus veſtris per fidem habitat Chriſtus. Hoc templum eius, & hæc ſedes eius niſi fortè excidit vobis, quoniam animam iuſti ſedes ſapientiæ eſt. *de Purific.* 1.

Sit in nobis chariſſimi vnitas animorum, vnita ſint corda diligendo vnum, quærendo vnum, adhærendo vni, & idipſum inuicem ſentiendo. *in Septuag.* 2.

Digitized by Google

Non membra omnia actum eundem videntur habere, vnitas tamen interior, & vnanimitas ipſam quoque multiplicitatem colligat, & conſtringat charitati glutinio, & vinculo pacis, *ibid.*

Quæcumq; enim portio capiti non coheret, vnde ei iam ſenſus, aut vita? Nec ſane deerit, qui expoſitam occupet, & ne tunc quidem ſit abſque capite. *ibid.*

Attende ſolerter quid diligas, quid metuas, vnde gaudeas aut contriſteris, & ſub habitu religionis animum ſæcularem, ſub pannis conuerſionis inuenies cor peruerſum. *Et vltra*: Conuertatur proinde amor tuus, vt nihil omnino diligas niſi Deum, aut certè propter ipſum. *ibid. n.* 2.

Proh dolor peccandi tempus, terminus recidendi facta eſt reſurrectio Saluatoris. Ex hoc nēpè commeſſationes, & ebrietates redeunt, cubilia, & impudicitiæ reputentur, & laxantur concupiſcentijs frena; quaſi adhoc ſurrexit Chriſtus, & non magis propter iuſtificationem noſtram. *in Reſurret. nu.* 1.

Vita quidem corporis eſt anima per quam moueteur, & ſentit; vita verò fidei charitas eſt, quia per illam operatur. *de Reſurr. ad Abbates.*

Refrigeſciente charitate fides moritur, ſicut corpus anima recedente. *ibid.*

Quoties peccantem videris fratrem, continuò procedere debet compaſſionis affectus, tanquam cognatus humanitati, quippe quem concepis exte ipſo. *ibid.*

Teme-

Temetipſum attende,vt alij noueris compati, vt arguas in ſpiritu lænitatis. Teipſum cōſidera, ne,& tu tenteris.*ibid.*

Compaſſionis affectus multis ſiquidem prodeſt,quia animus liberalis contriſtare, quem pro ſe viderit anxium,erubeſcit.*ibid.*

In Spiritu vehementi cōterimus naues Tharſis .Conterimus conquaſſatum calamum.Extinguimus linum fumigans. Sed cum vterque aderit,videlicet, & compaſſionis affectus, & zelus iuſtitiæ,neceſsè eſt, vt adſit ſpiritus diſcretionis, nè forte cum oporteat hunc exhiberi ille præcedat,& indiſcretio ipſa confundat vniuerſa. *ibid.*

Quam commutationem ei dabit homo pro gratia ſua,qui nullius egit, & cuius ſunt vniuerſa? Gratia gratis datur,etiam cum emitur gratis emitur;quia quod datur pro ea,nobis melius retinetur.*ibid.*

Quando verò compatitur fratri, qui in propria voluntate neſcit compati, niſi ſibi,aut quādo amans ſeipſum diliget iuſtitiam, & odio habebit iniquitatem? Simulare quidem poteſt ante oculos hominum etiam, & ſemetipſum ſeducere, vt cum priuato amore, vel odio ducitur, compaſſionis affectum, aut zelum putet eſſe iuſtitiæ.*ibid.*

Quis enim ſufficiat cogitare qualiter rerum Dominus præuenerit nos, venerit ad nos,ſubuenerit nobis, & ſingularis illa Maieſtas voluerit mori,vt viueremus.ſeruire, vt regnaremus,exu-

lare, vt repatriaremus, & vſque ad ſeruiliſſima opera inclinari, vt conſtitueret nos ſuper omnia opera ſua. *in Aſcenſ. Dom. nu.* 3.

Abſit tibi gloriari niſi in Cruce Domini Ieſu Chriſti tui, per quem tibi Mundus Crucifixus eſt, vt quam Mundus appetit crucem reputes, & tu crucifixus Mundo, illis quæ Mundus crucem reputat, toto inhæreas amore. *de Aſcenſ. Dom. nu.* 4.

Oculus meus non videt abſque te, quæ præparaſti diligentibus te. *ibid.* 4.

O duri, & indurati obdurati filij Adam, quos non emollit tanta benignitas Ieſu, tanta flamma, tam ingens ardor amoris, tam vehemens amator, qui pro vilibus ſarcinulis, tam præcioſas merces expendit. Non enim corruptibilibus auro, vel argento redemit nos, ſed prætioſo ſanguine ſuo, quem effudit abunde, quia largiter vndæ ſanguinis de corpore Ieſu per quinque partes emanauerunt. Quid vltra debuit facere, & non fecit? *in Pent. nu.* 2.

O quam læni, & dulciſſimo ſpiritu imbutus eſt ſpiritus illius, qui nouit in ſpiritu lænitatis peccantem inſtruere, ſuſpendere vindictam, & affectuoſis viſceribus inuiſcerare ſibi peccatorem, donec vitæ reddatur. De hac compaſſionis mamilla lac conſolationis effunditur, & hoc lacte paſcit Apoſtolus illos, qui ſolido cibo veſci non poſſunt. Amator innocentiæ, pacis amicus, patientiæ cibus, patientibus compatiens, & congaudens gaudentibus, perfectionis metam curſus

ſus conſumatio contingit. Hæc ſunt vbera lacteis irrorata liquoribus, meliora vino, lacte dulciora, miſericordiam ſonantia, redolentia pietatem, Fragrantia, inquit, vnguentis optimis. Digna prorſus vbera, de quibus eliquatur vnguentorũ infinitas, odorata defluxione, Ciuitatem Dei viuentis, circumquaque reſpergens *de S. M. Magd.*

Perire ſiquidem neceſſe eſt hominem, qui charitatem non habet, etiam ſi tradiderit corpus ſuum vt ardeat. *de S. Mich. nu. 2.*

Beati verò, qui de ſua reconciliatione non ingrati, & pro fratribus ſuis piè ſollicite, eos quoque quantum præualet, & ſibi, & Deo reconciliare laborant. *in feſtiu. Omn. Sanct. nu. 1.*

Ne mireris hominem Seraphim factum; mementò quia Creator, & Dominus Seraphim factus eſt homo. Ad contumeliam tuam ò ſuperbè, qui creatus inter Angelos, inter Angelos ſtare non meruiſti, ecce Rex Noſter nouus inter Angelos fabricaturus aduenit. Atque vt tabeſcas amplius, & liuore proprio torquearis; non qualeſcunque, nec inferioris alicuius ordinis Angelos, ſed Seraphim. Audi enim quid ipſe loquatur; ignem inquit, veni mittere in terram, & quid volo niſi vt accendatur? *Serui 3. de Verbis Iſaiæ Proph. in Calendis Nouembris.*

Vbi verò intelligentiam charitas, agnitionẽ deuotio comitatur, volet ſecurè quiſquis eiuſmodi eſt, volet ſine fine, quia volat in æternitatem. *ibid. nu. 4.*

Cha-

Charitas, quæ inflammatur à ſpiritu neque ſic oportet dici, nequè ſic expedit, ſed ſic volo, inquit, ſic cupio, ſic deſidero vehementer. Videtis quanta ſublimitas, videte quanta ſicuritas, quantaque ſuauitas charitatis. Fælix anima, quę ad hunc charitatis peruenerit ſtatum. *in feſt. S. Andreæ num.* 1.

Quæramus fratres ſpiritum charitatis, tota ſolicitudine operam demus, vt mereamur habere hunc ſpiritum, imò, vt quem iam habemus, abũdantius habeamus. *ibid. nu.* 2.

O'homo, quid vltra potuit tibi facere Deus, & non fecit? *Qui habitat nu.* 15.

Oras, optas, vt Nuncijs Angelis ſuis non contentus, ipſe quoque, qui loquebatur adſit, nec te quaſi per medium, ſed ſui oris oſculo oſculetur. *ibidem.*

Quæ eſt enim melior, & efficacior commendatio, quam Diuinæ erga nos teſtatio charitatis? *De Verbis Apoſtoli. Qui gloriatur in Domino.*

Teſtimonium verò amoris Dei nullum credibilius, nullum certius in hac vita, quàm quod deſiderat propheta, vbi ait; *Corripiet me iuſtus in miſericordia, & increpabit me. ibid.*

Qnos Deus amat, amicos habet, non ſeruos, non enim amicos diſcipulos diceret, niſi eſſent. *in Cant. ſerm.* 59.

Ita nè huic intenta eſt illa Maieſtas, cui gubernatio pariter, & adminiſtratio vniuerſitatis incum-

cumbit, & cura ſæculorum, ad ſola transfertur negotia, imò otia amoris, & deſiderij huius? Ita plane. *Cant.*68.

Terreantur, licet Martyres, rident feriuntur, & gaudent; occiduntur, & ecce triũphant. Quare? quia morte charitatis intus in corde, iam dudum mortui in peccatis, mortui Mundo, tanquam inſenſibiles facti, nec minas, nec tormenta, nec mortem ſentire potuerunt. *de Paſſione Domini cap.* 111.

Non faſciem, ſed faſciculum dilectum dicit, quod leue præ amore ipſius ducat, quidquid laboris immineat, & doloris, *Cantic.*43.

An non faſciculus cuius iugum ſuaue eſt, & onus leue? *in medio de circumfuſione vitij.*

Videns Deus homines omnino carnales affectos, tantum ei dulcedinem exhibuit in carne, vt duriſſimi cordis ſit quis quis eum toto affectu non diligat. *De diligendo Deo, Serm. Vnic.*

Vere in nullo ſic commendat Deus charitatem ſuam, quomodo in myſterio incarnationis eius, & paſſionis; in nullo ſic reuelatur eius pietas, in nullo ſic appareat benignitas, quomodo in humanitate. *ibid.*

Placuit Deo per ſtultitiam verbi ſaluos facere credentes. Nonnè quodammodo ſtultum ſe faceret, qui tradidit in mortem animam ſuam, & tulit peccata multorum, & quæ non rapuit tunc

exol-

exoluebat? Nonnè ebrius erat vino charitatis,& immemor ſui contra Petri conſilium dicentis: Propitius eſto tibi? Itaque abſcondita eſt fortitudo,maximeq;velata, & incarnata Sapiẽtia,ſed benignitas non potuit amplius declarari, nèc abundantiùs exprimi non euidentius commẽdari. Nam videre eſt homines ſic affectos erga huiuſmodi, vt vix ſine lachrymis audiunt, vel recordentur. Hic ergo amor contra concupiſcẽtiam carnis eſt. Quid enim dulce ſit ei in carne, cui tanta dulcedo eſt in Chriſti Paſſione. *de diligendo Deo ſerm. vt ſupra.*

Sicut enim munditiam intra nos,erga proximum innocentiam conuenit obſeruari; ſic & in nobis,& erga proximum exercẽda virtutis opera,opera pietatis. *de verbis pſal. vigeſimi tertij. Quis aſcendet ſerm. in medio.*

Non ſimus nobis inutiles, ne in vano recepe rimus animas n ſtras: non ſimus inutiles proximo noſtro, nè in vano ei iuraſſe probemur. *ibid.*

Omnes proximis iurati ſumus,cum quibus in Eccleſiæ venimus vnitatem. Et hæc profeſſio fidei Chriſtianæ, vt qui viuit, iam non ſibi viuat, ſed ei,qui pro omnibus mortuus eſt. *ibi. in medio.*

Habes charitatem de corde puro,& conſcientia bona,& fide non ficta? Meritò ſiquidem interrogatur hanc charitatem habeat piſcator hominum,conſtituendus. *De Tribus ordinibus Eccleſiæ ad Patres in capitulo ſactis ſermo prope finem.*

Me-

Merito beatificatur nomine filij, qui opus filij compleuerit, vt poſt ſuam non ingratus reconciliationem, etiam alios reconciliet Patri ſuo. *de Conuerſ. ad Clericos nu.* 26.

Deus licet vnus ſit, & vnum ſit, tamen non ſui varietate, ſed animi noſtri mutatione guſtãtibus nobis diuerſos videtur habere ſapores. Sapit enim timenti iuſtitiam, & potentiam amanti bonitatem, & miſericordiam, *Parui ſermones num.* 36.

Amat profectò caſtè, quæ ipſum, quem amat quærit non aliud quicquam ipſius. Amat ſancte, quia non in concupiſcentia carnis, ſed in puritate ſpiritus. Amat ardenter, quæ ità proprio debriatur amore, vt Maieſtatem non cogitet. *Cant. Cant. nu.* 7.

Non ſunt profectò Matres, qui cum ſint de Crucifixi patrimonio nimis incraſſati, impinguati, dilatati, non compatiuntur ſuper contritione Ioſeph. Quæ Mater eſt non diſſimulat; habet vbera, & non vacua. *ibid.* 10.

Si te induas viſcera miſericordiæ, liberalem, benignumque exhibeas non tantum parentibus, ſiuè cognatis tuis, aut quos tibi, vel benefactores tenes, vel benefacturos ſperas, nam, & Ethnici hoc faciunt, ſed iuxta Pauli conſultum, ſtudeas operari bonum ad omnes; ità vt propter Deum ne inimico officium humanitatis corporale, ſeu ſpirituale negandum, ſubtrahendum exiſtimes. *ibid. nu.* 12.

Tu

Tu quidem in tua cuſtodia vigilans beneficis, ſed qui iuuat multos, & melius facit, & virilius. Quod ſi implere non ſufficit abſque aliqua iniquitate, ideſt abſque quadam inæqualitate vitæ, & conuerſationis ſuæ, memento quia charitas operit multitudinem peccatorum. *ibid. nu.* 112.

Non abduci blanditijs, nec ſeduci fallacijs, nec iniurijs frangit, toto corde, toto anima, tota virtute diligere eſt. *ibid.* 20.

Toto corde diligere eſt omne, quod blanditur de carne propria, vel aliena Sacroſanctæ Carnis Ieſu amori poſtponere. In quo, & Mundi æquè gloriã comprehendo, quia gloria Mundi, gloria eſt carnis, & qui in ea delectantur, carnales eſſe non dubium eſt. *ibid.*

Gratia ignominia Crucis ei, qui Crucifixo ingratus non eſt. *ibid. nu.* 25.

Nemini quicquã debeatis, niſi vt inuicem diligatis. Verùm ſi adicias, etiam vſque quaque vim facere regno charitatis, vt vſque ad vltimos eius terminos occupare illud pius inuaſor præualeas; dum ne inimicis, quidem claudenda viſcera pietatis exiſtimes, benefacias his quoque, qui te oderunt, ores, & prò perſequentibus, ac calumniantibus te; nec non, & cum his, qui oderunt pacem eſſe pacificus ſtudens. *ibi.* 27.

Videas proh pudor, importune ſuperfluo quæritate, qui Prius neceſſaria obſtinatiſſime recuſabant. Quamquam ſi qui in ſua fortè inuicta obſtinatione perdurant indiſcretius abſtinentes, & ſin-

ſingularitate mutabili conturbantes eos, cum quibus habitare debent, vnius moris in domo; haud ſcio ſanè an ſe exiſtiment pietatem retinere cum huiuſmodi mihi videantur, & longius abieciſſe. Nam qui ſapientes in oculis ſuis decreuerunt apud ſe nec conſilio acquieſcere, nec præcepto, videant, quid reſpondeant, non mihi, ſed dicenti, quoniam quaſi peccatum hariolandi eſt repugnare; & quaſi ſcelus idolatriæ nolle acquieſcere. *ibid.nu.33.*

Heù triſtis, & lacrymoſa mutatio, vt homo Paradiſi accola, terræ Dominus, Cœli ciuis, domeſticus Domini Sabaoth, frater beatorum ſpirituum, & Cœleſtium cohæres virtutum, repentina ſe conuerſione inuenerit, & propter infirmitatem iacentem in ſtabulo, & propter pecorinam ſimilitudinem indigentem fæno, & propter indomitam feritatem alligatum præſepio. Agnoſce tamen ò bos poſſeſſorem tuum, & ò tu aſine præſepe Domini tui; vt prophetæ Dei fideles inueniantur, quia iſta ſunt Dei mirabilia prælocuti. Cognoſce pecus, quem non cognouiſti homo. Adora in ſtabulo, quem fugiebas in Paradiſo. Honora præſepium, cuius contempſiſti imperiũ. Comede fænum, quem panem Angelicum faſtidiſti. *ibid.nu.35.*

Nec potes, aut amare, quem neſcias, aut habere quem non amarieris. Noueris proinde te, vt Deum timeas; noueris ipſum, vt æquè ipſum diligas. *ibid.nu.3.*

Noli

Noli animo frangi, noli deficere à puſillanimitate ſpiritus: habes interim de principijs ſpiritus, quod ad præſens in exultationæ metas. Seminate, ait, vobis iuſtitiam, metite quem vitæ. *ibidem* 37.

Excuſa intentionem ſi opus non potes, puta ignorantiam, puta ſubreptionem, puta caſum. Quod ſi omnem omninò diſſimulationem rei certitudo recuſat, ſuade nihilominus ipſe tibi, & dicito apud te ipſum Vehemens fuit nimis tentatio. *ibid.* 40.

Ab ineunte adoleſcentia iſta peſſima, atque miſerrima proni ſunt ſenſus hominis, & cogitationes in malum, & natura ad indignandum, quam ad compatiendum paratior. Indè homo tanquam omnino excltus hominem, in quo vult ſibi cum opus habet ab hominibus ſubueniri, nõ vult ipſe hominibus opus habere ſubuenire. *ibid.* 44.

Cum præſtò eſt, quod amatur, viget amor, languet cum abeſt. *ibi* 51.

Si impedire non præualet actionem, tentat intentationem, ſuggerens, & ſuadens quatenus affectum gratiæ arroges tibi; quod quidem ſuperbiæ genus longè illo priore intollerabilius eſſe non ambigas. *ibid.* 54.

Amat Deus integrum munus, affectum plenum perfectum ſacrificium. *ibid.*

Sine charitate timor pœnam habet. Et quidẽ charitas vinum, quod letificat cor hominis. Perfecta

ſecta autem charitas foras mittit timorē, vt vbi aqua fuerit, vinum eſſe incipiat. *ibid.*

Ignis, qui Deus eſt, conſumit quidem, ſed non affligit, ardet ſuauiter, deſolatur feliciter. *ibi.* 57.

Quid dulcius lacrymis charitatis? Flet quippe charitas ſed ex amore, non ex mærore. Flet ex deſiderio. Flet cum flentibus. *ibid.* 58.

Amat, & Deus, nec aliunde hoc habet, ſed ipſe eſt vnde amat. Et ideo vehementius, quia non amorem tam habet, quam hoc eſt ipſa. Verum quos amat, amicos habet non ſeruos. *ibi.* 59.

Omnes ex æquo intuetur, qui perfectè ſe amant, & in ſe ipſo celſos humilieſque contemperat, nec modò pares, ſed vnum eos facit. Tu Deum forſitan ad huc ab hac amoris regula excipi putas; ſed qui adheret Deo, vnus ſpiritus eſt. *ibidem*.

Da mihi animam nihil amantē præter Deū, & quod propter Deum amandum eſt, cui viuere Chriſtus non tantum ſit, ſed, & diù iam fuerit cui ſtudij, & ocij ſit prouidere Deum in conſpectu ſuo ſemper, cui ſolicitè ambulare cum Domino Deo ſuo, non dico magna, ſed vna voluntas ſit, & facultas non deſit; da, in quam, talem animam, & ego non nego dignam Sponſi cura, maieſtatis reſpectu dominantis fauore, ſolicitudine gubernantis, & ſi voluerit gloriari, non erit inſipiens, tantum vt qui gloriatur in Domino glorietur. *ibid.* 69. *in principio.*

Gaudium Domini fortitudo noſtra. Ita ergo, &

D cum

cum paſcit, paſcitur, & paſcitur, cum paſcit, ſimul nos ſuo gaudio ſpirituali reficiens, & de noſtro æque ſpirituali profectu gaudens. Cibus eius pœnitentia mea, & cibus eius ſalus mea, cibus eius ego ipſe. *ibid.* 71.

Qui nunquam diligit conſtat, quod nunquam dilectus eſt, ac per hoc, nec ipſe in Deo, nec Deus in eo eſt. *ibid.*

Anima amans votis fertur, trahitur deſiderijs, diſſimulat merita Maieſtati, oculo claudit, aperit voluptati, ponens in ſalutari, & fiducialiter agens in eo. Intrepida denique, & inuerecunda reuocat verbum, & cum fiducia repetit delicias ſuas, ſolita libertate vocans non Dominum, ſed dilectum. 74.

Grande profectò in nobis donum naturæ ipſa eſt, quæ ſi minus ſuas exequatur partes, nonne quod reliquum habet natura in nobis, totum turbabitur, totum quaſi quadam vetuſtatis operietur rubigine? Id quidem quadam iniuria Auctori? Et vtique ad hoc auctor ipſe Deus Diuinæ inſignæ generoſitatis perpetuò voluit in anima conuerſari, vt ſemper hæc, in ſe ſe ex verbo habeat qua admoneatur ſemper, aut ſtare cũ verbo, aut redire ſemota fuerit. *ibid.* 83.

Vbi amor eſt, labor non eſt, ſed ſapor, *&* *vltra*, Inſipientia mulieris ſaporem boni excluſit, quia ſerpentis malitia mulieris inſipientiam circumuenit. *ibid.* 85.

O bona Mater Charitas. quæ ſiuè foueat infirmos,

mos,ſiuè exerceat perfectos, ſiuè arguat inquietos, diuerſis diuerſas exhibens ſicut filios diligit vniuerſos, eum te arguit, mitis eſt,cum blanditur,ſimplex eſt. Piè ſolet ſæuire,ſine dolo mulcere; patienter nouit iraſci, humiliter indignari. Ipſa eſt,quæ hominum Mater, & Angelorum, non ſolum,quæ in terris,ſed etiam, quæ in Cœlo ſunt pacificauit. Ipſa eſt, quæ Deum homini placans, hominem Deo reconciliauit. Ipſa eſt, quæ fratres illos, cum quibus olim dulces capiebas cibos, habitare facit vnius moris in domo. *Epiſt.2.*

Deus charitas eſt. Dicitur ergo rectè charitas, & Deus, & Dei donum, *infra*. Hæc eſt lex æterna; Creatrix, & gubernatrix vniuerſitatis. Siquidem in pondere, & menſura, & numero per eam facta ſunt vniuerſa, & nihil ſine lege relinquitur, cum ipſa quoque lex omnium, ſine lege non ſit, non tamen alia, quam ſeipſa, qua,&ſeipſam, & ſi non creauit, regit tamen. *Epiſt.* xi.

Omnes(iuxta Domini præceptum)etiam inimici diligantur, ſed ad conſilium ſoli eligantur qui,& prudentes eſſe videãtur,& beneuoli. Abſque prudentia, & beneuolentia non eſſe ſolent perfecta conſilia. *Ep.42.*

Certus ſum, quia nec locorum diſtantia, nec corporum,vel mors, vel abſentia diſiungere poterit,

ferit, quos vnus ſpiritus vegetat, vna charitas ligat. *Ep.* 65.

Mens ſiquidem, quam ſemel affecerit charitas, ſui iuris eſſe non ſinitur. Metuit, quod neſcit, dolet, quod non oportet, ſolicitatur pluſquā voluerit, & vndè noluerit: compatitur nolens miſeretur inuita. *Ep.* 74.

Vbi enim ſcandalum, ibi proculdubio charitatis eſt detrimentum. Vbi autem diminutio charitatis, miror quod, vel quale poſſit ſpiritualis exercitij ſperari lucrum. Deniq; ſi propriam quiſq; quietem communi prætulerit vtilitati; quis iam veraciter poterit dicere. Mihi viuere, Chriſtus eſt, & mori lucrum? *Ep.* 82.

Nemo ſe amari diffidat, qui iam amat. Libenter Dei amor noſtrum, quem præuenit ſubſequitur. Nam quomodo redemare pigebit, quos amauit, & nec dum amantes? Amauit, inquam, amauit. *Ep. nu.* 107.

Verus amor ſe ipſo contentus eſt. Habet præmium, ſed id, quod amatur, nā quid quid propter aliud amare videaris, id plane amas; quo amoris finis pertendit, non per quod tendit. *De dilig. Deo* §. 3.

Cauſa diligendi Deum, Deus eſt. Modus ſine modo diligere. *ibid. Tractatus.*

Dei quærentibus, & ſuſpirantibus præſentiā, præſto interim, & dulcis memoria eſt. *ibid.* §. 1.

Non poteſtis, ò miſeri ſerui Mammonæ ſimul glo-

gloriari in Cruce Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & ſperare in pecuniæ theſauris: poſt aurum abire, & probare, quam ſuauis eſt Dominus. Proinde, quem ſuauem in memoria non ſentitis, aſperum proculdubio in præſentia ſentietis. *ibid.*

Agnoſce ò homo, quam grauia fuerint Chriſti vulnera proquibus neceſſe fuit Dominum Chriſtum vulnerari. Si non eſſent hæc ad mortem, & mortem ſempiternam, nunquam pro eorum remedio, Dei filius moreretur. *Med.* 3.

Vt perfecta iuſtitia ſit diligere proximum, Deum in cauſa habere neceſſè eſt. Alioquin proximum purè diligere, quomodo poteſt, qui in Deo non diligit? Porro in Deo diligere non poteſt, qui Deum non diligit. Oportet ergo Deum diligi prius, vt in Deo diligi poſſit, & proximus. Facit etiam ergo ſe diligi Deus, qui & cætera bona facit. Facit autem ſic. Qui naturam condidit ipſe, & protegit. Nam, & iſta condita fuit, vt habeat iugiter neceſſarium protectorem, quem habuit, & conditorem, vt qui niſi per ipſum non valuit eſſe nec ſine ipſo valeat omnino ſubſiſtere. *De dilig. Deo in Tractatu* §. 4. *in medio.*

Eſt quædam prudentia ſcire quid ex te, quid ex Dei adiutorio poſſis, & ipſi ſeruare te infenſum, qui te tibi ſeruat illæſum. At ſi frequens ingruerit tribulatio ob quam, & fræquens ad Deũ conuerſio fiat, & à Deo æquè frequens liberatio conſequatur, nonnè etſi fuerit ferreum pectus, vel cor lapideum toties liberati, emolliri neceſ-

ſè eſt ad gratiam liberantis, quatenus Deum homo diligat, non propter ſe tantum, ſed & propter ipſum? *vt ſupra.*

Amat quippe veraciter Deum, ac per hoc quæ Dei ſunt. Amat caſtè, & caſto non grauatur obedire mandato, caſtificans magis cor ſuum (vt ſcriptum eſt) in obedientia charitatis. Amat iuſtè, & mandatum iuſtum libenter amplectitur. Amor iſte meritò gratus, quia gratuitus Caſtus eſt, quia non impenditur verbo neque linguâ, ſed opere, & veritate. Iuſtus eſt, quoniam qualis ſuſcipitur, talis & redditur. Quia enim ſic amat, haud ſecus profectò, quam amatus eſt: amat quærens, & ipſe viciſſim, non quæ ſua ſunt, ſed quæ Ieſu Chriſti, quemadmodum ille noſtra, vel potius nos, & non ſua quæſiuit. *ibid.* §.4. *in medio.*

Si dilectio illa, quæ vis debita ſuperans, quaſi ſola regnare debet in nobis, vt quicquid debetur cæteris: ſibi vendicet, & ex dilectione omnia faciamus. *Qui habitat nu.* 12.

Si quidem amor cordis ſimile quiddam habet carnalis amoris: nam affectiones propriæ cordis eſſe dicuntur. Anima verò aliquanto iam ſuperius ſonat, vndè & meritò dicitur ſedes ſapientiæ, vt meritò videatur illi attribuendum prudenter diligere Deum. Sanè ad affectuoſum illum, quem dicimus cordis amorem, plurimum valet incarnationis Chriſti cogitatio, ſed, & totius diſpenſationis, quam geſſit in carne, & maximè paſſionis. *De dilig. Deo, in Serm.*

Implet

Implet Charitas legem ſerui, cum infundit deuotionem. Implet,& mercenarij,cum ordinat cupiditatem. Porrò timore permixta deuotio ipſum non annullat,ſed caſtificat. Pœna tantum tollitur, ſine qua eſſe non potuit dum fuit ſeruilis, & timor manet in ſæculum ſæculi caſtus, & filialis. Nam quod legitur. Perfecta charitas foras mittit timorem, pœna intelligenda eſt, quæ ſeruili numquam deeſt timori, illo ſcilicet genere locutionis, quo ſæpè cauſa ponitur pro effectu. *Epiſt*. xi.

DE CASTITATE.

CVM fœmina ſemper eſſe, & non cognoſcere fœminam, nonnè plus eſt, quam mortuũ ſuſcitare? Quod minus eſt non potes, & quod, maius eſt vis credam tibi? Quotidiè latus tuum, ad latum iuuenculæ eſt in menſa: lectus tuus ad lectum eius in camera, oculi tui, ad illius oculos in colloquio, manus tuæ ad manus ipſius in opere, & continens vis putari? Eſto vt ſis, ſed ego ſuſpicione, non careo. *Serm*. 65. *in Cantico*.

Scandalum mihi es; tolle ſcandali cauſam, quo te probes verum (vt iactitas) Euangelij æmulatorem. *Qui ſcandelizauerit vnum de Eccleſia*, none Euangelium condemnat illum? *ibidem*.

Cohabitationem (ſi neſcis) virorum, & fœminarum in ijs, qui vouere continentiam Eccleſia

vetat. Si non vis ſcandalizare Eccleſiam, eijce fœminam. Alioquin ex hoc vno, cætera, quæ non adeo manifeſta ſunt, proculdubio, credibilia ſunt. Sed quo mihi, inquit, Euangelij loco, monſtrans prohibitum iſtud. Euangelium appellaſti? ad Euangelium ibis. Si obedias Euangelio, non facies ſcandalum. Prohibet enim planè Euangelium ſcandalum fieri, *& vltra*. Hoc mandatũ habet ex Euangelio, non parcere, nec proprio oculo ſcandalizanti ſe, non manui non pedi, ſed eruere illum, abſcindere iſta, & proijcere ab ſe. Si inquit Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus, & Publicanus. *ibid. vt ſupra.*

Non eſt dubium, quod qui caſti perſeuerant, & virgines, Angelis Dei efficiantur æquales. *De Int. Domo cap. 45.*

Tenenda eſt in omnibus verecundia pudicitiæ comes, cuius ſocietate caſtitas ipſa tutior erit. Bonus enim regendæ caſtitatis pudor eſt comes, qui ſi repellat prima pericula, pudicitiam vulnerari non ſinit. Etenim in verecundis oculis, & laſciuijs ſermonibus, libidinoſus animus deprehenditur, & per exteriorem hominem interioris hominis vita moſtratur. *De Ord. Vitæ.*

Caſtitas (quia vterq; ſexus vitio libidinis ægrotat) niſi aliarum virtutum ope fulciatur, facile labitur. Et proindè nimio ſtudio ſeruanda eſt. *Et vltra.* Sed neceſſariam præ omnibus habet humilitatem, qua conſeruantur habita, vſque in finem. Multi enim in ipſa ſenectute per ſuper-

perbiam,in luxuriam ceciderunt. *ibid. poſt medietatem.*

Nolite gloriari virgines de Caſtitate corporali, licet illa ſit laudabilis virtus: Sed quanto maiores eſtis vos, tanto humilitate vos in omnibus, vt inueniatis gratiam apud Deum. Non enim caſtitatem reſpexit Dominus, ſed humilitatem Ancillæ ſuæ. *De Paſſione cap.* 17.

Quis autem fructum trigeſimum non laudat in coniugatis, ſexageſimum in viduis, licet his excellenter præferatur fructus centeſimus virginitatis? *De Paſſione Domini cap.* 18.

Eos verò expectat gloria, quibus fuerunt glorioſa certamina. Caſtitatis enim fructus, eſt ſuauitas. Caſtitas pulcritudo inuiolata Sãctorum, ſecuritas mentis, & ſanitas corporis. Luxuriam carnẽ debilitat, fractamq; celeriter ducit ad ſenectutẽ. *Mod. ben. viuendi cap.* 22.

Longa caſtitas pro virginitate reputatur. *ibid.*

Continentia facit hominem proximum Deo. Ibi habitat Deus, vbi permanet continentia. *ibidem.*

Caſtitas iungit hominem Cœlo, perducit hominem ad regnum Caſtè viuentibus promittitur regnum Cœlorum, & Caſtè viuentes habebunt hæreditatem in Cœlo. *ibid.*

Optima integritas virginalis, melior eſt vidua humilis, quam virgo ſuperba. Melior eſt vidua lugens peccata ſua, quam virgo iactans ſemetipſam coram hominibus de virginitate ſua. *ibid.*

Luxu-

Luxuria inimica eſt Deo, & paternæ benedictionis, atque ſubſtantiæ perditio: fornicatio non ſolum maculat corpus, ſed & conſcientiam. *ibid. num.* 23.

Qui luxuriatur, quamuis videatur viuens, tamen mortuus eſt. Fornicatores, & adulteros, iudicabit Deus, id eſt, damnabit eos. *ibid.*

Caſtitas eſt pulcritudo animæ; & per hanc virtutem coæquatur homo meritis Angelorum. *ibid.* 23.

Si ſuauis, & dulcis affectui tuo Dominus Ieſus, contra male vtique dulces vitæ carnalis illecebras, & vincat dulcedo dulcedinem, quemadmodum clauum, clauus expellit. Sed ſit nihilominus intellectui præuia lux & dux rationi, non ſolum ob cauendas hæreticæ fraudis decipulas, & fidei puritatem ab eorum verſutijs cuſtodiendam, verum, vt cautus quoque ſis nimiam, & indiſcretam nehementiam in tua conuerſione vitare. *Cant. Cant.* 20.

Caſtitas, Charitas, Humilitas, nullius quidem coloris ſunt, ſed non nullius decoris, nec mediocris decoris, qui diuinos quoque delectare poſſit aſpectus. *Epiſt.* 42.

Caſtitas ſine Charitate, lampas eſt ſine oleo. Subtrahe oleum, lampas non lucet. Tolle Charitatem, caſtitas non placet, *ibid.*

Bonus regendæ caſtitatis pudor eſt comes, qui ſi repellat prima pericula, pudicitiam vulnerati

non

Digitized by Google

non ſinit. Et enim in verecundis oculis,& laſciuis ſermonibus, libidinoſus animus deprehenditur,& per exteriorem hominem interioris hominis vitam monſtratur. *De Ordine Vitæ*.

Multa, & dura corporis bella ſuſtinet adoleſcentia,& calore ſanguinis inflammata, vt euadere poſſit, omni indiget cuſtodia. *ibid.*

Quantò plura ſunt, quæ impugnant pudicitiam, tanto maiora ſunt præmia, quia vbi maior labor, ibi merces erit amplior. *ibid.*

Si quid ſanè in natura vitij eſt, induſtria emendet, vt vbi ars deeſt, non deſit correctio. *ibi.* Bonæ indolis adoleſcētes in Monaſterio viuētes, ità ſe omni ſtudio cōſeruent, vt adoleſcentiā ſuā nullæ libidinis ſordè cōmaculent, vt ad altare Chriſti, quaſi de thalamo virgo procedant. Quorum tanta animi debet eſſe munditia, vt præ nimia verecundia nè ſermonem quidem audire velint, vel locum impudicum. Et nè incentiuis naturalibus ſuperentur; neceſsè eſt, vt laſciuiens caro eorum crebris frāgatur ieiunijs. Melius eſt eos ſtomachum dolere, quam mentē. Beatus planè adoleſcens, qui caſtus perſeuerat,& corpore,& mente. *De Ord. Vitæ in princ.*

Quantalibet venuſtate ſui caſtitas eminere appareat, ſine charitate tamen nec prætium habet, nec mæritum. *Epiſt.* 42.

DE

DE COGITATIONE.

FACILIVS atomos Mundi poſſem dinumerare, quam motus cordis mei. Velocitas animalium, & volatilium meis motibus æquiparari non poteſt. Cogitationes meas non eſt, qui poſſit comprehendere. Deſideriorum meorum non eſt modus. Nunc illa, nunc iſta cogito, & deſidero, nec iſta, nec illa habere poſſum. Dum corpore vaco, cogitationibus per diuerſa loca vagor, nulla hora, nullo temporis momento quieſco, ſed in momento, in ictu oculi per multa ſpatia locorum diſcurrens, nouas creaturas creo, & iterum eaſdem eadem facilitate deleo, vel alio, atq; alio modo multipliciter vario, illud, vel illud habere deſidero, talis, vel talis eſſe cupio; quaſi Deus illud dare, vel talem me facere neſcierit, aut non poterit. *de Int. Dom. cap.* 62.

Cogitantis ergo eſt in omnibus humiliare ſemetipſum, glorificare in ſemetipſo Dominum Deum ſuum. In Contemplatione Dei vileſcere ſibi. In amore Creatoris ſubiectum eſſe omni humanæ creaturæ. Exhibere corpus ſuum hoſtiam viuentem ſanctam, Deo placentem, rationabile obſequium ſuum. Præ omnibus autem non plus ſapere, quam oportet ſapere, ſed ſapere ad ſobrietatem, & ſecundum datam à Deo menſuram fidei: bona ſua non ponere in ore hominum, ſed celare in cella ſua, & recondere in cõſcien-

ſcientia, vt hunc quaſi titulum, & in fronte conſcientiæ, & in fronte cellæ ſemper habeat: Secretum meum mihi, ſecretum meum mihi. *de Vita ſolitaria in fine*.

Quacunque hora mala cogitatio cor tuum tangit, non conſentias illi; uec ſinas eam in corde tuo manere, ſed Illicò repelle. *de interiori Domo. cap. 39.*

Ibi eſt cogitatio tua vbi eſt affectio tua: ibi cor tuum, vbi eſt deſiderium tuum: quoniam illud ſæpius in cogitatione voluimus, cuius amore plùs affecti ſumus. In cogitatione ſua cadit quiſque, vel ſtat. Si bona cogitas, cogitatio tua ſancta cuſtodit te. Si mala cogitas, Spiritus Sanctus diſciplinæ effugiet fructum, & auferet ſe à cogitationibus, quæ ſunt ſine intellectu; eritq; templũ Dei ſpelunca diaboli, quoniam quem Deus deſerit, diabolus arripit. Spiritus Sanctus ſuggerit bona, & dulcia: Spiritus malus mala, & amara, vana, & inutilia, & immunda, *ibid.*

Quacumque hora mala cogitatio cor tuum tangit, non conſentias illi: nec ſinas eam in corde tuo manere, ſed illicò repelle. In initio cogitationis iniquæ reſiſte, & fugiet à te. Nam ante Dei oculos non volant vacuæ cogitationes noſtræ: & nulla momenta temporis in animum traſcendunt ſine ſtatu retributionis. Cogitatio praua delectationem parit, delectatio conſensũ, conſenſus actionem, actio conſuetudinem, conſuetudo neceſſitatem, neceſſitas mortem ſicut

Vipera

Digitized by Google

Vipera à filijs ſuis in vtero poſitis lacerata perimitur: ita nos cogitationes noſtræ intra nos nutritæ occidunt. *ibidem.*

Dæmonum eſt malas cogitationes ſuggerere: noſtrũ eſt illicò illas expellere. Nã in animo noſtro eas facere, noſtræ attinet voluntati, & propriæ deputatur culpæ. Voluntate namq; ſua cadit, qui cadit, & voluntate Dei ſtat, qui ſtat. Cogitatio tamen immunda mentem non inquinat cum pulſat, niſi cum hanc ſibi per delectationẽ ſubiugat. *ibi. cap.* 40.

Quod fit quoties prauis, & immundis cogitationibus attracti, ſtatim ad ſignum Crucis, ad paſſionis Dominicæ recordationem, & lacrymarum ſubſidia confugimus, & ſuo telo, in bello fortes effecti hoſtem ferimus. *de Paſſion. cap.* 19.

Cum bona cogitaueris, ſi conualeſcant illa in te ſicut radix in terra, neceſſitas exigit, vt ea, quæ cogitationi placent, proponas ad effectum boni operis perducere: & ſic ſtatim habens truncum lilij; ideſt boni, hoc eſt bonum propoſitum à bona radice, & cogitatione procedens, *ibidem cap.* 20.

Mentem tuam turpis cogitatio non ſubrepat; ſit mens tua pura. Deus non ſolum examinat carnem, ſed mentem: Dominus iudicat conſciẽtias hominum; Deus iudex etiam de cogitationibus iudicat animam, quando tetillat mala cogitatio: Non conſentias illi, non ſinas malam cogitationem manere in corde tuo: Quacumq;
hora

hora mala cogitatio venerit expelle eam. Quam citò apparuerit ſcorpio, contere caput eius: Contere caput ſerpentis, ideſt malæ cogitationis. *Mod. ben. viuend. nu.* 29.

Ibi emenda culpam, vbi naſcitur; ſcilicet in corde; caput cogitationis prauæ expelle à corde tuo. Ibi peccata, vbi neſcis eſſe Deum. *ibi.*

Nihil celatur ante Deum. Videt occulta, quæ fecit abſcondita. Dominus vbique preſens eſt. Spiritus Domini totum implet. Maieſtas Omnipotentis Dei penetrat omnia elementa, nullus locus eſt extra Deum, Dominus ſcit cogitationes hominum. *ibid.*

Sicut per faciem exterior homo agnoſcitur, ſic per voluntatem demonſtratur interior. *de Aſcenſione Dom. ſerm.* 3.

Vero opus habet humana anima velut quodam vehiculo creaturæ, vt ad agnitionem Creatoris aſſurgat, cum è contra, longè beatus perfectiuſque Angelica natura in Creatore notitiam habeat creaturæ, ad quam nimirum excellentiã licet ad modicum rapta fuiſſe videtur anima illa, quæ collectum ſub vno ſolis radio, Mundum vniuerſum conſpexit. *de Verbis pſalmi. Audiam quid loquatur.*

Fælices proinde, qui ſatiantur ex adipe frumenti, nec opus habent ſugere mel de petra, oleumque de ſaxo duriſſimo, qui videlicet inuiſibilia Dei non in inuiſibilibus rimando perquirunt, ſed in ipſis ad liquidum intellectu cõſpiciunt. *ibid.*

Memor

Memor nobilitatis tuæ,pudeat te tantæ deiectionis. Ne ignores pulcritudinem tuam, vt de ſeditate amplius cõfundaris. *de Primordijs ſer.*1:

Tu non magnopere cogites, quæ tibi videris habere,niſi fortè inrerdum,vt gratias agere poſſis,& te noueris debitorem ei, qui dedit,ſeu gratia conſolationis, cum id neceſſe fuerit, ne qualibet ex cauſa,triſtior fias.*Exortat:ad fratres.*

De ea ſemper magis attende,quæ alius habet, tu non habes, quod hæc cogitatio in humilitate te cuſtodiat,& à deſcenſu tepiditatis elonget,magis autem,& accendat deſiderio proficiendi, *ibi.*

Quantum è regione malum cogitatio illa parturiat,quam ſedulè verſas in animo, quod tibi habere videris, & alterum quem piam æſtimas non abere. Hinc enim eleuaris in ſuperbiã, dum te præponis alteri. Hinc proficere negligis, dum te magnum quem piam arbitraris. Hinc demum incipis, & deficere, dum tibi alterius comparatione,etiam nimis egiſſe videris, ſicque in tepiditatem incidis, & incipis remiſſius agere,*ibid.*

Deum cogita factorem tuum, cogita;& benefactorem,cogita patrem, cogita Dominum. Ad omnia reus es,plange per ſingula.*Cant.Cant.*16.

Quoties proinde audis,vel legis verbum, atque animam pariter colloqui,& ſe inuicem intueri;noli tibi imaginari,quaſi corporeas intercurrere voces, ſicut ne corporeas colloquentium apparere imagines. Audi potius quid tibi ſit in

huiuſ-

huiuſmodi cogitandum. Spiritus eſt verbum, ſpirituſque anima, & habent linguas ſuas, quibus ſe alterutrum alloquantur, præſenteſque indicent. Et verbi quidem lingua fauor dignationis eius, animæ verò deuotionis feruor: Elinguis eſt anima, atque infans, quæ hanc non habet, & non poteſt ipſi vllatenus ſermocinatio eſſe cum verbo. *ibid.* 45.

Non eſt indignum, imò feſtiuum recolere in quanta ſublimitate homo conditus fuerit. *in Cœna ſerm. adſcripto D. Bern. ſerm. in princ.*

Quantum quotidie in cogitatione tui proficis, tantum ad altiora ſemper tendis: ſed fortè iam aſcendiſti, & ibi ſtare didiciſti, & ita hoc ſufficiat tibi *liber de Conſcientia*, *ante ſerm. Diui Andreæ tom.* 2.

Mens enim, quæ ad ſui conſiderationem non ſubleuat, ſi per vana deſideria peruagatur, & varijs cogitationibus huc, illucque diſtrahitur; nec per ſe ipſam in vnum colligere, quæ non dũ nouit ad ſeipſam intrare, ſed adhuc in immo eſt: cogitatione, & conuerſatione non poteſt ad ea, quæ ſuper ipſam ſunt, dulcedine contemplationis euolare. *ibid.*

Diſcat ergo diſperſiones cordis congregare, ſtudeat cogitationes mentis reſtringere, & exteriora obliuiſci: aſſueſcat in intimis ſuis immorari, diſcat ſola bona interiora amare, & illa ſola frequentius cogitare, qui ad Cœleſtium contemplationem anhelat, qui in diuinorũ lætitia ſuſpirat. *ibid.*

Digitized by Google

Cumque ſe diligenter attenderit, & diutius quæſierit, & cum tandem inuenerit qualis ſit: reſtat vt ex Diuina reuelatione cognoſcat, qualis eſſe debet, & quale mentis ædificium Deo præparare, & quibus obſequijs eum placere oporteat. *ibidem*.

DE COGNITIONE.

TAMDIV quiſque ſua peccata ignorat, quandiu curioſè aliena conſiderat. *De Inter. Domo. cap.* 43.

Qui ſemetipſum aſpicit, non quærit quid in alijs frequenter reprehendat; ſed in ſemetipſo quid lugeat. *ibid.*

Quanto namque in cognitione mei proficio, tanto ad cognitionem Dei accedo. *Meditat.* 1.

Si me non inſpicio, neſcio me ipſum. Si autem me inſpicio, tolerare me non poſſum. *Med.* xij.

Membrum enim, quod dolorem non ſentit, mortuum eſt, & morbus inſenſibilis, eſt incurabilis. *ibid.*

Si non potes cognoſcere te: non præſumas apprehendere ea, quæ ſunt ſupra te. *de Inter. Domo. cap.* 12.

Non nouit nomen Domini, qui illud aſſumit in vanum, qui dicit ei Domine, Domine, & non facit, quæ dicet ipſe. *ſerm. Qui habitat. nu.* xv.

O, ſi cognouiſſes, & tu quam multa, & quam

mul-

Digitized by Google

multis debeas:videres quam nihil ſit,quod facis, quam nec inter minima numerandum ad comparationem debitorum tuorum. *de quadruplici debito.*

Domum vero Dei, ſpiritualem ſe ipſum quiſque agnoſcat, qui tamen iam in carne ambulet, ſed in ſpiritu.*Cant.Cant.*46.

Stude,cognoſcere te;quià multo melior, & laudabilior es ſite cognoſcis,quam ſite neglecto cognoſceres curſũ ſyderũ,vires herbarum,complexiones hominum &c. Redde ergo te tibi,& ſi non ſemper,vel ſæpe,ſaltem interdum. Rege tuos affectus,dirige actus,corrige greſſus. In te nihil remaneat indiſciplinatum,pone omnes tranſgreſſiones tuas ante oculos tuos. Statue te ante te, tanquam ante alium, & ſic temetipſum plange. Plora iniquitates, & peccata; quibus Deum offendiſti,indica ei miſerias tuas, oſtende illi malitiam aduerſariorum tuorum.*Meditat.*5.

DE CONDONATIONE.

MAGNA virtus eſt ſi non lædas, à quo læſus es;magna gloria eſt,ſi cui nocere poſuiſti parcas,*de Inten.Domo cap.*43.

Nobile vindictæ genus eſt ignoſcere victo.*ibi.*

Tempera dolorem tuum, & dic,iuxta modum delictorum parua datur vltio.*ibid.*

Mala aliorum bono tuo ſupera. Vince malitiam bonitate:detrahentium errores diſſimulan-

do calca, non ſis in pace infidus; nec leuis in amicitia. Odientes ad pacem inuita, diſcordantes ad concordiam reuoca. *ibid.*

Si ceciderit inimicus tuus, noli gratulari in ruina aduerſarij, noli extolli; non læteris ſuper inimici interitum, nè fortè, & tibi ſuperueniat malum. *Med.ben.viuend.ſerm.* xiv.

Non extollatis de caſu inimici, ne fortè conuertat Deus iram ſuam in te. *ibid.circa finem.*

Qui gaudet de caſu inimici, cito veniet ſuper eum malum. *ibid.*

Studeamus fratres mei, & humiles ad ſatisfaciendum his, qui aliquid habent aduerſus nos, & remittendum his, qui offenderũt nos, fáciles inueniri, quia non ſolum mutuæ inter nos pacis conſeruatio conſtant in his duobus, ſed ne ipſa quoque diuina, ſine his propitiatio poterit obtineri, quod nec munus ab eo recipiat, qui non prius ierit, vt fratri reconcilietur, & dimiſſum etiam ab eo delictæ ſtrictius exigat, qui conſeruo ſuo debitum non remittit. *de Verbis Apoſtoli. Non eſt Regnum Dei eſca, & potus ſerm.* I. §. *vltimo.*

DE CONFESSIONE.

OBSECRO vos non eſcuſemus nos, ſed accuſemus nos, & confiteamur. Et qui magni nominis vmbram, & perſonalem quoddam figmẽtum perfectionis apud homines induimus; apud Deum conſcientiæ noſtræ cognoſcentes pauper-

tatem

tatem, non vſquequaq; recedamus à veritate, & veritas liberabit nos. *De Vita ſolit.* §.21.*prope finem*.

Non vtilis eſt confeſſio niſi fiat in oris veritate, & cordis puritate. *Medit.* 9.

Gemat, & ſuſpiret, & anxius pro peccato timeat, & eſpaueſcat: ſollicitus diſcurrat, auxiliatores; & interceſſores quærat, proſternat ſe humiliter homini, qui humiliter aſtare noluit Creatori. Num, & hoc ſaluberrimum eſt, vt homo corde pæniteat, & ore delictum ſuum confiteatur, quatenus Deus, qui pius adeſt per gratiam, cor ad pœnitentiam compungat, deinde adſit, vt confitenti peccatorum veniam tribuat. Quod ſi fortè peccator verè pęniteat, ſed intercurrente articulo neceſſitatis ad confeſſionem peruenire non poſſit: confidenter credere debemus, quod ſummus Sacerdos complet in eo, quod mortalis non potuit. Et iam apud Deum factum conſtat, quod homo quidē verè voluit, ſed nō voluit adimplere: quia confeſſionem non contemptus excluſit, ſed impediuit neceſſitas. *ibid.*

Deus cui non abſconditur quidquid illicitum perpetratur, non quærit vocis lenitatem, ſed cordis puritatem. *Medit.* xi.

Omnis ſpes namque ſpes veniæ, & miſericordiæ in confeſſione eſt, nec poteſt quis iuſtificari à peccato, niſi prius fuerit confeſſus peccatum. Ex eo enim vniſquiſque iuſtus eſſe incipit, ex quo ſui accuſator extiterit. *de Int. Domo. cap.* 1.

Omnia in confeſſione lauantur, conſcientia mundatur, amaritudo tollitur, peccatum fugatur, tranquillitas redit, ſpes reuiuiſcit, animus hilareſcit. *ibid. cap.* 37.

Non te pudeat dicere, quod non puduit facere. *ibid.*

Si cogereris coram multitudine nudo corpore tranſire, non poſſes non erubeſcere, cur ergo minus confunderis, quando immunda cogitatione in mente ſordidaris? Cur minus erubeſcis pudenda cordis, quam pudenda carnis? Cur magis vereris vultus hominum, quam vultus Angelorum? Talis confuſio ſeparat à Deo. Omnis ſpes veniæ, & miſericordiæ eſt in confuſione vera. *ibi.*

Nulla eſt tam grauis culpa, quæ non habeat veniam per puram Confeſſionem. *ibid.*

Crimen tacendo ampliatur. Vitium ſi patet, fit ex magno puſillum, ſi latet, fit ex minimo magnum. Nam velox confeſſio velociter medicinam facit. Melius eſt vt vites vitium, quam, vt emendes, nè forte cum incurreris, reuocare non poſſis. *ibid.*

Vera Confeſſio, & vera penitentia eſt, quando ſic pęnitet hominem peccaſſe, vt crimen non repetat. *ibid. cap.* 52.

Si peccata ſunt in Confeſſione lauantur; ſi bona opera, confeſſione commendantur. Cum mala tua confiteris, ſacrificium eſt Deo ſpiritus contribulatus. Cum Dei beneficia, immolas, Deo ſacrificium laudis. Bonum animæ ornamentum con-

confeſſio,quæ, & peccatorem purgat,& iuſtum reddit purgatiorem. Abſque confeſſione iuſtus iudicatur ingratus, & peccator mortuus reputatur. A mortuo quippe, tanquam qui non ſit periijt confeſſio. Confeſſio igitur peccatoris eſt vita, iuſti gloria. Et neceſſaria eſt peccatori, & iuſtum nihilominus decet. *Ep.* 113.

Vera Confeſſio eſt, ſi omnia opera noſtro fratres, opera eius ſint,& confiteantur ei. Confiteãtur autem gemina quadam confeſſione, vt duplicibus veſtiamini, ideſt confeſſione peccatorum veſtrorum, & confeſſione laudis Diuinæ. *in Vig. Nat. ſerm.* 2.

Nolite timere veri confeſſores, non ſolum ore, ſed toti pariter, & omni parte Domino confitemini induti confeſſionem ſicut veſtimentum; imò quorum omnia interiora Domino confitẽtur,& omnia oſſa dicunt Domine quis ſimilis tibi? non ſicut his qui confitentur ſe noſſe Deum, factis autem negant. *in Vig. Natiu. ſerm.* 2.

Quidèm verbum in corde peccatoris operatur ſalutiferam contritionem, verbum verò in ore noxium tollit confuſionem, ne impediat neceſſariam confeſſionem. *ad Mil. templi cap.* xii.

DE CONFIDENTIA.

NON inhabitat in adiutorio Dei, qui non poſſit Dominum adiutorem ſuum, ſed cõfidit in virtute ſua, & in multitudine diuitia-

rum ſuarum. *Qui habitat.ſerm.*1.§.1.

Tanto ſiquidem amplius timere Deum, & magis ſollicitus eſſe debuerat quãto maiora eius munera iam percepta. Neque enim, quod habemus ab eo ſeruare, aut tenere poſſimus ſine eo. *ibidem*.

Fruſtra quidem ſperat, qui contemptu ſuo gratiam à ſe repellit, & ſpem ſuam prorſus euacuat. *ibid.*§.3.

Periculoſa habitatio eorum, qui in meritis ſuis ſperant, periculoſa, quia ruinoſa. *ibid.*§.4.*in principio*.

DE CONFORMITATE.

VBI Chriſtus multatur morte, cruce turpatur, quis ſuorum delicias, ſeù gloriam ſuſtinere queat, nedum audeat querere? Flagellatus Chriſtus, & ſputis illitus, baiulat ſibi Crucē, & ludibrio factus irriſoria veſte, arũdineo ſceptro, corona ſpinea, foditur clauis, annumeratur ſceleratis, in ligno extenditur, etiam mortuus vulneratus, & hæc intuens qui dicitur Chriſtianus, proprijs nihilominus voluptatibus indulgere, & florere verè in ſæculo nullatenus erubeſcit? *Declamationes circa finem.*

Minime ſuis contentus exemplis Saluator etiam præmia repromittit, vt quem fortè non prouocat inuitatio præcedentis, trahat vel deſiderium retributionis; & ſi quis voluptuoſus eſt, illum

illum ſitiat torrentem voluptatis, ſi gloriæ cupidus, aſpiret ad illã celſitudinem iudiciariæ poteſtatis. Sedebitis, ait, & vos ſuper duodecim ſedes iudicantes duodecim tribus Iſrael. *ibid.*

Eſtote imitatores Dei ſicut filij chariſſimi, & ambulate in dilectione, ſicut, & Chriſtus dilexit nos. *Eph.5.* Talis conformitas maritat animam verbo, cum cui videlicet ſimilis eſt per naturam ſimilem nihilominus ipſe ſe exhibet per voluntatem, diligens ſicut dilecta eſt. Ergò ſi perfectè diligit, nupſit. Quid hac conformitate iucundius, quid optabilius charitate? qua fit, vt humano magiſterio non contenta, per temet, ò anima, fiducialiter accedens ad verbum, verbo conſtãter inhæreas, verbum familiater percuncteris conſulteſque de omni re, quantum intellectu capax, tantum audax deſiderio. *Cant.ſerm.83.*

DE CONSCIENTIA.

CONSCIENTIA verò perpetua eſt, quæ nunquam finitur, ſicut nec anima. Quæ cum ſit immortalis, ſicut non poteſt eſſe non anima, ſic nunquam poteſt eſſe ſine conſcientia. Conſcientia namq; eſt inſeparabilis gloria, vel confuſio vniuſcuiuſq; pro qualitate depoſiti. *de Innou. domo, in præfatio.*

Fælix Conſcientia, in qua miſericordia, & veritas obuiauerunt ſibi, iuſtitia, & pax oſculatæ ſunt. *de Inter. Domo. cap. 2.*

Bona

Bona Conſcientia eſt; quæ peccata præterita punit, & punienda committere refugit: quæ ſi peccatum ſentiat, peccato non conſentit, quam ſi cogitatio inquinat, ratio lauat. *ibid. c.* 20.

Conſcientia recta eſt cui ſuum peccatum diſplicet, & alieno non conſentit, nec propter hoc peccatorem dimittit, nec eius peccatum diſſimulat, & cum corripit non inſultat. *ibid.*

Tranquilla Conſcientia eſt, quia omnibus eſt dulcis, & nulli grauis: vtens amico ad gratiam, inimico ad patientiam, cunctis ad beneuolentiam, & quibus poteſt ad beneficientiam. *ibid.*

Sit conſcientia pura, vt Deum conducat ad hoſpitium noſtrum: ſit ſollicita circa fidele obſequium, nè tanta Maieſtas recuſet cordis gremium, ſit deuota, vt ſoli Deo placeat, ſoli Deo intendat, nec recedat ab eo. Talis conſcientia lætificat animam, & exhibet ſe de eo gratam, & hominibus, & Angelis reuerendam, & ſibimetipſi placata, & queieta exiſtit. *ibid.* 21.

Conſcientia bona, titulus eſt religionis, Templum Salomonis, ager benedictionis, ortus deliciarum, aureum reclinatorum, gaudium Angelorum, arca fœderis, theſaurus Regis, aula Dei, habitaculum Spiritus Sancti, liber ſignatus, & clauſus, & in die iudicij aperiendus. *ibi. nu.* 22.

Nihil eſt iucundus, nihil tutius, nihil diutius bona conſcientia, præmat corpus, trahat Mundus, terreat diabolus, & illa erit ſicura. *ibi. c.* 22.

Bona conſcientia ſecura erit, cum corpus morietur,

rietur, ſecura cum anima coram Deo præſentabitur: ſecura cum vtramq; in die iudicij ante tribunal terrificum iuſti iudicis ſtatuetur. *ibid.*

Futuræ beatitudinis non eſt vtilius remediũ, nec certius teſtimonium bona conſcientia, cum Mundus omni volubilitate circu n rotetur, ploret, rideat, pereat, tranſeat, nunquam marceſcit bona conſcientia. Subijciatur corpus in pœna, in ieiunijs maceretur: verberibus lanietur, æculeo diſtendatur, gladio trucidetur, crucis ſupplicio affligatur, & ſecura erit conſcientia. *ibid.*

Nulla pœna grauior eſt praua conſcientia: Mala conſcientia proprijs agitur ſtimulis. Si publica fama te non damnat, propria conſcientia e condamnat, quoniam, nemo poteſt ſe ipſum igere. Vis numquam eſſe triſtis? Bene viue. Boa vita ſemper gaudium habet. Conſcientia rei mper in pœna eſt. *ibid. 45. c. 3.*

In omnibus diſcretionis ſpiritus optandus t, & implorandus à Domino, vt ipſo reuelante iamus cui ſpiritui ſit credendum, cui cordium ſtrorum ſimplicium ſit cogitatio reuelanda, uo ſalutis verbum audiendum, ne ſimplicitas ſtra ab aſtuti ſerpentis fallacia capiatur, qui rumque mala bonis, & falſa veris, erronea re; admiſcere conſueuit. *de Paſſio. c. 27.*

Boua eſt conſcientia, ſi habeat in corde purim, in ore veritatem, in actione rectitudinẽ *nter. Dom. 27.*

Teſtimonium conſcientiæ in quo gloriatur Apo-

Apoſtolus Paulus, non quod perhibebat conſciẽtia, ſed quod loquitur ſpiritus veritatis in ipſa, teſtimonium perhibens ſpiritui noſtro, quod filij Dei ſumus. Eſt enim teſtimonium conſcientiæ non perhibentis, ſed percipientis. *Omnium Sanctor.* 2.

Optimum eſt tunc ſentire vermem, cum poſſit etiam ſuffocari. Itaque mordeat nunc, vt moriatur, & paulatim deſinat mordere mordẽndo. Rodat interim putredinem, vt rodendo conſumat, & ipſe quoque pariter conſumat, nè foueri incipiat in immortalitatem. *de Conu. ad Clericos ſerm.* 6.

Fortitudo tua, fiducia tua fidelis conſcientia eſt. *de Conſid. ad Euag. lib.* 3. §. 2.

Væ autem homini illi per quem vnitati vinculum iucundum turbatur. Iudicium profectò putabit quicunque eſt ille. *Cant. Cant.* 29.

Nigra ſunt vitia, virtus condida eſt. Inter hãc, atque illa conſcientia conſulta diſcernit. *ibidem num.* 71.

Stat ſententia Domini de oculo nequam, & lucido, quià inter candidum, & nigrum certos fixit limites, & diuiſit lucem à tenebris. Quod ergo de corde puro, & conſcientia egreditur bona, candidum eſt, & eſt virtus. Si autem, & bona fama ſecuta fuerit, & lilium eſt, quippe cui nec candor lilij deſit, nec odor. *ibid.*

Si in Conſcientia næuus fuerit, nec quod ex ea prodierit, carebit næuo. *ibid.*

Nec

Nec ſanè fama valebit vendicare virtuti, quod eſſe vitium conuicerit conſcientia. Erit quidem virtus contenta candore conſcientiæ, vbi ſequi non poterit odor famæ, cæterum odor famæ, nec excuſare ſufficiet vitium conſcientiæ decoloris. *ibid.*

Duo ſunt præcipuè, quæ bonam reddant conſcientiam pœnitere de malis, & abſtinere, à malis, hoc eſt (*vt S. Gregorius*) & commiſſa flere, & flenda non committere. Horum neutrum ſolum ſufficit. *Epiſt. 42. lit. F. in princ.*

Munda conſcientiā, & ſemper eſto paratus, vt quacūq; hora venerit Dominus, & inhabitare tecū voluerit, paratā ſibi in te inueniat manſionē; ipſe namque dixit. Facite mihi Sanctuarium, & habitabo in medio veſtri. Studeamus ergo templum Deo ædificare in nobis; primo quidem; vt in ſingulis nobis Dominus, vt in omnibus nobis ſimul habitet, quia non ſingulos dedignatur, nec vniuerſos. *de Conſcientia §. 1.*

Studeat vnuſquiſque ne diſſideat ipſe à ſeipſo, quoniam omne regnum in ſe ipſum diuerſum deſolabitur, & domus ſuper domum poſita cadet: nec intrabit Chriſtus vbi parietes inclinati, & materiæ depulſæ. *ibid.*

Sicut mulier, quæ viro ſuo, ſiuè amico placere deſiderat in contuitu ſpeculi imaginem oppoſitam reddentis decorem, & pulcritudinem faciei componit, ſic anima in quibus ab imagine veritatis diſcedit, vel in quibus veſtigia

Digitized by Google

gia creatricis imaginis recipiat, in conſcientia relegit, & intelligit. *de Int. Dem. cap.* 22.

Bona conſcientia ſecura erit, cum corpus morietur, ſecura cum anima coram Deo præſentabitur, ſecura cum vtrumque in die iudicij ante tribunal terrificium iuſti iudicis ſtatuetur. Futuræ beatitudinis non eſt vtilius remedium, nec certius teſtimonium bona conſcientia, cum Mundus omni volubilitate circumrotetur, ploret, rideat, pereat, tranſeat, nunquam marceſcit bona conſcientia. Subijciatur corpus in pœna; in ieiunijs maceretur, verberibus lanietur, æculeo diſtendatur, gladio trucidetur, crucis ſupplicio affligatur, & cum ſecura erit conſcientia. *ibid.*

Humana conſcientia eſt Domui vinea, quam excolere debent peccatorum confeſſio, & eorum ſatisfactio, & exhibitio bonorum operum, & cuſtodia eorum. *de Int. Dom. c.* 28.

Vnicuique eſt liber ſua conſcientia; & adhũc librum diſcutiendum, & emendandum omnes alij inuenti ſunt. *ibid.*

In ſpeculo conſcientiæ ſtatus exterioris, & interioris hominis cognoſcitur. Anima enim non nouit ſe, quæ ſine ſpeculo eſt. Speculum mundum, clarum, & purum totius religionis, bona conſcientia. *ibid. cap.* 23.

DE

DE CONSIDERATIONE.

REDI ad cor tuum, & diligenter diſcute te ipſum: conſidera vnde venis, quo tendis, quomodo viuis; quid agis, quid amittis, & quantum quotidie proficis, vel quantum deficis. *de Conſc. §. 1. in fin.*

Tria in magno huius Mundi opere cogitare debemus, videlicet, quid ſit, quomodo ſit, ad quid ſit conſtitutus, & in eſſe quidem rerum inæxtimabilis potentia commendatur; quod tam multa, tam magna, tam multipliciter, tam magnificè ſint creata: ſanè in modo ipſo ſapientia ſingularis elucet, quod hæc quidem ſurſum, hæc verò deorſum, hæc in medio ordinatiſſimè ſunt collocata. Si verò ad quid factus ſit mediteris, occurrit tam vtilis benignitas, tam benigna vilitas, quæ etiam in grauiſſimos quoſque multitudine, & magnitudine benificiorum poſſit obruere. Potētiſſimè ſiquidem ex nihilo omnia, ſapientiſſimè pulchra, benigniſſimè vtilia ſunt creata. *In Pent. nu. 3.*

Quid ſit pietas quæris? Vacare conſiderationi. *de Conſid. ad Eug. lib. 1. in princ.*

Quid tam pertinens ad cultum Dei, quam quod ipſe hortatur in pſalmo. Vocate, & videte, quoniam ego ſum Deus? quod ſanè in partibus conſiderationis præcipium eſt, *ibid.*

Neceſſariò ſane, ne fortè quæ, & præciſa, &

præ-

præmeditata poterant eſſe proficuo, præcipitata magis periculo fiant. Quod tibimet, ſi recordaris, in ipſis actionibus cauſarum, & in magnis quibuſque negotijs, magnarumue conſilijs rerũ frequenter accidiſſe non ambigo. Et primum quidem ipſum fontem ſuum, ideſt mentem de qua oritur, purificat conſideratio. Deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit exceſſus, componit mores, vitam honeſtat, & ordinat. Poſtremò diuinarum pariter, & humanarum rerum, ſciẽtiam confert. *ibid.*

DE CONSOLATIONE.

VERVM qui timore Dei initiatur ad ſapientiam, is continuò dimidiat dies ſuos, exclamans præ timore. Vadam ad portas inferi. Cuius vtique inferi metu cæperit quieſcere à malis, incipit de bonis quærere conſolationem, quia neceſſe eſt in alterutro conſolari. *de Cantico Ezech.*

Eſt bona conſolatio de ſpe ſalutis æternæ, in quam ſublatis peccatis, quæ ſeparabant inter ipſum, & Deum, per Dei gratiam riuiuiſcit, & hilareſcit. In quo cum cæperit proficere, hoc eſt piè viuere in Chriſto, neceſſe eſt (*teſte Scriptura*) perſecutionem patiatur, vt recens gaudium verſetur in mærorem, & dulcedo boni vix ſummis, vt ita dicam, labijs attacta, in amaritudinẽ commutetur. *ibid. &. in Cantico Ezechiæ Regis.*

Guſtato

Digitized by Google

Guſtato aliquatenus, quam dulcis eſt Dominus, eius etiam cum ad ſua redierit, in cordis palato ſaporem retinet; quod fit vt iam ipſum, non ipſius quæcunque bona deſideret. Et hæc eſt charitas non quærens, quæ ſua ſunt: hæc facit filium non quærentem ſua, ſed patrem diligentẽ. *in Cant. vt ſupr.*

DE CONTEMPLATIONE.

NIL in hac vita dulcius ſentitur, nihil auidius ſumitur, nil ita mentem ab amore Mundi ſeparat, nil ſic animam contra tentationes roborat, nihil hominem ita excitat, & adiuuat ad omne opus bonum, & ad omnem laborem, quam gratia Contemplationis. *Medit.* 7.

Veritatis contemplatio in hac vita inchoatur, ſed in futura iugi perpetuitate celebratur. *de Int. Domo. cap.* 70.

Per veritatis contemplationem eruditur homo ad iuſtitiam, conſummatur ad gloriam. *ibidem.*

Gratia contemplationis cor ab omni mundano amore non ſolum emundat, ſed ſantificat, & animum ad Cœleſtium amore inflammat. *ibi.*

Qui Diuina inſpiratione, & reuelatione ad contemplationis gratiam promouetur, quaſdam arrhas futuræ illius plenitudinis accipit, vbi sẽpiternæ contemplationi perpetuò inhærebit. *ibi.*

Qui verò contemplationi veritatis vult va-

care, neceſsè eſt, vt diſcat requieſcere, non ſolum ab operibus malis, ſed etiam à cogitationibus ſuperuacuis. Multi ſiquidẽ etſi ſciãt vacare, corpore, minimè tamẽ valent vacare corde, neſcientes facere Sabbatum ex Sabbato, & ideò non valent implere, quod dicitur in Pſalmo. Vacate, & videte, quoniam ego ſum Deus, Vacantes ſiquidem corpore, ſed vagantes vbiq; corde, nequaquam merentur videre quam dulcis eſt Dominus, & quam bonus Iſrael Deus ijs, qui recto ſunt corde. *ibid.*

Nihil eſt iucũdius, nihil vtilius gratia contẽplationis. Quantò amplius in Cœleſtium contemplatione delectaris, & delectando admiraris, tantò libentius immoraris, tanto diligentius perſcrutaris, profundiuſq; illuminaris. *ibid.*

Ad huius verò ſcientiæ Contemplationis, plenitudine opus eſt potiùs intima compunctione, quam profunda inueſtigatione, ſuſpirijs, quã argumentis, crebris lamentationibus, quam copioſis argumentationibus, lacrymis quam ſententijs, oratione, quam lectione, gratia lacrymarum, quam ſcientia litterarum, cœleſtium potius cõtemplatione, quam terreſtrium occupatione. *ibidem.*

Qui perfectè vitam contemplatiuam vult tenere, debet ab omni terreno opere ceſſare. *Mod' ben. viuendi nu.* 53.

Quid concupiſcere poterit in ſæculo nequam, cuius oculus ſemper videt bona Dei in terra viuen-

entium, ſemper videt æterna præmia? *De-*
*enſ.nu.*4.
Quis enim de vobis ſecum cogitans futuram
m vitam, ſed lætitiam, ſed iucunditatem, ſed
titudinē, ſed gloriā filiorū Dei, quis inquam
a tranquilla ſecum conſcientia voluens non
ntinuò de plenitudine intimæ ſuauitatis eru-
t. *Dominum bonum eſt nos ſic eſſe?* Non ſanè
hac ærumnoſa peregrinatione vbi corpore
inetur, ſed in ſuaui, ac ſalubri illa cogitatio-
in quo corde verſatur. *ibid.*
Exonerate obſecro vos corda veſtra graui
le terrenarum cogitationum, vt ſciatis miri-
tum à Domino Sanctum ſuum. *ibid.*
n corde tuo pone viam veritatis inquirere,
ortè ſis de eorum numero, qui viam Ciuita-
habitaculi non inuenerunt. *ibid.*
Magis ſollicitus eſto aſcendere, non modò co-
atione Cœleſtis Gloriæ, ſed & conuerſatione,
e Cœleſtem gloriam mereatur. *ibid.*
Leuemus fratres mei, leuemus in Cœlum
da cum manibus, & aſcendentem Dominum
ci, velut quibuſdam paſſibus deuotionis, &
i contendamus. Erit enim cum ſine mora,
difficultate obuiam illi innubibus rapie-
r, & id poterunt corpora ſpiritualia, quod
ritò interim nequeunt ſpiritus animales.
l. nu. 6.
Sicut enim Deus non faciem hominis reſpi-

cit, tamquam homo, ſed magis intuetur cor, ſic ad cordis potius vocem, quam corporis aures eius, cui meritò dicitur. Deus Cordis mei. *Qui habitat.xvi.*

Primus Contemplationis gradus, iſte eſt dilectiſſimi, vt inceſsanter conſideremus, quid velit Dominus, quid placeat ei, quid acceptum ſit coram ipſo. Et quoniam in multis offendimus omnes, & fortitudo noſtra in illius rectitudinem voluntatis offendit, nec coniugi ei, aut coaptari poteſt, humiliemur ſub potenti manu Dei Altiſſimi, & omninò ſolliciti ſimus miſerabiles nos exhibere in oculis miſericordiæ eius, dicentes. Sana me Domine, & ſanabor, ſaluum me fac, & ſaluus ero. *De Verbis Abac. ſuper Cuſtodiam.*

Omninò ſiquidẽ oportet nos orationis tẽpore curiã intrare Cœleſtem, illam vtique curiam, in qua Rex Regnũ ſtellato ſedet ſolio, circumdante innumerabili, & ineffabili beatorum ſpirituum exercitu, *& vltra*. Quanta ergo cum reuerentia, quanto timore, quanta illuc humilitate accedere debet à palude ſua procedens, & repens ranuncula vilis. Quàm tremebundus, quàm ſupplex, quàm denique humilis, & ſollicitus, & toto intentus animo maieſtati, gloriæ, in præſentia Angelorum, in conſilio iuſtorum, & Cõgregatione aſſiſtere poterit miſer homuncio. *De quatuor modis &c.*

Quamuis vbiq; ſit Deus, in Cœlo tamen oran-

ndus eſt, ibique orationis tempore cogitan-
, vt mens noſtra non Oratorij tecto, non aeris
tio, non ipſa retardetur nubium denſitate,
:tà eam formam, quæ nobis à Chriſto tradita
. *ibid.*

Cœlum enim, qua eam prærogatiua etiam
les, ſiue thronus Dei vocatur, quia ad eam
mparationem, qua Deum in Cœlis Angeli
ncti, & Electorum animæ vident, nos miſeri,
peregrini ſuper terram, vix ſolum nomen ha-
re videmur. *ibid.*

Qui orat, tanquam aſſumptus, & præſentatus
, qui ſedet ſuper excelſum thronum in Ange-
, qui minimè ceciderunt, & eleuatum in ho-
inibus, quos ſuſcitauit de puluere inopes, &
exit de ſtercore pauperes; ſic, inquam ſemet-
ſum conſiderat, & ſic attendat, tanquam præ-
ntatum Domino Maieſtatis, vt dicat cum
braham. *Loquar ad Dominum, cum ſim puluis,*
cinis. ibid.

Quis ſtupet, niſi qui cõtemplatur gloriã Dei?
uis pauet, niſi qui ſcrutatur profundũ ſapien-
æ? Quis feruet, niſi qui meditatur charitatem
ei? Quis ſuſtinet, & perſeuerat in amore, niſi
ui emulatur æternitatem charitatis. *De Conſid.*
b. 5. ad Eugenium.

Contemplatio dicitur cibus in hac vita, vbi
n ſudore verſemur pane noſtro. Potus in futura:
bi liberè, & ſine dolore ſumitur. Ebrietas in
ltimo, cum anima recepto corpore congaude-

bit: vndè dicitur. *Comedite amice &c. ſent. Mor. circa finem.*

Contemplatiui alij aſcendunt, & corruunt ſicut beſtia, quæ tangit montem: alij rapiuntur. & deſcendunt, ſicut Petrus poſt exceſſum deſcendit de Cœnaculo. *ibid.*

DE CONTINENTIA.

TVNC perfecta eſt virtus continentiæ, quando in vnitate fidei cum proximis communiter viuentes, non ſupplicij metu, vel humanæ laudis appetitu, ſed ſolo Diuini amoris obtentu à peccatis nos continemus. *de Aſſumpt. B.M.Virginis, ſerm. 5.*

Quisquis ad intelligentiam peruenire deſiderat; profectò neceſsè eſt, vt prius per omnia bona ſeſe diligenter exerceat, ſicut ſcriptum eſt. Fili concupiſcẽs ſapientiam, conſerua iuſtitiam, & Deus præbebit illam tibi. *ibid.*

Vt continentiam habeas, ſollcita es vigilare, ieiunare, corpus tuum caſtigare. Vt cæteris præſtes, inſta opere, vt habeas vnde tribuas neceſſitatem patienti. *ibid. in medio.*

Continentia nõ habet meritum apud Deum, quæ gloriam requirit humanam. Ideoque maximè opus eſt, etiam puritate intentionis, qua ſoli mens veſtra Deo, & placere appetat, & valeat inhærere. *in Cant. ſerm. 7.*

Antemurale patientiæ ponitur, nè ad impugnan-

gnandam continentiam facilis diabolo pateat acceſſus. Qui ergo protegente patientia continenter viuunt, ipſi benè cum Apoſtolo proteſtãtur, & dicunt. *Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti? Tribulatio, an anguſtia, an perſecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius?* Vides, quam ſolidus ſit continentium murus, quos nequè mors, nequè vita, nequè Angeli, nequè Principatus, nequè Poteſtates, nequè Virtutes, nequè inſtantia, nequè futura, nequè fortitudo, nequè altitudo, nequè profundum, nequè creatura aliqua poteſt ſeparare à charitate Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu. *in Aſſumpt. B. M. ſerm. 5.*

DE CONVERSIONE.

PÆSTILENTE verò flagellato, ſapiens ſapienter erit, & lauabit iuſtus manus ſuas in ſanguine peccatoris. Sicut ergò dicit Prophæta. *Si conuerteris Iſrael, ad me conuertere*: hoc eſt perfectæ conuerſionis culmen apprehende. Nulli enim in eodem ſtatu diu eſſe conceditur. Seruo Dei, aut ſemper proficiendum, aut deficiendum eſt: aut ſurſum nititur, aut in inferiora vrgetur. *de Vita ſolitaria, circa princip.*

Facillimum quippe, & delectabile eſſet adiuncto amoris Dei condimento ſecundum naturam viuere, ſi inſania noſtra, nos permitteret. Qua ſanata, ſtatim naturalibus natura arridet. *ibid.*

Omnis conuerſus à fletu incipit peccatorum,

& ſic tranſit ad deſiderium Cœleſtium bonorũ. *Mod.bene viuendi nu.6.*

Neceſſe eſt, vt omni conuerſo, vt poſt timorẽ conſurgat ad Deum per dilectionem quaſi filius, nè ſemper ſub timore iaceat ſicut ſeruus. *ibid.*

Nouiter conuerſi blandis verbis ſunt conſolandi, ne ſi exaſperari cæperint, territi ad propria peccata recurrant. *ibid.*

Prius corrigendus, & caſtigandus eſt nouitius à prauo opere, deinde à cogitatione. Omnis noua conuerſio, adhuc priſtinæ vitæ habet permixtionem. Propterea nequaquam vlla virtus ad oculos hominum debet exire, donec vetus conuerſatio funditus ab animo extirpetur. *ibid.*

Vitia in hominem ante conuerſionem, habẽt pacem, quando autèm expelluntur grauius contra hominem inſurgunt. *ibid.*

Multi poſt conuerſionem motum libidinis ſuſtinent, quem tamen non ad damnationem tolerant, ſed ad probationem ſuſtinent; ſcilicet, vt ſemper habeant hoſtem cui reſiſtant pro excutienda inertia, dum tamen non conſentiunt.

Remiſſa conuerſio multos in priſtinos errores deducit, ac viuendi torpore reſoluit. *ibid.*

Tepidus in conuerſione otioſa verba, & vanas cogitationes noxias eſſe non conſpicit, ſed cum animus à corpore mentis euigilauerit; ea, quæ leuia eſtimabat, confeſtim, quaſi contraria, & horrenda pertimeſcit. *ibid.*

Qui nouiter ſunt Conuerſi ad Deum, non debeut

Digitized by Google

nt in exterioribus curis prouehi.*ibid.*
Multi conuertuntur ad Deum, non tam men-
quam corpore(quod nos ſine graui gemitu di-
e non poſſumus:) habitum religionis habent,
mentem religioſam non habent.*ibid.*
Multi ad conuerſionem veniunt non tam
ɔpter animæ ſalutem, quam propter corporis
ceſſitatem,qui non Deum colunt,ſed ventrem
ım.*ibid.*
Qui perfectè mundum deſpiciunt,aduerſa vitæ
ſtræ appetunt,& proſpera contemnunt,& dum
eis vita hæc contemnitur,cœleſtis inuenitur.
dem 7.
Conuertimini ad me in toto corde veſtro, &c.
ende, inquit, ſolerter, quid diligas,quid
uas,vnde gaudeas; aut contriſteris,& ſub ha-
ı religionis animum ſæcularem ſub pannis
uerſionis inuenies cor peruerſum. Totum
m cor in his quatuor affectionibus eſt, & de
accipiendum puto, quod dicitur, vt in toto
le veſtro conuertaris ad Dominum. Conuer-
ır proinde amor tuus, vt nihil omninò dili-
niſi ipſum,aut certè propter ipſum. Conuer-
ır etiam ad ipſum timor tuus, quia peruer-
eſt timor omnis, quò metuis aliquid præter
ı,aut non propter eum. Sic, & gaudium tuũ,
iſtitia æquè conuertatur ad ipſum. Hoc au-
ı ita fiat, ſi non niſi ſecundum eum doleas,
lætaris ad ipſum.*Serm.in Septuag.nu.2.*
.ge,qui relinquere vniuerſa diſponis,te quo-
que

que inter relinquenda numerare memento. Imò verò maximè principaliter abnega temetipſum, ſi deliberas ſequi eum, qui exinaniuit propter te ſemetipſum, pone grauiſſimam ſarcinam, pone aſinariam molam, terrenam molem, pone illa quinque non hominum planè iuga, ſed bouum, quæ tibi inſipienter emiſti. *Declamationes*.

Valde bonum eſt nobis omnia terrena propter nomen Domini relinquere, vt ab eo poſſimus, Cœleſtia accipere. *Mod. ben. viuend. nu.* 8.

Multum relinquis, ſi voluntatem habendi dimittis. Multum dimittis, ſi deſiderium habendi poſtponis. Multum relinquis, ſi carnalia deſideria deſeris. Multum relinquis ſi dilectationem huius Mundi propter Deum deſpicis. Multum dimittis, ſi cupiditatibus, & deſiderijs terrenis renuncians, & plus amat Deus hominum animas, quam diuitias terrenas. Deus plus diligit mentem mundam, & ſanctam, quam terrenam ſubſtantiam. *ibid.*

Deus à te non requirit, quod tibi non dedit, Ergò tu hoc da illi, quod ille dedit tibi, ſcilicet, mentem ſanctam, caſtam, mundam, pudicam, religioſam, timoratam, ac bonis moribus ornatam. *ibid.*

Trade te ipſum Chriſto, & compara regnum eius ab illo. Non turberis de pretio. Pretium non te turbet. Non tibi videtur difficile. Non ſit tibi graue, quoniam Ieſus Chriſtus Rex Cœlorum ſemetipſum dedit, vt te de poteſtate diaboli libera-

raret, & Deo Patri acquireret. Ergo libenter teipſum illi, qui te redemit de manu inimici. tegrum te da illi, quia ille, vt te ſaluaret inte-ım ſe tradidit, *ibidem*.

Non poteſt quiſpiam ad Deum toto corde ıuerti, niſi ab omni Mundo fuerit ante auuer-. Et quidem implicamenta terrena non ſinũt ninem ad Deum plena mente conuerti; Quid obis requiratur Deus. *Epiſt. ad quendam. ibid. id à nobis requira Deus.*

Conuerſio totalis ad Deum cordis noſtri eſt natio à ſæculo, & à ſe ipſo, & in Deo fieri per tutem, & in ipſo quieſcere per inuiſibilem, emotam animi pacem. *ibid.*

.mator Dei inimicus eſt Mundi; quoniam cus Mundi, inimicus eſt Dei. *ibi. prope finem.* xultare, Angelos fecimus, quando conuerſi us ad pœnitentiam proficiamus, & feſtine-, complere de nobis eorum letitia. *in Vigil. iu. ſerm. 2.*

d paruulum ſit Conuerſio tua, vt diſcas ıulus eſſe, tu quoque cum conuerteris par-s fias. *de Conu. S. Pauli. nu. 2.*

forte ſublimitatis eſſet via propoſita, & il-er, quo oſtenderetur ſalutare Dei, quanta ent homines, vt exaltarentur. *in cap. Ieiunij prope initium.*

nuerſio ad Deum, non vna die perficitur, m vel in omni vita, qua degimus in hoc re, valeat conſumari. *ibid.* Corporis nam-

Cor-

que conuerſio ſola fuerit nullaerit. *ibid.*

Non eſt conuerti ad Dominum in toto corde, niſi ſciſſo corde. *ibid. prope finem.*

Erige cor, ſurge de lectulo tuo, vt non fruſtra audias ad monentem ſurſum habere cor. *de eo quod ſcriptum eſt, Beatus homo.*

Ad ſpiritum debet fieri conuerſio carnis, vt ſeruiat ipſa, & non ſeruiant ei; vt dicat ſpiritus ſeruo ſuo veni, & veniat, fac hoc, & facit illud Maledictus homo qui paſcit ſterilem, & viduæ non benefacit. *de ſeptem ſpiritibus ſermo.*

Conuerſio animarum opus Diuinæ vocis eſt. non humanæ. *de Conuerſ. ad Clericos ſerm. 1.*

Inter initias conuerſionis oleo miſericordiæ linit vlcera, vt nec morbi quantitas, nec difficultas curationis vltra quam expedit innoteſcat, magis autem arridere videtur facilitas, quædam, quæ poſtmodum euaneſcit, quam iam exercitatos habenti ſenſus, certamen fortè datur, vt vincat, & diſcat, quoniam omnium potentior eſt ſapientia. *de Conuerſ. ad Clericos ſer. 6.*

Repentina Conuerſione ſeipſum inuenit homo propter infirmitatem iacentem in ſtabulo. Stabulum quid eſt. Mundus eſt. *in Cœna Dom. ſer. adſcripto D. Bern. 1. in princ.*

Surge miles Chriſti, ſurge excutere de puluere, reuertere ad prælium vnde fugiſti fortius poſt fugā præliaturus, glorioſius triumphaturus. *Ep. 1.*

Si ſapis, ſi habes cor, ſi tecum eſt lumeu oculorum tuorum, deſine iam ea ſequi, quæ, & aſſequi

mi-

ſerum eſt. Beatus, qui poſt illa non abijt, quæ
ſſeſſa onerant, amata inquinant, amiſſa cru-
nt. *Ep*. 103.

DE CORRECTIONE.

I vis delinqnentem corripere, apertè increpa.
ne occultè mordeas. *de int. Dom. cap*. 42.
Quid enim prodeſt ſi me neſciente alijs mala
a referas? Væ illi qui ſuam renuit corrigere
am, & alienæ non deſinit detrahere. Si vis de-
ıere tua in te peccata retorque, non aliorum
icta, ſed propria cerne. Nunquam enim alijs
rahes, ſi tè benè inſpexeris. De malo alieno os
m non coinquines, non detrahas peccanti,
condole. quoniam graue peccatum eſt detra-
. *ibid*.
) quam irreprehenſibiles eſſe poſſemus, ſi non
ı diligenter noſtra vitia emẽdaremus, quan-
udio aliena reprehendimus. *Mod. ben. viuendi*
z, 17.
i nos benè conſideramus, multa in nos re-
ıendere poſſumus. *ibid*.
Qui ſecretò admonitus de peccato corrigi
igit, publicè eſt arguendus: vt vulnus, quod
ltè ſanari nequit, manifeſtè debeat emen-
; palam ſunt arguendi, qui palam nocent.
num. 18.
elius eſt, vt pro multorum ſaluatione vnus
con-

condemnetur, quam per vnius licentiam multi periclitentur. *ibid.*

Libenter ſuſcipias diſciplinam, vt ab ira Dei libereris, & in via iuſta confirmeris. Multas gratias age illi, qui caſtigauerit te. illi, qui increpauerit te, gratias rependе. *ibid.*

Dilige eos, qui te reprehendunt de tuis tranſgreſſionibus. Ama eos, qui te caſtigauerunt de tuis negligentijs: quaſi alacres dilige eos, qui te reprehendunt de tuis tranſgreſſionibus caſtigãtibus iniuriam, ne reſpondeas. *ibid.*

Multò melius eſt nobis in hac vita à Prælatis noſtris pro negligentijs corripi, quam in futura vita damnari. *ibid.*

Melius eſt nobis in hoc ſæculo à Præpoſitis noſtris pro tranſgreſſionibus, & culpis caſtigari, quam in futuro ſæculo puniri. *ibid.*

Quam ſanè odioſam admodum nouitatem, & vereor proferre in medium, & prætermittere grauor. Vrget quippè linguam in verba dolor, ſed timor ligat. Timor dumtaxat, ne quem offendam, ſi palam fecero, quod me mouet; quoniam veritas nonnunquam odium parit? *Ep.* 78.

Vbi non timetur reprehenſio, ſecurius accedit tentator, licentius perpetratur iniquitas *Epiſt.* 115.

Qui increpationes relinquit, multum errat *Mod. ben. viuendi ſerm.* 18.

Qui verò diſciplinam noluit cuſtodire, inuenient mortem. *ibid ſerm.* 28.

Ege-

Egeſtas,& ignominia erit illi, qui deſerit di-
ſlinam.*ibid.*
Qui cuſtodit increpationes,ſapiens eſt. *ibid.*
Plus proficit caſtigatio linguæ apud pruden-
,quam centum plagæ apud ſtultum.*ibid.*
Vir ſapiens,& diſciplinatus,non murmurabit
erſus eum,qui caſtigat illum.*ibid.*
Qui diſciplinam deſpicit, peccat. Qui cuſto-
it diſciplinam,inueniet vitam.*ibid.*
Qui acquieſcit caſtiganti gloriabitur.*ibid.*
Stultus irridet diſciplinam patris. *ibid.*

DE DESIDERIO.

ONA voluntas in animo eſt origo omnium bonorum, & omnium mater virtutum. *de ſolitaria* §.35.*poſt M.nu.*6.
u Chriſtiane, qui capis hæreditatem habere Chriſto,Deum Patrem ſemper clarificare, ento in pura cogitatione,ſerena locutione, ata actione,in omnibus moribus tuis, vt te umque viderit,glorificet Deum, & benedicens. *Benedictus ſit Deus in Cælo,& in terra, talia operatur ſeruis ſuis.in Cœna Dom.nu.*4.
Quicumque ſpiritum Chriſti non habet, hic eſt eius.S.*Andreæ ſerm.*2.§.2.
Nullum omnino præſentiæ Chriſti certius nonium eſt, quam deſiderium gratiæ amis,quoniam ipſe dicit. *Qui edunt me, adhuc ent,& qui bibunt me adhuc ſitient*. *ibid. imite.*

Nihil

Nihil aliud expectat, nihil aliud quærit Deus, niſi vt ſedulè, & cum deſiderio requiratur. *ibid.*

Vtinam fratres, nos ſic eſſemus cupidi gratiæ ſpiritualis, quemadmodum ſæculares homines pecuniæ temporalis. Magna enim confuſio, magna valde, quæ ardentius illi pernicioſa deſiderant, quam nos vtilia, citius illi ad mortem properant, quam nos ad vitam. *Exhortat. ad fratres. ſerm.* I.

Quanto enim deſiderio pecuniæ crucietur auarus, quanto gloriæ appetitu ambitioſus exeſtuet, quam violenter denique ſua trahat quemque voluptas, quis explicet. Videas certè eos, quicquid adepti ſunt paruipendere, non attendere, quantò labore, & deſiderio ea vix tandem conſequi potuere, quoniam vileſcunt eis, omnia præ deſiderio minoris fortè rei, quam alteri cęperint inuidere. *ibid.*

Subtractio, nempè rei, quam amas, augumentio deſiderij eſt, & quod ardentius deſideras, cares ægrius. *Super Cantica ſerm.* 51.

DE DISCRETIONE.

OMNIA mediocra ſunt vtilia, & in ſuo modo perfecta, quæ cum temperantia fiunt, ſalubria ſunt. Bona autem immoderato vſu noxia efficiuntur. Omnis enim nimietas in vitio deputatur. Temperatè facere cuncta, prudentia eſt, nè de bono facias malum. *Mo. ben. viuendi nu.* 63.

Tene

Digitized by Google

Tene diſcretionem in omni actione tua. Cum ene diſtinxeris opus tuum optimè, iuſtus eris.)uidquid bone feceris cum diſcretione, virtus rit, quod ſine diſcretione erit vitium. *ibidem.*

Indiſcreta virtus pro vitio reputatur. Virtus ine diſcretione locum vitij obtinet. Per prauam onſuetudinem multa ſunt vitiata, prauo vſu, nulta ſunt profundata. Multa ſunt illicita vſurpata contra pudicos mores. Vſus igitur auctoritati cedat. *ibid.*

Ne incurrat, qui currit, illuminari neceſſe ſt lumine diſcretionis, quæ mater virtutum eſt, & conſummatio perfectionis. *De Circum. ſerm.* 3.

Quia omninò rara iſta auis, eſt in terris, eius liſcretionis locum in vobis fratres, ſuppleat virtus obedientiæ, vt nihil plus, nihil minus, nihil aliter, quam imperatum ſit, faciatis. *ibid.*

DE DOLORE:

ERubeſcimus vulnerum ligaturam, qui de vulneribus interdum etiam gloriantur. *De Circumc. nu.* 1.

Semper gaudium noſtrum in hac valle lacrymarum, lacrymarum panecondiri debet, vt ſemper non ſolũ extrema, & prima gaudij luctus occupet, quia & ſi magna eſt gaudiorum materia, ſed maxima eſt dolorum. *In Vig. Apoſtol. Petri, & Pauli.*

Dolor quippè nimius non deliberat, non

verecundatur, non conſulit rationem, non metuit dignitatis damnum; legi non obtemperat, iudicio non acquieſcit, modum ignorat, & ordinem: id omnimodò, & ſolummodò ſatagente animo, quo vel careat, quod ſe dolet habere, vel habeat, quo ſe dolet carere. *Epiſt.* 1.

Dolor continuus, & acerbus, diuturnus eſſe non patitur, nam ſi non aliunde extunditur, neceſse eſt, cedat, vel ſibi. *De Conſid. lib.* 1. *prope initium.*

Eſt quippe medicinalis dolor, per quem ſtupor ille lethalis animi duri, & impatientis excluditur, & ideò ſapiens, qui dicere potuit; Et dolor meus, in conſpectu meo ſemper. *De Conſider. lib.* 2.

DE ECCLESIA.

FÆlix in ſua vniuerſitate Eccleſia, cuius omnis gloriatio impar eſt cauſæ, non pro his tantùm, quæ illi iam facta ſunt, ſed pro his quoque, quæ de illa adhuc oportet fieri. *Cant. Cāt.* 68.

Fœlix Eccleſia, cui nèc merita ſinè præſumptione, nèc præſumptio abſque meritis deeſt. Habet, vnde præſumat, ſed non merita. Habet, merita, ſed ad promerendum, non ad præſumendum. Ipſum non præſumere, non promereri? Ergò eò præſumit ſecurius, quò non præſumit, & non ad quod confundatur in verbo gloriæ, cui multa materies gloriandi. *ibid.*

Non

Non propter animam vnam,ſed propter mul-
s in vnam Eccleſiam colligendas, in vnicam
tringẽdas ſponſam Deus tam multa, & fecit,
pertulit, cum operatus eſt ſalutem in medio
rræ. Chariſſima illa eſt vna vni, non adhæ-
ns alteri ſponſo, non cedens alteri ſponſæ.
id.

Eccleſia vtique, cui nunquam de vniuerſitate
a deeſt, & vnde inebriet, & vnde fragret.
uod enim ſibi deeſt in vno, habet in altero,
cundũ menſuram donationis Chriſti, ac mo-
rationem ſpiritus diuidentis ſingulis, proue
ilt. *Cant. Cant.* 12. §. 2. *prope finem poſt illa ver-
. Sed eſt, quæ merito.*

Fragrat Eccleſia in his, qui ſibi faciunt ami-
s de mammona iniquitatis, inebriat in mi-
ſtris verbi, qui vino lętitiæ ſpiritualis infun-
nt terram, & inebriant eam, & fructum refe-
nt in patientia. Ipſa audacter, ſecureq; ſeſe
ominat ſponſam, tanquam, quæ verè habet
bera meliora vino, & fragrantia vnguentis op-
nis. *Super Cantica ſer. xii. prope finem.*

DE ELEEMOSYNA.

E Xpendunt ſæculares homines in obſequium
Domini, non quidem corpora, ſed quę adia-
nt, & neceſſaria ſunt corporibus, cum de ter-
na ſubſtantia eleemoſynas largiuntur. *In ra-
s palmarum nu.* 1.

Digitized by Google

O ſi vacuam manum inuenerit ille, ille donorum promptus quidem auctor, ſed importunus exactor. *Ep.* 104.

Quidni potius libertate donet fidelem ſeruũ magnus ille paterfamilias, quando quidem, & ſuper omnia bona ſua conſtituet eum: *Pſal. Qui hab.* 8.

DE FÆLICITATE.

IN Cœleſti domo, cognitio dilectionis eſt nutrimentum, hic verò eſſe poterat detrimentum. Ibi iucunda erit cognitio, vbi macula iam non erit. *In Dedic. Eccleſiæ ſer. 2. prope finem.*

Aduertere eſt, quàm longè agimus à ſummo bono, qui carere culpa iuſtitia carere miſeria beatitudinem iudicamus. *In Dedic. Eccleſiæ ſer. 4. prope finem.*

Si ſpectatio iuſtorum lætitia, & tanta lætitia, vt omne quod deſideratur in ſæculo, non valeat ei comparari: ipſum quod expectatur, quid erit? oculus non vidit Deus abſq; te, quod præparaſti diligentibus te. *Qui habitat.* 4.

Sunt omnes docibiles Dei, quod ſanè electos hominum, quandoque aſſecuturos certa veritate promittitur, & nondum experiri tribuitur fœlicitate ſecura. *In Cant. Cant.* 53.

Væ filijs hominum, à felicitate falſa, atque fallaci. *Qui habit.* xi.

Si dies ille luceret, in cuius lumine pariter, &

: labores, & præmia videremus; timor omni-ò quorumuis laborum nullus eſſet præ deſide-o præmiorum, dùm clara luce appareret, *Quo-iam non ſunt condignæ paſſionis huius tem-ris ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in-bis*. Nunc verò quoniam abſcondita ſunt ab ;ulis noſtris, & nox eſt interim in hac parte, ntamur nimirum à timore nocturno, & pro ɔnis, quæ non videmus, formidamus, quæ in-ræſentiarū ſunt aduerſa tolerare. *Cant. Cant.* 23.

DE FIDE, ET FIDVCIA.

ƆRius quam homo per fidem cognoſcat Crea-torem ſuum, ignorantia (mater omnium tiorum) eius poſſidet animam. Ergò ignoran-ı nox eſt, fides verò dies. Sicut dies creſcit per ras, ſic fides augetur per illuminationem Di-næ gratiæ, & per documentum Matris Eccle-:. *De Ord. vitæ* §. 6. *poſt C.*

Quantum quis credit, tantum ſperat, quan-n ſperat, tantum amat. Quanto ergò hæc op-ıa mater perfectior fuit in fide, tanto in ſpe tior, & in charitate feruentior, omnem cogi-um ſuum iactans in eum. *De Paſ. cap.* 43.

Sunt autem, qui quidem ore confitentur, quo-m Chriſtiani ſunt, factis autem negant, quos ı puto fide tendere in Crucifixum pium Ie-ı. *ibid. cap.* 45.

Ille eſt beatus, quis rectè credit, & rectè cre-

dendo benè viuit, & benè viuendo fidem rectam cuſtodiat. *Mo. benè viuend. ſerm.* 1.

Serua in te rectam fidem, tene ſinceram fidem, cuſtodi intemeratam fidem. Maneat in te recta fides. Sit in te incorruptæ confeſſionis fides. Nihil temere de Chriſto loquaris. Nihil de Deo prauũ, vel impium ſentias. Nihil peruersè ſentiendo, nec dilectionem eius offendes. Eſto in fide iuſta. Habetò in fide recta conuerſationem ſanctam: Deum quem inuocas fide, non deneges opere. Malum mixtũ bonis contaminat plurima. Vnum malum, multa bona perdit. Non delinquas in opere, quæ perfecta es in fide. Malè viuendo non polluas fidem. Integritatem fidei paruis moribus non corrumpas. Non admiſceas vitium virtutibus: non adiungas malum bonis. *ibid. nu.* 1.

Fiducia amplius, quanto verius agnoſcit miſerias noſtras, orat pro nobis patrem, quia beata illa patria charitatem eius non immutauit, ſed augumentauit. *In Vigil. Apoſtolorum Petri, & Pauli.*

Euangelium ſpeculũ veritatis nemini blanditur, nullum ſeducit, talem in eo ſe quiſque reperiet, qualis fuerit, vt nec ibi timore trepidet, vbi non eſt timor, nec lætatur, cùm maleſecerit. *De ſeptem panibus ſerm.* 1.

Deus eſt, qui non modo carnem noſtram cum concupiſcentijs ſuis, ſed & præſens ſeculum nequam, cum curioſitatibus ſuis, & vanitatibus,

etiam

etiam & ipſum cum tentationibus ſuis conterit Satanam ſub pedibus noſtris. *De Euangelio Septem panum ſer. 3. & in incipit, Ipſe eſt propè finem.*

Si in Deo nati, & in Chriſto electi ſumus, quænam iuſtitia eſt, nè plus noceat humana, atque terrena, quam valeat Diuina, Cœleſtiſque generatio. Dei electionem vincat carnalis ſucceſſio, & æterno eius propoſito carnis præſcribat, temporaliter traducta concupiſcentia *ad Milites templi. ſerm. xj. in medio.*

Credis in Chriſtum, fac Chriſti opera, & viuat fides tua. *In Cant. 24.*

Fidem tuam dilectio animet, probet actio. *ibidem.*

Non incuruet terrenũ opus, quem fides Cœleſtium erigit. *ibid.*

Vides, quod non faciat hominem rectum fides etiam recta, quæ non operatur ex dilectione? At, qui ſine dilectione eſt, non habet, vndè diligat ſponſam. Sed nec opera quamuis recta, rectum cor efficere ſufficiunt ſine fide. *ibid.*

Quis enim rectum dicat hominem non placentem Deo; ſine fide autem impoſſibile eſt placere Deo. Qui non placet Deo, non poteſt illi placere Deus: Nàm cui placet Deus, Deo diſplicere non poteſt. *ibid.*

Leuemus corda noſtra cũ manibus ad Deum, toti recti inueniamur fidei noſtræ rectitudinem rectis actibus comprobantes, dilectores ſponſæ, dilecti à ſponſo Ieſu Chriſto Domino noſtro. *ibid.*

Digitized by Google

Prius eſt venire ad vmbram,& ità ad id cuius vmbra eſt pertranſire, quoniam niſi credideritis, ait, non intelligetis. Vides fidem, & vitam eſſe,& vitæ vmbram? Nàm è regione vita in delicijs agens,quoniam non eſt ex fide,& mors eſt, & vmbra mortis. *ibid*.48.

Si autem ſecundum mortalem ſenſum in vna anima vis tibi vtraque hæc aſſignari,& flores videlicet, & fructus fidem florem, fructum actum intellige. Nec incongruè vt opinor, id tibi videtur, ſi aduertas; quomodo inſtar floris neceſſariò præcedentis fructum, bonum quoque, opus fide oporteat præueniri. Alioquin ſine fide impoſſibile eſt placere Deo, Paulo atteſtante, magis autem æque ipſo docente: *Omne quod non ex fide, etiam peccatum eſt*. Itàque nec ſine flore fructus, nec ſine fide opus bonum. Sed & fides ſine operibus mortua eſt, ſicut inutiliter quoq; flos apparet, vbi non ſequitur fructus: ergò ex bonis operibus in fide non ficta radicatis recipit conſolationem mens aſſueta quieti quoties ſibi (vt aſſolet) lux contemplationis ſubtrahitur. *ibid. 51. in principio.*

Tunc te non fruſtra ſcrutatus es, ſi rurſum opus eſſe ſcrutinio aduertiſti. Et toties non te fefellit inquiſitio tua, quoties iterandam putaueris. Si autem ſemper hoc cum opus eſt facis, ſemper facis. Semperq; opus eſſet ibi memineris ſuperni auxilij, & miſericordiæ ſponſi Eccleſiæ Ieſu Chriſti Domini Noſtri. *ibid*. 58. *in fine*.

Petra

Petra refugium herinacijs. Et reuera vbi tuta, firmaque infirmis ſecuritas, & requies, niſi in vulneribus Chriſti Saluatoris noſtri, Tantò illic ſecurior habito, quantò ille potentior eſt ad ſaluandum. Fremit Mundus, præmit corpus, diabolus inſidiatur, non cado, fundatus enim ſum ſupra firmam petram. *ibid.*61.

Quære votis, ſequere actibus, fide inueni. Quid non inuenit fides? Attingit inacceſſa deprehendit ignota, comprehendit immenſa, apprehendit nouiſſima, ipſam denique æternitatem ſuo illo vaſtiſſimo ſinu, quodammodo circumcludit. *ibid.Cant.*26.

Chriſtus pro nobis, quis contra nos? Securus potes pugnare, vbi ſecurus es de victoria. O vere tuta pro Chriſto, & cum Chriſto pugna, in qua nèc vulneratus, nèc proſtratus, neq; cōculcatus, nèc millies ſi fieri poſſit occiſus fraudaberis victoria, tantum ne fugias. Sola cauſa, qua perdere poſſis victoriam, fuga eſt. Fugendo potes eam ammittere, moriendo non potes, & beatus pugnando moriaris, quia mortuus, mox coronaberis. Væ autem ſi declinando pugnam perdis, & victoriam ſimiliter, & coronam. *Ep.*1.

De Deo confidite, quia ipſe vicit Mundum. Ipſe ſcit inter quos habitatis, & in conſpectu eius ſunt omnes, qui tribulant vos. Ipſe exaudiet vos in abſcondito tempeſtatis, quia nunc probat ad aquas contradictionis. *Ep.*66.

DE

DE GLORIA BONA.

HÆc eſt gloria vera, gloria inhabitans: quia ab eo eſt, qui per fidem habitat in cordibus noſtris. *De Annunc. n.* 1.

Parcè quis quis ille eſt, in quo miſericordia & veritas obuiauerunt ſibi, iuſtitia, & pax oſculatæ ſunt, ſicurè glorietur, ſed in eo, qui ſibi teſtimonium perhibet in ſpiritu vtiq; veritatis. *ibid.*

Nunc quoque licet non plenariè, licet non ſine timore, & ſolicitudine multa, aliquatenus tamen in Domino gloriatur, teſtimonium perhibente Spiritu Sancto Spiritui noſtro, quod Filij Dei ſumus. *De Verbis Apoſto.*

In eo, à quo accepit, glorietur, non quaſi ipſa, magnus ſit, ſed quia magnificet eum Deus, hoc eſt, vt in illis, quæ acceperit, non quaſi ea non acceperit, ſed quaſi, qui ea accepit, glorietur. *ibid.*

Perfecta, & ſecura gloriatio eſt, cùm veremur omnia opera noſtra, ſicùt teſtatur D. Iob de ſeipſo, & cum Eſaia Propheta omnes iuſtitias noſtras non aliud quàm pannum menſtruatæ reputandas eſſe cognoſcimus. *ibid.*

Angelica Creatura irrepercuſſa mentis acie intuetur diuinorum iudiciorum abyſſum multam, quorum ſummæ æquitatis ineffabili delectatione beata gloriatur inſuper effectui ea mācipari per ſuum miniſterium, ac palam fieri, & propterea diligit meritò Dominum Chriſtum. *Cant. Cant.* 19.

DE

DE GRATIA, ET GRATITVDINE.

IN referendo gratiam non eſſe tardus, aut ſeguis, vt diſcat; ad ſingula dona gratias agere. Diligenter conſidera, quæ tibi apponuntur, vt nulla videlicet Dei Dona debita gratiarum actione frûſtentur; non grandia, non mediocria, non puſilla. Denique iubemur colligere fragmenta ne pereant, ideſt nec minima beneficia obliuiſci. Nunquam non perijt, quod donatur ingrato. *in Cæna Domini ſerm. 2. tom. 2. de ſerm. uiuſdam.*

Amara eſt veritas ſine condimento gratiæ, ſi-it abſque veritatis freno leuis, & neſciens mo-m, plerumque, & inſolens ipſa deuotio. Quam ultis non profuit gratiam percepiſſe pro eo, od temperamentum de veritate pariter non ceperunt. *Cant. 74.*

Non in ſola quidem gratia plenitudo gratiæ, ſed nè in ſola quidem veritate. Qui prodeſt re quid te oporteat facere, ſi non detur, & velle ere? Quid ſi velis quidem, ſed minimè poſſis. *dem.*

In veritate didici nihil æque efficax eſſe ad tiam promerendam, retinendam, recupe-dam, quam ſi omni tempore coram Deo in-iaris non altum ſapere, ſed timere. *Cant. 54. corpore ſermonis.*

Quod non poteſt natura, poteſt gratia. Quem ergò

ergò hominum vnctio ſpiritus miſerata, perfundere denuò ſua benignitate dignabitur; is continuò reuertetur in hominem, inſuper, & aliquid melius à gratia, quam à natura recipiet. *Cant. ſerm.44.*

Vincenti expandit gremium ſuum, qui pugnanti dederat ſpiritum ſuum. *in Nat.S.Victoris ſerm.2.prope finem.*

Qui in gratiarum actione verſantur, Deum totum intuentur, & cogitant, at per hoc ipſi verè habitant in vnum. *Cant.*xi.

DE HVMILITATE.

COnſiderans teipſum: ideſt quam facilis ad tentandum, quàm pronus ad peccandum: quatenùs ex tui conſideratione miteſcas; ſicque ad ſuccurrendum alijs in ſpiritu lenitatis accedas. Alioquin ſi monentem non audis diſcipulum, arguentem time magiſtrum. *Hypocrita eijce primum trabem de oculo tuo, & ſic valebis feſtucam eijcere de oculo fratris tui. De Grad. Humilit.*§.2.

Trabes in oculo grandis, & groſſa, ſuperbia in mente eſt, quæ quadam corpulentia ſui vana non ſana, tumida non ſolida, oculum mentis obſcurat, veritatem obumbrat. *ibid.*

Quid enim aliud eſt ſuperbia, quam (vt quidam Sanctus definit) amor propriæ excellentiæ?

iæ? Vnde, & nos poſſumus dicere per contra-
ium, humilitatem propriæ excellentiæ eſſe co-
emptum. Amor verò, ſicut nec odium, verita-
is iudicium neſcit. Vis iudicium veritatis au-
ire? Sicut audio, ſic iudico. Non ſicut odi, non
cut amo, non ſicut timeo. Eſt iudicium odij,
: illud: nos legem habemus, & ſecundùm legem
oſtram debet mori. Eſt, & timoris, vt illud: Si
mittimus eum ſic, venient Romani, & tollent
oſtrum locum, & gentem. *ibid.*

Qui ergò plenè, veritatem in ſe cognoſcere
rat, neceſsè eſt, vt ſemota trabe ſuperbiæ, quæ
ulum arcet à luce, aſcenſiones in corde ſuo di-
onat, per quas ſeipſum in ſeipſo inquirat, &
poſt duodecimum humilitatis ad primum ve-
itis gradum pertingat. *ibid.*

Quid eſt, omnis homo mendax? Omnis homo
irmus, omnis homo miſer, & impotens, qui
: ſe, nec alium poſſit ſaluare. *ibid.*

Omnibus modis, quibus potes, vilifica te, te
il reputando eſſe, ſed credas omnes homines
bonos, & meliores te, magiſque placere Deo.
ecumque audis, vel vides in religioſis perſo-
putà bona intentione dici, vel fieri, etiam
ntraria videantur. Nàm humana ſuſpitio fa-
fallitur. Nulli diſpliceas. Nihil vnquam de-
quaris, quod laudem importet; quantumq;
miliaris ille, cum quo loqueris, imò plus la-
celerè virtutes, quàm vitia, *De form. hone-
ſtæ.*

In-

Indignum quippè eſſet hominem lutum, & cinerem, per ſui eleuationem illuc aſcendere, vbi Angelus perfectiſſimus in omni ſcientia, & decore, quia humilitate caruit, non potuit remanere. *De Paſſione Domini cap.* 44.

Quis, non videat, quod ſicut in multa cecidit, ſic & in alia poteram cecidiſſe peccata: Niſi Omnipotens Pietas me præſeruaſſet: Fateor, ac fatebor; niſi quia Deus adiuuerit me, paulòminus cecidiſſet in omni peccato anima mia. *De Sepulcro num.* 3.

Sicùt anima vita eſt corporis, ità Deus vita eſt animæ; & ſicùt corpus mortuum eſt, quod per quinque ſenſus ab anima non vegetatur, ità anima mortua eſt, quæ per hæc à Domino non humiliatur. *Serm. paruus n.* 3.

Sicùt enim puluis venti validi flatu diſpergitur, ſic omne bonum ſine humilitate inanis vento gloriæ rapitur. *De Don. Sp. Sancti c.* 2.

Multò melius eſt peccatorem eſſe humilem, quàm iuſtum arrogantem. *ibid.*

Melior eſt in malis factis humilis confeſſio, quam in bonis factis ſuperba gloriatio. *ibid. c.* 2.

Septem gradus deſcenſionis habet humilitas. Abdicationem rerum exemplum Apoſtolorum. Abdicationem veſtium, ſicùt Helias, & Ioannes. Corporis exercitium, vt Paulus. Directionem in proſperis, inſtar Dauid pauperis, & Regis. Patientiam in aduerſis, ſicùt Iob, & Tobias. Proprium abhorrere conſilium, & propriæ

Digitized by Google

priæ voluntatis affectum. *Sentent.* §. 36.

Humilitatis virtus habet hæc tria. Superiori ſubdi, vt ad eius æqualitatem nulla ambitione, vel inuidia rapiatur. Æquali non præferri, nec llicito appetitu ſuperior velle fieri videatur. Minori ſubdi potius, quàm præponi, vt ex hoc iumilitatis veritas comprobetur. *ibid.* 37.

Deus ô Phariſeæ non irridetur. Putas tu habes aliquid, quod non accepiſti? Nihil inquit, & deò gratias refero largitori. Si omninò nihil, rgò nec meritum præceſſit in te vllum, vt illa e quibus gloriaris acciperes. Quod & ſi fatearis rimò quidem fruſtra inflaris aduerſus publinum, qui ideò non habet, quod tu, quia non ccepit, vt tu. Deindè vide etiam nè non integrè a dona reſignes Deo, & tibi inflectens aliquid gloria, & honore ipſius, fraudis meritò arguas, & fraudis in Deum. *Cant. Cant. xiij.*

Non omnis gratiarum actio accepta eſt Deo, iſi qui de cordis pudica, & mera ſimplicitate ocedit. *ibid.*

Magna, & rara virtus profectò eſt, vt magna et operantem, magnum te neſcias, & manifem omnibus tuam, te ſolum latere sãctitatem. irabilem te apparere, & contemptibilem retare: hoc ego ipſis virtutibus mirabilius iudi). *ibid.*

Appetere autem de humilitate, laudem hulitatis eſt non virtus, ſed vera ſubuerſio. *ibid.*

Hu-

Humilitas, ad quam vtique ducit homiliatio, totius ſit ſpiritualis fabricæ fundamentum? Siquidem humiliatio via eſt ad humilitatem, ſicùt patientia ad pacem, ſicùt lectio ad ſcientiam. Si virtutum appetis humilitatis, vitam nõ refugias humiliationis. Nàm ſi non poteris humiliari, non poteris ad humilitatem prouehi. *Et infra*. Terret me Apoſtolus, qui, & ipſe territus dicit: *Parco autem, ne quis me exiſtimet ſupra id, quod videt in me, aut audit aliquid ex me.* Quam pulchrè dixit. *Parco.* Non parcit ſibi arrogans, non parcit ſibi ſuperbus, non cupidus vanæ gloriæ, & iactator actuum ſuorum, qui vel ſibi arrogat, quod eſt, vel mentitur de ſe, quod non eſt. Solus, qui verè humilis eſt, parcit animæ ſuæ, qui nè putetur, quod non eſt, ſemper in quantum in ſe eſt vult neſcire, quod eſt. Grande reuerà periculum, audire quemquam de ſe ſupra quod ſentit in ſe. Quis dabit mihi apud homines tantùm de veris dignè humiliari, quãtùm vel de falſis datum eſt indignè exaltari? Illam mihi vocem Propheticam iure aſſumere. *Exaltatus autem humiliatus ſum*, & conturbatus. Et illud. Ludam, & vilior fiam. Ludã, ſcilicet, vt illudar. Bonus ludus, quo Michol iraſcitur, & Deus delectatus; bonus ludus, qui hominibus quidem ridiculum, ſed Angelis pulcherrimum ſpectaculum præbet. Bonus inquam ludus, quo efficimur, opprobrium abundantibus, & deſpectio ſuperbis. *Ep.* 87.

Man-

Manſuetudo quoniam hæreditabit, quomodò ante hæreditatem deficit? Alios quoque lugentes video, ſed ſi de corde procederent illæ lacrymæ, non tàm facile illicò ſoluerentur in riſum. Nunc autem cum abundantius otioſa verba, & ſcurrilia profluant, quam prius lacrymæ: lacrymas huiuſmodi de his eſſe non arbitror, quibus conſolatio diuina promittitur, quãdoquidem poſt illas tàm facile conſolatio tàm vilis admittitur. *De Aduentu Domini ſerm* 4.

Humilitas eſt Virtus, qua homo veriſſima ſui agnitione ſibi ipſi vileſcit. *De gradibus humilitatis* §. 1.

Bona via humilitatis, qua veritas inquiritur, charitas acquiritur, generationes ſapientiæ participantur. *Ibid.*

Si ergò ſe miſerum fecit, qui miſer non erat, vt experiretur, quod, & ante ſciebat: quantò magis tu, non dico, vt te facias, quod non es: ſed vt attẽdas quod es, quia verè miſer es, & ſic diſcas miſereri, qui hoc aliter ſcire non potes: nè fortè ſi proximi malum conſideres, & tuum non attendas, monearis non ad miſerationem, ſed ad indignationem: non ad adiuuandum, ſed ad iudicandum, denique non ad inſtruendum in ſpiritu lænitatis, ſed ad deſtruendum in ſpiritu furoris. *Ibid.* §. 2.

Conſiderare libet quam benè diſcipulus veritatis ordinẽ ſequatur magiſtri. In beatitudinibus, quas ſupra memoraui, ſicut prius miſericordes, quam mundi cordes, ſic prius mites quam miſe-

ricordes pronunciati ſunt. *Ibid.*

Humilitas nec ipſa iraſcitur, nec alios iraſci permittit. *De Int. domo. c.* 51,

Humilitas eſt, ſi quando peccauerit in te frater tuus, antequam illum peccaſſe pæniteat, dimiſeris illi. *Ibid.*

Super tria firma ſed, & humilitatis perfectio, vt attendat homo, qui fuit ante ortum, quid eſt ab ortu vſque ad occasũ, quid erit poſt hanc vitam. *Ibid. cap.* 53.

Sine cauſa laborat, qui virtutes ſine humilitate congregat. Vera autem patientia, niſi per profundam humilitatem, nec acquiritur, nec tenetur. *De Ord. vitæ.*

Humilitas regulam cuſtodit, tranquillitatem animi ſeruat, continentiam, & caſtitatem diligit; fouet decus, & honeſtatem, reſtringit ratione appetitum: iram contemnit, nec rependit contumeliam. *De Ord. vitæ.*

Vera humilitas aperit oculos, dum virtutes cæteras per quas vento ſuperbiæ poterat excecari, frangit, & diminuit, & homo ſe ex ſe nihil eſſe cognoſcit. Et quanto quis decreſcit in deſpectione ſui, tanto amplius proficit in cognitione Dei. *Hom. de duobus diſcip. in fine.*

Humilium verè nullus, nec coniugatus, nec virgo, nec vidua mærebitur expelli. Arcta eſt ianua regni Cœlorum, nec recipit niſi paruos. Tumidi repelluntur, imò nequaquam poſſunt acce-

accedere cuiuscumque ſexus, ſiue conditionis fuerint, vel ætatis. Et breuiter dico. Nulla virtus accedit, niſi ad humilitates violam fuerit inclinata. *De Paſſione, cap,* 17.

O quanta humilitas. Incomprehenſibilis Deus vult comprehendi, ſummus humiliari, potentiſſimus deſpici, pulcherrimus deformari, ſapientiſſimus fieri, vt iumentum, immortalis mori, & vt compendio abſoluam, Deus vult fieri vermiculus. Quid excelſius Deo? Quid vermiculo inferius? Ego, inquit, vermis ſum, & non homo. Quare vermis? Quia filius hominis. *Ibid.*

O quam humilis vermiculus Ieſus Chriſtus, qui opprobrium factus eſt hominum, & abiectio plebis, ab hominibus contemptus ſine cauſa, ſine vindicta, conculcatus ſicut vermis. *Ibid.*

Quis enim bonorum omnium morientium ſibi potuit vſurpare, quod de Chriſto Ieſu, dictum eſt. *Cum in forma Dei eſſet eſſe ſe æqualem Deo &c.* Nullus profectò, quia nullus hominũ preter ipsũ Deus erat. Maximè ergo humiliatus fuit, qui ſolus cum in forma Dei eſſet, exinaniuit ſemetipſum formam ſerui accipiens, & ad tantam abiectionem deueniens, vt ab hominibus iam non homo, ſed vermiculus reputaretur. *Ibidem.*

Caue nè velis, alijs te præferre, quanto maior es, tanto te humilia in omnibus: Dimitte conuenticulum conſpirationis, & detractionis. *Mod. bene viuendi* 17.

Quanto maior es, tanto te humilia in omnibus. *Ibid.n.39.*

Quanto humilior fueris, tanto te ſequetur gloriæ altitudo. *Ibid.*

Dico vobis cariſſimi, vtile eſt abſcondere magis, quam oſtentare,ſi quid habemus boni: ſicut, & mendici cum eleemoſinam petunt, non pretioſas veſtes oſtendunt, ſed ſeminuda membra, aut vlcera ſi habuerint, vt citius ad miſericordiam videntis animus inclinetur. *De Aduentu ſerm. 4.*

Abſconde tua bona facta pro arrogantia. Fuge videri, quod commeruiſti. Virtutes tuas cęla, peccata tua manifeſta: vitia cordis tui reuela. Abſconde tua bona opera. Numquam in medium proferas, ſi quid benè feceris,aut dixeris. Prauas cogitationes tuas ſtatim manifeſta. Peccatũ enim manifeſtũ citò curatur. Crimen autẽ tacendo ampliatur, ſi latet, fit ex minimo magnum,peccatum manifeſtando decreſcit, tacendo creſcit. Virtutes in occulto creſcunt, in publico decreſcunt. Virtutes iactantes manifeſtando annichilantur, humiliter occultando multiplicantur. Nihil mæritis tuis attribuas. In virtute tua nihil præſumas, nihil ponas in tua audacia. *Modus benè viu.n.28.*

Deſcende, vt aſcendas, humiliare, vt exalteris, nè exaltatus humilieris. *Ibid.n.29.*

Humilitas caſum neſcit: humilitas caſum non nouit: humilitas nunquam ruinam incur-

rit,

rit, humilitas lapſum nunquam paſſa eſt. *ibidem.*

Eſto vilis; eſto deſpecta, eſto abiecta, diſplice tibi, qui enim ſibi vilis eſt, ante Deum magnus eſt; qui ſibi diſplicet, Deo placet. *ibid.*

Eſto paruula in oculis tuis, vt ſis magna in oculis Dei. Tantò eris antè oculos Dei pretioſior, quanto fueris antè oculos tuos deſpectior. *ibid.*

Laudabilis virtus virginitas, ſed magis neceſſaria humilitas. Illa conſulitur, iſta præcipitur. Ad illam inuitaris, ad iſtam cogeris. De illa dicitur, qui poteſt capere capiat; de iſta dicitur: *Niſi quis efficiatur, ſicut paruulus iſte, non intrabit in Regnum Cœlorum.* Illa ergo remuneratur, iſta exigitur. Potes denique ſine virginitate ſaluari, ſine humilitate non potes. *Hom.* 1. *ſuper Miſſus eſt.*

Deus reſpexit humilitatem Ancillæ ſuæ potius quam Virginitatem. *ibid.*

Non omnium quidem eſt Virginitas: multò tamen paucorum eſt cum virginitate humilitas. Si igitur virginitatem in Maria non potes niſi mirari, ſtude humilitatem imitari, & ſufficit tibi. *ibid.*

Salubriorem elegit ſequendi partem in humilitate peccator, quam in virginitate ſuperbus: cum & illius immunditiam ſua humilis ſatiſfactio purget, & huius pudicitiam ſuperbia inquinet. *ibid.*

Peruerſum eſt, plerique in domo Dei non

patiuntur haberi contemptui, qui in ſua non-niſi contemptibiles eſſe potuerunt; vt quia videlicet vbi à pluribus honores appetuntur, ipſi locum habere non meruerunt, ſaltem ibi honorabiles videantur, vbi ab omnibus honores contemnuntur. *ibid. hom. 4. ſup. Miſſus eſt littera A. 2.*

Deus factus eſt infans diei vnius. Ad quid hoc fratres, aut quæ neceſſitas fuit, vt ſic exinaniret ſe, ſic humiliaret ſe, ſic abbreuiaret ſe Dominus Maieſtatis; niſi vt vos ſimiliter faciatis. *De Nat. num.* 1.

Studete humilitati, quod fundamentum eſt, cuſtoſque virtutum; ſectamiui, illam, quæ ſola poteſt ſaluare animas veſtras. *ibid.*

Vbi ſunt, qui tam impudenter, oſtentare geſtiunt ſemetipſos? Chriſtus elegit, quod ſalubrius iudicat, vos eligitis, quod reprobat ille. Qui prudentior è duobus? cuius iudicium iuſtius, cuius ſententia ſanior? Denique tacet Chriſtus, non sè extollit, non magnificat, non prædicat, & ecce annunciat eum Angelus, laudat multitudo Cæleſtis Exercitus. Et tu ergò, qui Chriſtum ſequeris inuentum abſconde theſaurum. Ama neſciri, laudet te os alienum, ſileat tuum. *ibid. nu.* 3.

Humilitas Deo nos reconciliat, Deo facit eſſe ſubiectos, Deo placet in nobis. *ibid. ſer.* 4.

Neceſse eſt, vt illuminet cor tuum radius humilitatis, & declaret quid à te ſit, quid à Deo, vt non altum ſapias. *De Circunc.* 3.

Omnibus nobis in conuerſionis noſtræ initio

nulla

nulla magis virtus neceſsaria eſt, quam humilis ſimplicitas, & grauitas verecundia. *in Epiph.nu. 3.prope finem.*

Sicut enim grandis, & grauis eſt ſuperbia, præferre ſe æquali ſicut equare Prælato; ita magna humilitatis eſt, inferiorem ſe exhibere æquali, aut æqualem inferiori. *ibid.ſerm. 4.in medio.*

Maxima, & plena iuſtitia eſt, ſe inferiorem exhibere, etiam ipſi inferiori.*ibidem.*

Hæc dico fratres chariſſimi, quia vereor ne quis fortè ſit inter vos, qui ſolo ſe ſomnio preſumat illuminatum eſse: nec iam æquanimiter patiatur ad manum trahi, ſed ductorem ſe ſe profiteatur aliorum. Cui enim necdum adminiſtrationis cura iniuncta eſt, cui nec dum credita diſpenſatio, cui nec dum præceptum, vt videat,& prouideat his, quia apertos oculos habentes nihil vident: quid hoc præſumere tentat, niſi quia meditatur inania; & quaſi ſomnia vana ſectant? Caueamus ab hoc vitio fratres: ſemper quod in nobis eſt; abiecti eligamus eſse, & ad manus trahi, manſuetudinem,& humilitatem diſcentes à Chriſto Domino. *in Conu. S. Pauli, ſerm.1.*

Qui ſtat videat ne cadat,& in ea forma, quæ ſalutis indicium eſt,& argumentum prædiſtinationis, perſeueret, atque proficiat. *In Septuageſima ſer.1*

Si in te eſt gratia referatur ad Deũ, nec tuam

Digitized by Google

quæras gloriam,ſed ipſius. *In capite Ieiunij ſer.* 1. *poſt illa verba, Vnge igitur caput tuum* §. 1.

Vnge caput tuum, & faciem tuam laua, hoc eſt, ſic in te irreprehenſibilem foris exhibe, vt diuinam tibi conciliare ſtudeas gratiam, & ante oculos humanos nõ propriam quæras gloriam ſed Auctoris. *Ibid.* §. 2.

Humiliare, & apprehendiſti. Hæc planè lex pietatis, & propter hanc legem ſuſtinui te Domine. *Ibid. ſerm.* 2.

Quam crudeliter inuicem ſternerent, inuicẽ conculcarent, quam imprudẽter irriperent manibuſque, & pedibus conarẽtur in altum, vt imponerent ſeſe homines ſuper capita aliena? Et certè, qui contendit ſupergredi proximos, multas inueniet difficultates, multos habebit emulos, multos patietur contradictores, aſcendentes equidẽ ex aduerſo. Nihil verò facilius eſt volenti, quam humiliare ſemetipſum. *Ibid.*

Væ nobis, fratres, ſi luxerimus tantum. Nam lugemus quidem, & magnificabimur ab hominibus, ſed mihi pro minimo eſt, vt ab humano deiudicer. *In Nat. S. Io: Bapt.*

Intuemini humilitatem operum Chriſti, auctoritatem verborum eius, & tunc videbitis, quomodo tam verbo, quàm exemplo luxerit inter homines qualia nobis veſtigia dereliquerit, vt ambulemus per ea, & non erremus in eis. *In Vig. Apoſtolorum Petri, & Pauli.*

Virginitas ſine humilitate fortaſsè habet gloriam

riam,ſed non apud Deum. Humilia ſemper Excelſus reſpicit, qui alta à longe cognoſcit,& humilibus dat gratiam; qui ſuperbis reſiſtit. *De B. M.Virg.poſt ſerm.5.*

Agit hoc nimirum in cordibus electorum gratiæ prærogatiua Diuinæ,vt eos nec humilitas puſillanimes facit, nec magnanimitas arrogantes,magis autem cooperentur ſibi,vt non ſolum nulla ex magnanimitate ſubintret elatio; ſed hinc maximè prouehatur humilitas,vt inueniãtur eo amplius timorati, & largitori munerum non ingrati,ac viciſſim ex occaſione humilitatis nulla ſurrepat, ſed quo minùs de ſe quiſque vel in minimis præſumere cõſueuit,eo amplius etiam in magnis,quibuſque de Diuina virtute confidat.*De eadem Vig.de Verb. Apocal.in fine.*

Conſulite conſcientias veſtras fratres,& videte,quia vbi abundauit delictum,ſuperabundat,& gratia.Maria non prætendit meritum,ſed gratiam quærit. Denique vſque adeo fidit gratiæ, & non altum ſapit, vt ſalutationem Angelicam vereatur.*De Nat.B. Mariæ.*

Quid eis inuides, qui de operibus vermium, & murium pellibus in gloriam mendicare non erubeſcunt. Reforment ipſi, aut magis certè deforment corpora ſua, te, ſi fueris corporis humilitatis reformabit idem artifex,qui formauit. *De Verbis Eſaiæ proph.Vidi Dominum ſedentem ſer.2.*

Certi eſtote fratres, eum qui ſuperbis non pepercit Angelis,nec hominibus parciturum. Non

eſt

eſt cõtrarius ſibi ipſi, non eſt perſonarum acceptator, ſimilia ſunt iudicia eius. Sola ei placet humilitas, ſiuè in Angelo, ſiuè in homine. *Ibid.*

Neceſsè eſt abſcondere interim, ſi quid habemus boni, quoniam theſaurum Regni Cœlorum, qui inuenit homo abſcondit. *Et infra.* Neceſſaria eſt ergo hæc abſconſio, non ſolum ante oculos aliorum, ſed etiam multo magis, ante te ipſum. *Qui habitat. Ser. 4.*

Dum adhuc infirmi ſumus, oportet ipſa bona gratia temperari, nè fortè elationis, aut indiſcretionis vitium incurramus. *Ibid.*

Nunc enim filij Dei ſumus, ſed non dum apparuit, quid erimus. Fratres mei ſi non accepimus ſpiritum huius Mundi, ſed ſpiritum, qui ex Deo eſt ſciamuſque à Deo omnia donata ſunt nobis. *De nimia quadam fallacia. Sermo.*

Cogita vnde veneris, & erubeſce; vbi ſis, & ingemiſce, quo vadas, & contremiſce. *De Primordijs Medijs.*

Agnoſce primordia tua, & erubeſce, comparatum te eſſe iumentis: Memorare nouiſſima tua, & time, nè abeas etiam poſt iumenta. *Ibid.*

An non confunderis ſurſum caput habere, qui ſurſum cor non habes? corpore rectus ſtare, qui corde repis in terra? An non repere eſt in terra carnem ſapere, carnalia deſiderare, carnalia quærere? Veruntamen, quia ad imaginem, & ſimilitudinem Dei creatus es, ſi perdidiſti ſimilitudinem ſimilis factus iumentis, ſed in imagine

ne

ne pertranſiſti. Ergo ſi in ſublimi poſitus non intellexiſti quoniam limus eſſes, noli infixus in limo profundi ignorare, quia imago Dei es, & erubeſce, quod peregrinam ei ſuperduxeris ſimilitudinem. *Ibid.*

Si requiras vnde, aut quomodo noſſe poteris, vtrum hanc conſecutus ſis indulgentiam. Sic nimirũ cõſeruãdæ humilitatis gratiæ diuina. Diuina ſolet pietas ordinare, vt quãto quis plus proficit, eo minus ſe reputet profeciſſe. Nam & vſq; ad ſupremum exercitij ſpiritualis gradum, ſi quis eouſque peruenerit, aliquid ei de primi gradus imperfectione relinquitur, vt vix ſibi primum videatur adeptus. *De quatuor modis inſ. med.*

Inſipiens, & inſanus eſt, quicunque in aliis vitæ meritis, quicumque in alia regione, ſeu ſapientia, niſi in ſola humilitate confidit. *Quomodo volunt.*

O mira vanitas, ò mira ſaturitas cordis noſtri, cuius elationem perfectè reprimere, cuius ceruicoſos motus omninò domare humilitatis materia tanta nõ ſufficit, quin ſuperbiat adhuc terra, & cinis. *De ſubiect. noſtræ volunt.*

Totius humilitatis ſumma in eo videtur cõſiſtere, ſi volumus noſtra Diuinæ (vt dignum eſt) ſubiecta ſit voluntati. *ibid.*

Verus humilis vilis vult reputari, non humilis prædicari. Gaudere contemptu ſui, hoc ſolo ſanè ſuperbus, quod laudes contemnit. *Cantic. Cant. 6.*

Opor-

Oportet humilitèr ſentire de ſe nitẽtem ad altiora, nè dùm ſupra ſe attollitur, cadat à ſe, niſi in ſe firmitèr per veram humilitatem fuerit ſolidatus. Et quia niſi humilitatis meritò maxima minimè obtinentur; propterea, qui prouehendus eſt correptione humiliatur. *ibid.* 34.

Tu cum te humiliari videris, habetò id ſignum in bonum, omninò argumentum gratiæ propinquantis. *ibid.*

Niſi ſuper humilitatis ſtabile fundamentum, ſpirituale ædificium ſtare minimè poteſt. *ibidem* 36.

Non eſt periculum, quantumque te humilies, quantumque reputes minorem, quam ſis, hoc eſt, quam te veritas habeat. *ibid.* 37. *propè finem.*

Noli te homo comparare maioribus, noli minoribus, noli aliquibus, vel vni. Quis ſcis enim ô homo ſi vnus ille, quem fortè omnium viliſſimum, atque miſerrimum reputas, cuius vitam ſceleratiſſimam, & ſingulariter fœdiſſimam horres, & propterea illum putas ſpernendum non modo præ te, qui fortè iam ſobriè, & iuſtè, & piè viuere te confidis, ſed etiam præ cæteris omnibus ſceleratis, tanquam omnium ſceleratiſſimum, quid ſcis, inquam, ſi melior, & te, & illis mutatione dexteræ Excelſi in ſe quidem futurus ſit, in Deo vero iam ſit. *ibid.*

Væ, qui benè de Deo? & ſentire, & eloqui acceperunt: ſi quæſtum æſtiment pietatem, ſi conuertant ad inanem gloriam, quod ad lucra Dei

ac-

acceperant ad rogandum; ſi alta ſapientes humilibus non conſentiant. *ibid. 41. in fine.*

Tu ſi temetipſum intus ad lumen veritatis, & ſine diſſimulatione inſpicias, & ſine palpatione dijudices, non dubito quin humilieris, & tu in oculis tuis factus vilior tibi, ex hac vera cognitione tui, quamuis nec dùm fortaſsè id eſſe patiaris in oculis aliorum. *ibid 42. §. 2. in medio.*

Vade tu ad minorem, ſi vis in iuſtitia tua eſſe perfectus, defer inferiori, iuniori te inclinato. *Cantic. 42. in medio.*

Rara auis in terris, aut ſanctitatem non perdere, aut humilitatem ſanctimoniam non excludi, & ideò, beata, quæ vtramque retinuit. Denique probatum eſt, nihil ſibi conſcia eſt, & correptionem non abnuit. *Cantic. 45. propè initium.*

Animus ſi non præſumat de ſe, ſed ſi confortetur à verbo, poterit vtique dominari ſui, vt non dominetur ei omnis iniuſtitia. Ità, inquam verbo innixum, & indutum virtute ex alto, nulla vis, nulla fraus, nulla iam illecebra poterit, vel ſtantem deijcere, vel ſubijcere dominantem. *ibid. 85.*

Sumat anima de virtute virtutem, ac de ſapientia ſapientiam, & vni verbo munus vtrumque adſcribat. Alioquin ſi aliundè, aut vtramque, aut alterutram arroget ſibi, neget etiam ſimul, vel de fonte riuum, vel de vite vinum, vel lumen oriri de lumine. *ibid.*

Ma-

Digitized by Google

Magna, fratres, magna, & ſublimis virtus humilitas, quæ promeretur, quod non docetur digna adipiſci, quod non valet addiſci, digna à verbo, & de verbo concipere, quod ſuis ipſa verbis explicare non poteſt. *ibid.*

Quid amabilius verecũdo adoleſcente, quam pulchra hæc, & quam ſplendida gemma morum in vita, & vultu adoleſcentis, quàm vera, & minimè dubia bonæ nuncia ſpei, bonæ indolis index. *ibid.* 86.

Bona humilitas, quæ & in præſentiarum ab huiuſmodi mordacibus curis mentem facit eſſe quietam, & à minacibus pœnis in futuro ſecuram reddit conſcientiam. *Epiſt.* 42. *circà finem.*

Si virtutem appetis humilitatis, vitam non refugias humiliationis. Nàm ſi non poteris humiliari, non poteris ad humilitatem prouehi. *Epiſt.* 87. §. *vlt.*

Solus qui verè humilis eſt, parcit animæ ſuæ, qui nè putetur, quod non eſt, ſemper quantum in ſe eſt, vult neſciri, quod eſt. *ibid.*

Pij cordis eſt cedere importunitati, quæ ad id, quod oportet adduci, non patitur. *Epiſt.* 258.

Omnia illi deſunt, qui nil ſibi deeſſe putat. Quid ſi Summus Pontifex ſis? Numquid quia Summus Pontifex, ideò Summus? Infimum noris eſſe; ſi Summum putas. Quis Summus? Cui addi non poſſit: grauiter erras ſi te illum exiſtimes. Abſit *Ad Eugenium in lib.* 2. *de Conſider.* c. 7.

Viri, callidi, & doloſi propriũ eſſe ſolet tùnc præ-

prætendere humilitatem, cùm aliquid obtiner voluerit. *De Conſid. ad Eu. lib. 4. lect. 1.*

Sunt, qui peccata ſua ſic confitentur, vt videri poſſent ex deſiderio mundandi cordis id agere (omnia enim in confeſſione lauantur) niſi quod ea, quæ ipſi ſpontè dicunt alijs, ab alijs patientèr audire non poſſunt. Qui ſi verè mundari deſiderarent, vt videntur, non irritarentur, ſed haberent eis gratiam, qui ſuas illis maculas demonſtrarent. *De Adu. Domini ſerm. 4.*

Sunt alij, qui ſi viderint quempiam, vel leuitèr ſcandalizatum, valdè ſolliciti ſunt, quomodò eum in pace reducere poſſint, & viderentur pacifici; niſi quod eorũ commotio ſi fortè quicquam contrà eos factum, dictumuè videbitur, tardius vniuerſis poterit difficiliùſque ſedari. *ibid. ad finem.*

Quis non videat etiam torrentes, montium ardua declinare, & mediam ad humilitatem ſemper diuertere vallis? Sic profectò Deus ſuperbis, reſiſtit, humilibus dat gratiam. *De Sancto Benedicto.*

Quis verò, vel deſiderare præſumeret aſcenſum Cœli, niſi quia is, qui deſcenderat, prior aſcendit? *De Aſcent. 4.*

Qui feruentiores eſſe videntur, ipſi paueant; ipſi ſibi caueãt in hac parte, nihilominus adhúc ſolliciti non deſerere ſcutum inexpugnabile veritatis. *Qui habitat. num. 6.*

Inſufficiens enim eſt miniſtratio noſtra, niſi

&

Digitized by Google

& vobiſcum,& pro nobis adminiſtratorios ſpiritus in miniſterium mittas, vt hæreditatem capiamus ſalutis. *De Ded. Eccl. ſerm. 4. propè initium.*

DE IEIVNIO.

PEr ieiunium oratio faciliùs penetrat Cœlum. *Mod. benè viuend. nu.* 24.

Per ieiunium, & orationem mens hominis coniungitur Angelis, & copulatur Deo. *ibid.*

Ieiunia fortia arma ſunt aduerſus tentationes Dæmoniorum. *ibid.*

Per ieiunium, & orationes vincuntur Dæmones. *ibid.*

Per ieiunium fornicatio ſeparatur, luxuria reſtringitur. Remota ſaturitate non dominatur luxuria. *ibid.*

Abſtinentia carnem ſuperat, luxuriam refrenat, frangit motum libidinis, diſſoluit virtutem fornicationis per famem, & ſitim luxuria deſtruitur, fames, & ſitis luxuriam vincunt. *ibid.*

Mens multitudine ciborum laxata, perdit vigorem orationis, qualis eſt caro, quæ non percipit diù cibum: talis eſt anima, quæ aſſiduè paſcitur verbo Dei. *ibid.*

Caro tùnc Deum ſitit, quando per ieiunium abſtinet, & areſcit. *ibid.*

Abſtinentia viuificat, & occidit; viuificat animam, & occidit corpus: ædificat in anima virtutes, & deſtruit vitia corporis. *ibid.*

Om-

Digitized by Google

Omni ſtudio debemus deſpicere gulam ciborum. *ibid. nu.24.*

Spernenda eſt concupiſcentia eſcarum. Cauenda eſt cura ventris, quando venter immoderatè reficitur, corpus ad luxuriam excitatur. *ibidem.*

Non debemus comedere, vt venter impleatur, ſed vt corpus ſuſtentetur; vbi venter eſt cibis repletus, ibi eſt ignis luxuriæ ſuccenſus. *ibid.*

Corpus, quod abſtinentia frangit, ignis luxuriæ non eſurit. *ibid.*

Sicut per abſtinentiam omnes virtutes ſpirituales radicantur, atque ædificantur in anima, ità & per ſuauitatem ciborum omnia vitia nutriuntur, & confortantur in corpore; non poteſt quiſquam accipere perfectionem virtutum, niſi priùs domuerit in ſe ventris gulam. *ibid.*

Nemo poteſt à ſemetipſo tentationes Dæmonum expellere, niſi refrenauerit in ſe appetitum gulæ. *ibid.*

Sic debes nutrire corpus tuum, vt non ſuperbiat. Sic debes reprimere, vt non cadat; ſic enim debes reficere carnem tuam, vt ſeruiat. *ibid.*

Debes ſemper obſeruare in omni abſtinentia, vt non occidas carnem tuam, ſed vitia. *ibid.*

Modò nutrias carnem tuam vermibus, ità manduca, vt ſemper eſurias, ità comede, vt ſemper habeas famem, venter tuus nequaquam impleatur cibis. Eſuri, & ſiti, abſtine, & areſce. *ibidem.*

Digitized by Google

Tentationes vincere non poteris, niſi corpus tuum per abſtinentiam caſtigaueris, per cibum, & potum creſcit luxuria. Si perfectè vis tentationes fugere carnis, abſtine non ſolùm à cibis, ſed etiam ab omnibus ſæculi delectationibus. *ibidem.*

Maligni ſpiritus ibi magis intrant, vbi plus eſcam, & potum vident, *ibid.*

Qnod etiã in labore ieiuniorũ vigiliarũ, & omnium, in quibus afflictio corporis eſt, crebrò fieri manifeſtum eſt. Serius tamen animus, & prudens ad omnem ſe comparat laborem, nec in eo diſſoluitur, ſed per eum magis in ſeipſum colligitur, qui ſemper præ oculis habens, non tàm quod agit, quàm quò agendo intendit, omnis conſummationis attendit finem? *De Vita ſolitaria poſt litt. F. 3.*

Bona eſt abſtinentia ciborum, ſed multò eſt melior abſtinentia vitiorum. *De mod. benè viuen. ſerm. 16.*

Ebrietas corpus debilitat, animam illaqueat, generat perturbationem mentis, auget furorem cordis, nutrit flammam fornicationis, ità alienat mentem, vt homo neſciat ſemetipſum. *Et infra.* Ebrietas inter homicidia, & adulteria, & fornicationes reputatur. Eijcit hominem à Regno Dei. *De Mod. benè viuen. ſerm. 25.*

Bibamus non quantum gula quærit, ſed quãtum neceſſitas requirit. *ibid.*

Vinum dedit nobis Deus ad lætitiam cordis,

non ad ebrietatem donauit. *ibidem.*

Caueamus nè illud, quod Deus ad medelam nobis corporis tribuit, vitio gulæ deputemus. Caueamus, nè vinum, quod Deus nobis dedit ad ſalutem corporum in vſum vertamus vitiorum. *ibidem.*

Multi per vinum à Dæmonibus capti ſunt, nec eſt aliud ebrietas, quam manifeſtiſſimus Dęmon. *ibid.*

Ieiunium nō ſolùm abolitio eſt peccatorum, ſed extirpatio vitiorum, non ſolùm obtinet veniam, ſed & promeretur gratiam; non ſolùm delet peccata præterita, quæ commiſimus, ſed & repellit futura, quæ committere poteramus. *De Quad. ſerm.* 4.

Ieiunium, quanto efficacior eſt, ſi fiat, vt debet, tanto callidius impediri ab aduerſario ſolet. *ibid.*

DE IVDICIO.

SIcùt Mercenarijs, quotidianus cibus datur in opere, & merces ſeruatur in fine; ſic Dominus in vitam æternam in fine reddet, & interim centuplum repromittit, & exhibet. *In Dom. p. poſt Octauam Epiphaniæ.*

In omnibus operibus tuis memorare nouiſſima tua, mortis horrorem, iudicij tremendum diſcrimen, ardentis gehennæ metum ab oculis cordis tui elongari nullatenus patiaris. *In feſto Omnium Sanctorum n.* 1.

Infælix anima, cui à nuptijs virginum contigerit excludi. *De Iſaia. Vidi Dominum ſedent.* 2.

Vt quid lucem hanc temporalem miſer ille videt, qui gloriam illam non merebitur intueri. *ibid.*

Si iuſtus trepidat ſolicitus præuenire eum, qui ipſas quoque paratus eſt iuſtitias iudicare; quid agimus nos, quorum interim iudicata non fuerint, & tecta peccata? Timendum valdè eſt, nè fortè manifeſta inueniantur præcedentia ad iudicium. *In Vig. S. Andreæ.*

Spiritualis homo omnia dijudicat. Non enim iudicare hic poſuit, ſed dijudicare, quod vtique diſcernere, & probare eſt, ſicùt etiam ait. *Beatus, qui ſe non iudicat in eo, quod probat. De Verbis Origenis.*

Quis vel ſceleratiſſimus iuſti non præbet opinionem, quamuis non amet opus? Et beatus ſi ſe non iudicat in eo, quod probat. Iudicat autem, quod probans bonum, & non amans; ideòque non beatus planè, ſed miſer, proprio condemnatus iudicio. Quid eo miſerius cui odor vitæ, non vitæ, ſed mortis nuncius eſt? Imò nec nuncius quidem, ſed baiulus. *Cant.* 70.

Veniet, veniet dies iudicij; vbi plus valebunt pura corda, quàm aſtuta verba, & conſcientia bona, quàm marſupia plena; quandoquidem Iudex ille, nec falletur verbis, nec flectetur donis. *Epiſt.* 1.

Filijs innocentibus patris iniquitas non debet

bet imputari ; quo minùs ſi quæ ſunt paterna, hæreditent ædificij. *Epiſt.* 39.

Homo ipſe hominis niſi ipſo indicante non intelligit cogitatum; quanto minùs diuinum, quis poterit inueſtigare conſilium, niſi cui ipſe voluerit reuelare. *Epiſt.* 77.

Error ſi quidem eſt humanæ mentis, non modò bonum putare malum,& malum bonum, aut verum falſum: & è conuersò, ſed etiam certa recipere pro dubijs, dubia pro certis. *Epiſt.* 85.

Iudicium faciet geſtorum quiſque ſuorum, cunctaque cunctorum cunctis arcana patebunt. Quod enim nùnc confiteri erubeſcimus, tùnc omnibus manifeſtabitur ; & quidquid hic diſſimulando palpamus, totum illic vindex flamma comburet. *Medit.* 2. *prope initium.*

Quanto diutius Deus nos expectat, vt emendemus, tanto diſtrictius iudicabit, ſi neglexerimus *ibid. immediatè.*

Iuſtitia Dei aliud iudicare non poteſt, niſi quod merentur opera noſtra. Qui enim plus diligit mundum, quàm Deum, ſæculum, quàm Clauſtrum, gulam, quàm abſtinentiam, luxuriam, quàm caſtitatem, ſequitur diabolum, & ibit cum eo in ſupplicium æternum. *Medit.* 3.

Oſculum iuſtitiæ eſt inimicos diligere; parentes, & propria quæq; propter Deum relinquere, illatam iniuriam patienter ferre, oblatam gloriam vbique declinare. *De Inte. Domo. c.* 2.

Dignum eſt valdè, vt mentes hominum deſi-

nat iudicare, qui aliena corda neſcit perfectè cognoſcere. *de Mod. bene viuendi n.54.*

Dignum eſt, vt deſinat peccare, qui alienam vitam vult reprehendere. *ibid.*

Stulti homines dùm alienos errores volunt reprehendere, demonſtrant ſuos. *ibid.*

Tamdiù homo ignorat peccata ſua, quæ debuerat flere, & cognoſcere, quamdiù aliena vitia exquirit curioſè. Sed cũ homo ad ſemetipſum reuertitur, & ſeſe benè conſiderat, non exquirit, quod in alienis reprehendat, quia in ſemetipſo multa, quæ lugeat, inuenit. *ibid.*

Qui ſemetipſum benè conſiderat, in ſemetipſo inuenit multa, quæ plangat. *ibid.*

Chriſtus in iudicio pro diuerſitate meritorum mitis, ac ſuauis apparebit electis; reprobis verò apparebit terribilis. *ibid. n.71.*

In die Iudicij qualem vnuſquiſque habuit cunſcientiam, talem Iudicem habebit, vt Chriſto in ſua tranquillitate manente illis ſolis terribilis appareat, quos mala conſcientia accuſat. *ibidem.*

Si in iudicio Omnipotentis Dei iuſtus ſecurus nõ erit, quid de nobis peccatoribus erit? *ibid.*

Si ad examen diſtricti Iudicis, nec inſtitia iuſti, & hominis erit ſecura: nos miſeri, quid faciemus in die illa, qui quotidiè multiplicamus peccata noſtra? *ibid.*

Si in die iudicij vix ſaluabitur iuſtus; nos qui innumerabilia peccata fecimus, in die illa vbi apparebimus? *ibid.*

Quid

Digitized by Google

Quid nùnc erit, ſi ab ipſa Paradiſi ianua reuerti viderint (ſcilicet Angeli) & abire retrorsũ eos, qui iam pedem alterum in Paradiſo poſuerunt? Nàm & ſi corpora inferiùs, ſed corda ſurſum. *In Vig. Natiu. Domini ſerm.* 2.

Non cõterentur omnes inimici Domini, dùm nos, qui ſumus membra eius, aliquatenùs impugnabunt. *ibid.*

Eſt charitas, & benignitas, in qua prædeſtinati ſumus ab æterno, nec dubium quin prædeſtinationem ſuam velit impleri. *ibid.*

Non etiam tàm magni ſumus, vt poſſit nobis adeò eſſe pro minimo ab homine iudicari non poſſe, minùs autem nihil conſcios eſſe nobis. Cæterum ſi occultiſſimum Iudicem timent etiam magni, quantum nos ad illius examinis memoriam conuenit trepidare? O ſi mihi contingeret certum eſſe, nihil eſſe in omnibus illum offendens oculum, qui ſolus perfectè nouit, quid ſit in homine, videns in eo, id quod in ſe ille non videt. *Qui habitat. xv.*

Cenſura quidem nunquam remiſſa, intermiſſa, tamen plerumque plus proficit. Vigor iuſtitiæ ſemper feruidus, ſed nunquam præceps. Sicùt non omne, quodlibet licet: ſic non omne, quod licet, ſtatim etiam expedit. *Epiſt.* 25.

Differ iudicium ſuſpende ſententiam, & tantæ rei deffinitionem, nè credas ſenſui; fidei reſeruato. Illa dignius, illa diffiniet certius, quæ plenius comprehendet. *Cant. ſ.* 28.

DE IVSTITIA.

IVſtitia virtus eſt, quod ſuum eſt, cuique tribuens, & hæc erga proximos eſt neceſſaria. *De Nat. Domini n.4.*

Studeamus nos obſecro fratres adimplere omnem iuſtitiam. Ipſa enim eſt via, per quam ad lætitiam venitur. Nàm lætitia præmium eſt; iuſtitia verò meritum, & materia. Nàm de ipſa iuſtitia erit lætitia noſtra: quando Chriſtus apparebit vita noſtra; & nos apparebimus cum ipſo in gloria; quoniam ipſe eſt, qui factus eſt nobis à Deo Patre iuſtitia. *In Epiph. n.4.*

Beati, qui etiam nùnc de iuſtitia lætantur, & exhilarantur in conſcientijs ſuis; ſugentes mel de petra, oleumq; de ſaxo duriſſimo. Nunc autem videtur laborioſa iuſtitia, ſed veniet, quando in ſuauitate, & iucunditate ſine omni labore deſideretur, & habeatur; ametur, & percipiatur, quando fruemur ipſa iuſtitia. *ibid.*

Væ, qui prætergrediuntur viam, qui relicta iuſtitia, vanam, & tranſitoriam lætitiam quærunt. *ibid.*

Deus apud homines malos eſt præſtans, atque diſſimulans; apud electos homines operans, & ſeruans, apud ſuperos paſcens, & cubans; apud inferos arguens; & damnãs. *In Dedic. Eccleſiæ. n.6.*

Noli priùs rapere, quod tuum non eſt, & iuſtitiam, quam Deo, & pacem, quam proximo debes

bes

Digitized by Google

bes contemnere. Iuſtitia virtus eſt, qua redditur vnicuique, quod ſuum eſt. Tu, non ſolùm iuſtitiam, ſed multas, & multiplices iuſtitias debes Creatori. *De verbis Apoſt. n. 2. Non eſt Regnum Dei eſca, & potus.*

In his duobus perfecta conſiſtit iuſtitia, vt timeamus Deum propter potentiam, amemus propter bonitatem, & proximum propter naturæ bonitatem, *Sermones paruuli n.6.*

Interdum ſub prætextu iuſtitiæ crudelitas agitur: & putatur eſſe virtus, quod nimirùm vitium eſt, ſicùt remiſſa ſegnities manſuetudo eſſe creditur, & quod agit torpens negligentia, putatur agere de indulgentia pietatis. *De ordine vitæ poſt litt. E. 3.*

Depone iniuſtitiam, & ſpera in Dei Miſericordia; aufer à te iniquitatem, & ſpera in ſalutem. Emenda teipſum, & ſpera in Dei clementiam. Expelle à te prauitatem, & ſpera indulgentiam, corrige vitam tuam, & ſpera vitam æternam. *De modò benè viuendi n.2.*

Melior eſt incomparabiliter iuſtitia, quàm pecunia, quod illa ditet, & repleat arcam, hæc animam. *Ep. 23.*

Amator Iuſtitiæ inquirit iuſtitiam, & proſequitur eam. *De Conſid. lib. 3. §. 1. in fine.*

Iuſtitia, & pax, & gaudium in Spiritu Sancto. Attendis, & intendis, quia gaudium in Spiritu Sancto eſt? Sicùt fatui filij Adam, & præcipiti ſaltu iuſtitiam tranſilientes, & pacem, rem fina-

lem

lem in principium conuertere, & peruertere vultis? Nemo enim eſt, qui gaudere non velit. Non ſtabit, & non erit iſtud, ſicùt non eſt pax impijs, dicit Dominus. *De Verb. Apoſtoli, de eſca, & potu ſer. 2.*

Prius eſt iuſtitiam facere, inquirere pacem, & perſequi eam, & ſic demùm apprehendere gaudium. immò à gaudio comprehendi. *ibid.*

DE IVSTO.

SEmper conſcientia ſerui Dei, humilis debet eſſe, & triſtis, ſcilicet, vt per humilitatem non ſuperbiat, & per vtilem merorem cor ad laſciuiam non diſſoluat. Dei ſeruum ſine intermiſſionem legere, orare, & operari oportet, nè fortè mentem otio deditam, vitia ſibi præoccupent. Mens Deo dicata, ſic caueat minora vitia, vt maiora, quia à minimis incipiunt, qui in maxima proruunt. *De ord. vitæ circà finem.*

Tu ſi vis eſſe lilium verum, ſi vis à ſponſo dulciſſimo collaudari, eſto lilium inter filias, inter illas animas, quæ eiuſdem fidei, eiuſdem profeſſionis tecum ſunt. Sed motum amaritudines, & verborũ aſperitates te pungunt, Eſto inter tales mitis, & tractabilis: non exaſpereris ad quodlibet verbum, ſed habe ſuſtinentiam, vt merearis, & tu audire: *Sicùt lilium inter ſpinas. De Paſſ. c. 19.*

Omnis quippè iuſtus ſpe & formidine nititur,

quia

quia nùnc ſpes ad gaudium erigit: nùnc ad formidinem terror gehennæ nititur. *Mod. benè viuendi*, 2.

Solus Deus eſt bonus, & ſanctus, atque iuſtus; quia per ſe eſt bonus. Homines verò ſunt boni non per ſe, ſed per Deum, & ideò ſolus Deus eſt bonus, quia per ſe eſt bonus. Homines verò ſunt boni, & iuſti, & ſanti, non per ſe, ſed per gratiam Dei. *ibid*. 3.

In virtute tua nihil ponas, in viribuis tuis non confidas, in tua audacia fiduciam non habeas. Omnia diuino dono, & diuinæ gratiæ adſcribe. In omnibus operibus tuis Deo gratias refer: in omnibus actionibus tuis Deo gratias redde. In omni conuerſatione tua Deo gratias repende. Confidentia tua ſemper ſit in eo, qui te creauit ex nihilo. *ibid*,

Serui Dei ſemper debent vigilare, & peccata ſua lacrymis ad memoriam reducere. *ibid. n*. 27.

Quamuis benè, & religioſè viuas, quamuis iuſtè, & deuotè Deo ſeruias, te tamen moneo, vt nunquam deſeras lacrymas. Dulces tibi ſint lacrymæ. Delectet te ſemper planctus, & luctus, nunquam deſeras planctum, & luctum, tantò eſto pronus ad lamenta, quantò fuiſti pronus ad culpam. Quanta fuit intentio tibi ad peccandum, tanta ſit ad pœnitendum deuotio. Secundùm infirmitatem adhibenda eſt medicina à grauia peccata, grandia lamenta deſiderant. *ibid. in Confeſſ. nu*. 27.

Si

Si noſtra intentio eſt ſimplex apud Deum, in iudicio eius, noſtra operatio tenebroſa non erit: qui caſti eſſe per iuſtitiam neſciunt, nequaquam eſſe innocentes per ſimplicitatem poſſunt. *ibid.*

Sanctorum electorum Eccleſia vias rectitudinis, & ſimplicitatis ſuæ timore inchoat, ſed charitate conſummat. Deus enim non ſolùm verborum, ſed & cordis inſpector eſt, & diligit eos, qui in ſimplicitate cordis ſeruiunt ei. *ibid.* 56.

Nõ eſt valdè laudabilis ille, qui bonus eſt cum bonis, ſed verè ille eſt laudabilis, qui in ſocietate malorum eſt bonus. Sicùt ille eſt culpandus, qui malus eſt inter bonos, ille ità eſt laudandus, qui bonus eſt inter malos. *ibid.* 60.

Melius eſt habere malorum odium, quàm conſortium, ſicùt multa habet bona vita communis Sanctorum, ſic plurima mala affert ſocietas malorum. *ibid.*

Si iuſtus eſſe volueris, & non auertere aurem tuam à mandatis Domini, nè auertat ipſe ſuam à precibus tuis: neceſsè eſt, vt non ſolùm præſens ſæculum contemnas, ſed & ipſam carnem caſtiges, vt ſubiaceas ſeruituti. *In Epiph. n.* 3.

Eſt iuſtus, qui in principio ſermonis accuſator ſui, & eſt iuſtus, qui ex fide viuit, & eſt iuſtus, qui abſq; errore eſt. *De Verbis lib. Sapientiæ.*

Fœlix vtraque completio, cùm & hic moritur iuſtus plenus dierum, & illìc oritur in plenitudine dierum, vtrobique plenus, & hìc gratia, & illìc gloria, quia gratiam, & gloriam dabit Dñus. *ibid.*

Li-

Ligna ſunt omnes iuſti, qui plantati in medio Eccleſiæ temporalis facere debent fructus vitæ, qui maneant. Videat autem quiſq; vt eligat ſibi locum irriguum, in quo fructificans proferat in tempore ſuo vitæ fructum. *Sententiarum* §.31.

Quantùm quippè creſcis in gratia, tantùm, & in fiducia dilataris. Indè fit vt, & ames ardentius, & pulſes fidentius, pro eo quod tibi deeſſe ſentis. Porrò pulſanti aperietur. *Cant. Cant.n.3.*

Fœlix mens cui ſemel Dominus Ieſus vtrumque infixerit pedem. A duobus ſignis cognoſcite eam, quæ huiuſmodi eſt, quæ ſecum neceſsè eſt referat diuinis impreſſa veſtigijs. Ipſa ſunt, timor, & ſpes: illa iudicij, iſta miſericordiæ repræſentans imagines. Ipſa ſunt timor, & ſpes. *ibid. num.6.*

Si ſeruus eſt, timet à facie Domini. Si mercenarius, ſperat de manu Domini. Si diſcipulus, aurem parat Magiſtro. Si filius, honorat Patrem. Quæ verò oſculum poſtulat, amat, *ibid.n.7.*

Magnũ, quid à magno petitura, nullo tamen, vt aſſolet, vtitur blanditiarum fuco: nulli circumuolutionibus ad id, quod deſiderat, ambit. Non facit procemium, non captat beneuolentiam; ſed ex abundantia cordis repentè prorumpens. *ibid.*

Animæ inhærentes Deo cœleſtis ſeſe nuncij familiares exhibent, & frequentes, præſertim ſi frequenter orantem perſenſerint. *Cant. Cant. 7.*

O ve-

O verè hominem ſecundum cor Dei, qui ſe vlciſcenti potiùs, quàm exprobanti ſuccenſendum putauit. *Cant.Cant.n.34.*

Actu innocens ſuſcipit pœnitentis affectum; & quæ non habet, vndè pœniteat, habet tamen, vt pœniteat. *ibid.45.*

Spiritualis homo omnia dijudicat, & ipſe à nemine iudicatur. Iudicabo proindè. Mala mea iudicabo, & bona. *ibid.55.*

Propè eſt Dominus Sanctis, & electis ſuis, etiã cum longè eſſe videtur, & non æqualiter omnibus, ſed alijs minùs, pro meritorum diuerſitate. *ibid.56.*

Non contemnenda increpatio iuſti, quæ ruina peccati cordis ſanitas eſt, nec non, & Dei via ad animam. Sed nec vllius omninò ſermo, qui ædificet ad pietatem, ad virtutes, ad mores optimos, negligenter eſt audiendus, quoniam, & illìc iter, quo oſtenditur ſalutare Dei. *Cant. Cant. 57.*

Perfectus quidem non habet, quo proficiat; & qui proficit, eo ipſo quo proficit, perfectus non eſſe conuincitur. *Ep.254.*

Prudens longioris vitæ non adducetur incerto. Modeſtus moderabitur curas temperabit à ſuperfluis, non deerit neceſſarijs. *De Conſideratione lib.2.in penultima col.8.*

Cùm Apoſtulus Paulus dixiſſet: *Diligentibus Deum omnia cooperari in bonum*, ſolerter addidit, *his, qui ſecundum propoſitum vocati ſunt ſancti.*

In

In quo verbo non terreat ſanctitatis nomen, quãdo non ſecundum meritum, ſed ſecundum propoſitum, non ſecundum affectionem, ſed ſecundum intentionem ſanctos vocat, iuxtà illud Prophetæ. *Cuſtodi animam, quoniam ſanctus ſum.* Illam enim, quam putas ſanctitatem, nè ipſe quidem Paulus corruptibili adhùc grauatus corpore arbitratur ſe comprehendiſſe. Vnum autem inquit, quæ retrò ſunt oblitus, & in ea, quæ antè me ſunt extendens, ſequor ad palmam ſupernæ vocationis. Vides, quia licèt nondùm apprehendiſſet brauium, habebat tamen propoſitum ſanctitatis. Et tu ergò ſi propoſueris in corde tuo declinare malo, & facere, quod bonum eſt, tenere quod accepiſti, & proficere ſemper in melius; ſed, etſi quid aliquando minus rectè ægeris (vt eſt humana fragilitas) non iu eo perſiſtere, ſed pœuitere, & corrigere quantùm præuales; eris ſine dubio ſanctus, & tu, ſed cui interim clamare neceſsè ſit: *Cuſtodi animam meam, quoniam ſanctus ſum. Exhortat. ad fratres. ſer. 3.*

Gaude fortis athleta, ſi viuis, & vincis in Domino, ſed magis exulta, & gloriare ſi morieris, & iungeris Domino. *Ad Milites templi n.* 1.

Quatuor gradibus diſtinguitur omnium electorum profectus. Primò enim fit quiſque amicus ſuæ animæ; ſecundò fit amicus iuſtitiæ; tertiò ſapientiæ, quartò fit ſapiens. *Sententiæ Moralis* §. 8.

Quid habeat emolumenti homo, ſi proximus

eius

eius ardet in Inferno? aut quid perdiderit, ſi ſecum fuerit in Paradiſo? Neque enim talis eſt illi Paradiſi hæreditas, vt poſſidentium numero minuatur. *ibid.*

Si tuis attemperaueris viribus tale eris, ac ſi in vno digitorum tuorum torrentis impetum ſiſtere, aut ipſum denuò coneris Iordanem conuertere retrorſum. *Cant Cant.* 85. *propè initium.*

Iuſtus in principio accuſator eſt ſui; nihil autem peius, quam culpam cognoſcere, nec deflere. *Mod.ben.viuen.ſerm.*27.

Iuſtus altiora ſe non præſumet, ſed loquetur cum iuſto, ſi iuſtus fuero, non leuabo caput. Tu ergò in hac conſideratione tui cautè ambules, & tota æquitate verſeris, vt nec plus verò tibi tribuas, nec plus iuſto parcas. *De conſid. ad Eug. circa finem.*

Si anima iuſti ſedes eſt ſapientiæ, ſicùt eſt: profectò is ſapiens, qui iuſtus. Is ergò, ſiuè iuſtum nomines, ſiuè ſapientem nunquam abſq; vinea viuet, quia nunquam non viuet. Non quippè eſt illi vinea, quod vita. Et bona vinea iuſti, imò bona vinea iuſtus, cui virtus vitis, cui actio palmes, cui vinum teſtimonium conſcientiæ, cui lingua torcular expreſſionis. Denique gloria noſtra hæc eſt, inquit, teſtinonium conſcientiæ noſtræ. *De conſid.lib.*2.*circà finem.*

Tùnc homo incipit eſſe iuſtus, quando de peccatis ſuis proprljs incipit accuſare ſeipſum. *De Modo be.viu.nu.*27.

DE LABORE.

HOmo ad laborem natus, ſi laborem refugit, non facit ad quod natus eſt, ad quod venit in Mundum. Quid reſpondebit ei, qui miſit eu, qui inſtituit, vt laboraret? *Decla. poſt k.* 3.

Attentiùs ſanè agricola pauperem excolit fundum, ſed cui fortè nulla amplior precioſiorue erit poſſeſſio. Buccellam panis in ſinu ſuo mendicus abſcondit; quod in ſaccellis ſuis ſolum hoc metalli genus æruginet. Tu, quid ſtà extremę huic paupertati, & quidem proprij malè prodigus laboris incumbis. *Qui habitat.* 7.

Nil tam propè nos quam, quod intra nos eſt. At fortè non quidem longius poſitam; ſed inutilem eſſe cauſaris, vt hic tibi quærendam magis ſufficientiam putes. Falleris, ibi magis inuenies, imò non inuenies, niſi ibi. An verò æſtimas, quod vel operam tuam non exigat, vel minus reſpondeat operanti? Aut certè in tuto credis eſſe locatam, nec vlla deinceps ſolicitudine cuſtodis egere? Quodlibet horum ſapias, ſcito, quod deſipias vehementer. Ibi enim, quam maximè, quæ ſeminauerit homo, hæc, & metet. *Ibid.*

DE LAVDE.

FRatres latitudo, Cœli dilatat corda, non arctat: exhilarat mentes, non alienat, af-

ſectiones non contrahit,ſed extendit. In lumine Dei ſerenatur memoria non obſcuratur. In lumine diſcitur, quod neſcitur, non quod ſcitur dediſcitur. *In Nat.5.Victoris n.2.*

Si quæ ſanè in ſanctis digna laude,vel admiratione intueor, clara luce veritatis diſcutiēs, profectò reperio laudabilem, ſiuè mirabilem alium apparere,atque alium eſſe,& laudo Deū in ſanctis eius. *Cant.cant.13.*

Securus glorior, ſi teſte conſciētia de gloria conditoris nihil mihi vſurpo.*ibid.*

Omnis de bonis multiformis gratiæ apparentis in vobis referatur ad ipſum laus, laudabilium ſiquidem vniuerſorum auctorem,& largitorem. Idquè non fictè, quemadmodùm ab hypocritis;nec ſola conſuetudine, ſicuta ſecularibus:ſed nèc quadam neceſſitate, vt iumenta ferendis oneribus applicantur; ſed decet ſanctos,ſinceritate fida,deuotione ſolicita, hilaritate grata,ſed non diſſoluta.*ibid.*13.

DE LIBERO ARBITRIO.

Liberum nominatur arbitrium,quod liceat verſari in his pro arbitrio voluntatis.Inde homo ad promerendum potis. Omne etenim quod feceris bonum,malumue, quod quidem non facere liberum, ſit meritò ad meritū reputatur. Et vt meritò laudatur non is tantum,qui potuit facere mala,& non fecit,ſed & qui

qui potuit non facere bona, & fecit; ita malò noceret merito tam is, qui potuit non facere mala, & fecit, quam qui potuit facere bona, & non fecit. Vbi autem non eſt libertas, nec meritum. *Cant. cant.* 81.

Miſer ego homo, quis me liberabit à calumnia huius pudendæ ſeruitutis. Miſer, ſed liber; Liber quia homo; miſer quia ſeruus. Liber quia ſimilis Deo, miſer quia contrarius Deo. *ibid.*

DE MANSVETVDINE, ET MODESTIA.

BOnæ ſpei vir manſuetus, nèc minus etiam in præſenti lucidum, quoddam vitæ eſt ſocialis exemplar. An non lilium, quæ lucet officio redolet ſpe? Adde, quod ſicut veritas de terra orta eſt, ita manſuetudo. Niſi quis dubitet ortum de terra agnum dominatorem terræ, illum agnum, qui ad occiſionem ductus eſt, & non aperuit os ſuum. *In Cant.* 70.

Nec tantum manſuetudo, ſeu veritas de terra orta eſt, ſed & iuſtitia. Rorate Cœli deſuper, & nubes pluant iuſtum aperiatur terra, & germinet Saluatorem, & iuſtitia oriatur ſimul. *ibid.*

Vſque adeo geminum animi bonum, verecundia eſt, vt, & qui malè agere non verentur, videri tamen verecunditèr, dicente Domino, omnis, qui malè egit, odit lucem. *Cant.* 86.

Digitized by Google

Quid tam indecorum maximè adoleſcenti, quam oſtentatio ſanctitatis. *Cam.n.86.*

Hæc ſterilis verecundia grata eſt, nec humilitas præter veritatem laudabilis *Epiſt.* 201.

Manſuetudo quomodo hæreditabit terram; quæ ante hæreditatem deficit? Alios quoque lugentes video: ſed ſi de corde procederent illæ lacrymæ, non tam facilè illicò ſoluerentur in riſum. Hunc autem cum abundantius ocioſa verba, & ſcurrilia profluunt, quam prius lacrymæ; lacrymas huiuſmodi de his eſſe non arbitror, quibus conſolatio Diuina promittitur, quando quidem poſt illas tam facilè conſolatio vilis admittitur. *De Adu. Dom. ſerm.* 4.

Neceſſarium habet ſpiritualis medicus etiã vinum feruidi zeli cum oleo manſuetudinis, cui ſanè conuenit non modo conſolari puſillanimes, ſed & corripere inquietos. *In Cant. ſer.* 44.

Nunc verò lilium veritas eſt. Eſt, & manſuetudo. Et benè lilium manſuetudo habens innocentiæ candorem, & odorem ſpei, quoniam ſunt reliquiæ, inquit, homini pacifico. *ibid.* 20.

Quid tam proprium verecundiæ, quam proprias vitare laudes, vitare iactantiam, *Cant. ſer.* 86.

Quam grata, & lucida verecundo colocata rubore. Quam ſerena, & placida nullo inter turbata clamore, vel ſtrepitu. Quam denique munda, atque ſincera nullo reſperſa puluere

ter-

terrenæ ſolicitudinis, nulla aſpicientis laude, ſeu adolatione tentata. *ibid.*

DE MERITIS.

NOn talia ſunt hominum merita; vt propterea vita æterna debeatur *ex iure*, aut Deus iniuriam aliquam faceret niſi eam donaret. Nam vt taceam, quod merita omnia dona Dei ſunt; & ita homo magis propter ipſa Deo debitor eſt, quam Deus homini, quid ſunt merita omnia ad tantam gloriam. *De Annunt, n. 1.*

Sufficit ad meritum ſcire, quod nõ ſufficiant merita; ſed vt ad meritum ſatis eſt de meritis non præſumere, ſic carere meritis ſatis ad iudicium eſt. *Cant. Cant. num. 68.*

Merita habere cures, habito data noueris; fructum ſperaueris Dei miſericordiam, & omne periculum euaſiſti paupertatis, ingratitudinis præſumptionis. Pernicioſa paupertas, penuria meritorum; præſumptio autem ſpiritus, fallaces diuitiæ. *ibid. 68.*

DE MISERICORDIA.

O Quanta eſt Miſericordia Dei, quam ineffabilis mutatio dexteræ Excelſi. Heri eras in tenebris, hodie in ſplendore lucis. Heri in ore leonis, hodie in manu mediatoris. Heri in porta Inferni, hodie in delicijs Paradiſi. Sed

quid proſunt hæ litteræ admonitionis, niſi deleas de libro conſcientiæ tuæ litteras mortis? Quid proſunt hæc ſcripta, lecta, & intellecta, niſi temet ipſum legas, & intelligas? Da ergo operam internæ lectioni, vt legas, inſpicias, & cognoſcas temetipſum, legas vt diligas Deum, vt pugnes, vt vincas mundum, & omnem inimicum, quatenus labor conuertatur in requié, luctus in gaudium, & poſt tenebras huius vitæ videas ortum ſurgentis auroræ. *Medit.* 17.

O quàm ineffabilis eſt pietas Dei, quæ tantā Maieſtatem inclinat ad tantam humilitatem, qui creauit nos, creatur in nobis. Et quaſi parum eſſet nos Deum Patrem habere, vult etiā nos fieri tibi, & Matrem. *De Int. dom. cap.* 21.

Miſericordia facit locum vnicuique ſecundum meritum operum ſuorum. Miſeratio hominis circa ſe, & circa proximum ſuum. *Mod. be. vitando* 15.

Miſericordia autem Domini ſuper omnem carnem ille offert ſacrificium, qui facit miſericordia.

Qui in altero miſericors non fuerit, miſericordiam Dei inuenire non poterit. Qui alteri miſeretur, miſericordiam à Domino conſequetur. *ibid.*

Non eſt miſericordia vbi non eſt beneuolentia. Bonum quod facis propter miſericordiam fac. *ibid.*

Qui ſi miſericordes eſſent, de ſuo facere de-

be-

berent miſericordiam; ſi non poſſent de terrena ſubſtantia de voluntate bona darent his, qui fortè contra eos peccare viderentur, indulgentiam, daret dulce ſignum, verbum bonum, quod eſt ſuper datum optimum; vt eorũ mentes ad pœnitentiam prouocarent. Deniq; & his & omnibus; quos in peccato eſſe cognoſcerent, compaſſionem impenderent, & orationem. Alioquin miſericordia eorum nulla eſt, & miſericordiam conſequentur nullam. *De Adu. Domini n. 4.*

Magna eſt potentia Domini, ſed plus eſt miranda miſericordia, quod ſic venire voluit, qui potuit ſubuenire. *In Vig. Natiu. n. 3.*

Huius apis mel (nempe Ieſus) & aculeum nõ ignorat, qui miſericordiam ei, & iudicium propheta decantat. Attamen ad nos veniens ſolũ mel attulit, & non aculeum, ideſt miſericordiam, & non iudicium. *De Adu. n. 2.*

Noli contemnere Dei Miſericordiam, ſi non ſentire vis iuſtitiam, ſed iram, & indignationem, & emulationem, & furorem. *In Epiph. n. 1*

Ex magnitudine indulgentiæ, magnitudinem vltionis attende. *ibid.*

Immenſus eſt Deus, & infinitus in iuſtitia; ſicut & in miſericordia. *ibid.*

Deus multus eſt ad ignoſcendum, multus ad vlciſcendum: ſed miſericordia quidem priora ſibi vendicat, vt ſi voluerimus, diſtrictio inuenire non poſſit, in quem ſæuiat. Propterea hoc

Digitized by Google

enim benignitatem prærogauit, vt per eam reconciliati ſeueritatē videamus ſecuri. Propterea voluit non ſolum ad terras deſcendere; ſed etiam innoteſcere; non ſolum naſci, ſed agnoſci. *ibid.*

Per ſapientiam mundus in ſapientia ſua Deum cognoſcere non poterat: placuit Deo, per ſtultitiam prædicationis ſaluos fieri credentes. *ibid.*

Sicut abundant peccata, ita abundat indulgentia: ſicut multiplicatur miſeria, ſic miſericordia; niſi quod non ſicut delictum, ita, & donum. Gratia enim non ſola peccata lauat; ſed & merita donat. *Serm.* 1. *Dominicæ primæ poſt oct. Epiph.*

Creſcat corpus, creſcat & miſeratio. Homines, & iumenta ſaluabis Domine cum multiplicaueris miſericordiam tuam Deus. *De Purif. ſerm.* 1.

Quomodo potabis Domine deſiderantes te torrentem voluptatis tuæ, qui ſic perfundis crucifigentes te oleo miſericordię tuę? Patet igitur, quia hæc paſſio potentiſſima eſt ad exhauriendum omnium genera peccatorum. Sed quis ſcit ſi data eſt mihi? Mihi data eſt, quia alteri dare non potuit. *De Paſſione, nempè in fer. 4 hebdom. pœnoſæ.*

Si credis peccata tua non poſſe deleri, niſi ab eo cui ſoli peccaſti, & in quem peccatum non cadit, bene facis, ſed adde adhuc, vt & hoc credas,

dás, quia per ipſum tibi peccata donantur. *De Annunc. n. 1.*

Nemo enim tibi hinc adde miſericordiam, quam debes proximo, quia cum eo ſaluandus es; deindè patientia, quam debes Deo, quia ab eo ſaluandus es. *De Reſurr. ad Abbates.*

Benigniſſima eſt Diuinitatis natura, liberaliter agit, ignoſcit plenariè, ita vt propter fiduciam peccatorum; ſed pœnitentium, vbi abundauit delictum, ſoleat, & gratia ſuper abundare. *De Euangelico ſeptem pan. 3.*

In multis tentat te Dominus tuus. Declinat ſæpius, auertit faciem, ſed non ira: probationis iſtud eſt, non reprobationis. Suſtinuit te dilectus, ſuſtine tu dilectum; ſuſtine, viriliter age. Non illum vicere peccata tua, te quoq; ipſius flagella non ſuperent, & obtinebis benedictionem. *De Nat. B. Mariæ.*

Non miſeria, ſed miſericordia facit beatum: ſed huius propria ſedes miſeria eſt, vt humilatio in humilitatem tranſeat, neceſſitas in virtutem. *De Conuerſ. ad Clericor. cap. 10.*

Quid illi animæ dulce capiat, cui miſericordia tanta non ſapiat? Meritò proinde benedictio dulcedinis nominetur ea, quæ præuenit, quia, quæ adiuuat fortitudinis, quæ conſumat plenitudinis eſt. *Serm. paru. n. 39.*

Si ſolam miſericordiam ſine veritate reciperet, per præſumptionem caderet. Rurſus ſi veritatem ſine miſericordia reciperet, nihilomi-

minus per deſperationem periret. *ibid.n.*52.

Exagera quantum vis merita, & extolle ſudores, melior eſt miſericordia Domini ſuper vitas. *Cant.cant.*14.

Pater Dominus, ſanè non metuitur, cum Pater ſit; Patris enim eſt miſereri ſemper, & parcere; & ſi percutit virga, non baculo percutit, & cum percuſſerit ſanat. *ibid.* 16.

Accipientes quippè mandatum, & ſentientes defectum, clamabimus in Cœlum, & miſerebitur noſtri Deus, & ſciemus in illa die, quia non ex operibus iuſtitiæ, quæ fecimus nos, ſed ſecundum ſuam miſericordiam ſaluos nos fecit. *ibid n.*50.

Vera miſericordia non iudicat; ſed afficit, non nititur diſcuſſione, occaſione contenta. Non enim expectatur ratio vbi affectio trahit. *Ep.*12.*ante l.*

Benè dicitur Pater miſericordiarum cui proprium miſereri, & parcere; ſed fortè quis dicat: Quomodò illi proprium eſt miſereri, cuius iudicia abyſſus multa? Neque enim dicitur omnes viæ eius ſola miſericordia, ſed miſericordia, & veritas. Non minus iuſtus, quam miſericors eſt, cuius miſericordia, & iudicium decantatur. *De Natiuitate Domini n.*5.

DE MORTE, ET DE INFERNO.

QVid horribiliùs morte? Quid iudicio terribiliùs? Nam gehenna nihil poteſt intol-

tollerabilius cogitari. Quid metuet ſi quis ad iſta non trepidat, non expaueſcit, non timore concutitur? O homo pudorem perdideras ad nobilem creaturam pertinentem, ſi dolorem non ſentiebas afflictionis, quod eſt etiam carnalium, vel timorem non omittas, quoniam ille eſt etiam iumentorum. Oneramus aſinum, & fatigamus in laboribus plurimis, & non curat, quia aſinus eſt. At ſi in ignem impellere, ſi in foueam præcipitare velis, caueat quantum poteſt, quia vitam diligit, & mortem timet. An non tibi videtur ergò iuſtum, vt qui modo iumentis inſenſibilior fuerit, poſt iumenta ipſa compellatur abire, & in tormentis poſitus locum teneat poſteriorem. *De Primordiis-Mediis.*

Timeſò homo, quod in morte ſeparandus es à bonis omnibus huius corporis, & tam dulce carnis, & animæ vinculum amariſſimo ſecandum diuortio erit. *ibid.*

Timeſò homo, quod in terribili iudicio ei præſentandus es, in cuius manus horrendum eſt incidere; & eo examinante, quem nihil latet, ſi quidem inuenta fuerit in te iniquitas, alienandus ab vniuerſitate quietis, & gloriæ, & ſegregandus à numero beatorum. *ibid.*

Timeſò homo, quod in gehenna cruciatibus æternis, & immenſis exponendus es in ſorte diaboli, & Angelorum eius, in igne æterno, qui præparatus eſt eis. Hic ergo, timor initium ſapien-

pientiæ dicitur, non pudor, non dolor; quia neuter eorum ſic initiat ad ſapientiam, neuter tantum habet efficaciam. *ibid.*

In morte non magnum, non paruum aliquid de bonis huius mundi tecum delaturus es in iudicio, nec fallere, nec reſiſtere poſſibile erit: in gehenna penitus nulla conſolatio, ſed perpetuum væ, vlulatus, fletus, & ſtridor dentium, *ibid.*

Cum iam proficere cæperit anima, & affectione ſequi iudicium rationis, omnia proculdubio detrimentum faciet, & quaſi ſtercora arbitratus, lugebit, cum propheta ſuper eos, qui amplexati ſunt ſtercora. *Eſort. ad fratres ſerm.* 4.

Mors peccatorum peſſima: mala in ammiſſione mundi, quia non poſſunt ſine dolore ſeparari ab eo, quem diligant, Peior in diſſolutione carnis, a qua euelluntur animæ à ſpiritibus malignis. Peſſima in tormentis inferni, quando corpus, & anima perpetuis ſimul addit curatur ignibus. E' contrario bonorum mors optima, quoniam quidem ſit ibi qui es à labore, ſit iucunditas, de nouitate, ſit ſecuritas de æternitate. *Ser. paruu.* 41.

Dignus planè eſt morte, qui tibi Domine Ieſu recuſat viuere, & mortuus eſt; & qui tibi non ſapit, deſipit, & qui curat eſſe, niſi propter te, pro nihilo eſt, & nihil eſt. *Cant. cant. erm.* 20.

Omni-

Omninò opus mortis, horrendum diſtortiũ. *Ibid ſerm. 26. poſt mit.*

Non te modo mittit ad diem nouiſſimum, quando res iam erit in re, & non in ſpe, ſed de præſenti loquitur. Prorſus magna lætitia, & exultatio multa nimis cum vita venerit. *Ibid.* 37.

Nec ſuperbis, nec deſperatis partem eſſe, vel ſocietatem in ſorte ſanctorum *ibid.*

Quid tam ad mortem, quod non Chriſti morte ſaluetur. Si ergò in mentem venerit tã potens, tamque efficax medicamentum, nulla iam paſſum morbi, malignitate teneri, *ibid.* 61.

Non relinquitur tibi hoſtia pro peccatis mortuo in peccatis. Non crucifigitur iterum filius Dei, mortuus eſt ſemel, iam non moritur. Non deſcendit ad inferos ſanguis, qui effuſus eſt ſuper terram, *ibid.* 75.

Bona mors, ſi peccato moriaris, vt iuſtitiæ viuas. Hæc mors neceſſe eſt, vt præcurrat, vt ſequatur illa ſecuta. In hac vita quamdiù durat, comparat tibi illam, quæ ſemper durat. *Epiſt.* 105.

Dum viuis in carne, morere mundo, vt poſt mortem carnis, Deo viuere incipias. *ibid.*

Quomodo viuere potes, vbi mori non audes? *ibid.*

Quod ſi conciderit mors ſaccum corporis tui, dum, te ſubindè circumdet lætitia. *ibid.*

Eia ergo feſtina, exi, recede, moriatur anima

tua

tua, morte iuſtorum, quo fiant, & nouiſſima tua horum ſimilia. O quam precioſa in conſpectu Domini mors Sanctorum eius. *ibid.*

Noli attendere quid caro velit, ſed quid ſpiritus poſcit. Tunc enim glorioſiùs erit cum ad ſuum redierit: ità tamen ſi de corpore nullum peccatum ſecum tulerit, & deterſerit omne ſordidum. Si verò dicis, durus eſt hìc ſermo, non poſſum mundum ſpernere, & carnem meā odio habere; ſed dic mihi vbi vno amatores mundi, qui ante pauca tempora nobiſcum erant? nihil ex eis remanſit niſi cineres, & vermes. Attende diligenter quid ſunt, vel qui fuerunt. *Medit. cap. 3.*

Quid illud confuſionis his erit, quid miſeriæ, quid doloris? quando diſſipatis folijs, & diſperſis, vniuerſa nudabitur turpitudo, reuelabitur ignominia, ſanies apparebit, quando iam immortalis factus internus illi conſcientiæ vermis, tota malignitate corrodet; ſed non conſumet animam infelicem, nèc erit omninò diſſimulationis locus, aut ſpes, vlla cōſolationis? Quid enim cauſæ eſt, quod nè modo quidē conſciētiæ ſtimulos ſuſtinere aliquatenus poſſunt, ſed auertunt oculos cordis, & ad conſolationes miſeras conuertuntur, aut certè diſſimulationibus aliquibus decipiunt ſemetipſos, & mentitur iniquitas ſibi, niſi quod intolerabilis ille eſt cruciatus (licet adhuc blandiatur ſpes, & extenuet omninò dolores)

dum

dum ſibipſis pro libito tempora mentiuntur, & omne, quod agunt, facile diluendum, defe-rendumque quod appetunt, temeraria præ-ſumptione promittunt? ſed, & ipſa conſuetu-dine, & incuria ſtupidi, & inſenſati corde, ferè nihil ſentiunt, quæ quidem omnia lõgiù sabie-runt, vbi fiet, quod ſcriptum eſt. *Arguam te, & ſtatuam contra faciem tuam. Declamationes propè fine.*

Quanto tibi vicinior, & naturali neceſſitu-dine charior anima carne ſua eſt, tanto acriùs doleat neceſſe eſt, & moleſtius ferat propriam, quam corpoream læſionem, vbi à ſtupore iſto, & inſenſibilitate fuerit excitata, ſicut è contra bona propria, & delicias ſpirituales, internam-que animi voluptatem, vbi contigerit experiri, eo vtique delectabilius amplectatur, iucundi uſ-que fruatur oportet, quo proprius, & expreſ-ſius eam tangunt, nec exterius medicantur. *ibid. immediatè.*

Homo de homo, limus de limo. De terra es, & de terra viuis, & in terram reuerteris, quando venerit dies illa vltima, quæ ſubitò venit, & forſitan hodie erit. Certum eſt, quia morieris; ſed incertum quando, aut quomodo, vel vbi. Quoniam mors vbique te expectat; tu quoque ſi ſapiens fueris, vbique eam expecta-bis. Si carnem ſequeris, punieris in carne. Si in carne delectaris, cruciaberis in carne. Si cu-rioſas veſtes requiris, pro ornatu veſtium ſub-

ter-

ter te ſternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes. *Medit.* 3.

Bonum ſi quidē, & malū, vita, & mors, ante nos ſunt poſita, vt ad quod voluerimus, manus extendamus. Si tormenta non terrent nos, ſaltem inuirent præmia. *ibid.*

Certum eſt, quoniam mors vbique minatur tibi, Diabolus inſidiatur, vt rapiat animam tuam, quando egredietur de corpore: tu verò noli timere, quoniam Deus, qui in te habitat (ſi tamē in te habitat) eripiet te, & à morte, & à demone. Fidelis enim ſocius eſt, nec deſerit ſperantes in ſe, niſi ipſe prior deſeratur. *Med.* 7.

Anima cum de corpore egredietur, nullum alium præter conſcientiæ librum ſecum portare poterit, atque in illo cognoſcet, quò debeat ire, & quid debeat recipere. Ex his, quæ ſcripta erunt in libris noſtris iudicabimur, & ideò ſcribi debent ſecundum exemplar libri vitæ, & ſi ſic ſcripti non ſunt, ſaltem corrigendi ſunt. *De int. domo cap.* 28.

Eum neſcimus repentè mors venit. Neſcimus enim, quid hodie nobis contingat, & ignoramus ſi hac nocte animam noſtram conditio mortis depoſcat; Quotidiè ad finem vitæ tendimus, & ad mortem properamus. Idcircò ſingulis horis cogitare debemus, quo ſingulis momentis properamus. *Ibid. cap.* 45.

Summa eſt philoſophia, meditatio mortis aſſi-

aſſidua. Hanc vbicunque perrexeris ſecum portes,& in æternum non peccabis. *Spec. Monachorum.*

Singulare autem contra omnia mala remedium eſt mortis memoria. *De Doctrina. B. Bernardi,tom.2.*

Timuit Chriſtus,mori,vt tu non timeas mori, confidens in eum, qui ſuſcitauit Ieſum à mortuis,tertia die. In illum tantum, qui ſuſcituit Ieſum,eſt confidendum. O tu Chriſtiane, nè de hac infirmitate deſperes. *In Ce.Dom.1.*

Volo te mortem, & ſi non effugere, certè vel non timere. Iuſtus quippè mortem, & ſi non cauet, tamen non pauet. Denique ſi morte preoccupatus fuerit,in refrigerio erit. Moriatur quidem,& iuſtus,ſed ſecurè,quippè,cuius mors,vt præſentis eſt exitus vitæ,ità,& introitus melioris. *Ep.105.*

Bona mors iuſti propter requiem, melior propter nouitatem, optima propter ſecuritatem. E' contra,mors peccatorum peſſima. Et audi vndè peſſima. Mala ſiquidem eſt in mundi amiſſione,peior in carnis ſeperatione, peſſima in vermis,igniſque duplici contritione. *ibi.*

Quid proderit ſi fortè contingat in æternum viuere in miſerijs, & ærumnis paſſibilitatis, huius qua nimirùm inceſſanter corruptibile hoc corpus affligitur,& ſi non ſemel,vtique ſemper moritur. *Omnium Sanctorum ſerm.4.*

Non potuit morti cedere charitas fortis, vt

mors, immò, & morte fortior ipſa. *Epiſtol. de tranſitu Malechiæ ad tract. de Hibernia.*

DE MORTIFICATIONE.

QVi Crucem portat, debet mundo mori. Nam crucem ferre, ſemetipſum eſt mortificare. Crucem ferre, & non mori, ſimulatio hypocritarum eſt. *Modus be. viuendi, ſerm.* 1.

Audite quęque terrigenæ, & filij hominũ, vobis dicimus, & de vobis. In terra orimur, in terra morimur reuertentes in eam vndè ſumus aſſumpti. Hic nobis anguſtus introitus, mora breuis, ſola mors certa. *S. Marini.*

Terræ addictus es, factus è terra; vt ipſa tibi, ſit patria, quæ materia fuit. *ibid.*

Liberatio plena, atque perfecta antę diem ſepulturæ eſſe non poterit; quod maneat iugum graue ſuper filios Adam à die exitus de ventre matris eorum, vſque in diem ſepulturæ in matrem omnium. *Qui habitat, Serm.* 16.

Glorificatio manet diem vltimum, diem reſurrectionis, quando ſurget in gloria, quod in ignominia interim ſeminatur. *ibid.* 16.

Quid verò agimus, ex quo primum incipimus viuere, niſi morti appropinquare, & incipere mori? Sed, & dies qualiſcunque vitæ huius pauci, & mali ſunt, ſicut ſanctus patriarcha teſtatur. Ibi verò viuitur, vbi viuida vita eſt, & vitalis. Ibi dies boni, vbi interminabilis lógi-

gitudo dierum. Gratias ei qui tam non modo fortiter,ſed & ſuauiter diſponit vniuerſa. Paucitas dierum finietur breui, quorum ſufficit, cuique malitia ſua, *ibid.*17.

Cui non ſufficeret ab eo glorificari, cuius perfecta ſunt opera? Non enim tam immenſitas niſi in immenſum quempiam glorificare poteſt. *ibid.*

Fallax gloria,& vana eſt claritas,dies hominum breuis. *ibid.*

Mors ſiquidem eſt iacenti in peccatis ante conuerſionem infernus ſuccumbenti tentationibus poſt acceptam remiſſionem: lacus verò deſperanti poſt expertam contemplationem? Nam quantò quis ad altiora profecerit, tantò grauius ſi corruerit colliditur,quando ruit, *De Cantico Ezechię Reg.*

Ante carnem diſciplinæ ſtudijs edomitam, & mancipatam ſpiritui,ante ſpretam, & abiectam ſæculi pompam,& ſarcinam, indignè ab impuris lectio ſancta præſumitur. *Cant. Cant. nu.*1.

Epicurus,atque Hipocrates corporis alber voluptatem, alber bonam habitudinem præfert:meus magiſter vtriuſque rei contemptum prædicat, Animæ in corpore vitã, quã ſummo ſtudio iſte vndè ſuſtentet: ille vnde,& delectet inquirit, atque inquirere docet, Saluator monet,& perdere.*Cant.Cant.n.*30.

Quamquam genus martirij eſt, ſpiritu facta carnis mortificare, illo, nimirùm quo membra ceduntur ferro, horrore quidem mitius, ſed diuturnitate moleſtius. *Ibid.* 30.

Quam iuſtius, atque honeſtius communicas illa conſorti; ideſt proximo, quam hoſti; & quidem ſi (ex ſapientis conſilio) à voluptatibus tuis auerteris; & iuxta doctrinam Apoſtoli, ſis victu, & veſtitu contentus, pauliſper ſuſpendere non grauaris amorem tuum à carnalibus deſiderijs, quæ militunt aduerſus animam. Sanè; quæ ſubtrahis hoſti animę tuæ, conſorti naturæ puto non grauaberis impartiri. Tunc amor tuus, & temperans erit, & iuſtus, ſi quod proprijs ſubtrahitur voluptatibus, fratris neceſſitatibus non negetur: Sic amor carnalis efficitur, & ſocialis, cùm in commune protrahitur. Si autem dum communicas proximis fortè tibi defuerint, etiam neceſſaria. Quid facies? Quid enim niſi vt cum omni fiducia poſtules ab eo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, qui operit manum ſuum, & implet omne animal benedictione? Dubium ſiquidem non eſt, quod adſit libenter in neceſſarijs, qui pleriſque, & in ſuperfluis non deeſt. *De diligendo Deo in tract. tom. 2. lit. L. 3.*

DE OBEDIENTIA.

Dicimus quanta nos, qui puri homines ſumus, oporteat pro obedientia perpeti, pro

qua

qua is qui,& Deus erat non dubitauerit mori. *De prad.Humi.§.2.ante.&c.*

Perfecta verò obedientia eſt maximè in incipiente indiſcreta, hoc eſt, non diſcernere, quid, vel quare præcipiatur, ſed ad hoc tantum niti, vt fideliter, & humiliter fiat, quod à maiore præcipitur. *De vita ſolitaria,&c.*

Valetudinarium tuum, ò ægrote, o langui-de, cella tua eſt: remedium in quo curare cœpiſti, obedientia eſt, obedientia vera. Sed ſcito, quod remedia crebro mutata nocent, naturam diſturbant, & ægrum diſterminant. *ibid.*

Non remedium mutes, nec aliud prò alio accipias; ſed vſque ad terminum perfectæ ſanitatis, medicinalis obedientiæ remedio vtere: nec abijcias eam; vt ingratus, cum factus fueris ſanus; ſed tamen in reliquum, alio modo ea vti permitteris. *ibid.*

Omnis bonus obediens dat ſuum velle, & ſuum nolle, vt poſſit dicere: *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum*. Paratum quòd cumque præceperis facere, paratum ad nutum citius obedire, paratum tibi vacare, proximis miniſtrare me ipſum cuſtodire, & in cęleſtium contemplatione requieſcere. Amabilis ſocius omnibus eſt officioſus, & nulli oneroſus. Omnibus eſt officioſus, quia deuotus ad Deum, benignus ad proximum, ſobrius ad Mundum. *Medit.4 &c.*

Quid mirùm, ſi peccator homo obedientiæ

in præſentis vitæ breuitate ſe ſubijcit: quando hanc mediator Dei, & hominum etiam cum obedientes remunerat, non relinquit. *De ord. vitę circa medium.*

Debet obedientia aliquid ex ſuo in aduerſis habere, & rurſum in proſperis ex ſuo aliquid minimè habere quatenus, & in aduerſis tantò ſit glorioſior, quantò diuino ordini ex deſiderio iungitur, & in properis tanto ſit verior, quantò à preſenti ipſa, quàm diuinitas percipitis, gloria funditus mente ſeparatur. *ibid.*

Redemptori ſuo non obedit, qui innocens non eſt, & innocens eſſe non poteſt, qui obedire contemnit. Sed neceſſe eſt, vt ipſa obedientia non ſeruili metu, ſed charitatis affectu fiat, non terrore pœnæ, ſed amore iuſtitiæ. Nulla quippè innocentia, nulla verò obedientia eſt, niſi in eis charitas fulgeat, quæ virtutes omnes tranſcendit. Sæpe enim falſa obedientia ſub timoris ſpecie palliatur. Igitur ſi videris iuuenculum deſidem ab obedientia, & velocem ad loquendum, non dubites eum varijs animi paſſionibus laborare. *ibid.*

Non veniſti ad ſanctam congregationem, vt voluntatem tuam compleas, ſed vt voluntati alienæ obedias, & pro Deo omnia terrena deſpicias. Alioquin melius tibi fuerat in domo patris tui remanere, quàm in monaſterio diſſobedire. *Mor. bene viuendi ſer. 17.*

Obedientia ſola virtus eſt, quæ virtutes cæte-

te-

Digitized by Google

teras menti inſerit,inſertaſque cuſtodit.*ibi. ſer.* 19.

Vir obediens loquitur victorias; quia Domino alienæ vocis humiliter obedit; & ſemetipsũ in corde ſuperat.*ibid.*

Si pro Chriſto fueris obediens tuis Prælatis, cum Chriſto regnabis in Cœlo.*ibid.*

Senioribus pręſtà obedientiam; & famulare humiliter imperijs eorum.*ibid.*

Plus timeo dentes lupi, quam virgam paſtoris. Certus ſum enim ego monachus, & monachorum qualiſcumque Abbas: ſi mei quando quoque Pontificis, à proprijs ceruicibus excutere iugum tentauero, quod Sathanę mox tirannidi meipſum ſubijcio.*Epiſt.42.in fin.*

Diſce homo obedire,diſce terra ſubdi,diſce puluis obtemperare. De Auctore tuo loquens Euangeliſta. *Et erat,inquit, ſubditus* illi; nempe,Mariæ, & Ioſeph. *Hom.* 1. *ſuper Miſſus eſt.*

Erubeſce ſuperbe cinis. Deus ſe humiliat, & tu exaltas? Deus hominibus ſubdit, & tu dominari geſtiens hominibus, tuo te præponis auctori.*ibid.*

Iam non ſit,quid cauſeris,ò homo, contra inhobedientiam Adę, datur tibi obedientia Chriſti,vt ſi gratis venundatus es, gratis,& redimaris. *In Dom* 1. *poſt Octau.Epiph.ſerm.* 1.

Si neſciens,ò homo,in Adam periſti neſciens, viuificeris cum Chriſto. *ibid.*

Neſciſti quando ad lignum vetitum vetus Adam tetendit manus noxias: neſciſti nihilominus quando in ligno ſalutifero innoxias manus Chriſtus extendit. *ibid.*

Si poſſidere vult anima, ſi regnare deſiderat ſuper membra ſua, neceſsè eſt, vt ſit ipſa mitis, & ſuperiori ſuo ſubiecta, quoniam tale inueniet inferius ſuum, qualem ſe exhibuerit Superiori. *Omn. Sanct. ſer.* 1.

Manſueſcat, & humilietur anima ſub potenti manu Dei Altiſſimi; ſubiecta ſit Deo, & his pariter, quibus vice eius habet obedire. Prælatis, & continuò corpus ſuum inueniet obediens, & ſubiectum. *ibid.*

Si quis obediat quidem, ſed ſimulatoriè, & ad oculum, murmuret autem in abſcondito falſus eſt munus eius; plumbum habet non argentum, & iniquitas ſedet ſuper talentum plumbi. Doloſè agit, ſed in conſpectu Dei, quoniam Deus non irridetur. *In feſto S. Andreæ. ſer.* 2. *in princ.*

Obediamus Præpoſitis noſtris, qui peruigilant tanquam reddituri rationem pro animabus noſtris, vt non cum triſtitia hoc faciant. *Qui habitat ſerm.* 15.

Nec pœna corporis inter diuitias ſtabilis, nec obedientia ſine pœna facile poteſt eſſe diſcreta, & paupertas in voluptate, & voluntate propria nullius poteſt eſſe momenti, & obedientia in diuitijs, & voluptate, nec ſtabilis, nec

glo-

glorioſa. *Serm. de Tribus ordinibus Eccl.*

Facere malum quolibet etiam iubente conſtat non eſſe obedientiam, ſed potius inobedientiam. *Epiſt. 7. §. 3.*

Viderint, inquam, ſi liceat Chriſtiano iniunctum ſibi dimittere obedientiam ante mortẽ, cum Chriſtus factus ſit obediens vſque ad mortem Patri ſuo. *Ep. 87.*

Extorta, ſeu coacta licentia, licentia non eſt, ſed violentia. *ibid.*

Nouit verus, humiliſque obediens, & minima non contemnere, & maximè curare, quæ maxima ſunt; intimo quodam deuoto, ſinceriq; animi ſapore diſcernens: quibus de mandatis ei, qui præeſt, ſuis quodammodo factis reſpondeat, cum Propheta. Tu mandaſti mandata tua nimis cuſtodiri. *De Præcepto, & Diſpenſ.*

Hoc vult Deus, vt homo per hominem doceatur, & minor maiori ſubdatur. Si enim Angelus Angelo imperat, & inter iubentem, & obedientem ſumma manet ſemper concordia: videat ille, quam grauiter peccat, qui debitam exhibere ſuis maioribus reuerentiam non curat. *De ord. vitę circa medium.*

In malis operibus nunquam ſis obediens. Non obedies illi, qui malè tibi facere mandauerit: malum facere iuſſa non conſentias. Noli obedire in malo cuiquam poteſtati, etiam ſi pœna compellat, ſi ſupplicia immineant, ſi tormenta occurrant. Melius eſt mortem pati,

quam

quam mala iuſta implere. Melius eſt abominatione iugulari, quam ęterno iudicio damnari. Neque enim eſt ſine culpa, qui vt malum fieret obediuit. Eſto obediens vſque ad mortem. *De Mo.ben.viui.ſer.19.*

DE OPERIBVS BONIS.

NEc ego ſolus, nèc tu ſine me, nèc ille ſine vtroque, ſed ſimul omnes ſumus illa vna; ſi tamen ſoliciti ſumus ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. *De Apol. ad Iuli.*

Ecce enim parcitas, putatur auaritia; ſobrietas, auſteritas creditur: ſilentium, triſtitia reputatur. E' contrà remiſſio, diſcretio dicitur; effuſio, liberalitas: loquacitas, affabilitas: cachinatio, iucunditas: mollities veſtimentorum, & ęquorum faſtus, honeſtas: lectorum ſuperfluus cultus, munditia. Cumque hęc alterutrum impendimus, charitas appellatur. Iſta charitas deſtruit charitatem, hæc diſcretio, diſcretionem confundit. Talis miſericordia crudelitate plena eſt, qua videlicet, ita corpori ſeruitur, vt anima iuguletur. *ibid. litt. M.*

Sobrietas voluptatem carnis impugnat, iuſtitia ſæculi vanitatem; dum videlicet cuique reddens, quod ſuum eſt, & adulantem deporat, & compatitur iraſcenti. Deniq; ipſe Saluator, dum Baptiſtæ manibus celſum illum verticem inclinaret. Sic, inquit, decet nos implere omnem

nem iuſtitiam, ſolam, nimirum humilitatem iuſtitiam reputās. Exhibeatur ergo ſobrietas nobis, iuſtitia proximo, pietas Deo. Pietas enim cultus Dei eſt. *Declamationes circa medium.*

Nemo ſanæ mentis ampliorem eſſe in vitijs credat, quam in virtutibus delectationem, præſertim cum ſit Deus virtutum, totius verè iucunditatis fons, lætitiæ, & exultationis origo. *Ibid.*

Caue, ſerue Dei, caue, nè quoſcumque imitari, non vis, damnare videaris. *De vita ſolit.*

Qui enim perfectè examinando ſemetipſum intelligit, ſuo peccato nullius peccatum par eſſe exiſtimat, quod non ſicut ſuum intelligat. Nolo ergò vt nuſquam arbitreris lucere Solem communem diei, niſi in cella tua, nuſquam eſſe ſerenum, niſi pœnes te, nuſquam operari gratiā Dei, niſi in conſcientia tua. An ſolitariorum Deus tantum? Imo, & omnium. *ibid.*

Malò te cogitare vbique eſſe ſerenum, niſi pœnes te, & peius de te, quam de aliquo exiſtimare. Cum timore potius, & tremore veſtram ipſorum ſalutem operamini. Nec quales ſint alij, ſed quales ex vobis fiant (quantum in vobis eſt) cogitate, non ſolummodo, qui modo ſunt, ſed, & qui poſt futuri ſunt, quos in propoſito ſancto eſt is habituri imitatores. *ibid.*

Non ſpiritualia exercitia ſunt propter corporalia, ſed corporalia propter ſpiritualia. *ibid.*

Omnium bonorum officina eſt cælla, & ſtabilis

bilis perſeuerantia in ea. In qua quicumque cum ſua paupertate benè conuenit, diues eſt, & quicunque bonam voluntatem habuerit, ſecum habet, quid, quid ad benè viuendum ei opus eſt, quam vis bonæ voluntati non ſemper credi expedit, ſed frenanda eſt, ſed regenda eſt, & maximè incipiente. *ibid. de vita ſolitaria.*

Impoſſibile eſt hominem fideliter figere in vno animum ſuum, qui non prius alicui loco perſeueranter affixerit corpus ſuum: Nam qui ægritudinem animi, migrando de loco ad locũ effugere nititur, ſic eſt, ſicut, qui fugit vmbram corporis ſui. Seipſum fugit, & ſeipſum circumfert, locum mutat, non animum. *ibid.*

Si in lectione Deum quærit, qui legit, omnia, quæ legit, cooperantur ei in bonum, & captiuat ſenſus legentis, & in ſeruitutem redigit omnem lectionis intellectum in obſequium Chriſti. Si in aliud declinat ſenſus legentis, omnia trahit poſt ſemetipſum, nihilque tam ſanctum, tam pium inuenit in ſcripturis, quod ſeù per vanam gloriam, ſeu per diſtortum ſenſum, ſeù per prauum intellectum non applicet, vel malitię, vel vanitati. In omnibus enim ſcripturis legentis, initium debet eſſe timor Domini, vt in eo, primo ſolidetur intentio legentis, & ex eo ordinetur, & exurgat totius lectionis intellectus, & ſenſus. *ibid.*

A ſpiritualibus exercitijs in corporalia nunquam longè, vel in totum recedatur, ſed facilè

ad

ad ea poſſe redire, animus aſſueſcat, & cum illis ſe mutuat iſtis ſemper inhæreat. *ibid.*

Siuè manducetis, ſiuè bibatis, ſiuè aliquid aliud faciatis, omnia in Domino agite, piè, ſanctè, & religiosè. Si manducas, menſam tuam per ſe ſatis ſobriam, ſobrietas tua perornet. Et cum manducas, nequaquam totus manduces, ſed corpore tuo ſuam refectionem procurante, mens ſuam non negligat, ſed de memoria ſuauitatis Domini, vel ſcripturarum aliquid, quod eam paſcat meditando, vel ſaltem memorando ſecum ruminet, & digerat. *ibid.*

Bona Domini videre, amare eſt, amare verò, habere eſt. *ibid. l.5.*

Homines doceant Deum quærere, Angeli adorare, ſolus ipſe eſt, qui docet inuenire, habere, & frui. Ipſe enim eſt, & ſolicitudo benæ quærentis, & pietas in ſpiritu, & veritate adorantis, & ſapientia inuenientis, & amor habentis, & gaudium fruentis. *ibid. litt. K. 7.*

Quidquid homo facit, bonum eſſe non poteſt, niſi ex bona voluntate procedat. Voluntas bona nèc dari poteſt inuito, nèc auferri niſi volenti. *De Int. Domo. c. 8.*

Quantum vis, tantum mœreris. Quantum creſcit voluntas tua bona, tantum creſcit mæritum tuum. *ibid.*

Amare namque homines æqualiter poſſunt, & diuites, & pauperes, etiam ſi pœcuniam æqualiter dare non poſſunt. Voluntas tamen

bo-

bona non eſt, ſi non operatur, quod poteſt. *ibid.*

Beatus homo, qui ſe poteſt cognoſcere, & deſpicere, probare, & improbare. Nam qui ſibi diſplicet, Deo placet, & qui ſibi vilis eſt, Deo charus eſt. *De Int. Do. c. 28.*

Non eligas cui miſerearis, nè fortè prætereas illum, qui mæretur accipere. *ib. c. 45.*

Omnibus te tribue ſi potes, quoniam incertum eſt pro quo magis placeas Deo. *ibid.*

Maior ſit beneuolentia, quam quod datur, quoniam tale erit opus tuum, qualis fuerit intentio tua. *ibid.*

Qui cum triſtitia manum porrigit fructum remunerationis ammittit. *ibi.*

Non eſt miſericordia, vbi non eſt beneuolentia. *ibid.*

Non auferas vni, vnde tribuas alteri, quoniã nil prodeſt, ſi indè alium reficis, vnde alium inanem facis. *ibid.*

Abijce à te quidquid tuum bonum propoſitum impedire poteſt, contemne viuens, quæ poſt mortem habere non potes. *ibid.*

Difficile eſt, immò impoſſibile, vt pręſentibus quis fruatur bonis, & futuris, vt hic ventrem, & illic mentem impleat, vt de delicijs tranſeat ad delicias, vt in terra, & in Cœlo glorioſus appareat. *ibid.*

Nulla eſt humana induſtria ſine Dei gratia. *ibid. c. 68. prope fin.*

Magna eſt modeſtia indiuidua verecundiæ

Digitized by Google

ſocia, quæ cum ſit ſui iuris remiſſor, nihil vſurpans, nihil vendicans, & quodammodò intra vires ſuas, contractior diues eſt apud Deum. *De Ordine vitæ §. 2. in medio.*

Verecunda modeſtia, & modeſta verecundia eſt, quæ nulli inſidias machinatur: læſa non iraſcitur, & cunctos ſimpliciter reſpiciens, de nullo ſiniſtrum aliquid ſuſpiratur. *Ibid.*

Laudanda eſt virtus verecundiæ, quia quorum oculos, aures, linguamque poſſidet, non ſinit turpiter ludere, ac ridere, efficiens eos graues, & mites. E' contra grande vitium eſt iuniorum impudentia, quæ improbo auſu, & diſſolutione ſua, patres, & fratres conturbat. *ibid. prope finem §. 2.*

Quid enim prodeſt eſſe bonum, eſſe ſapientem, eſſe potentem, ſi non perſeueraueris vſque in finem. *De Paſſ. c. 14. in med.*

Præcepta namque Dei ſpecula ſunt, in quibus ſemper animæ inſpiciunt, & in quibus cognoſcunt maculas, ſi quæ ſunt fœditatis; quia nemo mundus à delicto, & in quibus emendant vitia cogitationum ſuarum, & relucentes vultus, quaſi ex reddita imagine componunt; quia dum præceptis Dominicis toto animo intendunt, in eis proculdubio, quid in ſe cœleſti ſponſo placeat, vel quid diſpliceat, cognoſcunt. *Prolog. de modo be. viu.*

A Deo datur nobis bonum velle, incipere, & perficere, igitur à Deo dantur nobis virtutes.

Vi-

Digitized by Google

Vitia verò, & peccata oriuntur ex nobis. *ibi. 3.*

Charitas, pudicitia, & honeſtas à Deo dantur nobis. Superbia verò, auaritia, cupiditas ſunt ex nobis. *idid. ſerm. 3. immediate.*

Sine Deo nihil boni poſſumus facere; per gratiam Dei multa bona poſſumus operari. Sine gratia Dei ad benè operandum, tardi, pigri, tepidi exiſtimus. Sed per gratiam Dei in bonis operibus grati, ſolliciti, & deuoti ſumus. Sine Deo ad peccandum ſtatim parati ſumus, ſed per gratiam Dei à peccato liberamur. Sinè Deo terrena, & tranſitoria pluſquam oportet diligimus. Sed per gratiam Dei cuncta, quæ in hoc mundo ſunt deſpicimus, & Cœleſtia deſideramus. Propter peccatum primi hominis de Paradiſo eiecti ſumus; ſed per gratiam Dei ad Paradiſum nos peruenire credimus; per peccatum primi hominis infernum deſcendimus, ſed per gratiam Dei nos confidimus aſcendere in Cœlum. Nam, & quod potentes ſumus, quod diuites, quod ſapientes exiſtimamur, non niſi per gratiam Dei ſumus. *ibid.*

Fraus, & deſidia timenda ſunt in omni opera Dei. Fraudem Deo facimus, quando non Deum, ſed nosmetipſos de bono opere noſtro laudamus. *ibid. 6. in medio.*

Deſidia facimus, quando per corporem languidi ea, quæ Dei ſunt, operamur. *ib.*

Omnis ars huius ſæculi ſtrenuos habet amatores, & ad exequendum promptiſſimos. Quare?

Digitized by Google

re? quia pręſentem habet remunerationem ſui operis. *Ibid.*

Qui orat, & laborat cor leuat ad Deum, manibus. Qui verò orat, & non laborat, cor leuat ad Deum, & non manus. Qui autem laborat, & non orat, manus leuat ad Deum, & non cor. *Ibi. Serm 51. in principium.*

Vnaqueque ſancta anima debet in te moſtrare amorem Dei, & verbis, & ſanctis actionibus. *Ibid. immediatè.*

Qotieſcumq; aliqua bona facimus, ieiunando, orando, legendo, meditando pro peccatis, ſiuè pro deſiderio Chriſtum videndi, lugendo, viſitando infirmum, ſaturando famelicum, ſic de reliquis bonis, quæ longum eſt enarrare, ſemper ille locus beatus ab illo nobis præparatur in Cœlis, qui dixit ſine me nihil poteſtis facere. *In Cæna Domini 6. Col. vltima.*

Studeamus, fratres, viuere vita iuſtorum; ſed morte eorum mori multo magis deſideremus. *In Die Apoſtolorum Petri, & Pauli Serm. 2.*

Sapientia, iuſtorum nouiſsima præfert, ibi nos iudicans, vbi nos inuenerit. Omnino neceſsè eſt vitæ pręſentis finem futuræ cohærære principio, nec ibi tollerabilis diſſimilitudo eſt. *Ibid. immediatè.*

Quantumlibet exiſterit conuerſatio ſpiritualis, ſi carnalis fuerit conſummatio noſtra, vitæ illi ſpirituali pænitus non coheret, nec caro, nec ſanguis regnum Dei poterunt poſſidere. *Ibid.*

Hæc ſpiritualis eſt exercitij ſumma, hæc forma ſtudij ſpiritualis, vt ſapienter diſponamus præſentia noſtra, recogitemus in amaritudine animæ noſtræ præterita, futura quoque ſcilicet prouideamus. *Ibid.*

Quæ ſine virtute eſt, gloria profecto indebita venit, præpopere affectatur, periculosè captatur. *De S. Victorum Confeſſore Serm. 1.*

Virtus gradus ad gloriam, virtus mater gloriæ eſt. *Ibid.*

Altiora te ne quæſieris, & fortiora te ne ſerutatus fueris. *Ibid. in medio.*

Si temperantiæ, ſi iuſtitiæ, ſi prudentiæ, ſi fortitudinis exempla appareant, ea incunctanter ſume, ſciens, quia talia oportet me preparare. *Ibid.*

Non poculum tibi, ſed potus apponitur. ſume potum, & appone aurum. *Ibid. in fine prope in principio Sermonis S. Victorij.*

Fruſtra ad celſitudinem nititur gloriæ, qui prius non claruit virtute vnitate feceris Deo, qui vnus eſt, acceptum teſte ipſo. *In Aſſumpt. B. Mariæ Serm. in medio.*

Fo-

Florum non fructuum tempus eſt, dum in ſpe magis, quam in re ſumus; & per fidem non per ſpeciem ambulantes, expectatione magis, quam experientia gratulamur. Conſidera denique floris teneritudinem, & memento verbi, quod ait Apoſtolus. *Quia habemus theſaurum iſtum in vaſis fictilibus. In Natiu. B. M. Serm. col. vltimam.*

Qui eſurit, eſuriat amplius, & qui deſiderat abundantius adhuc deſideret; quoniam quantumque deſiderare potuerit, tantum eſt accepturus. *Omnium Sanctorum. Serm. primo §. in corpore.*

Sublime volat quiſquis ille eſt, quem non modò futurorum expectatio bonorum, ſed præſentium quoque malorum exhibitio ipſa delectat; itaut in eo etiam glorietur, *serm. 1. §. 1. in fin. In Feſt. S. Andreæ.*

Grauius equidem nobis eſt inimici tentatio; ſed longè grauior illi oratio noſtra. Lædit nos iniquitas eius, atque verſutia, ſed multo amplius noſtra eum ſimplicitas, & miſericordia torquet. Humilitatem noſtram non ſuſtinet vritur charitate noſtra, manſuetudine, & obedientia cruciatur *ibidem. ſerm. 2. initium.*

Quid erit tam moleſtum diabolo, quid nobis eſſe poteſt tam iucundus, quam vt etiam malum eius nobis cooperetur in bonum. *Quæ habitat Serm. 12.*

Prouideamus bona coram hominibus ; corã Angelis, coram Deo. Contemnamus placere omnibus, per omnia, ſed maximè ei , qui maximus eſt, ſuper omnia. *Ibid. serm.* 15.

Amplectamur ſanctificationem, quoniam bonorum eſt, quoniam finis eius vita ſine fine Sanctimoniam ſectemur, & pacem, ſinè qua. nemo videbit Deum. *Ibid. serm.* 10.

Opus eſt, vt iuſtitia ſit in intentatione, hilaritas in operatione, humilitas in reputatione. *De Obed. & Patientia.*

Si gaudetis ad labores, ſi inoffenſo , ſi indefeſſo pede curritis; viam mandatorum Dei ; ſi quotidie vtriuſque nominis ſtatus recentior eſt, ad proficiendum, & perficiendum, quam ad incipiendum profectò quæritis facies eius ſemper. Quo ergo abijt dilectus ex dilecto , & quæramus eum. *De ſimplici coherentia .*

Caueamus mala opera, nec includentis ſagenæ fiducia, liberè intra Eccleſiam delinquamus; hoc ſcientes, quia non omnes quos ſagenæ trahit, piſcatorum vaſa, recipient; ſed erit cum ad littus venerint , eligent bonos in vaſa, malos autem foras mittent . Neque hoc contenti lumborum cingulo, accendamus etiam lucernas noſtras , & inſtanter operemur bonum: cogitantes, quod omnis arbor non modo, quæ malum fecerit fructum, ſed etiam , quæ bonum non fecerit, excidetur, & in ignẽ

mittetur, illum vtique ignem, & ęternum, qui paratus eſt diabolo, & Angelis ſuis. *De Conuerſione ad Clericos cap.17.*

Seruemus in vaſis oleum, ne fortè, quod abſit, clauſas iam nuptiarum ianuas, fruſtra pulſantes, verbum audiamus amarum, & deintus nobis prorſus reſpondeat. Neſcio vos. Adhuc tamen mors poſita eſt non modo ſecus iniquitatem, ſterilitatem, vanitatem, ſed, & ſecus introitum ipſius etiam voluptatis. *Ibid.*

Opus eſt iuſtitia vt operemur bonum. Opus eſt prudentia, ne cum fatuis virginibus reprobemur. *Ibid.*

Fælix cuius voluntas ſic ceſſerit, & acquieſcerit conſilio rationis, vt à timore concipiens, promiſſionibus deinceps cæleſtibus foueatur, & parturiat ſpiritum ſalutis. *Ib.*18.

Non ſufficit a malo abſtinere, ſi non, & bonum faciamus. Inde Pſalmiſta. Declina à malo, & fac bonum. Fugiamus ergo vitia, amplęctamur virtutes. *Serm. paruu. Sermo* 34. *in principio.*

Quid tibi prodeſt pium Saluatoris nomen lectitare in libris, nec habere pietatem in moribus. *Cant. Cant.* 14. *prope finem.*

Nos vero qui non dum in Paradiſum, non dum ad tertium Cælum rapi meruimus Chriſti interim carne paſcamur, myſteria vereamur, exempla ſectemur, fidem ſeruemus, & viuimus profectò in vmbra. *Ib.*148.

Spes eadem arridebit,ſi ſermo inſonuerit de humilitate, vel patientia, ſeù etiam de fraterna charitate, & obedientia deferenda prælatis, maximè autem de ſectanda ſanctimonia, & pace, & cordis puritate quærenda. Quicquid itaque ſiuè de his, ſiuè de aliis, quibuslibet virtutibus ſuggeſtum animo fuerit, ſignificatio, vt dixi, erit mihi viſitationem Domini virtutum imminere animæ meæ. *Ib. 57.*

Qui vult pace dimitti, conetur eſſe Simeon, qui audiens iuſtitiam interpretatur, vt quam horrendum, quam triſtè ſit incidere in manus Domini, intenta mente; perſcrutetur. Sit ciuis Ieruſalem, habens conuerſionem in Cælis. Sit iuſtus; ne malè viuendo pereat. Sit timoratus, nè de iuſtitia ſua temere præſumat. Expectet Chriſtum, qui eſt conſolatio fidelium, nō quærat ante veſpera denarium. Veniat in templum, imitetur exempla ſanctorum puerorum. Accipiat in manibus verbum Dei, ideſt compleat operibus. Geſtet puerum in vlnis, amplectatur eum brachijs fidei, ſpei, & charitatis. Gaudebitque de Chriſto, adepto Chriſto conſortio. Cupiat indeſinenter mori ſæculo, & viuere Domino. Tunc tandem dimittetur in pace, vt nō videat mortem, qui mortem perdidit, & vitā inuenit. *De purif. Ser. 2. Guerrici Ab.*

Si manent in nobis iuſticia, pax, & gaudium in Spiritu Sancto, tria hæc non quaſi ſecuri ſumus pro eo, quod Regnum Dei intra nos eſt,

ſed eo magis in timore, & tremore noſtram, ipſorum ſalutem, operemus, ſcientes nimirum, quod hunc tantum theſaurum adhuc in vaſis ſictilibus habeamus. *De Verbis Ap. nomine eſt Regnum Dei.*

Quis cælibem vitam cæleſtem, & Angelicã dicere vereatur? aut quod in reſurrectione futuri ſunt omnes electi, quomodò non iam nunc eſtis ſicut Angeli Dei in Cælo à nuptijs penitùs abſtinentes. *Exon. ad fratres, Serm. 2. in Corpore.*

Amplectimini fratres prætioſiſſimam margaritam, amplectiſſimi sãctimoniam vitæ, quæ vos effecit ſanctorum ſimiles, & domeſticos Dei. *Ibid.*

DE ORATIONE, ET LECTIONE.

QVid aliud cogitare det frater intrans ad orationem, quam propheticum illud. *Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis uſque ad domũ Dei.* Omninò ſi quidé oportet nos orationis tempore Curiam intrare Cæleſtem: illã vtique curiam, in qua Rex regum ſtellato cedet ſolio circumdante, & ineffabili beatorum ſpirituum exercitu. Vide, & ipſe, qui viderat, quia maiorem numerum non inuenit, millia, ait; *millium miniſtrabant ei, & decies Centena millia aſſiſtebant ei.* Quanta ei cum reuerentia, quanto timore, quanta illuc humilitate

 ac-

accedere debet à palude ſua procedens, & re-
peres ranuncula vilis. Quam tremebundus, quam ſupplex, quam denique humilis, & ſolicitus, & toto intentus animo Maieſtati Gloriæ, in præſentia Angelorum, in Concilio iuſtorum & congregatione aſſiſtere poterit, miſer humuncio? *De quatuor modis orandi.*

Sic igitur oret, qui orat, tanquam aſſumptus, & præſentatus eiq; ſedet ſuper excelſum thronum in Angelis, qui minimè ceciderunt, & eleuatum in hominibus, quos ſuſcitauit de puluere inopes, & erexit de ſtercore pauperes; ſic inquam, ſemetipſum conſiderat; & ſic attendat, tanquam præſentatum Domino Maieſtatis, & dicat cum Abraham; *Loquar ad Dominum meum, cum ſim puluis, et cinis.* Et quia tuo præcepto cõmonitus tua inſtitutione formatus, id præſumo Domine fons pietatis. *Ibid.*

Animali vero, & nouo in Chriſto homini, ad exercitanda eius interiora melius, & tutius proponuntur legenda, & meditanda Redemptoris noſtri exteriora, & oſtenditur in eis exemplum humilitatis, prouocatio charitatis, & affectus pietatis: & de Scripturis Sanctis, & Sanctorum tractibus patruum moralia quæq; & planiora. Proponenda ſunt ei geſta, & paſſiones Sanctorum, vbi, nec laborandum ei ſit in planitie hiſtoriali, & ſemper aliquid occurrat, quod nouitij animum excitet ad amorem Dei, & contemptum ſui. *De Vita ſolitaria.*

Do-

Docendus eſt in oratione ſua, ſurſum cor leuare, ſpiritualiter orare à corporibus, vel corporaliũ imaginibus cũ Deũ cogitat quãtũ poteſt recedere. Admonẽdũ eſt quanta poteſt puritate cordis intendere in eũ, cui ſacrificiũ orationis ſuæ offert, ſeipſum attendere, qui offert, intelligere quod offert. Quãtũ enim videt, vel intelligit eum cui offert, tantũ ei in affectu eſt, & ei amor ipſe eſt intellectus. Quantũque ipſe ei in affectu eſt, tantum ſapit ei hoc ipſum, ſi dignum Deo eſt, quod offert; & in eo ſibi benè eſt. Huiuſmodi homini oranti, vel meditanti, melius, ac totius, proponitur imago Dominicæ Natiuitatis, Paſſionis, & Reſurrectionis, vt infirmus animus, qui non nouit cogitare, niſi corpora, & corporalia, habeat aliquid cui ſe afficiat, cui iuxta modum ſuum pietatis intuitu inhærat. *Ibid.*

Poſtulatio, quam primum poſuimus eſt circa obtinenda temporalia, & neceſſaria aliqua vitæ huius, in qua Deus poſtulantis, quidem approbans bonam voluntatem, facit tamen ipſe, quod meliùs iudicat, & dat libenter ei, quod benè poſtulat. *Ibid.*

Qui fideliter poſtulant, quamuis non ea poſtulant, niſi ad neceſſitatem: tamen in hoc ipſo voluntati Dei ſuam ſemper ſubijciunt. *Ibid.*

In poſtulationibus ergò piè, ac fideliter orãdũ eſt, ſed non eſt in illis pertinaciter, & inhærendum: quia nos neſcimus, ſed Pater Cæleſtis

ſcit,

Digitized by Google

ſcit, quid in temporalibus iſtis neceſsè nobis ſit. Obſecrationibus verò inſiſtendum eſt; ſed in omni humilitate, & patientia. Nonnunquam enim cum celeriùs gratia non ſubuenit, fit obſecranti Cælum æneum, & terra ſua ferrea. Et cum relicta ſibi cordis humani duritia, ad votum exaudiri non meretur, anſietas deſiderantis negari ſibi æſtimat, quidquid differtur. *Ibid.*

Quicunque iugi oratione, & aſſidua cogitatione in illa conuerſatur; & ſecurus hinc ègredietur, & cum magna lætitia recipietur in illa Cæleſti curia. *Medit.* 6.

Vbicunque fueris, intra te ipſum ora. Si longè fueris ab Oratorio, noli quærere locum, quoniam tu ipſe locus es. Si fueris in lecto, aut in alio loco, ora: & ibi eſt templum. *Ib.*

Omne tempus, in quo de Deo non cogitas, hoc te computes perdidiſſe. Vaca ergo, & vbicumque fueris tuus eſto. Noli te tradere, ſed commodare. *ibi.*

Oratio eſt mentis deuotio, ideſt conuerſio in Deum per pium, & humilem effectum. Humilem ex conſcientia infirmitatis propriæ, pium ex conſideratione Diuinæ Clementiæ. *De Int. domo cap.* 48.

Nullo alio modo Deus citiùs ad miſericordiā flectitur, quam ſi animus depræcantis ad eum toto deuotionis affectu conuertatur. Nil, ita Deum complectitur, quemadmodum pu-

rus

rus per cordis affectus. *ibi.*

Cum orare volueris, ſolus ſolitudinem cordis tui ingredere, & collecto ſpiritu tuo; integra mente, & vacua curis, orationis domum intra, & ſtans coram Deo, ante vnum aliquod de altaribus orationis inſtantia Cælos penetras, & præſentatus choris Cæleſtium, in ipſorum præſentia miſerias, & calamitates, quas pateris miſerandus deplora. *ibi.*

Tunc veraciter oramus, quando aliundè nõ cogitamus. *ibi.*

Sine intermiſſione orare debemus. Nam ſicut nullum eſt momentum, quo homo non fruatur, aut vtatur Dei pietate, & miſericordia, ſic nullum debet eſſe momentum, quo eum præſentem non habeat in memoria. *ibi.*

Fælix anima, quæ omnes vagationes mentis in vnum ſtudet colligere, & in illo verè fælicitatis fonte deſiderium figere. *ibi.*

Nec eſt vera tranquillitas, cum tota mens in ſe ipſa colligitur, & in vno æternatis deſiderio immobiliter figitur. Debet proinde fluctuationem cordis reſtringere, & ad vnius veri gaudij deſideriũ cogitationum, & affectionum motus colligere, *ibi. cap. 49.*

Sepè multos Deus non exaudiat ad voluntatem, vt exaudiat ad ſalutem. *ib. cap. 51.*

Duobus modis oratio impeditur, nè impetrare quis valeat poſtulata: hoc eſt, ſi aut mala quiſque committit, aut ſi delinquenti in ſe

de-

debita non dimittit. *ibi.*

Satage Deum tuum intimè, & ſummè diligere, & omni hora in diuinæ contemplationis gaudium ſummo cum deſiderio anhælare. Collige te ipſum ad temetipſum, & in ſolo diuinitatis deſiderio requieſce. *ib. cap. 69.*

Quærite legendo, & inuenietis meditando. Pulſate orando, & aperietur vobis contemplando. Lectio quaſi ſolidum cibum ori apponit. Meditatio maſticat, & frangit. Oratio ſaporem acquirit. Contemplatio eſt ipſa dulcedo quæ iucundat, & reficit. Lectio in cortice, meditatio in adipe, oratio in deſiderii poſtulatione, contemplatio in adeptæ dulcedinis delectatione. *De Scala Cauſtralium.*

Cum oraueris non impleas aures audientiū ſingultibus, & ſuſpiriis, ſed intente orat Deum in cubiculo cordis tui. *De Formula. honeſt. vitæ.*

Ante orationem præpara animam tuam, & noli eſſe quaſi homo, qui tentat Deum; in oratione præpara te, & oſtende conſcientiam cordis tui, vt ampliorem gratiam conſequaris ad Deo tuo. *Mod. ben. viuend. n. 49.*

Tunc veraciter oras, quando aliud in corde non cogitas. *Ib.*

Citius ad precem iudex flectitur ſi peccator à prauitate ſua corrigatur, *Ib.*

Oratio cordis eſt, non labiorum. Melius eſt cum ſilentio cordis orare, quam ſolis verbis ſine intentione mentis. *Ib.*

Pu-

Digitized by Google

Pura eſt oratio, quando in ſuo tempore ſuperfluę cogitationes non conturbant. *Ib.*

Longè quippè eſt à Deo animus, qui in oratione cogitationibus ſæculi eſt occupatus. *Ib.*

Qui leditur non deſiſtat orare pro ſe lędentibus. *Ib.*

Sicut nullũ proficit in vulnere medicamentum, ſi adhuc in eo eſt ferrum, ita nihil proficit oratio illius, qui odium habet in corde. *Ib.*

Ad modicum clauſis oculis rurſus ora, oratio frequens diaboli iacula ſubmouet, oratio quotidiana diaboli tela exuperat; oratio eſt prima virtus aduerſus tentationum incurſus; oratio ſuperat tentamenta inimicorum, vincit dœmones, ſuperat immundos ſpiritus. *Ib.*

Per orationem vincantur dęmonia, oratio dęmonis omnibus malis pæruale.t *Ib.*

Valdè nobis eſt neceſsaria ſectio Diuina. Nã per lectionem diſcimus quid facere, quid cauere; quo tendere debemus. *Ib.n.*50.

Per lectionem ſenſus, & intellectus augentur. Lectio nos ad orationem inſtruit, & ad operationem: Nos informat ad actiuam, & contemplatiuam vitam. *Ib.*

Lectio, & oratio ſunt duo arma, quibus diabolus expugnatur: hæc ſunt inſtrumenta, quibus æterna beatitudo acquiritur. *Ib.*

Per orationem, & lectionem vitia deſtruuntur, & virtutes in anima nutriuntur. *Ib.*

Lectio demit errorem vitæ, ſubtrahit homi-

minem à vanitate mundi: per lectionem ſenſus & intellectus creſcunt. Lectio enim docet quid facias, diſcernit, quid caueas, oſtendit quo tendas: multum proficis cum legis tamen ſi facis ea quę legis. *Ib.*

Quidquid vult petat à Domino, & tantum pro ſalute animæ ſuæ petat. Non curet ſi differatur, quia ſi differtur, non aufertur, immò cùm habere cæperit, carius poſſidetur, hoc enim petamus in nomine ſuo, quod patrem petere docuit Apoſtolos ſuos. *In Cæn.Dom.n.7.*

Oratio noſtra duas alas habet, contemptum mundi, & afflictionem carnis, nec dubium quin Cælos penetret, & dirigatur ſicut incenſum in conſpectu ſuo. *In epiph.3.*

Interdum grauitèr impeditur oratio à puſillanimitate ſpiritus, & timore immoderato. Hoc autem tunc ſolet fieri, cum ſic cogitat homo propriam indignitatem, vt non conuertat oculos ad Diuinam bonitatem. *in quad.n.4.*

Oratio ſi fuerit fidelis, & humilis; & feruens, Cælum ſine dubio penetrabit; vnde certum eſt, quod vacua redire non poteſt. *ibi.*

Sit oratio, quæ pro temporalibus eſt, circa ſolas neceſſitates reſtricta ſit oratio, quæ pro virtutibus eſt, animæ etiam ab omni impuritate libera, & circa ſolum beneplacitum Dei intenta. Sit ea, quæ ſit pro æterna vita, in omni humilitate, præſumes de ſola, vt dignum eſt, miſeratione Diuina. *ibi.*

Quam-

Quamuis diù multumque viſus ſit diſſimulare pater miſerationum, vt interim ſatisfaceret, & zelo iuſtitiæ, & veritatis: non tamen infructuoſa fuit ſupplicantium importunitas, ſed exaudita eſt in tempore opportuno. *In Annunciat. ſerm.* 1.

Venit filius Dei, & tot, & tanta mirabilia in mundo operatus eſt, vt non immeritò intellectum noſtrum ab omnibus mundanis rebus euocauerit, vt ſemper cogitemus, & nunquam cogitare ſufficiamus, quia mirabilia fecit. *De Aſsert. in Octa. ſerm.* 3.

Fælix cuius meditatio in conſpectu Domini eſt ſemper, qui in corde ſuo delectationes dexteræ Domini vſque in finem ſedula cogitatione reuoluit. *ibid. n.* 4.

Quid graue illi poterit videri, qui ſemper mente tractat, quod non ſint condignæ paſſionis huius temporis ad futuram gloriam. *Ib.*

In Oratione datur bona voluntas, cum videris, quæ agenda ſunt, vt conualeſcas ad agēda, quæ videris; aſcende tu ad orationem, ora inſtanter, ora perſeueranter, ſicut ille pernoctabat in oratione, & dabit Pater bonus, ſpiritum bonum petenti. *ib.*

Quæcumque vera ſunt, quæcumq; pudica, quæcumque iuſta, quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ: ſi qua virtus, ſi qua laus diſciplinæ hæc diſcitis, & accipitis, hæc auditis pariter, & videtis in exempilis videlicet,

Digitized by Google

cet, & verbis eorum,qui inter uos ſunt perfe-ćti, quorum, & hortatio, & conuerſatio plenius erudit vniuerſos. *ibid. ſerm.* 5.

Quoties ſuggeſtionem boni cenſeris in corde tuo, da honorem Deo, & age reuerentiam Spiritui Sancto, cuius vox ſonat in auribus tuis: ipſe namque eſt, qui loquitur iuſtitiam. *In Pentec. ſerm.* 1.

Gaudeamus intus, & non ſub Sole, ſed iuxta Apoſtolum tanquam triſtes propter humilitatem, & grauitatem, ſemper autem gaudentes propter internam conſolationem. *In Nat. S. Io: Bapt. ſerm.*

Gaudeamus in feruorem Dei; gaudeamus in lumine propter internam conſolationem. *Ibid.*

Abſit, vt tua nunc anima ſancta minus efficа æſtimetur oratio, quando præſenti viuidiùs ſupplicare eſt Maieſtati, nec iam in fide ambulas, ſed in ſpecie regnas. *In Morte S. Malachiæ, in Epiſtola.*

Aſcendamus, velut duobus pedibus quibuſdam, meditatione, & oratione. Meditatio ſiquidam docet, quod deſit, oratio ne deſit obtinet, illa viam oſtendit, iſta deducit. Meditatione denique agnoſcimus imminẽtia nobis pericula, oratione euadimus præſtante Domino Noſtro Ieſu Chriſto. *In feſt. S. Andreæ ſer.* 1.

Petite chariſſimi, petite ſine intermiſſione, petite ſine hæſitatione; in omnibus operibus veſtris dulciſſimi ſemper huius ſuauiſſimi ſpiritus

tus præſentiam, & auxilium inuocate. *ibid. ſerm. 2.*

Meritò non exauditur, qui clamare diſſimulat, aut omninò non poſtulans, aut tepidè poſtulans, & remiſſe. Siquidem in Dei auribus deſiderium vehemens clamor magnus, è regione autem remiſſa intentio vox ſubmiſſa. Quando illa penetrabit nubes? Quando audietur in Cœlis? Nempè, vt clamandum ſibi nouerit homo, inter primordia ſuæ orationis ipſum, quem oraturus eſt Patrem in Cœlis eſſe, protinus admonetur, quod videlicet impetu quodam ſpiritus, illo ſibi iaculantium eſſe meminerit orationem, *qui habitat. ſerm. 16.*

Si quis carnem mortificet, & orare diſſimulet ſuperbus eſt, & dicitur ei. *Numquid manducabo carnes thaurorum, aut ſanguinem hircorum potabo?* Item, ſi orauerit, & carnem ſuam mortificare neglexerit, audiet. Quid vocatis me Domine, Domine, & non facitis, quæ dico? Et illud. Qui auertit aurem ſuam, ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis. Vtrumque ergo alteri ſuffragatur, dum conſtat, quod alterum ſine altero reprobatur. *ſerm. parua 59.*

Orationes noſtræ debent eſſe verecundæ, puræ, amplæ, & deuotæ cum actione gratiarum. *In Moral. ſent. num. 16.*

Oblatio noſtræ laudis, quam Deo immo-

lamus, triformis eſſe debet. Affectuoſa, vt meus concordet voci. Fructuoſa, vt ædificationem pariat intuenti. Gratioſa, vt placeat conditori, qui gratis dedit. *ibid. num.* 28.

Per domeſticos, & intimos acceſſus ad intima quæritur›ambitur ad deſideratum.*Cant. Cant.ſerm.*7.

Si ſe à nobis boni ſpiritus elongauerint, impetus malignorum, quis ſuſtinebit. *ibid.*

Vſurpemus officium, quorum ſortimur conſortium, vt in ore infantium, & lactentium perficiatur laus. Dicamus eis. *Pſallite Deo Noſtro pſallite. ibid. num.*7.

Cibus in ore, pſalmus in corde ſapit. Tantum ille terere non negligat fidelis, & prudens anima, quibuſdam dentibus intelligentiæ ſuæ; nè ſi fortè integrum glutiat, & non manſum, fruſtretur palatum ſapore deſiderabili, & dulciori ſuper mel, & fauum. *ibid.*

Si non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris; nonnè per neceſſariam habetis continentiæ virtutem, per quam fiat, vt non regnet peccatum in veſtro mortali corpore. *ibid.*

Quid eſt, quod inceſſanter orantes,& ſupplicantes non poſſumus ad eam, quam deſideramus, gratiæ abundantiam peruenire? Putans, quia auarus, aut inops factus eſt Deus, impotens,aut inexorabilis? Abſit hoc, prorſus abſit, ſed ipſe cognouit figmentum

no-

noſtrum, & ſcapulis ſuis obumbrat nobis. Nō tamen a petitione propterea ceſſandum eſt; quia etſi non dat ad ſatietatem, dat tamen ad ſuſtentationem, etſi cauet nobis à feruore nimio, tamen fouet nos tanquam mater calore ſuo, vt tanquam, pulli in calore materni corporis foueamur, ne fortè vogantes moriamur, refrigeſcente nimirum charitate, quæ non diffunditur in nobis, niſi per ſpiritum, qui datur nobis. Sub his igitur pennis eius ſecurus ſperabis, vt videlicet de exhilaratione præſentium numerum firma ſit expectatio futurorum. Qui habitat. *ſerm.* 4.

Omnes cordis diſtractiones, & mentis fluctuationes, in vnum collige, & in ſolo Deo totum deſiderium tuum fige, vt tibi ſit cor tuum theſaurus tuus, deſiderabilis, multumque amabilis. Ipſe frequenter viſitat, & libenter inhabitat tranquillitatem cordis, & ocium quietæ mentis, quoniam pax eſt, & in pace locus eius. *De conſc.* §, 2.

Timida quidem oratio Cœlum non penetrat, quia reſtringit animum timor immoderatus, vt oratio non dicam non aſcendere, ſed nec procedere queat. *De Quadrag. ſerm.* 4.

Tepida oratio in aſcenſu lanqueſcit, & deficit eo, quod non habeat vigorem. *ibid.*

Sicut periculum eſt, ſi fuerit oratio nimis timida, ſic in contrario parte non minus, imo, & maius periculum eſt, ſi fortè fuerit temeraria. *ibid.*

Peccatores orent pro indulgentia peccatorum ſuorum in animo contrito, vt ſpiritu humilitatis, quemadmodum publicanus ille: Deus, inquit, propitius eſt mihi peccatori. Temeritatem enim dico, quando is in cuius conſcientia peccatum adhuc, aut vitium aliquod regnat, ambulat in magnis, & mirabilibus ſuper ſe: minus ſollicitus pro periculo animæ ſuæ. *ibid.*

Sicut æger ad medicum, ſic eſſe debet peccator ad Creatorem ſuum. Qui ergo peccator eſt, debet orare Deum, ſicut æger medicum. *ſent. Mor. num.* 16.

Oratio debet fieri verecundo affectu, hoc autem fit cum nec dum peccator audet per ſe ipſum accedere ad Deum, ſed quærit aliquem ſanctum virum, aliquem ſanctum pauperem ſpiritu, qui ſit in ora veſtimenti Domini, tanquam fimbria, per quem habet acceſſum. *ſent. Mor. num.* 16.

Quocumque loco conſiſtis, cogitationes tuas iacta in Deum, & aliquid ſalutare in animo tuo verſa. *Meditat.* 6.

Omnis locus ad meditandum congruus eſt. Tota ergò facilitare animum colligens, liberum tecum habita, & in latitudine cordis tui deambulans, ibidem Cœnaculum grande ſtratum Chriſto exhibe. *ibid.*

Deum ſemper ante oculos habere debemus, per quem ſumus, viuimus, & ſapimus.

Ipſum

Ipſum namque, vt eſſemus, habemus authorem: ipſum etiam, vt ſapientes ſimus debemus habere Doctorem, & vt beati ſimus, internæ ſuauitatis largitorem. *ibid.*

Templum ſanctum eſt Deo, mens pia, & altare optimum cor eius. *ibid.*

Magna cuſtodia tibi neceſſaria eſt, quoniam ante oculos iudicis uiuis cuncta cernentis. Cum illo tamen ſemper es ſecurus, ſi talem te præparaueris, vt tecum, adeſſe dignetur. Si tecum non eſt per gratiam, adeſt per vindictam. Sed væ tibi, ſi ita tecum eſt, imò væ tibi ſi ita tecum non eſt. Illi namque iraſcitur Deus, quem peccantem non flagellat. Nam, quem flagellando non emendat, in futuro damnat. *ibid.*

Cum ad orandum, ſiue ad pſallendum Eccleſiam intraueris, fluctuantium cogitationum tumultus exterius relinque: curamque exteriorum penitùs obliuiſcere, vt ſoli Deo poſſis vacare. Fieri enim non poteſt, vt aliquando cum Deo loquatur, qui cum toto Mundo, etiam tacens fabulatur. Intende ergo illi, qui intendit tibi, audi illum loquentem tibi, vti ipſe exaudiat te loquentem tibi. *ibid. 6.*

Magna peruerſitas, imò magna inſania eſt, quando cum Domino Maieſtatis loqui in oratione præſumimus, & inſenſati aurem auertimus, & ad neſcio, quas ineptias conuertimus cor. *Med. 8.*

Digitized by Google

Magna inſania, & grauiter vindicanda, cum viliſſimus puluis loquentem ad ſe, audire dedignatur Creatorem Vniuerſitatis. Ineffabilis verò dignatio Diuinæ bonitatis, quæ quotidiè conſpicit nos infælices aures auertentes, obturantes corda, & nihilominus clamat ad nos dicens. Redite præuaricatores ad cor. Vacate, & videte quoniam ego ſum Deus: loquitur mihi Deus in pſalmo, & ego illi, nec tamen cum pſalmum dico, attendo cuius pſalmus ſit. Idcircò magnam iniuriam Deo facio, cum illum precor, vt meam præcem exaudiat, quam ego, qui fundo non audio. Deprecor illum, vt mihi intendat, ego verò, nec mihi, nec illi intendo; ſed quod deteriùs eſt, immunda, & inutilia in corde verſando fętorem horribilem eius aſpectibus ingero. *ibid.*

DE PACE.

OSculum pacis eſt odientes inuitare ad pacem, diſcordantes ad concordiam reuocare, aduerſarios pacificè ſuſtinere, errantes piè, & benignè docere, mærentes clementer mulcere, & cum omnibus pacem habere. *De Int. Domo c. 2.*

Maledictus homo, qui inter ſeruos Dei diſcordias ſeminat; qui pacem, & concordiam rumpit aduerſus Deum facit: Chriſto facit

iniu-

iniuriam, qui inter ſeruos Dei ſeminat diſcordiam. *Modus de viuendi num.* 41.

Concordia malorum contrarietas eſt bonorum, ſicut optandum, vt boni pacem habeãt, ita optare debemus, vt concordia malorum rumpatur. *ibid.*

Omnibus habitantibus in domo Dei debet eſſe anima vna, & cor vnum in Deo, nihil prodeſt ſi vos contineat vna domus, & ſeparat voluntas diuerſa. *ibid.*

Plus diligit Deus vnitatem animi, quam loci, ecce ſumus in domo iſta multi homines, diuerſi mores, diuerſa corda, diuerſæ animæ. Hæc omnia debet in vnum coniungere vita, intentio, vnus amor in Deum. *ibid.*

Crede mihi, quia Deo nõ tantũ placent noſtra ieiunia, noſtræ orationes, noſtra ſacrificia, quantum concordia. *ibid.*

Neceſſaria eſt nobilis virtus concordiæ. *ibid.*

Nihil eſt, quod Diabolus tantum timeat, quantum concordiam, & charitatem. Nam ſi totum, quod habemus domus propter Deũ, hoc diabolus non timet, quia nihil ipſe habet. Si ieiunamus, hoc diabolus non timet, quia ipſe nunquam comedit: ſi vigilamus, hoc diabolus non timet, quia ipſe nunquam dormit, ſed ſi charitatem, & concordiam tenemus, hoc diabolus vehementer timet. Quare? quia hoc tenemus in terra, quod ipſe

in Cœlo tenere noluit, hoc eſt, & quod Sancta Eccleſia terribilis eſſe, vt Caſtrorum acies ordinata, dicitur. *ibid.*

Si pacem non habetis; imò quia perfectam in hoc ſæculo habere non poteſtis; ſaltem videte eam, intuemini, conſiderate, & deſiderate eam. *Vi: Nat. ſer.*

Illuc ſint oculi cordis veſtri; nempè ad pacem ſe ſe dirgat intentio veſtra, vt omnia quæcumque facitis, huius pacis, quæ exuperat omnem ſenſum, deſiderio faciatis in omnibus hoc intendatis, vt reconciliati pacem habetis ad Deum. *ibid.*

Soli nimirum diſſolui deſiderant, & egredi concupiſcunt, qui pacem vident, & ſciunt ſi terreſtres domus eorum huius habitationis diſſoluantur, quoniam ædificationem habent ex Deo, & non illi, qui inſaniam verſi ſuis compedibus delectantur. *ibid.*

Facta eſt in pace locus eius. Eſt pax facta, vt in Iuda, eſt inordinata, vt in Adam, & Eua. Harum neutra eſt locus Dei. Sola pax Chriſtiana, quam Dominus reliquit, & dat diſcipulis ſuis, ipſa eſt, in qua Dominus requieſcit. *Moral. §. 1. num. 1.*

DE PÆNITENTIA.

NOn te oportet, ò homo Maria transfetrare, non penetrare nubes, non tranſ-

alpi-

alpinare neceſsè eſt. Non grandis inquam, tibi eſt oſtenditur via; vſque ad temetipſum occurrere Deo; propè eſt enim verbum in ore, & in corde tuo. Vſque ad cordis compunctionem, & oris confeſſionem occurrere: vt ſaltem exeas de ſterquilino miſeræ conſcientiæ: quoniam indiguum eſt illuc auctorem puritatis intrare. *De Adu. ser.* 5.

Sint nobis lacrymæ noſtræ panes die, ac nocte: quamdiù dicitur animæ noſtræ: Vbi eſt Deus tuus? hoc eſt quamdiù peregrinamur à Domino Deo Noſtro, a lumine vultus ſui. *De vita solitaria*.

O bone Monache, ò bone Chriſtiane, recogita annos tuos prauos in amaritudine animæ tuæ. Statue Chriſtum ſic crucifixum, ab vno latere tuo; & tua peccata ab altero, & inter hæc poſitus, vide, quid agas. Contemplare agnum, contemplare Chriſtum Dominum tuum, ſic in cruce extenſum, pro te, tam impiè paſſum. Conſidera turpitudines carnis tuæ, prauas affectiones animæ tuæ, funde lacrymas ad Crucifixum, te ſaluare paratus eſt, qui pro te talia paſſus eſt. *In Cœna Domini ſer.* 4.

Chriſtum ſuper Lazzarum, & ſuper Ciuitatem fleuiſſe, & in orationibus pernoctaſſe legimus; riſiſſe verò, aut iocaſſe numquam. *In Aduentu Domini ſerm.* 4. *propè finem*.

Proficere proficiſci eſt. Dicamus ſinguli,

Aſpi-

Digitized by Google

Aſpice in me, & miſerere mei ſecundum iudicium diligentium nomen tuum. Non ſicut ego merui, ſed ſicut illi decreuerint miſerere. Hæc ſit interim conſolatio noſtra, chariſſimi, donec egrediantur, & Dominus ſit nobiſcũ. *In vig Natalis Domini ſerm.2.prope finem.*

Animat ad pœnitentiam, & accendit vehementiùs deſiderium, ſpes concepta. *In die Natalis Domini ſerm.3.propè finem.*

Qui peccatum non fecit, non dedignatus eſt ſe peccatorem reputari, nos, & eſſe volumus & nolumus, æſtimari. Ità nè ſano opus eſt medicina, & non potiùs malè habentibus? Imò verò, ita ne æger medicamine, non æger, ſed Medicus. *De Circumciſ. ſerm.* 1. *propè initium.*

A planta pedis vſque ad verticem non eſt in nobis ſanitas, neque eſt aliqua pars, quæ non tabida ſit hoc veneno. Circumcidi ſanè non litera, ſed ſpiritu, & veritate circumcidi non vno membro, ſed toto corpore ſimul. *ibid.*

Quæ eſt ergo mortalis circũciſio noſtra, niſi quã commendat Apoſtolus: *Victũ, inquiens, & veſtitum habentes his contenti ſumus*. Optimè prorſus circumcidit nos, & ſuperflua reſecat, vniuerſa voluntaria paupertas, pœnitentiæ labor, regularis obſeruatio diſciplinæ. *ibidem in medio, et infra.*

Cuius enim omnibus grata, nemini onerosa

roſa eſt conuerſatio, hinc ſine dubio propria de ſalute vniuerſa fratrum congregatio atteſtatur; Fruſtra planè ſuper his dumtaxàt, quæ ſunt in manifeſto, nequiſſimus ille fratrum accuſator trahit in cauſam, quam excuſat vniuerſitas fratrum. *Ib. prope fin.*

Incipiendum eſt, vt non priùs quicquam concipiatur in animo, quam ab eo ſalutis nomen acceperit. *ib. in fin.*

Vbi verò in opus proceſſerit manifeſtum, expedit iam exteriora quoque ibi teſtimonia conciliare. *ib. in fin.*

Hoc nempè eſt ſaluationis noſtræ principium, cum incipiamus reſpuere, quod deligebamus, dolore vndè lætabamur, amplecti, quod timebamus, ſequi, quod fugiebamus, optare quod contemnebamus. *ib. ſerm. 2.*

Sanè opus eſt, vt Deum quoque probemus in remiſſione, videlicet priorum delictorum; quia nec ſine hac ſalus nobis conſtare poteſt, & nemo poteſt dimittere peccata, niſi ſolus Deus. *ib. prope fin.*

Verum nè id quidem ſufficit ad ſalutem, niſi fortem quoque experiamur in expugnãdo impugnantes nos, nec ab eiſdem rurſum concupiſcentijs ſuperemur, & fiant nouiſſima noſtra peiora prioribus *ib. prope fin.*

Ægredimini filiæ Sion; ægredimini de ſenſu carnis, ad intellectum mentis; de ſeruitute carnalis concupiſcentiæ, ad liberta-

tem

tem ſpiritualis intelligentiæ. Ægredimini de terra veſtra, & de cognatione veſtra, & de domo patris veſtri, & videte Regem Salomonẽ, alioquin non erit tutũ vobis videre eũ Eccleſiaſtem. Idem enim, qui Salomon idest pacificus in exilio eſt, Eccleſiaſtes, id eſt Concionator erit in iudicio. Idida; ideſt dilectus Domini in regno. In exilio mãſuetus, & amabilis; in iudicio iuſtus, & terribilis; in regno glorioſus, & admirabilis. *In Æpiph. Domini ſerm. 2. pr. col.*

Neceſsè eſt, vt qui perfectè terrena contempſimus, flagranti deſiderio, Cœleſtia requiramus. *ib. ſerm. 3. in medio.*

Agnoſcite dilectiſſimi, & expaueſcite conſortia eorum, qui ſalutem impediunt animarum. Horrendum pœnitus ſacrilegium, quod & ipſorum videtur excedere facinus, qui Domino Maieſtatis manus ſacrilegas iniecerunt. *In Conu. S. Pauli in 1. col.*

Vereor dilectiſſimi, nè quis fortè ſit in nobis Domini perſecutor, quia manifeſta docuit ratio impedire ſalutem eſſe perſequi Saluatorem. *ib. in 2. col.*

Nos quicumque ſequimur Caput noſtrum, tota die hac, qua pſalmati, & redempti ſumus, non ceſſemus agere pœnitentiam, non ceſſemus tollere crucem noſtram, perſeuerauerit, donec dicat ſpiritus, vt requieſcamus à laboribus noſtris, *In Paſch. Reſ. num. 1. prope*

tio-

mediam , ſerm. 2. col. vlt.

Sicut in corporum medicina prius purgationes adhibentur, deindè reſurrectiones, vt vilicet prius exinanitur corpus ab humoribus noxijs; dehinc cibis ſanioribus foueatur. Sic Medicus animarum Dominus Chriſtus. *ibi. ſerm. 3. in princ. ſerm.*

Oculorũ concupiſcentiam ſuperet ſtudium compunctionis, & aſſiduitas lacrymarum. Porrò ambitionis vanitatem virtus charitatis excludat, quæ ſola caſtificat animam, ſola purgat intentionem. Certum quippe triumphati Mundi teſtimonium eſt, ſi corpus caſtiges, & ſubijcias ſeruitaſti, nè perniciosa libertate ſeruiat voluptati, ſi fletui præbeas oculos magis, quam petulantiæ, vel curioſitati, ſi denique ſpirituali dilectione flagrans nulli animum dederis vanitati. *In Oct. Paſch. ſerm. num. 1. poſt illa verba: Et vobis ergo aduorſus triplex.*

Crucifigatur vetus homo cum Chriſto ſimul, vt deſtruatur corpus peccati, vt vltra non ſeruiamus peccato, mortificatis nimirum membris noſtris, quæ ſunt ſuper terram. *De Aſcens. ſerm. 6.*

Competere Chriſto anima chriſtiana; conſurge, coaſcende, quod eſt, *declina à malo, & fac bonum, inquire pacem, & perſequere eam. Ibid.*

Caſtigato corpore per rectitudinem operum;

rum; mundato corde, vel potiùs innouato per rectitudinem cogitationum, redditur lætitia ſæcularis, vt iam in lumine vultus Dei ambules, & in nomine eius exultes tota die. *In Pent. ſerm. 3. in corpore.*

I: Baptiſta, quo nullus maior in natis mulierum innocentiſſimus illud corpus caſtigat, ſic extenuat, ſic aſtigit: vos indui feſtinatis byſſo, & purpura, & ſplendidè epulari? Heù hic eſt præſentis totus honor Dei, hæc Baptiſtæ reuerentia tota: hæc Natiuitatis eius prophetata quondam lætitia eſt. O nimis delicati cultoris cuius celebritatis natalem? Nonnè illius, qui in eræmo fuit hirſutus veſte, confectus inedia. *In Natiuit. S. Ioannis Baptiſtæ ſerm. in corpore poſt illa verba: Hic ergo Ioannes.*

Accendamur ad pœnitentiam, fratres, interrogemus conſcientias noſtraſſet animemur ad vltionem exigendam de nobis, vt horrendum poſſimus euadere iudicium Dei viuentis. *ibid.*

Beati, qui priſtinum intelligentes errorem, crebris lauant lacrymis lectum ſuum. *In die Apoſtol. Petri, & Pauli ſerm. 2. propè finem.*

Confitere, in quam, præterita, & pro præſentibus gratias age, ac deinceps ora ſtudioſius pro futuris, vt ne ipſe quidem ſileat à remiſſione, ab immiſſione, ac promiſſione. *In Natiu. B. Mariæ ſerm. §. 3. prope finem.*

Mul-

Multa ſiquidem quotidie peccata contrahimus, & in multis offendimus omnes; nec tutum omninò eſt celebrandas ſuſcipere feſtiuitates ſacras; maximèque eas, quæ maximæ ſunt; niſi priùs abſtinentiæ purificatione præmiſſa, quo, & digniores, & capaciores inueniamur ſpiritualium gaudiorum. *In vig. S. Andreæ. ſerm. in princ. ſermonis.*

Indignus quippè ſolemni lætitia eſt, qui ſtatuam vigiliæ abſtinentiam, non obſeruat. Planè inquam, ſi renuis affligere animam tuam in vigilia; indignus iure cenſeris requie, & exultatione feſtiua. *ibid. col.* 1.

Quis dicat minùs, contra conſuetudinem, ſupra rationem, vltra naturam crucifixum exultare, quam Crucem? ille ſenſum lætitiæ natura negauit, huic ſi quid præualet, gaudium omne exterminat, ingeritque dolorem. *ibid.*

Meritò Crucis amatorem venerantur, quicumque ſunt ſerui Crucis, ſed ab his ampliorem iure deuotionem exigit, qui ſpecialius qui propoſuerunt tollere Crucem. *ibid.*

Si fuerit, qui colligat, ſemper lignum Crucis vitam germinat; fructificat iucunditatem, oleum lætitiæ ſtillat, balſamum ſudat ſpiritualium chariſmatum. *In feſt. s. And. ſer.* 20.

Numquid poſſibile eſt regnare peccatum in animo contrito, & ſpiritu ingenuis centi, aut non multa charitas operit multitudinem pec-

peccatorum. *Ibidem num* 4.

Nimirum pœnitentes, & expectantes, eſſe nos conuenit. Hoc eſt enim obliuiſci, quę retrò ſunt, ignorare, reprobare, recogitare annos illos in amaritudine animæ noſtræ; ac deinceps cogitatione ſimul, & auiditate extendere nos in anteriora. Ad hoc venimus, in hoc poſiti ſumus. Hæc ſunt, quæ exiguntur à nobis, præteritorum plenitudo peccatorum, & futurorum expectatio præmiorum. *In dedic. Eccl. nu.* 6.

Durus eſt hic ſermo, pœnitentiam faciamus. Ergo nè durum eſt momentaneum hoc, & leue tribulationis, quod ſupra modum in ſublimitate æternum pondus gloriæ operatur in nobis. *Qui habitat num.* 3.

Durum eſt breuiſſimo, ac leuiſſimo labore cruciatus illos, & tormenta redimere, quæ nullus terminus finiat, nullus animus ſufficiat cogitare. *ibid.*

Durum videtur vobis cum dicitur. Agite pœnitentiam? Erratis, ſed audituri eſtis aliquando verbum aſperum, ſermonem durum, auditionem malam. Ite maledicti in ignem æternum. *ibid.*

Vbi non fuerit ſpiritus bonus, quando deerit malum? Porrò vbi malum, flagellum quoque appropinquet, neceſſe eſt. Semper enim malum pœna comitatur.

O generatio peruerſa, & infideles filij; quid

quid facietis in die calamitatis de lónge venientis? ad cuius fugietis auxilium? Sed numquid huic ſoli debitor ſum, cui vix parum aliquid retribuere poſſum? Exigunt à me præterita peccata mea futuram vitam meam, vt faciam fructus dignos pœnitentiæ, & recogitem omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. *De Quadrupl. debito lib.* 1.

Quid eſt vniuerſa pœnitentia noſtra, niſi quod ſi non compatimur, omnino non poſſumus conregnare? *De eo, quod legitur in Iob. etc.*

Vbi ergo macula propria, propria quoque purgatio iure requiritur, & ſi contaminatio multiplex opus eſt etiam tribulationi multiplici. *ibid.*

Arcta eſt via, & impedimento eſt proficere, & proficiſci volentibus. *De tribus Ordinibus.*

Per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Cœlorum, & qui volunt diuites fieri incidunt in tentationem, & laqueũ diaboli, & quem à Deo ſuo exturbauit inobedientia, ſine dubio per obedientiam recto tramite ad eum redit. *ibid.*

Licet homo natus ſit ad laborem, ſed minimè ad laborem creatus eſt: Natiuitas eſt in culpa, ideo, & in pœna. *Exortat. ad fratres nu.* 4.

Sicut laborantibus manibus, nec oculus

Digitized by Google

propterea clauditur, nec auris abſtinet ab auditu; ſic imò, & multo melius laborante corporea mens quoque ipſa ſuo intenta ſit operi, vt non vacet. Cauſam laboris cogitet in labore, vt ipſa ei pœna, quam patitur, culpam, pro qua patitur repræſentet. Et dum videt vulnerum ligaturam, ipſa ſub pannis vulnera meditetur. *ibid.*

Lugeat abundanter, quia lugendi tempus aduenit, & abſorbendas luges lagrymas iſtas ſufficiunt. Lugeat, ſed non ſine pietatis affectu, & obtentu conſolationis. *De Conu. ad Clericos cap. 19.*

Si compareris tibi ipſi, ſi laboras in gemitu pænitentiæ (primus hic gradus miſericordiæ eſt) miſericordiam vtique conſequeris. Quod ſi fortè magnus, & multus peccator es, ac magnam quæris miſericordiam, ac multitudinem miſerationum, tu quoque miſericordiam tuam magnificare, & multiplicare labora, reconciliatus eſto tibi ipſi: nam, & tibi grauis factus eras, quod poſitus eſſe contrarius Deo. *De Conuerſ. ad Clericos cap. 24.*

Renouetur cor noſtrum à carnalibus, & ſæcularibus deſiderijs, vt excluſis illis, introducatur amor Dei, & amor Patriæ Cœleſtis. *Sani ſermones ſer. 30.*

Quatuor ſunt, quæ impediunt confeſſionem

nem, pudor, timor, ſpes, deſperatio. *Morales* §. 10.

Neceſſaria ſunt pœnitentiæ tria hæc. Abſtinentia, per quam carnis ſuperbia edomatur. Lectio cuius fructu reformandus in vigorem animus ſaginatur. Oratio cuius munimine, & tutela virtutes ex anima proteguntur. *B. Bernardi ſententiæ* § 35.

Qui dedit voluntatem pænitendi, opus eſt addat, & continendi virtutem, ne interim pænitenda agam, faciamque nouiſſima mea peiora prioribus. *Cant. Cant. n. 3.*

Quidem neceſſarius dolor pro peccatis, ſed non ſit continuus. Sanè interpoletur lætiori recordatio Diuinæ benignitatis, nè fortè præ triſtitia induretur cor, & deſperatione plus pereat, *ibid. n.* 1.

Miſceamus abſintio mel, vt ſalubris amaritudo ſalutem dare tunc poſſit, cum in mixto temperata dulcore bibi poterit. *ibid. n.* 1.

Si tu peccata luxiſti, bibiſti amaritudinem. Si autem iam reſpiraſti in ſpem vitæ, vita ſanctiori, mutata eſt tibi myrræ amaritudo in vinum, quod lætificat cor hominis. *Cant. Cant.* 44.

Primò quidem emundes conſcientiam ab omni inquinamento iræ, & diſcrepationis, & murmuris, & liuoris, & quid quid omninò aduerſari cognoſcitur, aut paci fratrum, aut obedientiæ ſeniorum, de corde

Digitized by Google

habitaculo eliminate feſtines. Deindè etiam circundare tibi flores bonorum, quorumcumque actuum, & laudabilium ſtudiorum, atque adoramenta virtutum, ideſt, quæcumque ſunt vera, quæcumque pudica, quæcumque iuſta, quæcumque ſancta; quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ, ſi qua virtus, ſi qua laus diſciplinæ. Hæc cogitare, in his exerceri curato. *ibid.* 46.

Sanè in tempore, & corpore iſto, nulla noſtra virtus, ita ad purum defecata èrit, nulla ita ſuauis, & mæra, vt Sponſo habilis ſit ad potandum. Sed qui vult omnes homines ſaluos fieri, diſſimulat multa, & quos non poteſt, potandi interim facilitate glutire curat ex ea, vel quippiam elicere ſapidum, quaſi arte quadam, & quodam labore mandendi. *Cant. Cant.* 72.

Opus itaque habent, & ſancti pro peccatis exorare, vt de miſericordia ſaluificant, propriæ iuſtitiæ non fidentes. Omnes enim peccauerunt, & ægent miſericordia Dei. *ibid.* 73.

Ipſe Pater Deus dedit filio iudicij poteſtatem, & non quia ſuus, ſed quia filius hominis eſt. *ibi.*

O verè Pater Miſericordiarum, vult per homines iudicari, quo in tanta trepidatione, & perturbatione malorum, electis fiduciam præſtet naturæ ſimilitudo. *ibid.*

Tol-

Tolle damnationẽ, tolle timorem, tolle confuſionem, quæ quidem omnia planè plena remiſſio tollit,& non modò oberunt,ſed etiam cooperabuntur in bonum, vt deuota ei referamus gratias, qui remiſit. *De Conuerſ. ad Clericos cap. 23. in fine.*

Affligendum eſt corpus aliquando, ſed non conterendum; Nam corporalis exercitatio ad modicum quidem valet, & pietas ad omnia vtilis eſt. *De Vita ſolitaria circa med.*

Verus pœnitens ſemper in labore, & dolore, dolet de præteritis, laborat pro futuris cauendis *Medit.* 4.

Vera ſiquidem pœnitentia eſt, ſine temporis intermiſſione de peccatis dolore. Sic plangit commiſſa, vt non committat plangendo. Irriſor namque eſt, & non verus pœnitens, qui adhuc agit, quod pœniteat. *ibid.*

Si vis verus pœnitens eſſe, ceſſa à peccato, & noli amplius peccare, quoniam inanis eſt pœnitentia, quam ſequens coinquinat culpa. *ibid.*

Qui verè pœnitet, & veracitèr dolet, abſq; dubio, & abſque mora indulgentiam accipiet. Et quanto quis frequentius, quantoque vehementius de ſuo reatu interno dolore afficitur: tantò certior, tantoque ſecurior de indulgentiæ venia efficitur. *ibid. cap.* 37.

Nihil peius eſt, quam culpam cognoſcere, nec deflere, Si videris aliquando perſecutorem.

rem tuum nimis ſæuientem , ſcito quia ab aſcenſione ſuo dæmone perurgetur. Omnis homo, qui alium in corpore perſequitur, prius ipſe in corde perſecutionem ſuſtinere cognoſcitur. *ibid. cap.* 52.

Illa compunctio eſt perfecta, quæ repellit à ſe omnem delectationem carnalium rerum, & toto ſtudio mentis figit intentionem ſuam in contemplatione Dei. *Modus bene viuendi. num.* 10.

Omnis peccator tunc ſe cognoſcit viſitari à Domino, quando compungitur ad lachrymas. *ibid.*

Qui non habet cordis compunctionem, vel contritionem, non habet mundam orationẽ. *ibid.*

Boni compunctio theſaurus eſt deſiderabilis, & inenarrabile gaudium in mente hominis. *ibid.*

Anima, quæ in oratione habet compunctionem, proficit ad ſalutem. *ibid.*

Vbi lacrymæ fuerint, ibi accenditur ſpiritualis ignis, qui illuminat ſecreta mentis: lacrymæ pœnitentium pro baptiſmate reputantur ad Deum. Si compunctionem ſecundum Deum habueris, beatus eris. *ibid.*

Compunctio cordis ſanitas eſt animæ. Cõpunctio mentis illuminatio eſt animæ tuæ. *ibid.*

Compunctio lacrymarum remiſſio eſt pec-

Digitized by Google

catorum, quia tunc peccata dimittetur, quãdo cum lacrymis ad memoriam reducuntur. *ibid.*

Compunctio Spiritum Sanctum reducit ad ſe, quia cum Spiritus Sanctus, mente viſitatur, ſtatim homo peccata ſua plorat. *ibid.*

Vbi lacrymæ abundant, ibi graues cogitationes non appropinquant, & ſi aliquando appropinquant, ibi radices non habent. *ibid.*

Lacrymæ apud Deum, ſemper nobis dant fiduciam. *ibid.*

Melius eſt tibi lugere cũ amore Ieſu Chriſti, quam cum timore Inferni. *ibid.*

Indeſinenter peccata cum lacrymis laua: quotidie laua tuas negligentias per compunctionem, & lacrymas. *Ibid.*

Tranſgreſſiones tui ordinis ſine intermiſſione ablue cum lacrymis, & per lacrymas, & compunctionem acquire tibi tuorum remiſſionem peccatorum; per lacrymas, & crebra ſuſpiria acquire ſibi æterna gaudia Plange iniquitates tuas. Mala ſcelerum tuorum deplora. Mala, quæ egiſti flenda commemora. *ibid.*

Si peccata non ploraueris in hoc ſæculo, quando dictura es Deo, *poſuiſti lacrymas meas in conſpectu tuo*; ſi iniquitates tuas non fleueris in hac mortalitate, quando dices: *fuerunt mihi lacrymæ panes die, ac nocte*, *ibid.*

Moneo te, vt in hac mortali vita, lugeas

peccata tua, vt conſolari merearis in Cœle-ſti patria. *ibid.*

Ille homo dignè agit pœnitentiam, qui præterita peccata plangit, & iterum plangenda non committitur. *Mod. bene viu. num.* 27.

Qui ſecurus cupit eſſe in morte de indulgentia, in ſanitate pœnitentiam agit, & in ſanitate peccata ſua lugeat. Igitur, quia miſeratio Dei occulta eſt, ſine intermiſſione flere neceſſe eſt. *ibid.*

Dum datur tibi ſpacium, peccata plora. Dum potes pœnitere. Dum potes, peccata tua confitere. Dum adhuc viuis, peccata tua luge. Morientium vocatio, tua ſit emendatio. Dum potes, mala, quæ feciſti emenda. Dum potes, à peccato, & vitio te retrahe. Dum tempus eſt, clama ad Deum pro te. Dum adhuc viuis in corpore, tibi indulgentiam tuorum peccatorum acquire. Priuſquam dies mortis aueniat tibi, pœnitentiam age. Antequam puteus te abſorbeat, pœnitere. Priuſquam infernus te rapiat, peccata tua luge. *ibid.*

Nos miſeri, quare ridemus, qui de omnibus operibus noſtris in conſpectu Angelorũ, & Omnium Sanctorum Deo rationem reddituri ſumus? Melius eſt nobis in hac vita lugere peccata noſtra, vt à Domino poſſimus conſequi veniam in futuro. *ib. n.* 65.

Quod

Quod Chriſtus fecit, facere dedignaris? Quod Dominus fecit, ſeruum cur facere tædet? Non eſt ſeruus maior Domino ſuo. *In Cæna Dom. propè fin.*

Odor ſuauiſſimus emanat, qui corde contrito ſanat, & vulnerum cicatrices conſolidat. *ibid. num. 4.*

DE PATIENTIA, ET TRIBVLATIONE.

QVid vltra dicetis filij hominum, quando, & in hoc medio tanta vobis promiſſa ſunt, vt dormiatis inter medios cleros, de quibus paulo ante cauſabimini: & exeuntes à ſorte terrena amplior ſtatim excipiat conſolatio, qua non modo patienter, ſed etiam gratulanter expectetis ſortem ſanctorum in regeneratione promiſſam? Si quid, & expectatio iuſtorum lætitia eſt. Centuplum, inquit, accipiet, & vitam æternam poſſidebit. *Declamationes, et inf.*

Quid enim terrenæ eſt conſolationis, quod non facilè terrena perſecutio tollat? Quid terrenum inter perſecutiones ſancti Martyres acceperunt, quando, & ipſa quoque beatorum corporum terra data eſt in manus hominum impiorum? Interim tamen vndecumqu- Centuplum ſint accepturi, dummodò ſit centuplum, dum valeat centuplum, centupliciter placeat, conſoletur, delectet, ametur, quid

inſa-

inſaniæ eſt, quod cunctantur homines relinquere ſimplicia pro centuplis? Vbi eſt cupidus, vbi eſt ambitioſus, vbi conquiſitor huius ſæculi? Quid ad fidele negotium, & nundinas quæſtuoſiſſimas auaritia intepuit, & obdormiuit humana? *Ibi.*

Tentat enim te Dominus Deus tuus, nec mactabitur Iſaac, vt opinaris, viuens viuet, ſed eleuatus eſt vtique ſuper ligna, vt in ſublime gaudeas, nec in carne propria, ſed in Cruce Domini glorieris, per quem nimirum crucifixus, & ipſe es, ſed Crucifixus Mundo, nam ei viuis. Hæc nimirum conuerſatio perfectorum, hæc ſanctorum vita, hæc gratia ſpiritualis. Denique tanquam triſtes, inquiunt, ſemper autem gaudentes, tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes, tanquam morientes, & ecce viuimus. *ibid.*

Tentat enim nos Dominus Deus noſter, vt ſciat ſi diligamus eum, an nō, non vt ipſe quaſi neſciens agnoſcat, ſed vt plenius hoc in ipſa nobis tentatione innoteſcat, ſed vt plenius hoc in ipſa nobis tentatione innoteſcat. *De Vita ſolitar.*

Quoſdam præſciens Deus peccare poſſe, in ſalutem flagellat eos infirmitate corporis, ne peccent, vt eis vtilius ſit frangi languoribus ad ſalutem, quam remanere incolumes ad damnationem. *De Intim. dom. cap. 46.*

Eſt pernicioſa ſanitas, quæ ad inobedien-

tiam

tiam ducit, eſt, & ſalubris infirmitas, quæ diuinam correptionem mentem à duritia frangit, & humiliat. *ibid.*

In tua infirmitate non deſpiciat Deus, ſed ora Deum, & curabit te. *ibid.c.*51.

Vera patientia, niſi per profundam humilitatem, nec acquiritur, nec tenetur. *De Ord. Vita §.5.*

Noli deficere pro Chriſto in tribulationibus tuis, quia hunc ſpecioſum forma, præ filijs hominum, viderunt omnes in Cruce, qui tantum exteriora metuebantur, & viderunt eum non habentem ſpeciem, neque decorem; ſed facies eius abiecta eſt quaſi deformis, *De Paſſione Domini cap 5. ante lit. B. circa fin.*

Reſpice in faciem Chriſti tui, ò anima Chriſtiana, & eleua oculos tuos ad tormenta illius non ſine lacrymis, & cor contritum, non ſine ſingultu, & vide quantam tribulationem, & dolorem inuenit, dum quæreret te, vt inueniret te. Laxa igitur oculos tuos, vt reſpiciant faciem Chriſti tui. Auſculta auribus arrectis, ſed in dolore tanto, quorum proferat verbum ſemel auditum, pro precioſiſſimo recondite theſauro, in cubiculo cordis tui. Ecce poſitus eſt hic in immiti lectulo mortis ſuæ, crucem dico. *De Paſſ. cap.*7.

Omnia enim mala eueniunt nobis propter peccata noſtra. Deus per ſuam ſanctam miſericordiam, & gratiam dat nobis bona; ſed

pro-

propter peccata noſtra accidunt nobis mala. Per gratia Dei tribuuntur nobis proſpera: ſed propter iniquitates noſtras adneniunt nobis aduerſa. Per gratiam Dei dantur nobis neceſſaria, & propter vitia noſtra, accidunt nobis contraria. *Mod. ben. viuen.* 3.

Sine ferro martyr eſſe poteris, ſi patientiam in animo veraciter conſerua veris. *ibid.* 40.

Clypeo patientię frange ſagittas contumeliæ. Præbe ſcutum conſcientiæ contra gladium linguæ. Magnæ virtutis es ſi non lædas, à quo læſus es. Magnæ fortitudinis es, ſi etiam læſus dimittas. Magnæ es gloriæ, ſi cui potuiſti parcas *ibid.*

Quantò in hoc ſæculo, frangimur, tantò in perpetuo ſolidamur. Quanto in præſenti tempore affligimur, in fnturo gaudebimus. Si hic flagellis atterrimur, purgati in iudicio veniemus. *ibid.* 42.

Nullus eſt, qui in hac vita poſitus non ſuſpiret. Iſta vita lachrymis eſt plena. Vita iſta à fletibus incohat. Infans quando naſcitur, à fletu incipit viuere. Infans quando egreditur de vulua, prius incipit lugere, quam ridere. Flores proijciuntur in hanc miſeram vitam. Vtilis eſt tribulatio, vtiles ſunt vitę huius præſſuræ. *ibid.*

Tribus modis Deus in hac vita caſtigat homines. Scilicet ad damnationem percutit

reprobos. Ad purgationem corripi, quos vidit errare electos. Caſtigat iuſtos ad augendam gloriam meritorum.*ibid.43.in princ.*

Mala eſt ſanitas carnis, quæ hominem ducit ad infirmitatem animæ. *ibid.*

Valdè eſt bona infirmitas carnis, quæ perducit hominem ad ſanitatem animæ. *ibid.*

In flagellis Dei non debet murmurare homo, quia per hoc, quod caſtigatur, à peccato emundatur. *ibid.*

Leuius ſuſtinebimus infirmitates corporis ſi ad memoriam reduxerimus mala, quæ fecimus. *ib.*

Qui infirmitatem patitur, & contra Deum murmurat, iuſtitiam iudicantis accuſat, ac per hoc iram Dei aduerſum ſe prouocat. Non poteſt eſſe iuſtum, qui non iuſto placet iudici. *ibid.*

In hac vita Deus parcit peccatoribus, & non parcit iuſtis. In futura vita parcit iuſtis, & non parcet peccatoribus; qui in hac vita flagellari non mæretur, in Inferno torquebitur.*ibid.*

Dolor, & triſtitia omnibus ſunt communia, nemo eſt, qui in hoc ſæculo non doleat. Semper Deus hos caſtigat, quos ad ſalutem præparat perpetuam.*ibid.*

In infirmitatibus tuis non contriſteris. In languoribus tuis, gratias age Deo. Valere te magis opta animo, quam corpore. Deſidera

plus

plus valere mente, quam carne. Aduerſa carnis, remedia ſunt animi. Ægritudo carnem vulnerat, mentem curat. Languor enim vitia excoquit, languor vires libidinis frangit. *ibid.*

Probari, te in dolore cognoſce, non frangaris: in fornace probatur aurum, vt ſordibus careat, tribulationis camino purgaris, vt purior appareas, perſecutionis igne conflaris. *ibid.*

Ad purgationem tuam ſufficit, ſi ea, quæ patieris, ad iuſtitiam Dei retuleris. Si pro irrogata infirmitate tu humilis Deum glorificaueris. Corripit enim te Deus flagello piæ caſtigationis. Exerceat in te diſciplinam. Et qui parcendo te a ſe abiciebat, feriendo clamat, vt redeas. *ibid.*

Conuerſo inſtantes plagæ ad purgationem proficiunt. Qui enim hic caſtigatus corripitur, illic liberatur, qui verò nec ſub flagello corriguntur, & temporali pœna, et æterna damnantur. *Ib.*

Hæc eſt via vitæ tribulatio præſens, via gloriæ, via Ciuitatis habitaculi. *In ramis palmarum ſer.* 1.

Sicut amatores Mundi multa patiuntur aduerſa; ſic nec ipſis ſeruis Dei omnia in hoc Mundo optata ſuccedunt. In die ergo malorum memores ſunt bonorum, ne puſillanimes ſiant, & impatientes, ſicut de his, de quo le-

gimns in pſalmo. *Confitebitur tibi cum beneſeceris ei.ibid.ſerm.2.*

Quam verum verbum hoc ſit, nempè; *Homo natus eſt de mulieee, breui viuens tempore, repletur multis miſerijs.* Non nos verba docuere, ſed verbera. Homo inquit, natus de muliere, nihil abiectius. Et nè fortè ex ipſa ſibi voluntate corporeum ſenſuum, quam de ſenſibilibus hauriat blandiatur, in ipſo ſtatim introitu de exitu quoque terribiliter admonetur cũ dicitur, breui viuens tempore. At ne ſpaciolum illud, quod inter egreſſum, & egreſſum relinquitur, ſibi liberum putet, repleatur, ait, multis miſerijs, multis, & multiplicibus, inquam corporis, miſerijs cordis, miſerijs cum dormit, miſerijs dum vigilat, miſerijs quaque verſum ſe vertat. *De Paſſione in Hæbd. panoſa,*

Sunt plerique, qui laborem, & dolorem patiuntur, ſed neceſſitas in cauſa eſt non voluntas, & hi non ſunt conformes imaginis filij Dei. *ib.*

Fœlix, qui paſſiones corporis ſui propter iuſtitiam ordinat, vt quicquid patitur, propter Dei Filium patiatur, quatenus, & à corde tollatur murmuratio, & in ore verſetur gratiarum actio, & vox laudis. Qui ſic extulit ſe, iſte tollit grabarum ſuum, & vadit in domum ſuam. *ib.*

Si Chriſtus proprium Sanguinem dedit in præ-

præcium redemptionis animarum, non tibi videtur grauiorem ab eo ſubſtinere perſecutionem, qui ſui ſuggeſtione maligna, exemplo pernicioſo, ſcandali occaſione, auertit ab eo animas, quas redemit, quam à Iudæo, qui ſanguinem illum fudit. *In Conuerſ. S. Pauli ſerm. 1. ante lit. C.*

Vide ne per impatientiã pereas, ſed vniuerſa pro eo ſubſtine, qui prior pro te maiora ſuſtinuit, & apud quem infructuoſa patientia non erit, ſicut, ait Propheta. *Patientia pauperum non peribit in finem. De Reſurr. ad Abbat.*

Patientia eſt, quæ dirigit greſſus noſtros, & ſanctæ conuerſationis gratiam promerentur. Nam ſi contraria lex inuenta eſt in membris noſtris per inobedientiam, quis neſciat per obedientiam continentiam dari? Ipſa quoque eſt, quæ miſericordiam ordinare nouit, ipſa quæ patientiam, & docet, & donat. *ib.*

Eſt Martyrij genus, & quædam effuſio ſanguinis, in quotidiana corporis afflictione. *In Oct. Paſch. n. 1.*

Reuera cum inceperis, triſtitia implebit cor tuum: ſed ſi perſeueraueris, triſtitia conuertetur in gaudium. *De Aſcenſ. Damini ſer. 3. ante lit. P. poſtilla Verba. Si enim Apoſtoli.*

Quanta videntur imminere pericula floribus? Quam facilè ſpinarum aculeis lilium perforatur? Meritò proindè canit dilectus. *Sicut lilium inter ſpinas, ſicut amica mea inter*

filias

filias. De Natiuitat. Mariæ.

O homo cogita peregrinationis tuæ miſeriam, recogita annos tuos in amaritudine animæ tuæ: cogita vitæ humanæ pericula, cogita fragilitatem propriam, & in huiuſmodi cogitatione ſi perſeueraueris, dico tibi, piarum ſenties quicquid foris videtur, eſſe moleſtum, dum toto corde circa interiorem moleſtiam occuparis. Sed nec patietur Dominus ſine conſolatione, te eſſe, quoniam Pater Miſericordiarum eſt, & Deus totius conſolationis, *Omnium Sancto ſerm.* 1.

Beati, qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam, quoniam ipſi ſaturabuntur, Infirmiori palato cordis, & animæ languenti adhuc dura, & inſipidares videtur eſſe iuſtitiam; ſed qui guſtauerunt; ecce ipſi ſciunt, quam beati ſunt, qui eſuriunt illam, quoniam ipſi ſaturabuntur. *ibid.* 1.

Dum enim in corpore mortis Domino militares, nulla requies erat, tum pro labore certaminis, tum pro periculo exitus, adhuc incerti. Hinc excitabat tumultus tentationum, indè ſuccumbendi metus grauius ſolicitabat. Habebant tamen fratres, & tunc gloriam Chriſti, licet, & requiem non haberent. *ib.* 2.

Cum enim veritas applaudit, cum iuſtitia atteſtatur, Dei ſine dubio commendantia vox eſt, & Spiritus Sancti teſtimonium perhi-

benεis, ac ſi decertanti viriliter militi Rex ſuus pro cuius amore, & honore decertat, propè aſſiſtens, lætus applaudat, laudet fortia facta proximam clamaret eſſe victoriam, parata iam præmia, & coronam polliceatur æternam. *ib.*

Vicina eſt lucta, & inteſtina ſeditio, bellum non ciuile, ſed domeſticum: ſpiritus aduerſus carnem, & caro aduerſus ſpiritum concupiſcens. *ibid.n.5.*

Quibuſdam Chriſtus oſtendit caput irſutum ſpinis, inclinatum in Cruce, vt humilietur pariter, & compungantur: Quibuſdam glorioſus apparet, vt ab ipſo glorificetur, vt in ipſo glorificentur, facta ei ſimilia, quæ vident, ſicuti eſt. *Ib.*

Diabolus tanquam malleus Cœleſtis opificis factus eſt malleus vniuerſæ terræ. Terit electos ad eorum vtilitatem, reprobos conterit in eorum damnationem. *In morte S. Malachiæ.*

Quid adhuc murmuras caro miſera, quid adhuc recalcitras, & aduerſus ſpiritum concupiſcis? Si te humiliat Deus, ſi caſtigat, ſi redigit in ſeruitutem, id profecto in tuo genere, non minus tua intereſt, quam ipſius *Vidi Dominum ſeden. n. 2. de Iſaia Proph.*

Certè Crux prætioſa eſt: non eſt ſylueſtris arbor, lignum vitæ eſt apprehendentibus eâ. Arbor fructifera: arbor ſalutifera eſt, alioquin

quo-

quomodo Dominicam occuparet terram? Illam dico præcioſiſſima glebam, cui clauorum eſt infixa radicibus. Si non eſſet hæc prçcioſior cunctis, fructuoſior vniuerſis, numquam illo plantaretur in horto, nec illam permitteretur vineam occupare. Deinde quid mirum ſi Cruci ſuauitatem dedit, qui dedit, & igni? Aut quomodo Crux indicatur inſipida, vbi dulce ſapit, & flamma? *S. Andr. ſerm.* 1.

Sit gaudium in tribulatione, & iam non habet malignus, vndè alliciat, non habet vnde deijciat, liberati ſumus à laqueo venantium, pariter, & à verbo aſpero. *ibid.*

Nihil proficiet inimicus in eo, quem Crux Chriſti delectat, ſi carnalem ſuggerit delectationem, & filius iniquitatis non apponet nocere ei, ſi ad exaſperandum animum eius, quālibet immittere tentarit amaritudinem. *ibid.*

Continuò bella inſurgunt, armantur protinus aduerſum nos inimici; & nos armemur contra, imitemur arma Regis noſtri, vt tollamus, & nos crucem noſtram, in qua de inimicis omnibus triumphemus. *ibid. ſerm. 2. ante lit. M.*

Quid neceſſe eſt ſingulas animæ miſerias numerare, quam ſit onerata peccatis, obfuſa tenebris, irretita illecebris, pruriens concupiſcentijs, obnoxia paſſionibus, impleta il-

luſionibus, prona ſemper ad malum, in vitiũ omne procliuis, poſtremò totius confuſionis, & ignominiæ impleta. *In Dedicat. Eccleſiæ ante lit. M. ſerm. 5.*

Sine dubio vanitati ſimilis factus eſt homo, ad nihilum redactus eſt homo, nihil eſt homo. Reſpiremus fratres, & ſi nihil ſumus in cordibus noſtris, fortè in corde Dei poteſt aliud latere de nobis. *ibid.*

In terra non eſt requies, ſed labor, dolor, & afflictio ſpiritus. *Qui habitat n. 3.*

Dum adhuc dies mali ſunt, in terra aliena ſumus, quæ data eſt in manus impij, in qua non eſt regnum pacis, nec Deus pacis regnat in ea. *ibid. n. 4.*

De quacumque tribulatione, inquit Deus, clamauerint ad me, exaudiam eos. Ecce numera tribulationes; ſecundum multitudinem earum conſolationes eius lætificabunt animam tuam, dummodò ad alium non conuertaris, dummodò clames ad eum, dummodò ſperes in eum, nèc humile aliquid, vel terrenum, ſed altiſſimum ponas refugium tuum. *ibid. n. 9.*

Ad omnem tribulationem, ad omnem deniquè cuiuſcumque modi neceſſitatem, aperta eſt vobis vrbs confugij. Sinus matris expanſus eſt. Parata ſunt foramina petræ. Patent viſcera miſericordiæ Dei noſtri. Hoc refugium, qui declinat, nihil mirum ſi effugere non mæretur. *ibid.*

Viæ

Viæ filiorum Adam in neceſſitate, & cupiditate verſatur. Ab vtraque ſiquidem ducimur, & ab vtraque trahimur, niſi quod videmur magis vrgenti, neceſſitate trahi cupiditate: & neceſſitas quidem ſpecialitèr corpori tribuenda videtur. Nec ſimplex illa eſt, ſed anfractus habens plurimos, plurimaque diſpendia, nam compendia pauca, admodum, ſi qua tamen. Quis hominum neſciat, quod neceſſitas hominum reuera, quam multiplex ſit? Ipſa nos erudit experientia, ipſa vexatio dat intellectum. In his quiſquę docetur, quã neceſsè habeat clamare ad Dominum non de neceſſitate, ſed de neceſſitatibus meis erue me. *ibid.* 11.

E' duobus malis longius melius eſt in neceſſitate gradi, quam in cupiditate. *ibid.*

Omne gaudium exiſtimemus, cum in tribulationes varias inciderimus fratres mei, non modò, quia per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei, ſed quoniam iuxta eſt Dominus his, qui tribulato ſunt corde. Qui habitat. *ſer.* 16. *ante lit. M.*

Fœlix, qui te interim conſolatorem, & adiutorem habet, adiutor in oportunitatibus in tribulatione. At quam fęlicior, quem iam eripuiſti, & eximiſti tantis malis, quam fęlicior, qui iam exemptus de laqueo venantium, qui raptus eſt, ne malitia mutet intellectum illius, aut ne fictio decipiat animam illius. *ibid.* 16.

Clamemus in Cœlum, quia ſub Cœlo omnia labor, & dolor, vanitas, & afflictio ſpiritus. *Ibid*. 16.

Si quæras intrare, aruit cor tuum, & obliuioni datum te reperis, tanquam mortuum à corde. Si infratte, corpus, quod corrumpitur aggrauat animam. Si circa te, etiam terrena habitatio deprimit ſenſum multa cogitantem. Quære ergò ſupra te, ſed cautus eſto, ventoſa agmina tranſilire. *ibid.* in fora.

Clama in Cœlum, vt exaudiaris, & qui in Cœlis eſt, Pater mittat tibi auxilium de Sancto, & de Sion tueatur te. Mittat tibi auxilium de tribulatione, eripiat à tribulatione; glorificet in Reſurrectione. *ib.* Magna ſunt hæc, ſed tu magna promiſiſti ex tua promiſſione ſperamus, inde audemus dicere. Si corde clamemus, pio certè debes ex promiſſo. *Ib*.

Bonum interim magis neceſſitas, quam elatio eſt; bonum, magis neceſſitas, quam voluptas; quod vtraque res citiùs tranſeat, altera pœnam habeat, altera ſit paritura coronam. Vtilis tribulatio, quæ probationem operatur, ducit ad gloriam. *ibid. n.* 17.

Neceſſaria tribulatio, quæ in gloriam vertitur, triſtitia, quæ mutatur in gaudium. Gaudium ſanè longum, quod nemo tollit à nobis: gaudium multiplex; gaudium plenum. Res neceſſaria eſt iſta neceſſitas, quæ coronam parit.

Digitized by Google

rit. Non contendamus fratres, ſemen modicum eſt: magnus exindè fructus exurgit. Fortè inſipidum, fortè acerbum eſt, fortè granum ſinapis. Non conſideremus, quæ videntur, ſed quæ non videntur in eo. *ibid.*

Si quidem in tribulatione ſpes gloriæ, imò, & ipſa in tribulatione gloria continetur; ſicut ſpes fructus in ſemine, ſicut & ipſe fructus in ſemine eſt. In hunc modum, etiam modo Regnum Dei intra nos eſt theſaurus ingens in fictili vaſe, in agro vili. *ibid.*

Latet gloria, fratres mei, abſcondita nobis eſt in tribulatione, in momentaneo hoc latet æternitas, in hoc leui pondus ſublime, & ſupra modum. Interim ergo feſtinemus nobis emere agrum iſtum, emere theſaurum iſtum, qui abſconditus eſt in agro. *ibid.*

Omne gaudium exiſtimemus cum in varias inciderimus tribulationes, quia iuxta ſententiam. *Bonum magis ire ad domum luctus, quam ad domum conuiuij. ibid.*

Quantò benignior, & dulcior eſt Diuina Clementia quolibet homine, tantò ſuauius eſſe manifeſtum eſt iugum eius cæteris hominibus *ſermo. Quomodo uoluntas, etc.*

Licet enim abundent tribulationes prò Christo, ſed abundant; & conſolationes per ipſum. Denique audi conſolationem. Peccatum in foribus eſt, niſi ipſe aperias, non intrabit. Appetitus in corde prurit, ſed ſub te

eſt, niſi ſpontè ceſſeris, nil nocebit. Audi cõſolationem. *Conſenſum cohibe, nè præualeant hac & immaculatus eris, vt ſine macula ingrediaris, & ipſe ad habitandum in tabernaculo, & requieſciendo in Monte Santo Domini Dei tui.* Ibid.

Sufficit ad ſalutem, corporis moleſtias patienter ferre; ſed cumulus eſt etiam libenter in feruore ſpiritus eas amplecti. *De 3 tribus ordinibus Eccleſiæ Sermo poſt litt. B.*

Conſideret quis, nullam ſibi inuenire requiem in ſe ipſo, ſed omnia plena miſeriç, & deſolationis *Ibid. cap. 19,*

Conſideret quis non eſſe bonum in carne ſua; ſed in ſæculo nequam, nihil niſi vanitatem, & afflictionem ſpiritus contineri. *Ibid.*

Conſideret, in quam, nec intus, nec ſubtus, nec circa ſe ſibi occurrere conſolationem, vt vel tãdem aliquando diſcat quærendam ſurſum, & deſurſum eſſe ſperandam. Lugeat interim plangens doloré ſuum, exitus aquarum deducat oculus eius, & palpebra non quieſcat. *Ibid.*

Triplici morbo laborat genus humanum. Principio, medio, & fine; ideſt natiuitate, vita, & morte. Natiuitas immunda: vita peruerſa; mors periculoſa. *B. Bernardi ſententiæ cap: 16.*

Donec in carne eſt anima, inter ſpinas profecto verſatur, & neceſſe eſt vt patiatur inquie-

quietudines tentationum, tribulationumque aculeos. *C.Cant.*48.

Plenus eſt mundus ſpinis. In terra ſunt, in aere ſunt, in carne tua ſunt. Verſari in his, & minime ledi, Diuinæ potentiæ eſt, non virtutis tuæ. *ib.*

Sed confidite, dicit Dominus, *ego vici mundum.* Et ſi igitur vndique tibi intendi proſpicias tribulationum tanquam tribulorũ aculeos, non turbetur cor tuum, neque formidet: ſciens quia *tribulatio operatur patientiam, probatio ſpem; ſpes autem non confundit.* Conſidera lilia agri, quo modo inter ſpinas vigent, & nitent *Ibid.*

Non deſperet afflictus, ſed in factorem, & Redemptorem ſuum, qui cuncta poteſt, ſe ſe proiciat, & de ſalute animæ ſuæ firmiter ſperet. *Miſſus eſt.*

Aſperior cardo pannum fecit leuiorem, & conuerſatio conſcientiam. *Epi.*351.

Quis in nobis tantæ patientiæ eſt, & virtutis, vt ſi forte (quemadmodum de Maria ſorore Moyſi legitur) carnem ſuam ſubitanea quadam lepra male candentem viderit, æquo animo ſtare poſſit, & gratias agere Creatori? Quid eſt verò caro iſta, niſi corruptibilis quædam tunica, qua veſtimur? Aut quid lepra hæc corporea electis omnibus, æſtimanda, niſi paternæ virga correptionis, & purgatio cordis? *Ibid.*

Cu-

In die virtutis tuæ noli eſſe ſecurus , ſed clama ad Deum cum propheta, & dic . *Cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me* ; Porrò in tempore tentationis conſolare, & dic cum ſponſa. *Trahe me poſt te in odorem vnguentorum tuorum curremus*. Sic te non deſeret ſpes in tempore malo, nec in bono prouidētia deerit, eriſque inter aduerſa, & proſpera mutabilium temporum tenens, quandam æternitatis imaginem, vtique hanc inuiolabilem, & inconcuſsam conſtantis animi æqualitatem, benedicens Deum in omni tempore. *Ibid.*

Bonam vitam ego puto , & mala pati , & bona facere, & ſic perſeuerare vſque ad mortem . *In Feſtiu. Apoſtolorum Petri, & Pauli ſerm.* 1.

Non vileſcat vobis vilitas pretioſa , ſed pretioſius cunctis theſauris Aegypti , Chriſti improperium æſtimate . *Apoſtolorum Petri, & Pauli ſerm.* 2.

DE PAVPERTATE.

Diuitiarum, amor inſatiabilis longè amplius deſiderio torquet animam, quam refrigeret vſu ſuo, vtpotè quarum acquiſitio quidē Laboris , poſſeſſio verò timoris, amiſſio plena doloris inuenitur. *Ser. de Conuerſione ad Clericos cap.* 12.

Videmus aliquos pauperes, qui ſi veram ha-

haberent paupertatem, non adeò puſillanimes inuenirentur, & triſtes: vtpotè Reges, & Reges Cœli, ſed hi ſunt, qui pauperes eſſe volunt, eo tamen pacto, vt nihil eis deſit, & ſic diligunt paupertatem, vt nullam inopiam patiantur. *ibid.*

Qui volunt diuites fieri in hoc mundo, incidunt in tentiones, & laqueos diaboli, & in deſideria multa, & nociua, quæ mergunt hominem in Infernum. Libenter contemnunt terrenas diuitias, qui perfectè ſperant Cæleſtes: quia voluntaria paupertas introducit hominem in regnum Cælorum. *Mod. be. viuend. n.* 46

Nudi naſcimur in hoc ſæculo, nudi etiam accedimus ad baptiſmum, vt nudi ſine impedimento perueniamus ad Cælum. *ibi.*

Quam incongruum eſt, & abſurdum, & quam turpè, vt quem nudum mater genuit, nudumq; ſuſcepit, etiam diues intrare velit in Cœlum. *ibid.*

Melius eſt minus egere, quam plus habere. *ib.*

Vigilantibus paſtorum, & cuſtodientibus vigilias noctis euangelizatur gaudium nouæ lucis, & eis natus dicitur eſſe Saluator. Pauperibus, atque laborantibus, non vobis diuitibus, qui veſtram habetis conſolationem *De Nat. Dom. nu.* 45.

Verè magna abuſio, & magna nimis, vt di-

diues eſſe velit vermiculus vilis propter quē Deus Maieſtatis,& Dominus Sabaoth voluit pauper fieri. *De Reſur.ſerm.3.*

Vis obtinere Cælum,quod perdidit ſuperbus Angelus, qui confixus eſt in virtutè ſua, & in multitudine diuitiarum ſuarum? Paupertatis vtilitatem amplectare, & tuum erit. *In feſto Em.Sanctorum ſerm.*1.

Bonus cibus patientia pauperum, quæ nō peribit in finem; panis lacrymarum, panis doloris. *De Obed.Pan.*

Sufficere poteſt ſuperflua non requirere, ſed nec propter ipſa ſi fortè deſint neceſſaria murmurare, ſed cumulus eſt etiam exultare, & libenter quærere quomodo alius magis habeat neceſſaria,& ipſe penuriam patiatur. *De Tribus Ordinibus Eccl.ſerm.in medio.*

Paupertas dum putatur miſeria, aliena caret inuidia,& quia eſt volūtaria nemini quicquam inuidet. *Serm.paruu.n.*4.

Nos eos inquam æſtiment ſola Cœleſtia poſſidere,quia ea ſola audiunt in promiſſione; poſſident, & terrena, & quidem tanquam nihil habentes, ſed omnia poſſidentes, non mendicantes, vt miſeri, ſed vt Domini poſſidentes,eo pro certo magis Domini,quo minus cupidi: *Cant.Cant.*21.

Pauperiem æquo animo ferre, virtus patientiæ eſt; ſpontè appetere, ſapientiæ laus eſt. Laudatur deniquè, & admirabilis præ-

di-

dicatur, qui poſt aurum non abijt, qui verò, & abiecit plus nihil merebitur? Niſi quod vigil ratio mirandum minimè ducit, *Epiſt.* 24.

DE PERFECTIONE, ET PERSEVERANTIA.

SI ad ſingula volueritis, vel laudatoribus reſpondere, vel cum detractoribus litigare: tempus perditis, cuius in propoſito ſancto non leuis eſt iactura: A terris enim ad Cælos feſtinantem, qui moratur, etſi non detinet, plurimum tamen nocet. Nolite ergo negligere, nolite tardare, grandis enim vobis reſtat via. *De V. ſolitaria.*

Altiſſima eſt profeſſio veſtra. Cælos tranſiit, par Angelis eſt, Angelicæ ſimilis puritati. Non enim ſolum vouiſtis omnem ſanctitatem, ſed omnis ſanctitatis perfectionem, & omnis conſumationis finem. *ibid.*

Seruo Dei aut ſemper proficiendum, aut deficiendum eſt: aut ſurſum nititur, aut inferior vrgetur. *ibid.*

Ab omnibus autem vobis perfectio exigitur, licet non vniformis. Sed ſi incipis, incipe perfectè, Si iam in profectu es, & hoc ipsũ iam perfectè age. Si autem perfectionis aliquid attigiſti: teipſum, in temetipſo metire. *ibid.*

Vnum autem, quæ quidẽ retrò ſunt obliuiſcens,

ſcens, & ad ea, quæ ſunt prior extendens meipſum, ad deſtinatum proſequor brauium ſupernę vocationis in Chriſto Ieſu. *ibid.*

Sicut ſtella, à ſtella diſtat in claritate, ſic cella, a cella in conuerſatione, ſcilicet incipientium, proficientium. & perfectorum. Incipientium ſtatus poteſt dici animalis, proficientium rationalis, perfectorum ſpiritualis. *ibid.*

Qui compeſcens in Nouitio feruorem animalis hominis, qui non dum percipit ea, quæ Dei ſunt, circa ſpiritualia, ac Diuina pręproperam, & curioſam inquiſitionem ſubiunxit dicens. *Dico enim per gratiam Dei, quæ data eſt mihi, omnibus, qui ſunt inter vos, non plus ſapere, quam oportet ſapere ad ſobrietatem. ibid.*

Perfectum autem nolle eſſe, delinquere eſt. *ibid. in fin.*

Væ tibi quicumque es, qui deſideras redire ad vomitũ, reuerti ad lutum. Putas ne placatos habebis eos in iudicio, quos tanto, & tam ſperato priuare vis gaudio? *Medit. 6.*

Diſce habitare, & manſionem facere, & quacumque mentis vagatione inde abſtractus fueris, illuc ſemper redire feſtina. *ibid.*

Si ergo perſenſeris deſideria tua circa exteriores delectationes affici; & cogitationes tuas iugiter in eis occupari, cum magna ſolicitudine compelle, nec permittas ad cor tuum intrare eas, ſed redi ad cor tuum, & ibi in-

intrare, & habitare omnimodo vnde. *ibid. cap.* 15.

Moleſta eſt lucta, ſed fructuoſa: quia ſi habet pœnam, habebit, & coronam. Non nocet ſenſus. vbi non eſt conſenſus, immò, qui reſiſtentem fatigat, vincentem coronat. *bid. cap.* 19.

Proſequere, & ſi ad perfectam ſanitatem peruenire deſideras, quidquid conſcientiæ ſtomachum grauat, totum vomitu puræ confeſſionis euomere non differas. Virus enim vitiorum, niſi feſtinanter eijciatur, prius interiora corrumpit, deindè ad exteriora ebulliēs, totum corpus occupat, & maculat. *De Int. do. c.* 55.

Cuſtodi quantum potes interiorem hominem tuum. Noli eum quaſi vilē negligere, ac faſtidire, qnia præcioſa poſſeſſio eſt, & meritò præcioſa, cuius non caducus fructus, & temporalis, ſed ſtabilis, atque æternæ ſalutis eſt. Si vis benè cuſtodire, tacere prius, & audi, & non delinquas in lingua. Graue malū, vt aliquis ore ſuo condemnetur. *De Ord. Vitæ.*

Qui proficere ſtudet, ſemper inuenit, quo creſcat, & per dies ſingulos ſeipſo melior fiat. *De Ord. vitæ.*

Non deficias, neque tepeſcas, vt gradum perfectionis poſſis aſcendere, ad quam non niſi multis laboribus peruenitur. *Ibid.*

Non pigeat te bone frater, quantum potes acti-

actibus ſanctis inſiſtere, vt laboris tui fructus, quandoque poſſis recipere. Hoc ſolum attende, quod Monachus factus es, & ideò ea age, quæ monachi ſunt. Inter eos, cum quibus viuis, ſectare meliores. In omni gradu, & ordine optimis permixta ſunt peſſima. Animoſos, ſenes, & pertinaces, quos vides in his abundare periculoſis temporibus, nolli imitari. Mores, vitamque illorum fuge, ne tibi ſint in laqueum, & ruinam. *ibid. in fin.*

Si tu vis proficere, non reſpicias quid mali faciant alij, ſed quid boni ipſe facere debeat. *Ibid.*

Neceſſe eſt tibi omnes inſidias præcauère ſolicitè, ne ſi ruinam paſſus fueris, pro gloria habeas ignominiam, quamuis ſis in tuto, noli eſſe ſecurus. Frequenter in media tranquillitate, vitiorum ſyrtibus incauti, & deſides obruuntur. Quanta proh dolor, animantia nutrit huius ſæculi deſertum, quæ negligentes monachos duris morſibus depaſcunt? *Ibid.*

Solicitudinem adhibe quantumcumque potes, vt vtilitati tuæ ſædulus intendas. *De form. hom. vitæ § 2.*

Multis vijs ad Deum tenditur, & ideò vnusquiſque viam ſemel arreptam, irreuocabilis curſus ſui intentione conficiat, vt ſit ſaltem aliqua profeſſione perfectus. *De Doctrina B. Bern.*

Cum proſperamus in virtutum ſucceſſibus,

Digitized by Google

in die ſumus. Cum nos obnubilant tribulationum anguſtiæ, incipit nobis Deus adueſperaſcere. Cum triſtia nos confundunt, nobis adueſperaſcit. *Hor. de 2. diſcipulis. In medio.*

Quid enim prodeſt eſſe bonum, eſſe ſapientem, eſſe patientem, ſi non perſeueris vſque in finem. *De Paſſ. cap.* 14.

Tu ſi ad tantam iam vitæ perfectionem perueniſti, vt miracula opereris: time, ne ad extremum, cum Iuda reprehendaris reprobus. *Ibid. c.* 29.

Si dono Dei proficimus, neceſſe eſt, vt de bonis operibus non noſmetipſos, ſed Deum laudemus. *Mod. be. vinend.* 3.

Qui perfectè viuit, non habet vndè in Inferno damnetur, ſed vndè in cœlo coronetur. *Ibid.* 4.

Quanto homo plus poteſt ſuperna cognoſcere, quæ concupiſcat, tanto ampliùs dolore debet de terrenis, & tranſitorijs rebus, quibus inuoluitur. *Mod. be. viuend. n.* 7.

Petenda eſt ianua regni orando, quærenda benè viuendo, pulſanda in Dei ſeruitio perſeuerando, *Ibid. n.* 20.

Non ſufficit bona incipere, niſi etiam quiſque incipere ſtudeat ea, quæ benè inchoauit, uſque ad finem vitæ perducere: quia melius eſt viam iuſtitiæ non cognoſcere, quam poſt cognitionem retrorſum conuerti. *ibid.*

Qui de Monaſterio ad ſęculum reuertuntur

pluſquam carbones nigri efficiuntur. Qui de Monaſterio ad ſæculum deſcendunt, efficiuntur nigri ſicut carbones frigidi. *Ibid.*

Ille laborat legitimè, qui in bonis operibus perſeuerat vſque ad diem mortis ſuæ. Ille certat legitimè, qui in ſeruitio Dei perſeuerat ſine fraude, & ſimulatione. Ille Deo dignè ſeruit, qui bonum opus, quod cæpit vſque ad cõſummationem perducit. Ille in bonis operibus benè deſudat, qui ea, quæ benè inchoauit conſumat. *ibid.*

Salus perſeuerantibus promittitur. Præmium perſeuerantibus datur; non eſt bonus, qui bonum facit, ſed qui inceſſabiliter facit. Si ergò in bonis operibus vſque ad finem vitæ perſeueraueris, ſaluus eris. *ibid.*

Cor noſtrum nihil dignius proficere poteſt, quam vt ei ſe reſtituat, à quo factum eſt, & hoc à nobis Dominus expetit, dicens. *Fili da mihi cor tuum. epiſt. ad querendam, &c.*

Si perfectionem quam deſideratis non dum poteſtis adipiſci, ſed quod minus habet imperfectio conuerſationis, ſuppleat humilitas confeſſionis, & imperfectum veſtrum viderunt oculi Dei. *In Vig. Nat. Dom. ſerm. 2. ante litt. C.*

Anima mea in manibus meis ſemper. Eligamus potius ardere, quam cedere, & ſicut, quod in manibus noſtris tenemus, non facilè obliuiſcimur; ſic nunquam obliuiſcamur

ne-

negotium animarum noſtrarum, & illa cura principaliter vigeat in cordibus noſtris. *ibid. ſerm. 3.*

Ille verè fidelis eſt, qui nec ſibi credit, nec in ſe ſperat, factus ſibi tanquam vas perditum; ſed ſic perdens animam ſuam, vt in vitam æternam cuſtodiat eam. *ibi. 5.*

Eſt autem paratus, & non turbatus, vt cuſtodiat mandata vitæ, qui oblitus ea, quæ retro ſunt, in ea, quæ ante ſunt ſe extendit. *ibid. ſer. 6.*

Non omnino amat cor titubãs, aut vacillãs, ſed ſtabile, & confirmatum. *ibid.*

Æmulamur charitatem, & ſectemur bona opera, fratres mei, nec infirmitatis, nec ignorantiæ peccata nullo modo paruipendentes. *SS. Innocentiũ.*

Quid enim putas? nonne ſtat Angelus Domini, qui ſecet te mediam, ſi fortè (quod auertat ipſe) alterum admiſeris amatorem? Iam enim deſponſata es, illi, iam nuptiarum prandium celebratur, nam cœna quidem in Cœlo, & in Aula æterna paratur. *De mutatione aquę in vinum.*

Grandis nobis reſtat via, prandium quidẽ accipimus hic, & ſi non in tanta copia, quod plenitudo, & ſatietas cœna reſeruetur æternæ. Hic ergò nonnunquam vinum deficit, gratia ſcilicet deuotionis, & feruor charitatis. *ibid.*

Suſtineant fideles Dominum in omni patientia, orent ſine intermiſſione, quærentes, petentes, pulſantes, quia exaudiet eos Pater cæleſtis in tempore oportuno. *In conuerſione s. Pauli, ſerm.* 1.

Quanta nobis vigilantia opus eſt, dilectiſſimi, ne fortè (quod abſit) inueniantur noſtra nouiſſima peiora peioribus, ſed denuò contingat iram incendere, vtpotè, qui non naturam, ſed propria voluntate filij iræ ſumus. *De Purificatione, nu.* 1.

Profectus noſter in eo conſiſtit (vt ſæpius me dixiſſe memini) vt nunquam arbitremur nos apprehendiſſe, ſed ſemper extendamus ad anteriora, inceſſanter conemur in melius, vt imperfectum noſtrum Diuinæ miſericordiæ ob tutibus iugiter exponamus. *ibid. n.* 2.

Sit in oblatione noſtra, fratres, conſtantia uirilis, ſit conſtantia carnis, vt conſtantia humilis. Sit, inquam, in propoſito perſeuerandi animus virilis, ſit in continentia caſtitas virginalis, ſit in conſcientia ſimplicitas, & humilitas puerilis. *ibid. n.* 3.

Obſecro vos fratres meos, nunc ambulemus non ſecundùm carnem in carne, nè, diſpliceamus Deo; Non ſimus amici huius ſæculi, nè Dei cõſtituamur inimici. *De Purif. n.* 2.

Reſiſtamus diabolo, & fugiet à nobis, vt liberè iam ambulemus in ſpiritu, & in corde ſit conuerſatio noſtra. *ibid.*

Fi-

Fidelis in modico, cenſetur dignus munere ampliori. *In quadrag.n.1.*

Scrutemur vias noſtras, & ſtudia noſtra; periculaque ſemiuerſa vigili intentione penſemus. *In Ann. n.3.*

Vtique ſolitò ampliùs ſolitæ opus eſt inſiſtere pugnę, vt magna quędam victoria Regi noſtro ad gloriã, nobis proueniat ad ſalutem. *De quadrag.ſer.7.*

Scio terra, quæ ſæpiùs ſuperuenientem in ſe recipit imbrem, ſi fructum non fecerit, reprobam forè, & proxima maledictionẽ. *S. Benedicti ſermo.*

Ibi plãtare fratres vbi decurſus aquarum; quia ibi copia gratiæ ſpiritualis, & aquæ, quæ ſuper cœlos ſunt laudant nomen Domini; ideſt cæleſtes benedictiones faciunt, & laudentur, *Ibid.*

Si ſpiritus habentis poteſtatem ſuper te, irruerit, locum tuum nè deſeras; nulla enim tentatio vobis præualebit, ſi non in magis, & mirabilibus ſuper vos ambületis, ſed permaneatis radicibus firmis in humilitate radicati, atque fundati. *ibid.*

Dilectiſſimi perſeuerate in diſciplina, quã ſuſcepiſtis, vt per humilitatem ad ſublimitatẽ aſcendatis; quia hæc eſt via, & non alia præter ipſam. Qui aliter vadit, cadit potius quam aſcendit; quia ſola eſt humilitas, quæ exaltat, ſola, quæ ducit ad vitam. *De Aſcenſ. n.2.*

Digitized by Google

Alij amant in carne ſua terrena, conſolatiunculas, ſiue in verbo, ſiue in ſigno, ſiue in facto, ſiue in aliquo alio: & ſi hæc interrumpunt aliquando, non tamen pęnitus rumpũt. Inde eſt quod rarò affectiones ſuas dirigunt in Deum, & eorum compunctio, non continua, ſed horaria eſt. *In Oct. Aſcenſ. n. 3 ſerm.*

Neque ſpiritus, & caro, ignis, & tepiditas in vno domicilio commorantur, præſertim cum tepiditas ipſi Domino ſoleat vomitum prouocare. *ibid.*

Conetur quis aſcendere in montem poteſtatis; quantos putas contradictores habebit, quantos inueniet repulſores, obſtacula quanta, quam difficilem viam? Quid ſi tandem eum adipiſci contingerit, quod optabat? *De Aſcenſ. ſer. 4.*

Euidens fuit magnanimitas in conuerſione noſtra, ſit etiam in conſummatione longanimitatis, ſit vnanimitas in conuerſatione. *ibi. num. 5. ſerm.*

Sequamur fratres ſequamur agnum quocumque ierit, ſequamur patientem, ſequamur, & reſurgentem, ſequamur nullo libentius aſcendentem. *ibid. 6.*

De ignorantia fratres, quænam excuſatio nobis, quibus nũnquam doctrinæ cæleſtis, nũquam diuina lectio, nunquam ſpiritualis eruditio deeſt. *ibid.*

Si deſideras, vt in te Deus eligat partem

ſibi,

ſibi, eſto ſollicitus ſicut tibi Spiritum Sanctū ſicut proximo ſpiritum rectum, ſic ei quoque tanquam verò principi, & patri ſpirituum, ſpiritum principalem exhibere. *In Pent.ſer.3.*

Bonum acquirit gradum, qui benè miniſtrauerit, fortè meliorem, qui benè vocauerit Deo, optimum autem, qui perfectus eſt in vtroque. *In Aſſumpt.B.M.Virg.3.*

Periculum eſt ſi volumus declinare,ſecurim ponamus neceſsè eſt ad radices arborum,non ad ramos, *ibid.nu.2.*

Studeat vnuſquiſque ne deſſideat ipſe à ſemetipſo, quoniam omne regnum in ſe ipſum diuiſum deſolabitur, & domus ſuper domū cadet;nec intrabit Chriſtus vbi fuerint parietes declinati, & maceriæ depulſæ.*In Dedic.Eccleſiæ,n.2.ſerm.*

Non poteſt, quem quæritis inueniri ab his, qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Æternitas eſt, quæ niſi perſeueranter quæſita minimè inuenitur.*Ad fratres n.2.ſerm.exortatorij.*

Invitis neceſſaria eſt fortitudo, qua reſiſtāt vſque ad mortem minùs cruciatibus, & damnis. Illi qui attrahuntur illecti indigent temperantia, quæ reprimit illicita deſideria, nec cedit promiſſionibus,nec emollitur blanditijs. Illis, qui ſeducuntur ignaris,eſt opus prudentia, quæ ab vtilibus inutilia diſcernit, & docet quid tenendum,quidve reiecendū ſit.*ſerm. par.35.*

Digitized by Google

Iuſtitia, & rectitudo voluntatis, quæ nec amat peccare, nec peccato conſentire. Iuſtitia, & fortitudo ſedem habent in voluntate, quia voluntas iuſta debet eſſe, & fortis. *ibid.*

Memoria Dei via eſt ad præſentiam Dei. Qui enim hic habet mandatorum eius, vt ea faciat memoriam, merebitur quandoque, vt eius quoque videat præſentia Dei. Habeant igitur intellectum, & præſentiam Angeli Dei in Cœlo, habemus, & nos eius fidem, & memoriam in mundo. *ſenten.§.13.*

Quæ retrò ſunt, videlicet obliuiſcens ad ea, quæ ante ſunt me extendo. *Cantic.49.*

Alta ſuſpiria teſtantur triſtitiam animorum, conſcientiarumque delectationem. *ibid.*

Non ambulantem, ſed ſedentem in mortis tenebris comprehendi periculum eſt, & quis ſedens, niſi qui non curat proficere? *ibid.*

Quis enim ita ad vnguem omnia a ſe ſuperflua reſecauit, & nil ſe habere putet putatione dignum? Credite mihi, & putata repullulant, & effugata redeunt, & reaccenduntur extincta, & ſupita denuò excitantur. Parum eſt ergò ſemel putaſſe, ſæpè putandum eſt, imò ſi fieri poſſit ſemper, quia ſemper, quod putari oporteat (ſi non diſſimulas) inuenis. *ibi.58.*

Quantumlibet in hoc corpore manens profeceris; erras ſi vitia putas emortua, & non magis ſuppreſſa. Velis nolis inter fines tuos habitat Iebuſeus, ſubiugari poteſt, ſed non exterminari. *ibid.*

Tol-

Tolle ſuperflua, & ſalubria ſurgunt, vtilitati accedit, quicquid cupitati demiſerimus operam putationi. Putetur cupiditas, vt virtus roboretur. Nobis frarres, putationis ſemper eſt tempus, ſicut ſemper eſt opus. *Ibid.*

Quis enim vobis nocere poterit, ſi boni emulatores fueritis? Manus tua conſenſus tuus; ſi diabolo ſuggerente, vel ſæculo ſuadente, quod non oportet aſſenſum tuum tenueris, & non dederis membra arma iniquitati, nec permiſeris regnare peccatum in tuo mortali corpore: bonum te æmulatorem probaſti, cui malitia omninò nil nocuit, vide ne magis profuerit. *ibid*.85.

Boni planè æmulatoris inſignè dediſti, ſi conſilio ſapientis miſereris animæ tuæ, ſi omni cuſtodia ſeruas cor tuum, ſi iuxtà Apoſtolum teipſum caſtum cuſtodis *ibid*.85.

Stare, reſiſtere, vim vi repellere, quæ vtique in partibus virtutis deputantur, honor quidem, ſed labor eſt. Non eſt enim idipſum honorem tuum laborioſè defendere, & quietè poſſidere. Non eſt idem virtute agi, & virtute frui, & quod ſapientia ordinat, deliberat, moderatur, virtus exequitur. *ibid*.

Fugere perſecutionem non eſt culpa fugientis, ſed perſequentis. *Epiſt*.1.

Non omnium iuſtitia manet in ſæculum ſæculi, quoniam ſunt, qui ad tempus credunt. & in tempore tentationis recedunt. Qualis ſit cu-

cuiuſcumque fides, tribulatio probat. Si cuius deficit (deficit enim cum in charitate non perſeuerat) facta eſſe dignoſcitur. Si cuius perſeuerat, probata, & perfecta cenſetur. *Epiſt.* 42.

Quid te ſine fine delectat amor mox finiendus? Nos verò te; non tua diligimus. Tua ſint, à quo ſunt. Tu tuæ promiſſionis memor, tui nobis copiam diutiùs non negaris amantibus te ſinceriter, & amaturis perenniter. Purè ſiquidem nos amantes in vita noſtra, in morte quoque non erimus ſeparati; Nam ea, quæ in te, vel potiùs tibi appetimus, non huius corporis ſunt, nec huius temporis tantum; ideòque, nec cum corpore deficiunt, nec cum tempore prætereunt. Quinimmò poſito corpore plus delectant, poſt tempora durant. *epiſt.* 107.

Vbi religio creuit, ſanctior ſubitò facta feruore repentino cogitare, cæpiſti de æremo. *epiſt.* 115.

Tolle perſeuerantiam, nec obſequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, nec laudem fortitudo. *epiſt.* 129. *ante lit. B.*

Non eſt vir fortis, cui non creſcit animus in ipſa rerum difficultate. *epiſt.* 256.

Quis quis in ſchola Chriſti non proficit eius indignus eſt Magiſterio, præſertim, tamen vbi ſumus, vbi nihil in eodem ſtatu permanet, & non proficere ſine dubio deficere eſt. *epiſt.* 341. *in principio.*

Nemo

Nemo dicat, ſatis eſt, ſic volo manere, ſufficit mihi eſſe ſicut heri, & nudius tertius. *ibid.*

Erubeſcat anima conuerſa ad Dominum, minori affectu ſectari iuſtitiam, quam iniquitatem antea ſectaretur. *ibid.*

Quomodò proficis, ſi iam ſufficis tibi? Non ſit proindè tibi, aut pigrum veſtigare, quid deſit, aut fateri quod deſit verecũdum: loquere, & tu voce anteceſſoris tui; Non quod iam acceperim, aut iam perfectus ſim. *De Conſid. ad Eug. lib. 2.*

Ama perſeueranter, & longanimiter, & habes longitudinem. Dilata amorem tuum vſque ad inimicos, & latitudinem tenes. Eſto etiam in omni ſolicitudine timoratus, & ſublime, profundumque apprehendiſti. *ibi. lib. 5.*

Memento ſolam ex omnibus perſeuerantiã coronari, nec eam facilè poſſe inter tot diſcrimina vendicari, niſi multiplicem obtineas in tam multiplici colocutione virtutem. *In Dedic. Eccleſiæ, ſerm. 4.*

Ipſe iam parta victoria in pace in idipſum ſuauiter dormire præſtabit, qui dum adhuc leo rugiens, fregit, & ad vigilias excitat, & accingit ad pugnam. *ibid.*

Arduus aſcenſus quidem in Sanctam Ciuitatem; vtpotè per ipſam mortis ſummitatem inciſus: ſed via compendioſior laboris magnitudinem, vel temperat, vel excludit. Vos autem fratres mei tàm fœlici facilitate, quàm

Digitized by Google

facili fœlicitate viam iſtam non ſolùm itis, ſed curritis, quia exonorati eſtis, & accincti nihil ponderis ſuper dorſa portantes. Non ſic áliqui non ſic, qui quadrigas, & quadrigalia opera pertrahentes mentis circuitum ambire decernunt, & plerumque per deuexa montis præcipitantur, vt vix finem inueniant viæ ſuæ. Feliciter igitur vos, qui vos, & veſtra, ſine omni exceptiuncula reliquiſtis, per ipſum montis verticem iter facitis ei, qui aſcendit ſuper occaſum Dominus nomen illi. Illi verò quamuis Ægyptum fugerint; tamen ad quæque Ægyptia tenerrimè reſuſpirant, viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt; ſed voluntatum ſuarum grauiſſimis ſarcinis prægrauati, vel ſub onere, vel cum onere cadunt vt vix ad curſum perueniat deſtinatum. *De quadrupli debito. ſerm.* 1.

Agnoſce hæreditatem tuam in Chriſti Crucẽ in laboribus plurimis. Fœlix, qui dicere potuit: Plus omnibus laboraui. Gloria eſt ſed nil in ea inanè nil molle, nil reſupinum. Si labor terret, merces inuitet. Vnuſquiſque enim ſecundùm ſuum laborem, mercedem accipiet; & ſi ille plus omnibus laborauit, nõ tamen totum elaborauit, & adhuc locus eſt. *De Conſider. ad Eugenium lib.* 2. *ante litt. B.*

Tranſiliſti carnis oblectamenta, vt minimè iam obedias concupiſcentijs eius, nec tenearis illecebris: Profeciſti. ſeparaſti te, ſed non dum

dum elongaſti i niſi, & irruentia vndiqum phantaſmata corporearum ſimilitudinum tranſuolare mentis puritate preualeas. Hucuſque noli tibi promittere requiem. Erras ſi citra inuenire te exiſtimas locum quietis, ſecretum ſolitudinis luminis ſerenum, habitacuium pacis: Sed da mihi, qui illùc peruenerit, & incuntanter fateor quieſcentem, qui meritò dicat. Conuertere anima mea in requem tuam, quia Dominus benefecit tibi. *C. Cant.* 52.

Proficientium ſanctioribus ſtudijs minimè quidē ſeſe opponere contrariæ virtutes apertè accedent, ſed ſolent ex occulto inſidiari, quaſi quædam fraudolentiæ vulpeculæ, ſpecie quidem, virtutes, re autem vitia. *ibid.*

Certum eſt, quòd publicè predicare, nec Monaco conuenit, nec Nouitio expedit, nec non miſſo licet. *Ibid.*

Gaudium Domini eſt fortitudo noſtra. Denique non putat à ſe aliena lucra noſtra, qui ſe nobis tam dignanter aſſociat, dum iubet capi vulpes non ſibi, ſed nobis, ſecum. *Ibid.*

Non omni ſpiritui crede; & ne citò mouearis certa pro incertis deſerere: ſciens diabolum ſoli ſemper perſeuerantiæ inſidiari, quam ſolam virtutem nouit coronari; totiuſque eſſe in ea vocatione, qua vocatus es ſimpliciter perſeuerare, quam ſub ſpecie, quaſi melioris

boni, id quidem, quod iam cæpiſti ammittere, nec ad id, quod præſumis fortaſſis ſufficere. *Ep.32. poſt illa verba Fratrem* Hugonem.

Bona obliuio ſi te ipſum neſcias, vt proximo proſis. Bene autem mortuus a corde, ſi iam non tibi viuere ſtudeas, ſed ei, qui pro te mortuus eſt. *Epiſt.42.*

Primum tibi importabile videbitur aliquid; proceſſu temporis ſi aſſueſcas iudicabis, non adeò grauè; paulo poſt, & leuè ſenties; paulò poſt nec ſenties; paulò poſt etiam delectabit. Ità paulatim in cordis duritiam itur, & ex illa in auuerſionem, *De Conſiderat. ad* Eugenium *ep. 1. in principio.*

Dies diei eructat lites, & nox nocti indicat malitiam. vſque adeò non eſt reſpirare in bonis, non eſt alternam capeſcere requiem, non vel rara interſeri ocia. *Ibid. ante litt. B.*

Tene medium, ſi non vis perdere modum. Locus medius, tutus eſt. Medium ſedes modi, & modus, virtus. Omne extra modum habitationem, ſapiens exilium reputat. *De Conſiderat. lib. 2.*

Caueamus omnem radicem amaritudinis, vt nemo noſtrum mordax inueniatur, nemo audax, vel ardens, nemo inexorabilis, aut rebellis. Nec verò deorſum mittamus nos, ſed tranſcendamus, & tranſeamus lætalem gloriæ temporalis obtutum, vt quoniam ſcriptum eſt. *Fruſtra iacitur rete ante oculos pennatorum. Qui habit 13.*

Non

Digitized by Google

Non enim humanæ poſſibilitatis eſt curſus iſte, eius dextera facit virtutem, cui ſemper neceſſe eſt, vt clametis: *Trahe me poſt te, in odorem vnguentorum tuorum currimus*. Exort. *ad fratres n.2.*

Tria ſunt à quibus abſtinere debent quicunque iuſtificari deſiderant. Primò vtique ab operibus prauis, ſecundò à carnalibus deſiderijs, tertiò à curis ſæculi. Item tria ſunt, quibus debent inſiſtere, quæ etiam continet ſermo Domini in monte. Elemoſina, ieiunium, oratio. Sic enim adimpletur iuſtificatio, dum ab interdictis vitijs abſtinent, & bona, quæ præcepta ſunt, fideliter exercēt. *Morales* §. 11.

Quidni omnia poſſibilia ſunt innitenti ſuper eum, quia omnia poteſt. Quantæ fiduciæ vox; omnia poſſum in eo, qui me confortat? Nil omnipotentiam verbi clariorem reddit, quam quod omnipotens facit omnes, qui in ſe ſperant. Denique omnia poſſibilia ſunt credenti. *ibid.*

Quis quis verbum in ore habet, & in corde non habet, aut doloſus eſt, aut vanus. Quis quis verò in corde, & non in ore, aut ſuperbus eſt, aut timidus. *Ad Milites cap. xij.*

DE PETITIONE.

FIducialiter iam poſtulare poteſt, qui ſine graui mole peccati eſt, tantum caueat ne for-

forte, aut poſtulet, quæ à Deo ſunt poſtulanlanda, aut ea tepidè quærat, quæ toto affectu & omni tempore ſunt quærenda. *Petitis, & non accipitis*, ait, Iacobus, eo, quod malè petatis, *vtpotè in concupiſcentiis veſtris*. Sic agit omnis, qui terrena quærit vltra neceſſitatem. *De quatuor modis orandi.*

Temporalia ſi defuerint, quærenda quidem ſunt, quantum neceſſitas humana requirit. *Ibidem.*

Si quæritis, quęrite. Quid eſt ſi quæritis, quærite? In ſimplicitate cordis quærite illũ. Non aliud tanquam illum, non aliud præter illum, non aliud poſt illum. *exort. ad fratres, num.2.*

Faciliùs eſt Cælum, & terra tranſire, quam vt ſic quærens non inueniat, ſic petens non accipiat, ſic pulſanti non aperiatur. *Ibid.*

Et ſi loquimur iuſtitiam Dei, & gloriam Dei quærimus, effectum tamen ab eo ſolo ſperare, ab eo poſtulare neceſſe eſt, vt voci ſuæ, vocem virtutis accomodet. *De Conuerſione, n. 1.* Vide de Oratione.

DE PRÆLATIS, ET SVPERIORIBVS.

EStò ſtudioſè quis, & fructuosè laboret; *dignus planè eſt operarius mercede ſua*: vt qui altario ſeruit, de altario viuat. Viuat, inquam, de altario, vt iuxtà eundem Apoſtolum alimenta, & quibus tegatur habens, his contentus

tus ſit. Tertiũ ei hoc periculũ eſt. De altario, inquit, viuat: non ſuperbiat, non luxurietur; deniquè non ditetur, nèc contra Sancti cuiuſdam planè dignam omni acceptione ſentẽtiam, ex Clericatu ditior fiat. Non ſibi de bonis Eccleſiæ ampla palatia fabricet, mutans quadratas rotundis, nec loculos indè congreget, nec in vanitate, aut ſuperfluitate diſpergat, non extollat de facultatibns Eccleſiæ conſanguineos ſuos, aut neptes (nè filias dixerim) nuptui tradat. Res pauperum non pauperibus dare, par ſacrilegij crimen eſſe dignoſcitnr. Sanè patrimonia pauperum, facultates Eccleſiarum, & ſagrilega eis crudelitate ſurripitur, quidquid ſibi Miniſtri, & diſpenſatores, non vtiquè Domini, vel poſſeſſores, vltra victum accipinnt, & veſtitum. *Ibid.*

Inſipiens tu qui prçſidere eligis, quam conſedere, quærens in itinere diuerticula. Ille miniſtrare venit, non miniſtrari: tu ſupra Magiſtrum, & Domino maior, imò nec diſcipulus, profectò, nec ſeruus, recumbere iam feſtinas. Paululum dormiens, paululum dormitabis, paululum conſeres manus: ille ſalit in montibus, tranſilit colles; Clamat ad eum anima mea trahe me poſt te, *in odorrm vnguẽtorum curremus. ibid.*

Caueant, qui primas cathedras amant, nè contingat carere ſecundis: & qui primos nunc recumbitus eligunt, incipiant cum rubore lo-

R cum

cum tenere nouiſsimum. *Declamationes.*

Secundum Apoſtolum. *Argue, obſecra, increpa, inſta opportunè, importunè, in omni manſuetudine, & patientia, quaſi dicat*. Ita fortis exerce zelum diſciplinæ, vt lænitatem ne perdas interius in mente, vt reuocando peruerſum, tu ipſe quoque non peruertaris. *De Paſ.* 19.

Sunt autem quandoque malorum vitia arguenda, quandoque tacitè ſufferenda ſecundum quod vniuſcuiuſque, qui talis eſt, vtilitati, videris expedire, quia non omnes ægroti, vno genere medicinæ curantur. *ibid.*

Caſtigatio debet eſſe moderata, vnde Beatus Ambroſius. Leuiter caſtigatus exhibet reuerentiam caſtiganti, qui verò crudeliter caſtigatur, vel increpatur nec increpationem ſuſcipit, nec ſalutem. Blanda pietate ſunt portandi, qui pro ſua infirmitate non poſſunt increpari: pro diuerſitate peccantium alij portandi ſunt, alij caſtigandi, quia modus eſt diuerſus peccatorum. Prælati Eccleſiæ portare debent ſubditos ſuos, quos corrigunt, & corrigere, quos ponant. *Mod. bene viuendi n.* 18.

Debemus Prælatos noſtros diligere, & verba eorum benignè ſuſcipere, qui per increpationes, & caſtigationes ſuas auferunt à nobis proprias voluntates, & mundi cupiditates *Ibid.*

Prælati debent cuſtodire, ac regere gregem

gem Domini cum magna vigilantia, ac ſollicitudine. *ibid.n.* 19.

Audite Prælati, qui cathedram tenetis regiminis. Putas nè tenetis exemplum Domini? Vnuſquiſque noſtrum conueniat conſcientiã ſuam. Gaudeat ſi tenet. Si non tenet iam non eſt diſcipulus Domini. Melius illi eſſet ſi haberet molam aſinariam in collo, & demergeretur in profundum maris, quam vt eſset ſortitus nomen Abbatis. Melius illi eſset, ſi eſſet cuſtos porcorum, quam quod eſſet Abbas Monachorum. *In Cœna Domini.* 2.

Videas pleroſque in Eccleſia de ignobilibus nobiles, de pauperibus diuites factos, ſubitò intumeſcere, priſtinæ obliuiſci obiectionis: genus quoque ſuum erubeſcere, & infimos dedignare parentes. *Ho.* 4 *ſuper Miſſus eſt.*

Heù heù Domine Deus, quia ipſi ſunt in perſecutione tua primi, qui videntur in Eccleſia tua primatum diligere, gerere principatum. Arcem Sion occupauerunt, apprehenderunt munitiones, & vniuerſam deinceps liberè, & poteſtatiuè tradunt incendio ciuitatem. Miſera eorum conuerſio plebis tuæ, miſerabilis ſubuerſio eſt. *In Conu. S. Pauli n.* 1.

Copioſiſsimè ſiquidem pietatis inueniuntur in ſuſcipienda, immò accipienda magis animarum cura, ſed hæc apud eos cura minor, & de animarum ſalute nouiſsima cogitatio eſt. *ibid.*

Digitized by Google

Puritatem quidem cordis in eo Prælatus habeat, vt prodeſſe deſiderat; non præeſſe, vt ſcilicet proprium commodum, vel honorem ſæculi, ſeù aliud quidpiam ſuum in prælatione non quærat, præter ſolum beneplacitum Dei, & animarum ſalutem. Sed cum intentione pura, irreheprenſibilis, quoque neceſſaria eſt conuerſatio, vt forma factus gregis incipiat facere, & docere ſecundum Magiſtri noſtri regulam, quæcunque docuerit diſcipulis eſſe contraria, hæc in ſuis actibus indicet non agenda, nè fortè ſub murmurare poſsit frater, quem arguit, & dicere. *Medice cura te ipſum.* Talis enim occaſio plurima damnatio Prælati, plurima ſubditorum perditio eſt Non quod ego benè id caueam, idcircò ſic loquor, ſed & mihi, & omnibus pariter veritas clamo, quoniam oportet irreprehenſibilem eſſe eum, qui præeſt, ità vt ſecura conſcientia cum Deo reſpondeat exprobantibus ſibi verbum. *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Non quia ſine peccato penitus eſſe poſſit in hac miſera vita, ſed quod ea, quæ arguit in diſcipulis oportet ſummopore vitare Magiſtrum. Ob hoc qualis eſt in conuerſatione, talis ſit neceſsè eſt etiam in occulta cogitatione; ne videlicet foris humilis, intus elatus ſit in corde ſuo, præſumens de ſapientia ſeu virtute, aut ſanctitate ſua, quæ eſt ſine dubio fides ficta, quando non ſicut oſtendit humilitas conuerſationis, in ſo-

la

la Dei pietate confidit. *De tribus ordini. Eccleſiæ ante litt. D.*

Quis quis dominari nõ appetit, is profectò, fructuosè prçeſt, ceteris inſtituendis. *Serm. paruu. ſerm. 18. in fine.*

Miniſter Chriſti ſic debet conuerſari, vt ex moribus exterioris hominis, qui videtur, exiſtimetur compoſitio interioris animi, qui non videtur, vel ab alio, vel à ſe ipſo poſsit iudicari. *ibid. 29. in principio.*

Quantum diſtat inter paſtorem, & gregem, tantum debet diſtare inter Epiſcopum, & plebem. Stat ille ſublimis, & rectus, curuat iſte caput ſolo depreſsus. Vnde Poeta. *Pronaque cum ſpectent animalia cætera terram. Ouid. Morales n. 45.*

Audiant hoc Prælati, qui ſibi commiſsi ſemper eſſe volunt formidini, vtilitati raro. *Erudimini, qui iudicatis terram.* Diſcite ſubditorum matres vos eſſe debere non dominos. Studete magis amari, quam metui. Et ſi interdum ſeueritate opus eſt, paterna ſit, non tirannica. Matres fouendo, patres vos corripiendo exhibeatis. Manſueſcite, ponite feritatem. Suſpendite verbera, producite vbera, pectora lacte pingueſcant non typo turgeant. Quid iugum veſtrum ſuper eos aggrauatis, quorum potius ónera portare debetis? Cur morſus à ſerpente paruulus fugit conſcientiam Sacerdotis, ad quem cum magis oportuerat, tan-

quam ad ſinum recurrere Matris? Si ſpirituales eſtis, inſtruite huiuſmodi in ſpiritu lenitatis, conſiderans vnuſquiſque ſeipſum ne, & ipſe tentetur. Alioquin ille in peccato ſuo morietur, ſanguinem autem eius ait de manu tua requiram. *Cant. Cant. 23. poſt litt. G.*

Virtus ſiquidem diſcretionis abſque charitatis feruore iacet, & feruor vehemens abſque diſcretionis temperamento præcipiat. *Ibid. litt. A.*

Timeant Clerici, timeant Miniſtri Eccleſiæ, qui in terris Sanctorum, quas poſsident, tam iniqua gerunt, vt ſtipendijs, quæ ſufficere debeant, minimè contenti, ſuperflua, quibus ægent ſubſtentandi forent, impiè ſacrilegeque ſibi retinent, & in vſus ſuæ ſuperbiæ, atque luxuriosè victum pauperum conſumere non verentur: duplici profectò iniquitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & ſacris in ſuis vanitatibus, & turpitudinibus abvtuntur. *Ibi. ante litt. E.*

Prælati, ſeu Paſtores, qui verè paſtores ſunt, licet tabernacula habeant de terra, & in terra, corpora videlicet ſua his diebus, quibus nunc militant, non tamen de terra, ſed de Cæleſtibus paſcuis greges dominicos paſcere cōſueuerant: neque enim ſuam eis, ſed Domini prædicant voluntatē. *Cant. Cant. n. 25. poſt litt. F.*

Is, qui præeſt in ſolicitudine, vix vnquam, vel raro ſecure vacat ſibi, dum ſemper timet

ſui

ſui penuriam facere ſubditis, & non placere Deo, quod communi vtilitati propriam præfert quietem, & contemplationis dulcedinem. Non autem parum gaudij, & ſecuritatis accedit interdum ſuauiter ferianti, cum ex metu quodam, & reuerentia erga ſe immiſſa diuinitus cordibus ſubditorum, intelligit ſuam Deo placere quietem, qui facit vt illi æquò magis animo ſuas neceſſitates ſuſtineant, quã patris ſpiritualis grata audeant ocia temerè perturbare. *ibid.* 53. *ante litt. H.*

Si Superior doctus quidem fuerit, non ſit autem bonus, verendum nè non tam nutriat doctrina vberi, quam ſterili vita noceat. Temerè itaque, & in hac parte hoc onus ſubitur abſque ſcientia pariter vitaque laudabili. *ibidem* 76.

Pauci ſunt, qui non quæ ſua ſunt quærant, ex omnibus charis eius. Diligunt munera, nec poſſunt pariter diligere Chriſtum, quia manus dederunt Mammonæ. *ibid. n.* 77. *in principio.*

Horrendum punire nefas, & id duplici ratione incumbat vobis, tum pro debito videlicet officij, tum quia, & Apoſtolica iniungit authoritas, puto tamen, quod non ſuperuacua, in re tanta, etiam amici commonitio accedit. *Ep. n.* 10. *in principio.*

Si tentatio eſt cuiuſcumque hominis vita ſuper terram; quantis putatis periculis patet

vita Pontificis, cui omnium neceſſe eſt ferre tentationes? Si ego lătens in cauerna,& quaſi ſub modio non quidem lucens, ſed fumigans, ventorum tamen impetus, nec ſic declinare ſufficio, ſed continuis tentationum varijſque fatigatus impulſibus, inſtar vento agitatæ arundinis, hac illaque circumferor; quid poſitus ſupra montem, poſitus ſupra candelabrum? Solus mihi ſeruandus eſt, ſolus tamen ipſe mihi ſum ſcandalo, ſolus tædio, ſolus oneri, atque pæriculo: ita vt propriæ gulæ, & ventri, & oculo ſcandalizanti frequenter iraſci oporteat. *ep. 42. poſt litt.* F. *in principio.*

Non in corrigendis remiſſior, non ſeuerior in parcendis, non puſillanimis in expectandis. Nec ſuperfluus in victu, nec notabilis in veſtitu. Non citus ad promittedum, non ad reddendum tardus, nec prodigus dator. Iſtorum conſilium longè ſemper faciet à vobis malum tempori vetus, ſed cupiditati nouum, ſimoniam, & matrem eius auaritiam, quæ eſt idolorum ſeruitus. *ibid. ep. 42. ante litt I. circa medium.*

Multi non tanta fiducia, & alacritate currerent ad honores, ſi eſſe ſentirent, & onera. Grauari profectò metuerent, nec cum tāto labore, & pæriculo quarumlibet affectarent infulas dignitatum. Ep. 42. *poſt litt.* G. *circa finem.*

Cur-

Digitized by Google

Curritur in Clero paſſim ab omni ætate, & ordine à doctis pariter, & indoctis ad Eccleſiaſticas curas, tanquam ſine curis iam quiſque victurus ſit, cum ad curas peruenerit. Nec nimirum de his, qui nec dum in ſemetipſis experti ſunt. Videntes quippe illos, quia iam proprios humeros cupitæ ſarcinæ ſummis erunt: non ſolum non gemere, tanquam ſub onere, ſed inſuper appetere plus onerari; non deterrentur pæriculis, qui cupiditate cæcati non vident, ſed fauoribus amplius, quos illis inuident prouocantur. O infinita ſemper ambitio, & inſatiabilis auaritia. Cum primos honorum gradus meruerint in Eccleſia, meruerint autem, vel vitæ meritò, vel pecuniæ, ſiuè etiam carnis & ſanguinis, quæ regnum Dei non poſsidebunt prærogatiua: non ideo corda quieſcunt duplici ſemper eſtuantia deſiderio; quo vtique magis, ac magis, & dilatentur in plura, & ad celſiora ſublimẽtur. *ibi. ante litt. I.*

Tene tene meo conſilio, quod tenes, mane in quo es, & ſtude prodeſſe quibus præes, nèc præeſſe refugæ dum prodeſſe potes; quia tenuæ quidem tibi ſi præes, & non prodes; ſed vę grauius, ſi quia præeſſe metuis, prodeſſe refugis. *Ep. 86. in fine.*

Monſtruoſa res gradus ſummus, & animus infimus; ſedes prima, & vita ima; lingua magniloqua, & manus otioſa; ſermo mul-

tus,

tus, & fructus nullus; vultus grauis, & actus leuis; ingens auctoritas, & nutans ſtabilitas. *De Conſid. ad Eug. lib. 2. ante litt. E.*

Videas, & homines pecunioſos ad honores quoſque Eccleſiaſticos peruolare, moxque ſibi applaudere ſanctitatem, veſtium dumtaxat mutatione, non mentium; & dignos ſe æſtimare dignitate ad quam ambiendo peruenerunt, quodque (ſi audeo dicere) adepti ſunt nummis attribuere meritis. Ommitto autem de his, quos excecat ambitio, & honor ipſe ſuperbiendi eis materia eſt. *De ſuper miſſus eſt, hom. 4. circa finem.*

Interdum ſub prætextu iuſtitiæ crudelitas agitur, & putatur eſſe virtus, quod nimirum vitium eſt; ſicut remiſſa ſegnities manſuetudo, eſſe creditur, & qnod agit torpens negligentia, putatur agere de indulgentia pietatis. *De ordine vitæ §. 4. poſt litt.* E.

Prælati prodeſſe magis ſtudeant, quam præeſſe, quoniam ipſos maximè decet ſanctitudo. *De verbis audiam, quid loquatur. in pſalm. 44. Sermo.*

Debet quiſque Prælatus quantum poteſt ſe irreprehenſibilem exhibere primum quidem coram Deo, ſed deinde coram hominibns. Tribus ſiquidem modis prouidemus bona coram hominibus, ideſt habitu, actione, ſermone. Tribus enim coram Deo, cogitatione, affectione, & intentione. Cogitatio in memoria,

affe-

Digitized by Google

affectio in voluntate, intentio in ratione conſiſtit. *De Triplici iudicio.*

Dicam, dicam, præſumptuoſus dicat, ſed verum dicam. Quomodo lux Mundi obtenebrata eſt? Quomodo ſal terræ infatuatum eſt. Quorum vobis vita via vitę debuit eſſe, dum exemplum in ſuis actibus oſtendunt ſuperbiæ, ceci facti ſunt duces cecorum. Quod enim (vt cætera taceam) ſpecimen humilitatis eſt eum, tanta pompa, & equitate incedere (*intelligit ipſe Sanctus Bernardus Cluniacenſibus Benedictinorum*) tantis hominum crinitorum ſtipari obſequijs, quatenus duobus Epiſcopis, vnius Abbatis multitudo ſufficiat. Mentior ſi nō vidi Abbatē ſexaginta equos, & eo amplius in ſuo ducere comitatu. Dicas ſi videas eos tranſeūtes, non patres, eſſe Monaſteriorum, ſed dominus Caſtellorum, non rectores animarum, ſed principes prouinciarum. Tu deindè geſtari iubentur mappulæ ſcyphi, bacini, candelabra, & manticæ ſuffarcinatę, non ſtramentis, ſed ornamentis lectulorum, & alia, &c. *In Apolog. ad Guglielmum Abb. circa finem. Proſequitur.*

O vanitas vanitatum, ſed non vanior, quam inſanior. Fulget Eccleſia in parietibus, & in pauperibus eget. Suos lapides induit aureo, & ſuos filios nudos deſerit. De ſumptibus ægenorum ſeruitur oculis diuitum. Inueniunt curioſi, quo delectentur, & non inueniunt

mi-

miſeri, qua ſuſtententur. Vt quod ſaltem Sanctorum imagines non reueremur, quibus vtique ipſum, quod pedibus conculcatur, ſcateat pauimentum? Sepè ſequitur in ore Angeli, ſepè alicuius Sanctorum facies calcibus tunditur tranſeuntium, & ſi non ſacris his imaginibus, cur vel non parcitur pulcris coloribus? Cur decoras, quod mox fedendum eſt? Cur depingis, quod neceſsè eſt conculcari? Quid ſibi valent venuſtæ formæ, vbi pulcrè maculantur aſſiduò? *ibid.*

DE PRVDENTIA.

PRudentia carnis in fouea vulpis, in nido volueris arguens cordis elationem. *Declamat. §. 18. poſt litt. D.*

Animalem diſcretum, nouitium prudentem, incipientem ſapientem, in cælla diu poſſe conſiſtere, in Congregatione durare impoſſibile eſt. Stultus fiat, vt ſit ſapiens: & hæc omnis ſit eius diſcretio, vt in hoc nulla ſit ei diſcretio. *De Vita ſolitaria. §. 8. ante littera K.*

Qui prudentes ſunt non operiunt vulnera ſua, detegunt, & confitentur Domino, quoniam bonus, quoniam in ſæculum miſericordia eius, & ſic vinum reprehenſionis infundit, vt non deſit oleum conſolationis. *De verbis Abacuch ſuper Cuſtodiam meam poſt litt. I.*

Digitized by Google

DE PVRITATE.

SIcut autem corporis natura eſt ſanitas, ita cordis natura eſt puritas; quia turbato oculo non videbitur Deus, & cor humanum ad hoc factum eſt, vt ſuum videat Creatorem? Si verò ſanitati corporis ſolicita eſt prouidẽtia, cuſtodia puritati cordis tanto ſollicitior eſt impendenda, quanto pars iſta dignior illa eſſe conuincitur. *De Tripli. genere, &c. ante litt.* H.

Prouidebit ſemper (quod in ſe eſt) homo virtutis bona, non tantum coram Deo, ſed etiam coram hominibus, vt verè ſit lilium. *Cant.Cant.71. ante litt.D.*

Sponſus Chriſtus, & cum ſit virtus, in virtutibus complacet ſibi, & cum ſit lilium libenter inter lilia commoratur, & cum ſit cãdor, delectatur candidis. Et fortaſsis hoc eſt, quod dicitur paſci inter lilia, candore,& odore virtutum delectari. *ibid. ante litt.*E.

Puritas cordis in duobus conſiſtit, in quærenda gloria Dei, & vtilitate proximi; vt in omnibus videlicet actis ſuis, ſub dictis nihil ſuum quærat, ſed tantum Dei honorem, aut ſaltem proximorum, aut vtrunq; *ibid. poſt litt. G. in principio.*

Perdit animam ſuam in hoc Mundo, vt in vitam æternam cuſtodiat eam. Hoc tanto puri-

rita-

ritatis intimæ bono gloriari non poteſt veraciter, niſi, qui extrinſicas gloriolas perfectè reſpuerit. Hæc enim purè valet Dei, vel proximi querere lucra, qui propria non contempſerit. Is tantum puritatis interioris gloria non fraudatur, qui dicere poteſt cum Domino. *Si ego quæro gloriam meam, gloria mea nihil eſt.Ep.42.poſt litt.D. in principio.*

☞Sub tam æquolibratore mæritorum; ſub tam intimo ſecretorum inſpectore; quis gloriabitur caſtum ſe habere cor? Sola profectò, quæ non ſolet gloriari non nouit præſumere, contendere non conſueuit, gratiam inuentura eſt, in oculis pietatis humilitas. *Ep. 42. poſt litt.F. circa medium*

DE RESIGNATIONE.

INquirenda ſunt nobis cum omni deſiderio incrementa prudentiæ; vt magis, ac magis notum faciat nobis Dominus voluntatem ſuam, vt ſciamus, quid acceptum ſit ei omni tempore. *In quadrageſima ſerm.6.*

Fideli homini totus Mundus diuitiarum eſt. Totus plane, quia tam aduerſa, quam propera ipſius æquè omnia ſeruiunt ei, & cooperantur in bonum. ergo auarus terrena eſurit vt mendicus, fidelis contemnit, vt Dominus. Ille poſsidendo mendicat, iſte contemnendo ſeruat. *Cant.Cant.21. poſt litt.M.*

Vide de Obedientia.

DE

DE RECONCILIATIONE.

ORat Chriſtus pro ſuis occiſoribus, tu non orabis pro detractoribus? *De Paſſ.cap.* 8. §. 2.

O ſuperbe, ò germen Diaboli, ò Apoſtata Chriſtiane, ò ſerue nequam, quid tibi videtur de Creatore tuo, de tuo Deo? pronus lauit pedes diſcipulis, & tu dedignaris humiliari fratribus oſtenſis? *In Cœna Domini. ſerm.* 3, *litt. L.*

Tres ſunt quibus reconciliari debemus, hominibus, Angelis, & Deo. Hominibus per aperta opera, Angelis per occulta ſigna, Deo per puritatem cordis. *Morales* § 3. *in principio.*

Appropinquo etiam talis ad oſculum pacis, quia prius reconciliatus accedere debuiſſem ad oſculum turbati fratris. Conuincit me reum, & Dei inimicum mea iniquitas. *De Inte: Do. cap.* 36.

DE VERBO DEI.

VIuus eſt ſermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, pertingens vſque ad diuiſionem animæ, ac ſpiritus compagum quoque, ac medullarum, & diſcretrum cogitationum cordis. *Formula honeſta Vita* §. 1.

Ver-

Verba vitæ ſunt verba hominum Deum timentium, & ſanitas animæ his, qui ea ſequuntur, & diligunt. *Mod. bene viuendi n.6.*

Sicut Sol expellit caliginem, ita Sanctorum doctrina à ſenſibus noſtris expellit tenebras vitiorum. *Ibid.*

Verbum Dei quanto amplius ruminatur in ore, tanto dulcius ſapere debet in corde. *In Cœna Domini ſerm.4. in principio.*

Sermo viuus, & efficax exemplum eſt operis, facile perſuadens, quod intendimus, dum factibile probet eſſe, quod ſuademus. De *Reſur. ad Abbates.*

Fructus vitæ ſunt verba Dei non folia, & ſi folia, ſed aurea ſunt. Proindè non parui pendantur, non pertranſeant, non præteruolent. *Apoſtolorum Petri, & Pauli n.2.*

Terra, quæ ſæpius ſuperuenientem ſuſceperit imbrem, & non fecerit fructum, terra reproba eſt proxima maledicto. *ibid.*

Stat ſcripturæ veritatis: *Gloria Regum celare verbum, gloria* Dei *reuelare ſermones, ibid.65.*

Qui in verbis Chriſti vitam inuenit, carnem iam non requirit, & eſt de numero beatorum, *qui non viderunt, & crediderunt.* De *Bethlem ad Milites ca.6.*

Qui non offendit in verbo, ille perfectus eſt vir, ſolidò planè veſci cibo idoneus, & licet in ſudore vultus tui, panem verbi comedit abſque offenſione; ſed & ſecurus, ac ſine ſcan-

dalo

Digitized by Google

dalo loquitur Dei ſapientiam, dumtaxat inter perfectos ſpiritualibus ſpiritualia comparans. *Ibid.*

Quis humanis comparare audeat dictis, quod dixiſſe dicitur Deus? Viuus profectò eſt ſermo Dei, & efficax, & vox eius in magnificentia, & virtute. *De Conu: ad Clericos. cap. 1.*

Videre deſideras Chriſtum? opportet te prius audire eum, audire de eo, vt dicas cum videris, ſicut audiuimus, ſicut vidimus. *Cant. Cant. 28 poſt litt. E.*

Solus habet auditum verum, qui percipit verbum. Meritò carnem rediuiuam verbi tangere prohibetur mulier carnaliter ſapiens; plus quippe tribuens oculo, quam oraculo; ideſt carnis ſenſui, quam verbo Dei. *Ibidem ante litt. F.*

Sermo Dei veritas eſt, & ipſe ſponſus. Noſtis hoc, audite cætera. Is cum auditur, & minimè obeditur illi; vacuus interim, & ieiunus quodammodo remanet omnino triſtis & querulus, quod prolatus in vacuum ſit. *Ibidi. 71.*

Sermo quidem viuus, & efficax, exemplum eſt operis, facilè faciens ſuadibile, quod dicitur, dum monſtrat factibile, quod ſuadetur. *Epiſt. 201.*

Miſeri, qui ſolum; quod in lingua ſonuit attendentes, nec quod ſub lingua reconditum, nec quod ſupra repoſitum fuit, capere potuerunt. *Sent. Mor. circa finem.*

Væ his, qui panem lapidem, lapidem panem dicunt, ponentes lucem tenebras, & tenebras lucem: iugum Chriſti aſperum, & eſſe ſub ſenſibus delicias reputantes. *Ibidi.*

Ventus eſt ſermo, ſed non ſemper eſt ventus vrens. Surge, inquit, Aquilo, veni Auſter, perfla Ortum meum, & fluant aromata illius. Eſt quoque magis nihilominus ſermonis vtilitas, & frequenter in lingua fructus prætioſiſſimus reperitur. Nempe iuſti vita ex fide eſt, & fides ex auditu, auditus per verbum Dei. *De Triplic. cuſtodia.*

Melius eſt, vt ſcandalum oriatur, quam veritas relinquatur. *De Apolo: ad Gulicl:: circa medium.*

Veritas confitentis, & miſericordia miſerentis, obuiauerunt ſibi, quoniam non poteſt illi miſericordia deeſſe, qui ſe cognoſcit in veritatè. *De Int: Domo cap: 2.*

Nunquam pertinaciter aliquid affirmes, vel neges, ſed ſint tuæ affirmationes, & negationes dubitationis ſale conditæ. *De form. bon: vitæ.*

Neque veritatem tenet, qui miſericordiam; vbi verè eſt, non agnoſcit, nec vera eſſe ſine veritate miſericordia poteſt. *Qui habitat nu. 11.*

Nihil hac luce clarius, nihil hoc glorioſius teſtimonio, cum veritas in mente fulget, & mens in veritate ſe videt. Sed qualem? Pudi-

cam,

cam, verecundam, pauidam, circumſpectam; nihil pænitus admittentem, quod euacuet gloriam conſcientiæ atteſtantis, in nullo conſciẽtiam ſibi, quod erubeſcat præſentiam veritatis quo cogatur auertere faciem quaſi confuſam, & repercuſſam alumine Dei. *In Cantic: Cantic. ſerm.* 85.

DE VIRGINITATE.

TVrpe eſſet, imò non eſſet lilium, quod vel interioris, vel exterioris candoris ſui puritate careret: ita quoq. turpis eſt virgo, imò non eſt virgo, quæ non habet vtramq; ſcilicet mentis, & corporis caſtitatem. *De Paſſione cap.* 28. *pnt. litt. G.*

Vtile enim eſſet aliquam, quæ propter virginitatis mæritum deberet ſuperbire, perdere virginitatem, & per hoc conſequi humilitatis virtutem. *Ibidem ante litt. I.*

Cauenda ſunt autem virginibus ſummo ſtudio loca, & tempora corruptoribus opportuna, nè ſi ſuæ corruptioni per inſipientiam ſuã, occaſionem præbuerint, ipſæ ſibi mæritò nocuiſſe, videantur, & ſua corona, priuentur. *Ibidi*.

Cautæ ſint virgines, ſicùt ſunt caſtæ. Feneſtras oculorum, & aut auriũ ſuarũ diſcant obſerare, vultus abſcondere, nè vel ſibi videndo, vel audiendo, quod fortè non expedit, mortem aſſi-

ſcant, nè dum ab alijs incautæ videntur, & audiantur, ipſos, quamuis ignoranter occidant. *Ibidi pnt. litt. I.*

Si tu fortè dignitate virginitatis locumtenes infimum: quomodo audebis te comparare ei, qui in humilitate, vel charitate, vel obedientia fortè iuxta ſummum gradum aſcendit? *Ibid. 29. pnt. litt. A.*

Quanta ſolicitudine meritò, cuſtodire debebunt virgines ora ſua, canticum ſolis virginibus cantandum cantare, & cum omni munditia conſeruare, non ſolùm ab omni actu polluto, ſed ab omni verbo luxurioſo, turpi, ſcurrili, ioco ſo, imo, et otioſo. *Ibid. cap. 31. pnt. litt. C.*

Nihil valet albi floris munditia, hoc eſt, virginalis puritas, ſine operibus charitatis. *Ib. cap. 32. pnt. litt. L.*

Virgo Chriſti ſemper reſpiciat in faciem Sponſi ſui; vt omnia faciat propter ipſum, omnia ad ipſum referat, in omnibus quærat ipſum, dicens cum ipſo. *Ego gloriam meam non quæro, ſed honorifico Dominum meum, & ipſe honorificabit mè*, quia ipſe ſolus ſuſceptor meus, & gloria mea, qui exaltabit caput meum dulcis Ieſus. *Ibid. poſt lit. E.*

Honeſta Virgo ſemper memor eſto, quia quid quid boni inte eſt, per gratiam Dei eſt. *Mod. bene viuendi, 3. pnt. litt. N.*

Honeſta virgo, veſtis pura circumdetur tibi, non ad pulcritudinem, ſed propter corporis ne-

Digitized by Google

neceſſitatem. Vt dum prætioſis veſtimentis veſtiris, cadis in turpitudinem animæ, quia quanto amplius corpus foras propter vanam gloriam componitur, atque ornatur, tanto interiùs anima fedatur, & ſordidatur. *Modus bene viuendi, ſerm. 9. litt. L.*

Verè maculam habet in ſe ſanctimonialis fęmina, ſi diligit pretioſa veſtimenta, non eſt ſine macula Chriſti ſponſa, ſi amat veſtem pretioſam. *Ibi. §. 2. poſt. litt. M.*

Ancilla Chriſti, quæ ſæculum perfectè, relinquit, vilia veſtimenta quærit. *Ibid.*

Ancilla Chriſti, quæ pretioſa veſtimenta deſiderat, ad huc perfectè ſæculum non contempſit. *Ibidem.*

Nigra veſtis inſinuat humilitatem mentis. Vile veſtimentum denunciat mundi contemptum. Nigredo veli munditiam, & puritatem demonſtrat animi. Nigrum velum caſtitatis, & ſanctitatis eſt ſignum. *Ibidi.*

Honeſta virgo, quæ meliorem viam eligis, Deo gratias redde. Igitur vitam bonam, quam cæpiſti tenere, non deſeras. *Ibi. ſerm. 20.*

Duplicatum eſt bonum virginitatis, quia in hoc mundo ſolicitudine caret ſæculi, & in futuro premium caſtitatis recipiet. *Ibi. 21. litt. H.*

Virginitas ſi labitur, nullo modo reparatur, nam quamuis quis per pænitentiam recipiat veniam, tamen per corruptionem nunquam re-

recipiet priſtinam virginitatem. *Ibi.ſerm.* 21.

Nihil valet virginitas carnis, vbi non eſt integritas mentis. *Ibidi.*

Virgines de ſuis mæritis gloriantes, hypocratis comparantur, qui gloriam boni operis foris appetunt, quam intra conſcientiam habere debuerunt. *Ib.*

Non debet virgo gloriari coram hominibus de dono ſuæ virginitatis, quia ſi hoc fecerit non habet oleum ſecum: extincta enim lampas ſua non debet virgo deſpicere viduas. *Ibidi* 22. §. 2. *in principio.*

Virgo, quæ vult Deo placere, non debet mulieres caſtè viuentes contemnere. *Ibidi.*

Non debes honeſtas fæminas, quæ de ſæculo ad monaſterium venerunt deſpicere, ſed honorare; quia quos Deus dignatus eſt eligere, tù non debes contemnere. *Ibidi.*

Honeſta Virgo moueo te, vt ſemper portes, verecundiam in vultu de recordatione peccati; portes pudorem in facie de memoria delicti. *Ibi. ſerm.* 27. §. 3. *initiuo.*

Venerabilis Virgo crede mihi, quia nunquã ſerui Dei in hac vita debent eſſe ſecuri, quamuis ſint iuſti. *Ibidi ante litt. I. ſerm.* 30. *prope finem.*

Virgo linguoſa ſtulta eſt, virgo ſapiens paucis vtitur verbis. *Ibi.*

Virgo, quæ ad Cæleſtem thalamum deſiderat peruenire, non debet hominibus detrahere. *Ibidi ſerm.* 33.

Vir-

Virgo, quæ in Cælo deſiderat habitare hominibus non debet inuidere. *Ib.34.*

Virgo, quæ cum Chriſto ad nuptias deſiderat intrare, de alterius honore, non debet contriſtari. *Ibidi propet finem.*

Virgo, quæ templum Dei debet fieri, nullo modo debet iraſci. *Ib. 35.*

Non decet Chriſti Sponſam eſſe iracundam. *Ibidi.*

Virgo, quæ in pectore ſuo præparat manſionem Chriſto, omnibus modis debet ex pellere iracundiam a corde ſuo. *Ibidi.*

Virgines, quæ de ſuis meritis gloriantur coram hominibus, non habent oleum in vaſis ſuis, quia per inanis gloriæ appetitum mercedem, quam merebantur à Domino perdiderunt. *Ibidi ſerm.38.*

Conſcientia virginis ſempèr debet eſſe humilis, & triſtis, ſcilicet, vt per humilitatem non ſuperbiat, & per inutilem triſtitiam cor ad laſciuiam non diſſoluat. Humilitas eſt ſumma virtus virginum. Summum enim conuitium, eſt ſuperbia. *Ibi.39.*

Chariſſima ſoror fuge ſocietatem ſæculariũ mulierum. Sæculares feminę quę tecum non habent vnam profeſſionem, non accedant ad tuã ſocietatem quia quod amant, hæ tibi predicant. *Ibi. 57.*

Soror chariſſima, & ſi tanto ſtudio fugies fęminas, quanto magis debes fugere viros? Et ſi

tam ſollicitè vitabis ſocietatem mulierum; quanto magis vitare debes ſocietatem virorum? Et ſi tanta cura confabulationes fæminarum declinabis, quantò magis deceptiones virorum declinare debes? Et ſi tanto opere aures tuas ſeparabis a verbis feminarum, quanto magis debes eas ſeparare a ſeductoris eorum verbis? *Ibid. ſerm.* 58.

Si vis eſſe a fornicatione ſecura, eſtò mente, & corpore a ſocietate hominis ſeparata; ſi perfectè vis caſtitatem tenere, pro amore Chriſti, longe a te fac ſocietate viri. *Ibidi.*

Circa ignem ſedens, & ſi ferrea ſis, aliquando diſſolueris. *Ibidi.*

Circa periculum conſtituta non eris diu illeſa, vel ſecura. *Ib.*

Viri nomen tuum non ſciant, faciem tuam non videant; faciem tuam non cognoſcant, quamuis nomen tuum audiant. *Ibidi.*

Si propter Deum in terra vitaueris ſocietatem virorum, per Deum in Cælo habebis ſocietatem Angelorum. *Ibi. in fine.*

Facies hominis eſt ſpeculum cordis, per riſum poteſt homo cognoſcere cor Sanctimonialis feminæ. *Ibidi ſerm.* 65. *pnt. litt. D.*

Riſus, & ioci inutiles conſcientiam vanam oſtendunt Sanctimonialis fæminę, plerumque quale ſit cor fæminæ ſanctimonialis demonſtrat riſus, et iocus turgis. Non enim illa impudenter rideret, ſi cor caſtum haberet nunquam

quam rideret laſciuè, ſi laſciuiam non haberet in mente. *Ibidi.*

Ex abundantia vaniſſimi pectoris ridet facies virginis immente feminæ, ſi vanitas non eſſet de vanitate nunquam rideret. *Ibidi.*

Mens caſta plus audet in luctu, quam in riſu. Certe ſi ſanctimonialis fæmina haberet in mente veram caſtitatem, plus amaret lacrymas, quam lętitiam temporalem; ſi ad memoriàm reduceret ſuas negligentias, & inferni pęnas, plus diligeret lacrymas, quam riſus. *Ibi.*

Vbi riſus, & iocus abundant, ibi perfecta caſtitas non regnat. *Ibid. ante litt. E.*

Si ſanctimonialis perfectè Chriſtu diligeret, non rideret, ſed pro deſiderio illius indeſinenter ploraret; quia qui perfecte Chriſtum diligit, & timet, non ridet, ſed amore eius luget. *Ibidi.*

Non decet ſponſam verbi eſſe ſtultam, porrò elatam pater non ſuſtinet. *Sup. Cant. 69. L.*

Fruſtra fatuæ virgines ſponſo ob viam ſurgunt, quarum lampades extinguntur, & imò fatuæ, quia vacuis gloriantur lampadibus, virtutis oleum non habentes. *In Nat. S. Victoris.*

DE VNIFORMITATE, ET DE VNIONE.

SI omnis, què ſe dicit in Chriſto manere, debet ſicut ille ambulauit, & ipſe ambulare, multò magis, qui pro eo manere ſe dicit, qui

pro

qui pro eo legatione fungitur, qui ei miniſtrat, ſi eum non ſequitur, ineſcuſabilis eſt. Sanè niſi abnegauerit ſemetipſum, & tulerit Crucem ſuam, ſequi eum omnino non poteſt. Quid verò, Crucem tollere eſt, niſi laborem amplecti, & humilitatem? Sicut ſcriptum eſt. *Elegi abiectus eſſe in Domo Dei. Declamationes poſt medietatem.*

Omnes cordis diſtractiones, & mentis fluctuationes in vnum collige, & in ſolo Deo totum deſiderium tuum fige, & ibi ſit cor tuum, vbi eſt theſaurus tuus deſiderabilis, multumq; amabilis. Ipſe enim frequenter viſitat, & libenter inhabitat tranquillitatem cordis, & otium quietæ mentis, quoniam pax eſt, & in pace factus eſt locus eius. Propterea talem te prepara, vt tecum adſit Deus, ſit in ore, ſit in corde, ſemper tecum eat, tecum redeat, nec recedat a te. Nunquam ille te dimittet, niſi prior illum dimiſeris. Vbicunque fueris, nunquam ſolus eſſe poteris, ſi Deus tecum erit. *De Int. Do. c.* 5.

Non ſine membris caput, nempe Ieſu, inuenitur in regno, ſi tamen membra fuerint conformia ſibi, & chœrentia capiti ſuo. Conformia ſane moribus, coherentia fide. *De Iob.*

Sicut portamus imaginem terreni hominis, portemus, & imaginem cæleſtis. Duo homines ſunt, vetus, & nouus, Adam vetus, Chriſtus nouus; ille terrenus, iſte Cæleſtis, illius imago vetuſtas, iſtius imago nouitas. *Serm. parun.* 30.

Vnde

Vnde vera iuſtitia, niſi de Chriſti miſericordia? Vbi vera temperantia niſi in Chriſti vita? Vbi vera fortitudo, niſi in Chriſti paſſione? Soli ergo, qui eius doctrina imbuti ſunt, prudentes dicendi ſunt? Soli iuſti, qui de eius miſericordia veniam peccatorum conſecuti ſunt; ſoli temperantes, qui eius vitam imitari ſtudẽt; ſoli fortes, qui eius patientiæ documenta forciter in aduerſis tenent. *Cant. Cantic. 202. ſerm.*

Qui te dicis, in Chriſto manere, debet ſicut ipſe ambulauit, & tu ambulare. *Cant. Canti: 24.*

Magis acquieſcere Deo, & ſit voluntas ſubdita veritati, nec tantum ſubdita, ſed, & deuota. *Super Cantica. 42. §. 2.*

DE ZELO.

MVlti vehementer contra aliorum delictã zelantur, vt videri poſſent eſurire, & ſitire iuſtitiam, ſi eſſet apud eos de ſuis quoque peccatis idem iudicium; ſed nunc pondus, & pondus vtrumque abominatio eſt apud Deum. Nam contra alios, tam imprudenter, quam inaniter æſtuans: ſemetipſos tam inſipienter, quam inutiliter palpant. *De Aduent. Domini ſerm 4.*

Bonus paſtor curabit, vt ſecundum euangelicum inueniatur habere ſal in ſemetipſo, ſciẽs quia ſermo ſale conditus quantum placuerit ad gratiam, tantum proderit ad ſalutem. *Ibid.*

Ad

Væ his, qui panem lapidem, lapidem panem dicunt, ponentes lucem tenebras, & tenebras lucem: iugum Chriſti aſperum, & eſſe ſub ſenſibus delicias reputantes. *Ibidi.*

Ventus eſt ſermo ſed non ſemper eſt ventus vrens. Surge, inquit, Aquilo, veni Auſter, perfla Ortum meum, & fluant aromata illius. Eſt quoque magis nihilominus ſermonis vtilitas, & frequenter in lingua fructus prætioſiſſimus reperitur. Nempe iuſti vita ex fide eſt, & fides ex auditu, auditus per verbum Dei. *De Triplic. cuſtodia.*

Melius eſt, vt ſcandalum oriatur, quam veritas relinquatur. *De Apolo: ad Guliel:: circa medium.*

Veritas confitentis, & miſericordia miſerentis, obuiauerunt ſibi, quoniam non poteſt illi miſericordia deeſſe, qui ſe cognoſcit in veritatè. *De Int: Domo cap: 2.*

Nunquam pertinaciter aliquid affirmes, vel neges, ſed ſint tuæ affirmationes, & negationes dubitationis ſale conditæ. *De form. bon: vitæ.*

Neque veritatem tenet, qui miſericordiam; vbi verè eſt, non agnoſcit, nec vera eſſe ſine veritate miſericordia poteſt. *Qui habitat nu. 11.*

Nihil hac luce clarius, nihil hoc glorioſius teſtimonio, cum veritas in mente fulget, & mens in veritate ſe videt. Sed qualem? Pudi-

cam,

cam, verecundam, pauidam, circumſpectam, nihil pænitus admittentem, quod euacuet gloriam conſcientiæ atteſtantis, in nullo conſcientiam ſibi, quod erubeſcat præſentiam veritatis quo cogatur auertere faciem quaſi confuſam, & repercuſſam alumine Dei. *In Cantic: Cantic. ſerm.* 85.

DE VIRGINITATE.

TVrpe eſſet, imò non eſſet lilium, quod vel interioris, vel exterioris candoris ſui puritate careret: ita quoq. turpis eſt virgo, imò non eſt virgo, quæ non habet vtramq; ſcilicet mentis, & corporis caſtitatem. *De Paſſione cap.* 28. *pnt. litt. G.*

Vtile enim eſſet aliquam, quæ propter virginitatis mæritum deberet ſuperbire, perdere virginitatem, & per hoc conſequi humilitatis virtutem. *Ibidem ante litt. I.*

Cauenda ſunt autem virginibus ſummo ſtudio loca, & tempora corruptoribus opportuna, nè ſi ſuæ corruptioni per inſipientiam ſuã, occaſionem præbuerint, ipſæ ſibi mæritò nocuiſſe, videantur, & ſua corona, priuentur. *Ibidi*.

Cautæ ſint virgines, ſicùt ſunt caſtæ. Feneſtras oculorum, & aut auriũ ſuarũ diſcant obſerare, vultus abſcondere, nè vel ſibi videndo, vel audiendo, quod fortè non expedit, mortem aſſi-

ſcant, nè dum ab alijs incautæ videntur, & audiantur, ipſos, quamuis ignoranter occidant. *Ibidi pnt. litt. I.*

Si tu fortè dignitate virginitatis locumtenes infimum: quomodo audebis te comparare ei, qui in humilitate, vel charitate, vel obedientia fortè iuxta ſummum gradum aſcendit? *Ibid. 29. pnt. litt. A.*

Quanta ſolicitudine meritò, cuſtodire debebunt virgines ora ſua, canticum ſolis virginibus cantandum cantare, & cum omni munditia conſeruare, non ſolùm ab omni actu polluto, ſed ab omni verbo luxurioſo, turpi, ſcurrili, iocoſo, imo, et otioſo. *Ibid. cap. 31. pnt. litt. C.*

Nihil valet albi floris munditia, hoc eſt, virginalis puritas, ſine operibus charitatis. *Ib. cap. 32. pnt. litt. L.*

Virgo Chriſti ſemper reſpiciat in faciem Sponſi ſui; vt omnia faciat propter ipſum, omnia ad ipſum referat, in omnibus quærat ipſum, dicens cum ipſo. *Ego gloriam meam non quæro, ſed honorifico Dominum meum, & ipſe honorificabit mè,* quia ipſe ſolus ſuſceptor meus, & gloria mea, qui exaltabit caput meum dulcis Ieſus. *Ibid. poſt lit. E.*

Honeſta Virgo ſemper memor eſto, quia quid quid boni inte eſt, per gratiam Dei eſt. *Mod. bene viuendi, 3. pnt. litt. N.*

Honeſta virgo, veſtis pura circumdetur tibi, non ad pulcritudinem, ſed propter corporis ne-

neceſſitatem. Vt dum prætioſis veſtimentis veſtiris, cadis in turpitudinem animæ, quia quanto amplius corpus foras propter vanam gloriam componitur, atque ornatur, tanto interiùs anima fedatur, & ſordidatur. *Modus bene viuendi, ſerm. 9. litt. L.*

Verè maculam habet in ſe ſanctimonialis fœmina, ſi diligit pretioſa veſtimenta, non eſt ſine macula Chriſti ſponſa, ſi amat veſtem pretioſam. *Ibi. §. 2. poſt. litt. M.*

Ancilla Chriſti, quæ ſæculum perfectè, relinquit, vilia veſtimenta quærit. *Ibid.*

Ancilla Chriſti, quæ pretioſa veſtimenta deſideras, ad huc perfectè ſæculum non contenpſit. *Ibidem.*

Nigra veſtis inſinuat humilitatem mentis? Vile veſtimentum denunciat mundi contemptum. Nigredo veli munditiam, & puritatem demonſtrat animi. Nigrum velum caſtitatis, & ſanctitatis eſt ſignum. *Ibidi.*

Honeſta virgo, quæ meliorem viam eligis, Deo gratias redde. Igitur vitam bonam, quam cæpiſti tenere, non deſeras. *Ibi. ſerm. 20.*

Duplicatum eſt bonum virginitatis, quia in hoc mundo ſollicitudine caret ſæculi, & in futuro premium caſtitatis recipiet. *Ibi. 21. litt. H.*

Virginitas ſi labitur, nullo modo reparatur, nam quamuis quis per pænitentiam recipiat veniam, tamen per corruptionem nunquam

recipiet priſtinam virginitatem. *Ibi.ſerm.21.*

Nihil valet virginitas carnis, vbi non eſt integritas mentis. *Ibidi.*

Virgines de ſuis mæritis gloriantes, hypocratis comparantur, qui gloriam boni operis foris appetunt, quam intra conſcientiam habere debuerunt. *Ib.*

Non debet virgo gloriari coram hominibus de dono ſuæ virginitatis, quia ſi hoc fecerit non habet oleum ſecum: extincta enim lampas ſua non debet virgo deſpicere viduas. *Ibidi 22.§.2.in principio.*

Virgo, quæ vult Deo placere, non debet mulieres caſtè viuentes contemnere. *Ibidi.*

Non debes honeſtas fæminas, quæ de ſæculo ad monaſterium venerunt deſpicere, ſed honorare; quia quos Deus dignatus eſt eligere, tù non debes contemnere. *Ibidi.*

Honeſta Virgo moueo te, vt ſemper portes, verecundiam in vultu de recordatione peccati: portes pudorem in facie de memoria delicti. *Ibi.ſerm. 27. §. 3. initiuo.*

Venerabilis Virgo crede mihi, quia nunquã ſerui Dei in hac vita debent eſſe ſecuri, quamuis ſint iuſti. *Ibidi ante litt.I.ſerm. 30. prope finem.*

Virgo linguoſa ſtulta eſt, virgo ſapiens paucis vtitur verbis. *Ibi.*

Virgo, quæ ad Cæleſtem thalamum deſiderat peruenire, non debet hominibus detrahere. *Ibidi ſerm. 33.*

Virgo, quæ in Cælo deſiderat habitare hominibus non debet inuidere. *Ib.34.*

Virgo, quæ cum Chriſto ad nuptias deſiderat intrare, de alterius honore, non debet contriſtari. *Ibidi propet finem.*

Virgo, quæ templum Dei debet fieri, nullo modo debet iraſci. *Ib. 35.*

Non decet Chriſti Sponſam eſſe iracundam. *Ibidi.*

Virgo, quæ in pectore ſuo præparat manſionem Chriſto, omnibus modis debet expellere iracundiam a corde ſuo. *Ibidi.*

Virgines, quæ de ſuis meritis gloriantur coram hominibus, non habent oleum in vaſis ſuis, quia per inanis gloriæ appetitum mercedem, quam merebantur à Domino perdiderunt. *Ibidi ſerm.38.*

Conſcientia virginis ſemper debet eſſe humilis, & triſtis, ſcilicet, vt per humilitatem non ſuperbiat, & per inutilem triſtitiam cor ad laſciuiam non diſſoluat. Humilitas eſt ſumma virtus virginum. Summum enim conuitium eſt ſuperbia. *Ibi.39.*

Chariſſima ſoror fuge ſocietatem ſæculariũ mulierum. Sæculares feminę quę tecum non habent vnam profeſſionem, non accedant ad tuã ſocietatem quia quod amant, hæ tibi predicant. *Ibi. 57.*

Soror chariſſima, & ſi tanto ſtudio fugies fęminas, quanto magis debes fugere viros? Et ſi

tam ſollicitè vitabis ſocietatem mulierum; quanto magis vitare debes ſocietatem virorum? Et ſi tanta cura confabulationes fæminarum declinabis, quantò magis deceptiones virorum declinare debes? Et ſi tanto opere aures tuas ſeparabis a verbis feminarum, quanto magis debes eas ſeparare a ſeductoris eorum verbis? *Ibid. ſerm.* 58.

Si vis eſſe a fornicatione ſecura, eſtò mente, & corpore a ſocietate hominis ſeparata; ſi perfectè vis caſtitatem tenere, pro amore Chriſti, longe a te fac ſocietate viri. *Ibidi.*

Circa ignem ſedens, & ſi ferrea ſis, aliquando diſſolueris. *Ibidi.*

Circa periculum conſtituta non eris diu illeſa, vel ſecura. *Ib.*

Viri nomen tuum non ſciant, faciem tuam non videant; faciem tuam non cognoſcant, quamuis nomen tuum audiant. *Ibidi.*

Si propter Deum in terra vitaueris ſocietatem virorum, per Deum in Cælo habebis ſocietatem Angelorum. *Ibi. in fine.*

Facies hominis eſt ſpeculum cordis, per riſum poteſt homo cognoſcere cor Sanctimonialis feminæ. *Ibidi ſerm. 65. pnt. litt. D.*

Riſus, & ioci inutiles conſcientiam vanam oſtendunt Sanctimonialis fæminę, plerumque quale ſit cor fæminæ ſanctimonialis demonſtrat riſus, et iocus turgis. Non enim illa impudenter rideret, ſi cor caſtum haberet nun-

quam

quam rideret laſciuè, ſi laſciuiam non haberet in mente. *Ibidi.*

Ex abundantia vaniſſimi pectoris ridet facies virginis immente feminæ, ſi vanitas non eſſet de vanitate nunquam rideret. *Ibidi.*

Mens caſta p us audet in luctu, quam in riſu. Certè ſi ſanctimonialis fæmina haberet in mente veram caſtitatem, plus amaret lacrymas, quam lętitiam temporalem; ſi ad memoriàm reduceret ſuas negligentias, & inferni pęnas, plus diligeret lacrymas, quam riſus. *Ibi.*

Vbi riſus, & iocus abundant, ibi perfecta caſtitas non regnat. *Ibid. ante litt. E.*

Si ſanctimonialis perfectè Chriſtu diligeret, non rideret, ſed pro deſiderio illius indeſinenter ploraret, quia qui perfectè Chriſtum diligit, & timet, non ridet, ſed amore eius luget. *Ibidi.*

Non decet ſponſam verbi eſſe ſtultam, porrò elatam pater non ſuſtinet. *Sup. Cant. 69. L.*

Fruſtra fatuæ virgines ſponſo ob viam ſvrgunt, quarum lampades extinguntur, & imò fatuæ, quia vacuis gloriantur lampadibus, virtutis oleum non habentes *In Nat. S. Victoris.*

DE VNIFORMITATE, ET DE VNIONE.

SI omnis, què ſe dicit in Chriſto manere, debet ſicut ille ambulauit, & ipſe ambulare, multò magis, qui pro eo manere ſe dicit, qui

pro

qui pro eo legatione fungitur, qui ei miniſtrat, ſi eum non ſequitur, ineſcuſabilis eſt. Sanè niſi abnegauerit ſemetipſum, & tulerit Crucem ſuam, ſequi eum omnino non poteſt. Quid verò, Crucem tollere eſt, niſi laborem amplecti, & humilitatem? Sicut ſcriptum eſt. *Elegi abiectus eſſe in Domo Dei. Declamationes poſt medietatem.*

Omnes cordis diſtractiones, & mentis fluctuationes in vnum collige, & in ſolo Deo totum deſiderium tuum fige, & ibi ſit cor tuum, vbi eſt theſaurus tuus deſiderabilis, multumq; amabilis. Ipſe enim frequenter viſitat, & libenter inhabitat tranquillitatem cordis, & otium quietæ mentis, quoniam pax eſt, & in pace factus eſt locus eius. Propterea talem te prepara, vt tecum adſit Deus, ſit in ore, ſit in corde, ſemper tecum eat, tecum redeat, nec recedat a te. Nunquam ille te dimittet, niſi prior illum dimiſeris. Vbicunque fueris, nunquam ſolus eſſe poteris, ſi Deus tecum erit. *De Int. Do. c.* 5.

Non ſine membris caput, nempe Ieſu, inuenitur in regno, ſi tamen membra fuerint conformia ſibi, & chœrentia capiti ſuo. Conformia ſane moribus, coherentia fide. *De Iob.*

Sicut portamus imaginem terreni hominis, portemus, & imaginem cæleſtis. Duo homines ſunt, vetus, & nouus, Adam vetus, Chriſtus nouus: ille terrenus, iſte Cæleſtis, illius imago vetuſtas, iſtius imago nouitas. *Serm. paruu.* 30.

Vnde

Vnde vera iuſtitia, niſi de Chriſti miſericordia? Vbi vera temperantia niſi in Chriſti vita? Vbi vera fortitudo, niſi in Chriſti paſſione? Soli ergo, qui eius doctrina imbuti ſunt, prudentes dicendi ſunt? Soli iuſti, qui de eius miſericordia veniam peccatorum conſecuti ſunt; ſoli temperantes, qui eius vitam imitari ſtudēt; ſoli fortes, qui eius patientiæ documenta fortiter in aduerſis tenent. *Cant. Cantic.* 202 *ſerm.*

Qui te dicis, in Chriſto manere, debet ſicut ipſe ambulauit, & tu ambulare. *Cant. Canti:* 24.

Magis acquieſcere Deo, & ſit voluntas ſubdita veritati, nec tantum ſubdita, ſed, & deuota. *Super Cantica.* 42. §. 2.

DE ZELO.

MVlti vehementer contra aliorum delictā zelantur, vt videri poſſent eſurire, & ſitire iuſtitiam, ſi eſſet apud eos de ſuis quoque peccatis idem iudicium; ſed nunc pondus, & pondus vtrumque abominatio eſt apud Deum. Nam contra alios, tam imprudenter, quam inaniter æſtuans: ſemetipſos tam inſipienter, quam inutiliter palpant. *De Aduent. Domini ſerm* 4.

Bonus paſtor curabit, vt ſecundum euangelicum inueniatur habere ſal in ſemetipſo, ſciēs quia ſermo ſale conditus quantum placuerit ad gratiam, tantum proderit ad ſalutem. *Ibid.*

Ad mores honeſtandos, vel corrigendos; quis non liquido agnoſcat per neceſſariam forè cum multa quidem diligentia diſciplinæ cenſuram? Ea propter omnes, cui hoc opus incumbit, oportet ferueat zelo illo, quo accenſus præcipuus ille emulator ſponſæ Domini aiebar. *Aemulor vos Dei æmulatione per Ibidi*.

LAVS DEO.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

INDEX,

DE VIRTVTIBVS,

DE Amore Dei. pag.1.
De Amicitia. nu.5.
De Agnitione. nu.5.
De Anima. nu.6.
De Animoſitate. nu.13.
De Beatitudine. nu.14.
De Bello Temporali. nu.17.
De Cantu. nu.18.
De Charitate. nu.20.
De Caſtitate. nu.55.
De Cogitatione. nu.60.
De Cognitione. nu 66.
De Condonatione. nu.67.
De Confeſſione. nu.68.
De Confidentia. nu.71.
De Conformitate. nu.72.
De Conſcientia. nu.73.
De Conſideratione. nu.79.

a De

De Conſolatione. nu.80.
De Contemplatione. nu.81.
De Continentia nu.86.
De Conuerſione. nu.87.
De Correctione. nu.93.
De Deſiderio. nu.95.
De Diſcretione. nu.96.
De Dolore. nu.97.
De Eccleſia. nu.98.
De Eleemoſina. nu.99.
De Fælicitate. nu.100.
De Fide, & Fiducia. nu.101.
De Gloria bona. nu.106.
De Gratia, & Gratitudine. nu.107.
De Humilitate. nu.108.
De Ieiunio. nu.128.
De Iudicio. nu.131.
De Iuſtitia. nu.136.
De Iuſto. nu.138.
De Labore. nu.145.
De Laude. nu.145.

De

De Libero Arbitrio. nu.146.
De Manſuetudine, & Modeſtia. nu.147.
De Meritis. nu.
Vedi, che per error di Stampa dica de' Mobilis. nu.149.
De Miſericordia. nu.149.
De Morte, & de Inferno. no.154.
De Mortificatione. nu.162.
De Obedientia. nu.164.
De Operibus bonis. nu.170.
De Oratione, & Lectione. nu.183.
De Pace. nu.198.
De Penitentia. nu.200.
De Patientia, & Tribulatione. nu.217.
De Paupertate. nu.234.
De Perfectione, & Perſeuerantia. nu.237.
De Petitione. nu.255.
De Prudentia. nu.268.
De

De Puritate. nu. 269.
De Reſignatione. nu. 270.
De Reconciliatione. nu. 271.
De Verbo Dei. nu. 271.
De Virginitate. nu. 275.
De Vniformitate, & de Vnione. nu. 281.
De Zelo. nu. 283.

FINIS.